

СИЛА и ЖИВОТЪ

БЕСЪДИ

ДЪРЖАНИ ОТЪ ДЖНОВЪ

(ПО СТЕНОГРАФСКИ БЪЛЕЖКИ)

Трета серия

СОЛЪТА

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА НА КНИГОИЗДАТЕЛСТВО ГУЖУЛОВЪ И КОТЕВЪ
1920.

СИЛА и ЖИВОТЪ

БЕСЪДИ

ДЪРЖАНИ ОТЪ ДЖНОВЪ

(ПО СТЕНОГРАФСКИ БЪЛЕЖКИ)

Трета серия.

СОЛЪТА

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА НА КНИГОИЗДАТЕЛСТВО ГУЖГУЛОВЪ И КОТЕВЪ

1920.

CNUA N JKNBOLP

EECEPIN

DEKAIN OLP DEKORP

GO CTEHOLAKKN BELLKIN

IPOT COON

COBTA

HEATONIA HA KALIGONIA KALIGONIA KALIGONIA

СИЛА и ЖИВОТЪ

БЕСЪДИ

държани отъ ДЖНОВЪ

(ПО СТЕНОГРАФСКИ БЪЛЪЖКИ)

ТРЕТА СЕРИЯ

второ издание

	стр.		стр.
1. Сольта	1	9. Трапезата на Новия	
2. Видѣлината	13	Завѣтъ	121
3. Рождението	27	10. Отхвърления камъкъ .	137
4. Двамата господари . .	37	11. Гърбавата жена . . .	155
5. Раздѣлено царство . .	55	1. Учителъ и Господъ . .	177
6. Изгрѣващето слънце .	73	2. Малкия законъ	199
7. Свѣтило на тѣлото . .	89	3. Стария книжникъ . . .	221
8. Гредата	103	4. Двамата свидѣтели . .	241
		5. Деньтъ на доброто . .	265

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА НА КНИГОИЗДАТЕЛСТВО ГУЖУЛОВЪ И КОТЕВЪ

1920.

Солъта.

«Вие сте солъта на земята; ако солъта
избесолѣе, съ какво ще се осоли?»¹⁾

Своята рѣчь на планината Христосъ, започва съ деветѣтъ блаженства. Блаженствата, за които Той говори, иматъ отношение къмъ другъ свѣтъ, тѣ не се отнасятъ къмъ земния животъ. За земнитѣ хора Христосъ казва: „Вие сте солъта“. Азъ ще говоря за солъта, защото на земята животъ безъ солъ не може да съществува. Физическиятъ свѣтъ е свѣтъ на солъта, а не на свѣтлината, която е пѣкъ свѣтъ на ангелитѣ. — „Вие“ Кои „вие„? Не взимайте тази дума въ ограничєнъ смисълъ. Само за онѣзи, които вѣрватъ, „Вие“ подразбира всички у които има пробудено божествено съзнание. Всички хора, у които е пробудено това съзнание, сѣ солъта на земята. Всички окултисти, кабалисти, мистици подъ думата „солъ“ разбиратъ „сила на равновѣсие“ — онзи елементъ на силата, който държи нѣщата въ равновѣсие. За да ходите по улицитѣ, трѣбва да имате равновѣсие. Когато построяватъ морскитѣ параходи, на дѣното имъ турятъ товаръ, солъ, да ги държи въ равновѣсие, за да се не обърнатъ въ морскитѣ вълни. Подъ думата „солъ“ разбиратъ онази сила, която сгъстява материята, пази я отъ разлагане и дава условия, за да може по висшитѣ сили въ свѣта да работятъ. Солъта е единъ необходимъ елементъ на земята за здравословното състояние на човѣшкото тѣло. Когато организмътъ изгуби солъта си, той изгубва своята основа и, вслѣдствие на това, се явяватъ всички болести. Казватъ за нѣкого: „Той е неврастеникъ“. Азъ казвамъ: той е изгубилъ солъта си, неговата нервна система е изгубила солъта си, у него енергията изтича. Ако бихме разгледали съ окото на ясно-

¹⁾ Ев. Матеа, 5; 13.

видецъ нервитѣ, артериитѣ, на единъ неврастеникъ ще видимъ на много мѣста пукнатини, отъ които изтича енергията. Такъвъ човѣкъ е слабъ. Защо? Защото е изгубилъ божествената соль, която е основна сила за крѣпене човѣшкия животъ на земята.

Кои сж причинитѣ за изгубването на тази соль? На първо мѣсто, това сж необузданитѣ човѣшки страсти. Слѣдъ всѣка страсть, отъ какъвто и характеръ да е тя, човѣкъ чувствува слабостъ. Вие всички сте изпитали това. Страститѣ не сж потрѣбни за хора, които иматъ соль, а само за онѣзи, които нѣматъ соль. Христосъ казва на своитѣ ученици: „Вие сте сольта, и ако сольта изгуби своята сила, т. е. обезсолѣе, тя не струва нищо, освѣнъ да се хвърли навънъ и да се тъпчи отъ човѣцитѣ“. А защо именно да се тъпчи обозсолѣлата соль? Тъпканието е реакция, за да се осоли пакъ сольта. Когато страдате, това е тъпкане; изхвърлятъ ви ангелитѣ навънъ между хората, и вие ставате слаби, защото сте обезсолѣли. Ако сте били богати, осиромашавате; ако сте били умни, оглулявате. Изгубвате сольта си, а щомъ изгубите сольта, изгубвате и смисъла на живота, и тогава се явяватъ всички противорѣчиви учения, дали хората да се женятъ, да иматъ ли дѣца, да обичатъ ли женитѣ си и т. н. Явява се епикурейската философия, споредъ която човѣкъ трѣбва да има много жени, да опита всичко. Може да опитате всичко, но тогава ще бъдете изхвърлени и тъпкани отъ всички разумни хора, докато се осолите и слѣдъ това ще дойде вториятъ процесъ, ще дойде свѣтлина, ще просветне въ ума ви и тогава, ще разберете, защо страдате. Ще разберете, че тѣзи нѣща не сж въ съгласие съ живота. Всѣка мисль, всѣко желание, което не служи за съграждане на човѣшката душа, което руши, то не е необходимо желание, то е обезсоляване. Турете това желание да се потъпче малко, да се осоли. Когато нѣкой мжжъ тъпче жена си, нека тя си каже: „Тъпчи ме, за да се осоля“. Мжжъ, който е тъпканъ отъ жена си, показва, че нѣма соль. Често у българитѣ, когато нѣкой бследува, и дойде мечкар-нътъ, ще даде на мечката да го потъпчи, да го осоли и ще оздравѣе. Тази сила се крие у всички хора. Съврѣменнитѣ учени хора сж я нарекли различно,

а окултистите сж я кръстили съ много имена, едно отъ които е названието „магнетизъм“. Като има тази соль, Човѣкъ е магнетизиранъ. Щомъ имате тази соль, ще чувствувате подъ лъжичката приятна топлинка — сутринъ ставате съ приятно разположение; ако нѣмате соль, ставате неразположени и първиятъ, който ви се яви на срѣща, ще го нагрубите; скачате отгорѣ му, гнѣвите се, а това гнѣвене подразбира, че този човѣкъ ви моли да го потѣпчите малко, за да се осоли. Този, който дойде да го потѣпче, има тази соль и веднага ще възстанови равновѣсието на разгнѣвения. Азъ искамъ да провѣрвате на опитъ бесѣдитѣ, които ви говоря, и да видите тѣхния резултатъ. Силенъ е само онзи човѣкъ, който има дълбоко убеждение за нѣщата. има прѣживѣнь опитъ, защото, ако вѣрвате на всички, вий сте безъ соль. Азъ вѣрвамъ, че Богъ говори на хората споредъ сольта, която тѣ иматъ. Ако имашъ соль, Той ще ти каже: „Като станешъ, ще отидешъ на лозето си да го прѣкопаешъ; ще отидешъ на нивата си, да я посѣешъ“. Ако си сѣдия, ще разгледашъ дѣлата си и т. н., и вие ще Го разберете. Ако нѣмашъ соль, ще те потѣпчатъ, ще те ограбятъ, ще ти взематъ паритѣ, жената, дѣцата, кѣщата. „Тѣпкане трѣбва“, казва Господъ, „на тѣзъ хора които не могатъ да вършатъ работата си на земята“.

Често хората се питатъ: „Защо свѣтътъ не върви тъй добръ?“ — Нѣма соль въ свѣта. Соль дайте на хората! Не се изисква много соль. Трѣбва ви $\frac{1}{4}$ кл. отъ тази соль, за която ви говоря. Съ нея може да осолите цѣлия български народъ и той да стане единъ отличенъ народъ най-малко за 100 години. Знаете ли, колко врѣме трѣбва да работятъ вашитѣ фабрики, за да се добие тази соль? Единъ ученъ е правилъ изчисления за първобитната материя, отъ която е създаденъ свѣтътъ, и доказва, че тя е хиляди пѣти по-лека отъ водорода и че, за да се добие само единъ грамъ отъ тази първична материя, трѣбва всички фабрики да работятъ 3000 години. Вие сте сольта и за да добиете тази соль, трѣбва да посветите цѣлия си животъ. Ако имашъ единъ грамъ отъ тази соль, ще бѣдешъ най-богатия човѣкъ въ свѣта и отдѣто минешъ, ще лѣкувашъ хората. Като влѣзешъ въ нѣкоя кѣща, дѣто мажътъ и же-

ната се каратъ, не се спогаждатъ, дай малко отъ тази солъ, веднага мирътъ и съгласието ще настане. Дѣца се каратъ — дай малко солъ; сѣдии се каратъ — дай малко отъ тази солъ; воюватъ нареди — дай малко отъ тази солъ, и веднага ще настане между тѣхъ миръ и съгласие. Казвате си: „Какъвъ алхимически елементъ е тази солъ, каква мощна сила има тя“! Съзеникъ, който има тази солъ, като влѣзе въ църквата, всички ще млъкнатъ, ще се обърнатъ къмъ него. Солъ искатъ хората, а ако нѣмате такава, никакъвъ успѣхъ неможе да имате. Това като ви говоря, не е за осѣждане, никого не осѣждамъ, а само цитирамъ единъ недостатъкъ, който не е само у българитѣ, а го има у всички. Всѣки, който е на земята, има недѣзи. Ако бѣхме свършени, щѣхме да бѣдемъ между ангелитѣ, при Бога. Но понеже трѣбва да се възпитаеме, Богъ ни е изпратилъ на земята, мѣстото на мѣдростъта, дѣто се изучаватъ тѣзи велики уроци.

Днесъ ви проповѣдвамъ за солта. Защо? — Всички искате да бѣдете щастливи. Наистина, всѣки може да бѣде щастливъ, но трѣбва да придобиеге изкуството да задържите това щастие, а не само да го придобиете. Ставате сутринъ, имате добро разположение и казвате: „колко съмъ щастливъ“! Минаватъ 5—10 минути и вие изгубвате това разположение, това щастие. Защо? — нѣмате солъ въ себе си. Подъ „солъ“ се разбира свѣтътъ съ всички свои форми. Защото вие не можете да задържите една есенция безъ форми, затова казвамъ, че свѣтътъ е реаленъ-дѣйствителенъ. и реаленъ-недѣйствителенъ. Реаленъ-дѣйствителенъ е този свѣтъ, който има всички форми съ тѣхното съдържание, а реаленъ-недѣйствителенъ —който има форми безъ тѣхното съдържание. Има хора, които сѣ реални-недѣйствителни, защото иматъ тѣло, а нѣматъ солъ. Ако нѣмате солъ, не може да разберете, какво нѣщо е божествената видѣлина, божествената доброта и любовь. Само чрѣзъ солъ, само чрѣзъ равновѣсие на вашия умъ и сърце, като бждатъ въ едно спокойно състояние, ще може да проумѣете този божественъ свѣтъ.

Христосъ казва: „Солъ, която е обезсолѣла, трѣбва да се изхвърли навънъ и да се тъпчи“. Затова много пѣти съмъ говорилъ, че страданията сѣ необходими, тѣ сѣ

пътът към осоляването; осоляването е пътът към видѣлината; видѣлината — към любовта, а любовта — към Бога.

Встѣпимъ ли въ Пѣтя да търсимъ Бога, веднага свѣтътъ ще вземе другъ видъ отъ този, който е ималъ досега. Всички, които ме слушате тази сутринь, нѣкога мислите, че свѣтътъ има смисълъ, а нѣкога, че нѣма, че е много тягостенъ. Имате приятели — не ви разбиратъ, дѣца — не ви обичатъ, между вѣрващи сте — не ви разбиратъ. Изкуството е сега да разберете у кого е грѣшката — тѣ ли нѣматъ соль или вие. Дѣто има соль, тамъ е правото, дѣто нѣма соль — нѣма право. Щомъ нѣмашъ соль, ще кажешъ: „Трѣбва да ме потѣпчатъ“. Всички хора сѣ частички отъ Бога, отъ Неговия великъ организъмъ, и като тѣй, безразлично е, кой ви тѣпче; не забравяйте, че това е отъ Бога — въ всички случаи божествени рѣцѣ или крака ви тѣпчатъ. Това е хиляди пѣти по-приятно, отколкото да ви тѣпче нѣкоя мечка, както българитѣ практикуватъ. Единъ англичанинъ разправя своя една опитностъ. Отива той въ Индия, съ цѣлъ да изучава животътъ на индийцитѣ. Като любител на спорта, взима единъ день пушката си и отива въ една непроходима гора на лсвъ. Носилъ си пушката въ дѣсната рѣка, и по едно врѣме силенъ ударъ въ лѣвата му рѣка го повалилъ на земята. Ударътъ билъ причиненъ отъ една тигрица, която го взилъ и отнася въ своето леговище, при малкитѣ си тигренца. Тигрицата казала на дѣцата си: „Дръжете този англичанинъ, потѣпчете го добръ, дайте му единъ добъръ урокъ, и ако се опита да си дигне главата, вие го тѣпчете отгорѣ“. Англичанинътъ поискълъ да си дигне главата да види, какво правятъ наоколо му, но тигрицата рекла: „Не гледай нагорѣ, нѣма нищо, азъ уча дѣцата си“. „Не ме бѣше ядъ“, казва англичанинътъ, „че ми счупиха лѣвата рѣка, но че ми бѣ натѣпкана главата и нѣмахъ възможностъ да гледамъ“. Всѣки, който нѣма соль, ще попадне въ ноктитѣ на тигъра. Когато нѣкои млади се взематъ по любовъ, отиватъ на църква, свещеникътъ имъ чете молитва, всички ги цѣлуватъ. Слѣдъ единъ мѣсецъ тѣ се раздѣлятъ. Тигърътъ е взелъ невѣстата или младоженеца. Тѣзи хора сѣ обезсолѣли и ще бѣдатъ изхвърлени. Ако стане раз-

водъ между тѣхъ, тѣ сж обезсолѣли, и такива хора не трѣба да се събиратъ на едно мѣсто. Мажъ или жена, нека се потъпчатъ. Българитѣ се лѣкуватъ, като се тъпчатъ: То е единъ приятенъ масажъ, приятна разтривка. Тази соль е необходима за васъ, тя е необходима за организма, на физическото поле, за вашитѣ чувства и мисли. Законътъ е общъ, както за физическия свѣтъ, тъй и за ангелския, тъй и за божествения. Съврѣменнитѣ философи крѣщаватъ качествата отъ духовния свѣтъ различно, напр., човѣкъ съ соль, тѣ го наричатъ мораленъ, а човѣкъ безъ соль — немораленъ. Казватъ за нѣкого: „Този човѣкъ е високо интелигентенъ, разуменъ“, подразбира се, че у него има законъ за равновѣсието, има соль. Разумността — е соль, т. е. подъ думата „разумность“ се разбира онова състояние, когато всичкитѣ човѣшки способности сж въ условия за работа. Сольта съставлява почвата. Безъ соль не може да има нищо въ свѣта, па и земята безъ соль би била една пустиня, всичко би изгинало. Сольта е торъ, който се е набралъ отъ години. Слѣдъ нея идатъ други сили, които градятъ нашия организъмъ. За да не изгубите сольта си, вие трѣба да се пазите отъ незаконни пожелания.

Ще ви приведа единъ митически разказъ: нѣкога, въ миналото, въ единъ царски дворъ се родила дъщеря, наи красивата мома въ свѣта. Като пораснала, баша ѝ намира другаръ, за да се оженятъ, младъ, добъръ момъкъ. Тѣзи млади били толкова обични на небето, че Господъ изпратилъ единъ ангелъ-прѣдставителъ, да присѣтствува на тѣхната свадба на земята. Като дошълъ на земята, ангелътъ се влюбилъ въ момата и искалъ да се върне на небето. Започналъ да обмисля начинъ, какъ да има тази мома. Чакалъ го Господъ день, два, мѣсецъ, ангелътъ не се връща. Като разбралъ, каква е работата, за да покаже на ангела лошитѣ послѣдствия отъ незаконнитѣ пожелания, Господъ го прѣобърналъ на пойна птица, да ходи отъ клонъ на клонъ между всички птици, и тѣ да я избѣгватъ. Хвърка той отъ единъ клонъ на другъ, но всички птици го избѣгватъ. Той не могълъ да си обясни тѣзи страдания. Единъ день кацва на едно дърво и започва да окайва своя животъ. Въ това врѣме

подъ дървото дохождатъ четирма разбойници да си подѣлятъ плячката. Раздѣлили си всичко по равно. Слѣдъ това рѣшили двама отъ тѣхъ да отидтъ въ града да накупятъ храна, и хлѣбъ, та да си устроятъ пиръ. Тѣ отишли. купили храна, но изъ пѣтя имъ дошла мисль, да турятъ въ храната отрова, та като ядатъ другитѣ двама, да се отровятъ, а тѣ да си раздѣлятъ и тѣхното богатство. Двамата разбойници подъ дървото, като чакали другаритѣ си, рѣшили, като се завърнатъ другитѣ двама, да ги застрѣлятъ и да взематъ и тѣхното богатство. Ангелътъ знаея, какво зло намислили и еднитѣ, и другитѣ. Като наближили двамата разбойници отъ града, отдалечъ още ги застрѣляли, останалитѣ яли отъ храната, но се отровили. Едва сега ангелътъ разбралъ, какви сж послѣдствията отъ незаконнитѣ желанія и защо той страда. Когато Господъ ви изпрати на свадба, въ която той взима участие, да нѣмате окото на този ангелъ. Пази се да не кажешъ, ако си мѣжъ: „На мене ще е тя“, или ако си жена: „На менъ ще е той“, защото ще пѣте на дървото горѣ дълго врѣме. Питамъ ви: „Не сте ли в е такава птици, изхвърлени отъ небето?“ Нѣкои питатъ: „Я ни кажи, защо сме слѣзли отъ небето“. Всички сме слѣзли, за да научимъ, че незаконнитѣ желанія иматъ лоши послѣдствия и да разберемъ, че човѣкъ, който нѣма соль, е далечъ отъ Бога. Хората искатъ свобода, затова Господъ ги праща на земята, но имъ казва: „Живѣйте споредъ закона на моята свобода“. А лошо е у хората това, че всѣки иска свобода само за себе си. Споредъ Божия законъ, трѣбва да разбираме отношенията, които съществуватъ между насъ. Законътъ на солта е туй: което желаешъ за себе си, не го отказвай на другитѣ. Давай имъ възможностъ и тѣ да развиятъ своитѣ способности. Ако нѣкой има нива или лозе, не му завиждай, а благодари за това, че си има всичко. Виждашъ, нѣкой ездѣ на конь, не казвай: „Е да е на мече този конь!“ Благодари, че си има конь. — Тои е достоенъ за него. Виждашъ хубава къща, добръ мебелирана, не я пожелавай. Ако имашъ соль, ще имашъ всичко, което ти е потрѣбно и необходимо. Кажете на Господа: „Соль искамъ отъ сега нататкъ“. За да убѣдишъ съврѣменнитѣ хора въ тази велика истина,

ще трѣбва дълго врѣме да аргументирашъ, съ нѣкои може да се направи опитъ, а съ трети изведнѣжъ можешъ да се разберешъ. На хора, у които духовното зрѣние не е развито, трѣбва да се аргументира: то е пипане въ духовния свѣтъ. Чрѣзъ чувството на послѣдователностъ, стѣпка по стѣпка, тѣ ще си съставятъ ясно понятие за нѣщата, които не могатъ да схванатъ изведнѣжъ. Въ разсѣжденията си за Бога ние употребяваме сѣщата аналогия, за да си съставимъ понягие за Него. Всички философски школи съ тѣхнитѣ дебели томове, въ които се третиратъ въпроси за Бога, сѣ все пипания, едни по-близо други по-далечъ отъ истината. Нѣкои сѣ напипали малкото пръсте на Бога и казватъ: „Какви малки пръстчета има Богъ“. Нѣкой напипалъ рѣкага му и казва: „Каква голѣма рѣка има Богъ“! Нѣкои е напипалъ плешката или главата Му и, споредъ това, има и познания за Него. Но това е само външната страна на Бога — проявената природа. Ще бѣде чудно, ако нѣкой, като се качи на керемидитѣ на моята къща, каже: „Азъ разбирамъ сега г-нъ Дѣновъ той е твърдъ, защото напипвамъ твърди керемиди“. Ако нѣкой напипа нѣщо меко ще каже: „Колко е мекъ г-нъ Дѣновъ“! Азъ мога едновременно да бѣда твърдъ и мекъ. Подъ „твърдъ“ какво разбирате? Твърдъ като камъкъ или твърдъ въ своитѣ убѣждения? Слѣдователно, отъ външнитѣ пипания ние не можемъ да имаме вѣрни понятия за нѣщата, а само ще имаме смѣтни схващания. Ако нѣмате достатъчно количество солъ, ще бѣдете безсолни и ще кажете: „Животътъ не е нищо, освѣнъ ядене и пиене“. Не съмъ азъ противъ яденето, не мислете това, защото като е дошълъ човѣкъ на земята, ще яде и ще пие. Не прѣпоръчвамъ гладуването, неестественъ постъ. Азъ постъ разбирамъ въ друго отношение — всѣки да яде толкова, колкото е необходимо за обновление на неговото тѣло. Всѣки день трѣбва да употребяваме извѣстно количество хлѣбъ, вода и въздухъ за съграждане на нашето тѣло. Нѣкои мислятъ, че като те ядатъ, ще станатъ по добри; не, ако не ядешъ по лошъ ще станешъ. Искашъ да направишъ човѣка по-добъръ, нахрани го, ако е гладенъ; напои го, ако е жаденъ, и като го нахранишъ съ хлѣбъ и вода, дай му малко отъ твоята солѣца, и той ще се подобри. Ако не го нахранишъ, ще направишъ прѣстѣпление. Ако

срѣщнешъ нѣкого, който се е отчаялъ и иска да се самоубие, не му давай съвети, че това не е добръ, че не трѣбва да се отчайва, но вземи го у дома си, нахрани го, напои го споредъ твоя обичай, и слѣдъ единъ-два часа, като му се смели храната, кажи му: „Хайде сега да се поразговоримъ“. Накарай човѣка да се поразположи и да се изкаже, защо животътъ му е толкова мраченъ. Дай му указания и посочи му пътя, по който да върви. Затова Господъ ти го изпратилъ прѣзъ този день. Често ние се молимъ: „Отче нашъ, Който си на небето, да се свети името Ти, да дойде царството Ти, да бѣде волята Ти“, но ако така не изпълнишъ волята Му както Той ти посочва, значи ти си безъ соль прѣзъ този день. Може да направите този опитъ: ако сте неразположени, срѣщнете своя близъкъ, който е още по-неразположенъ, извикайте го у дома си, нахранете го и нѣма да заблѣжките, какъ Богъ и двама ви е осолить. Една жена, недоволна отъ мъжа си, срещне друга още по-нешастна, като се събератъ двѣтъ да се поразговорятъ — Богъ ще осоли и двѣтъ

Това е положителна християнска философия. Често казватъ: „Не трѣбва да ядешъ много фасулъ, много месо: утайки оставатъ“. Но се запитайте: защо хората ядатъ тъй много? За да придобиятъ соль. Когато добиятъ достатъчно соль, нѣма да ядатъ много. Когато станете нормални, тогава ще може да се говори за една по висша философия на живота. Може да направите слѣдния опитъ, защото всички сте отъ реалния свѣтъ. Може да си кажете: „На Джновъ му дошло на ума да ни говори за солта, та ние не знаемъ ли отъ каква необходимостъ е тя за насъ“? Говоря ви за солта, за да направите този простъ опитъ. Спрете се, помислете 5—10 минути за солта, за нейното влияние върху организма, чувствата, душата и ума, и вижте тогава, дали ще стане у васъ нѣкакво измѣнение и какво ще почувствувате. Защо, именно, солта е толкова активенъ елементъ? Често хора ми се оплакватъ, че били неразположени, нещастни, а азъ имъ казвамъ: „Знамъ това, защото и азъ съмъ на земята“. „Да, но твоето положение е съвсѣмъ друго отъ това, въ което сме ние“. Разликата е само въ това, че азъ имамъ повече соль. Ще ти дамъ отъ моята соль, но ще трѣбва

добрѣ да я използувашъ, да я разпрѣдѣлишъ добрѣ. Като имашъ малко подкваса, ще си задържишъ отъ нея за другъ път. Като ядете млѣко, оставете си отъ него подкваса, а не да казвате, че дѣцата я изяли. Прѣпорѣчвамъ на съврѣменнитѣ хора да не дояждатъ, защото такива хора Богъ ще ги задигне. Въ такъвъ случайвие ще приличате на онзи българинъ, на когото дали пари на заемъ, и той тръгналъ да си накупи съ тѣхъ непотрѣбни прѣдмети. Заемодавецътъ, като видѣлъ това, поискалъ паритѣ си назадъ, за да ги прѣброи, новече не му ги върналъ, като казалъ: „Ти не си човѣкъ, който може да използува паритѣ и затова не ги заслужавашъ“. Когато Богъ види, че вие не употрѣбявате живота на мѣстото му, и злоупотрѣбявате съ него, Той си го взима. Колцина отъ васъ сте били здрави, весели, щастливи, но сега сте отпаднали. Защо? — Защото не умѣте да използувате живота. Когато имате солъ въ себе си, ще бъдете здрави хора съ здраво сърце и тѣло. Съсрѣдоточете ума си къмъ солта, къмъ този елементъ на равновѣсие и подигане, и поставете се да го схванете. Този елементъ индуситѣ го наричатъ „Прана“, т. е. сила, която носи животъ въ себе си. Той се намира въ въздуха, въ храната и въ водата — отъ тамъ се извлича. Сега ще ви кажа, какъ да ядете. Ще започнемъ въ този свѣтъ съ яденето. Когато започнете да ядете, първото условие, което ви се налага, е да изхвърлите отъ себе си всѣко недоволство. И малко хлѣбъ ако имате, ще трѣбва да го обикнете, за да може тази енергия, която се съдържа въ него, да проникне въ вашия организъмъ, слѣдъ което вие ще почувствувате една приятностъ. А сега какво става? Жената готвила цѣли четири часа, какво не е турила въ яденето за вкусъ, и дѣйствително отлично ядене е приготвила, дохожда мъжътъ отвънъ недоволенъ, намръщенъ, жената като остава като попарена и ето че всичката солъ отива. Втория денъ — жената пѣкъ недоволенъ отъ нѣщо, ядете и не усвоявате нищо отъ тази солъ, защото сте недоволни. Недовлни сѣ и мъжътъ и жената. Мъжътъ казва: „жена ли е това?“ Дѣцата казватъ: „майка ли е това?“ Вториятъ пътъ мъжътъ купува месо, масло и яйца, пакъ недоволни всички въ къщи. За да си доволенъ, пригответе се и си кажи: „всѣко е отлично, жено“. Като дѣвчите храната, то-

ава ще видите, колко вкусна, ще бжде тя, каква приятност, какво щастие и доволство ще изпитате. Сега се оплаквате: „Какъ се живѣе съ $\frac{1}{4}$ килограмъ хлѣбъ“. Въ $\frac{1}{4}$ клгр. има достатъчно соль, за да се живѣе. Но нашето недоволство създава неприятноститѣ. Казвате си: „Празенъ ли ми е коремътъ, нищо не разбирамъ отъ това ядене“. Празенъ е не твоя коремъ, а твоя умъ и сърце. Правилъ съмъ различни опити съ храната, ялъ съмъ по двѣ ябълки и малко хлѣбъ, и съмъ бивалъ доволенъ. Не е въ многото, а нѣкой пѣтъ и малкото съ благодарностъ се благославя. Не прѣнебрѣгвайте тази малка соль въ свѣта, тя е като малкото житно зрънце, отъ което се раждатъ велики нѣща. Първото нѣщо, което ни прѣдстои, то е да прѣвъзпитае това чувство на недоволство, което съществува у насъ. Мажътъ донесълъ $\frac{1}{4}$ клгр. месо, $\frac{1}{4}$ клгр. хлѣбъ, да се благодари на Бога за това: Тогава ще се умножи, защото въ живия магнетизъмъ има една сила, споредъ която всички частици, които иматъ еднакви вибрации съ централния магнетизъмъ, се привличатъ. Ако сте доволни отъ храната, която употребявате, ще можете да съберете отъ всѣхъ толкога елементи, колкото сж необходими, за да ви задоволятъ. Нѣкои казватъ: „Не трѣбва да се пие вода, тя е за жабитѣ — за насъ е винцето“. Ще пиете вода и то на гладно сърце, отъ 100 до 150 грама на глѣтки. Ще изпивате на день по половинъ до 1 клгр. вода, отъ която ще извадите необходимата храна за вашитѣ артерии. Ще дишате дълбоко и то прѣзъ носа, а не прѣзъ устата, за да не поглѣщате много прахъ. Като се научатъ свърѣменнитѣ хора да приематъ тѣзи елементи така, — храната, водата и въздуха — другото благословение ще дойде само по себе си. Не мислете, че у васъ, въ вашата душа, нѣщата тепърва ще се създадатъ. Не, у васъ има много заспали чувства. Човѣшката душа е богата и чака условия, за да се развие. Първото, което трѣбва да се развие у васъ, то е благодарността за всичко, което имате. Пазете си окото да не бжде като окото на оня ангелъ, за който ви разказахъ. Ако всички приложите този великъ „законъ за благодарността“, то най-малко 50% отъ всички работи на земята ще се уредятъ. Па и ангелитѣ като погледнатъ отъ горѣ, че сме тръгнали изъ Пѣтя, ще дойдатъ да ни помогнатъ. Не мис-

лете, че вие сами работите въ свѣта. Разровете земята и вижте колко червейчета помагатъ на орача, колко микроби приготвятъ почвата заедно съ земледѣлеца и колко други още елементи, образуватъ житното зърно. При всичко това, ние сме дѣца, които, каквото и да донесе баща имъ, все сж недоволни. Всѣко дѣте трѣбва да благодари на баща си за всичко, което той му донася. Дѣте, което не цѣлуне баща си, когато той му донесе нѣщо, то нѣма соль. Нѣкои родители казватъ: „Моето ангелче“, ангелче е то, но безъ крила. Дъщеря, която не благодари на баща си и майка си и не ги цѣлуне, тя е ангелъ безъ крила.

Вие които ме слушате, ще говорите на другитѣ по същия начинъ. Тогава ще провѣримъ чрѣзъ опитъ, че тази соль е необходима за всички. Днесъ Господъ тъпчи хората, осолява свѣта, и англичани, и германци, и руси, и французи и др. Отсега нататѣкъ иде доброто. Желая ви, като си отидете въ къщи, да добиете поне единъ грамъ солчица, за да бждете полезни членове на вашето сѣмейство, общество, народъ, да сте благодарни за всичко и само тогава ще придобиете благо. Тогава ще бждете умни, добри, трудолюбиви и работливи.

Бесѣда, държана на 25 мартъ 1917 година въ София.

Видѣлината

„Вие сте видѣлината на свѣта“. ¹⁾

Миналата бесѣда говорихъ за солѣта — първиятъ божественъ елементъ въ живота, а днесъ ще говоря за втория елементъ — Видѣлината. Ще се постарая да прѣдамъ думитѣ Христови на съврѣмененъ езикъ, който се говори въ XX вѣкъ. Какво подразбира Христосъ подъ думата „видѣлина“? Всѣка дума има свой смисълъ. Само когато тя произвежда извѣстенъ ефектъ въ ума или сърцето на човѣка, само тогава е разбрана. Ако вземете кибритена клечка, може да разберете нейния ефектъ само, когато я запалите, иначе, тя е безсмислена. Слѣдователно, думитѣ въ говоримия езикъ сѣ кибритени клечки, и всѣки трѣбва да има своя кутия и запалка, за да може да запали на врѣме своята клечка, сир. всѣка дума да може да произведе своя ефектъ. Не трѣбва да бъдемъ като малкитѣ дѣца — само да вадимъ клечки отъ кутията, да ги палимъ и да ги хвърляме. Това не е философия.

Има много съврѣменни писатели, които постоянно вадятъ клечки, палятъ ги и ги хвърлятъ. Питамъ, какъвъ ефектъ могатъ да произведатъ тѣхнитѣ тѣй запалени клечки? Вие сами съдете, какъвъ е ефектътъ отъ такова палене. Въ бъдеще рѣчьта трѣбва да бѣде осолена, да съдържа въ себе си видѣлина. За видѣлината имате още смѣтно понятие. Думитѣ „свѣтлина“ и „видѣлина“ сѣ отъ единъ и сѣщъ корень, но свѣтлината е отражение на ви-

¹⁾ Ев. Матей 5; 14.

дѣлинати. Видѣлината е съединение на онзи божественъ елементъ, който се отнася вече къмъ човѣшкия умъ, сир. който ни прави да расъждаваме разумно, да имаме логика, съдържание и смисълъ въ нашата мисль. Въ съврѣмената наука физицитѣ спорятъ върху свѣтлината, дали иде отъ слънцето или е нѣщо друго. Има учени, които оспорватъ, че иде отъ слънцето, а поддържатъ, че тя е особена енергия, която, като дойде до земната повърхностъ, разбива се о нея и дава отражение на свѣтлина. Видѣлината е единъ вѣтрѣшенъ процесъ. Тя е единъ елементъ, който може да се опита всѣкога. Видѣлината е най реалното нѣщо въ свѣта. Тя е хиляди пѣти по-реална отъ този свѣтъ: тя създава човѣшката мисль, желанията, тя е проводникъ въ духовния свѣтъ и съществува въ видъ на съврѣмения етеръ; тя е обвивка на човѣшкия духъ, на човѣшкия умъ, и безъ нея никой не може да мисли и да чувствува. Всички, които сѣ слѣдвали въ училище, минали сѣ прѣзъ гимназия, изпитали сѣ трудности при рѣшаване на нѣкои задачи, знаятъ, че отношенията на тѣзи задачи не се проясняватъ изъ единъ пѣтъ, но, като пороботятъ нѣколко врѣме върху тѣхъ, светне имъ нѣкаква свѣтлина и отношенията се проясняватъ. Видѣлината именно прояснява. Ще ви дамъ нѣкои правила, за да можете да провѣрѣвате всичко, защото не ви говоря само на теория, а ви говоря върху положителна наука, която може да се провѣри на опитъ. Видѣлината е здравословното състояние на човѣшкия умъ, атмосфера, въ която човѣкъ трѣбва постоянно да живѣе. Когато писателитѣ изгубятъ тази видѣлина, тѣ ставатъ безплодни; когато учителитѣ я изгубятъ, изгубватъ своитѣ методи и не могатъ да прѣподаватъ; когато майкитѣ я изгубятъ, липсва имъ търпѣнието и любовта и не могатъ да възпитаватъ. Ако нѣмате видѣлина въ себе си, не може да се прояви у васъ любовь, истина. Христосъ казва: „Вие сте видѣлината“. Кои „вие“? Първиятъ елементъ е солта, законътъ на равновѣсието, който държи всички сили въ равновѣсие; вториятъ елементъ е видѣлината, тя въздига и възраства нѣщата, сир. всички мисли и желания растатъ въ видѣлината и се развиватъ по-правилно. Човѣкъ, който живѣе въ видѣлината, е като плодно дърво, което расте на плодородна почва; въ него всички плодове узрѣватъ. Когато

въ вашия умъ има брожение на философски мисли, не се радвайте. още Това е, може би, едно цътене. За да опитате, да ли имате видѣлина, провѣрете да ли вашитѣ мисли, ще завържатъ, ще хванатъ корени. Когато човѣкъ не е готовъ да умре за една своя мисль, това значи, че тя не е родена въ него, Прѣди да пристѣпя да ви разясня по-надълго този въпросъ, ще наведе единъ примѣръ изъ българския животъ. Азъ имамъ за задача да оживя тѣзи примѣри, да имъ дамъ съдържание. Този примѣръ, който ще ви дамъ, е отъ мнозина слушанъ, но азъ ще му дамъ новъ характеръ. Разказватъ че нѣкой турчинъ, въ врѣме на потисничеството върху българитѣ, посѣтилъ единъ български чорбаджия. Като влѣзълъ въ стаята му, видѣлъ на стѣната три икони и до тѣхъ едно горящо кандилце. Иконитѣ били: Св. Богородица, Св. Георги на конь и Св. Никола. „Защо ти сж тѣзи три картини“? запитва той чорбаджията. — „Тѣ ме пазятъ отъ всички злини, и досега зло не ме е сполетѣло“, му отговорилъ чорбаджията. — „Чудно нѣщо, азъ имамъ толкова слуги, плащамъ имъ богато, но тѣ не ме пазятъ така“, казва турчинътъ. „Колко струватъ тѣзи икони“? попиталъ той. Купилъ той три икони, занесълъ ги въ къщи и поставилъ прѣдъ тѣхъ запалено кандило. Изпѣдилъ отъ къщата си всички слуги и казалъ „Вече не ми трѣбватъ слуги. азъ си намѣрихъ вѣрни хора, които да ми пазятъ къщата“. Но една вечеръ влѣзли крадци въ къщата му и го обрали. Пристѣпилъ той къмъ Св. Богородица и ѝ казалъ: „Отъ тебе нѣма какво да се оплаквамъ, ти си млада жена, имашъ и малко дѣте, има съ какво да се занимавашъ“. Обърналъ се къмъ иконата на Св. Георги и казалъ: „и отъ тебе нѣма какво да се оплаквамъ: ти си младъ човѣкъ, трѣба да си езиши коня, да си правишъ удоволствие“. Обърналъ се най-послѣ къмъ Св. Никола и му казалъ: „ти си старъ човѣкъ, нѣмашъ нито дѣте, нито конь да яздишъ, и за това тебе ще накажа“. И наистина, обърналъ иконата на Св. Никола надолу съ главата. Слѣдъ това Св. Никола намѣрилъ по някакъвъ начинъ ограбеното богатство, и съ това било отмѣнено наложеното му наказание. И турчинътъ казалъ: „Така те искамъ“!

Какво прѣдставлява Св. Богородица? Тя прѣдставлява

жената съ нейното сърце: дѣтето е сърцето, което тя възпитава. Човѣкъ е дошълъ въ свѣта да възпита, да възроди своето сърце, да го отгледа като дѣте. Питате: „Защо женитѣ раждатъ“? Чрѣзъ закона на раждането Богъ ви учи, какъ да възпитате своето дѣте, сир. какъ да отглеждате вашето сърце. Ако майката даде на дѣтето си чисто млѣко, то ще бѣде здраво; но ако млѣкото е покварено, дѣтето ще умре. Какво прѣдставлява иконата Св. Георги? Св. Георги прѣдставлява човѣшкия умъ, а коньтъ — неговото физическо тѣло. Човѣкъ трѣбва да ези своя конь; който не ези коня си, той ще го изгуби. Трѣбва добръ да храните коня, но не и да го прѣхранвате, да не прѣяжда. Какво прѣдставлява иконата Св. Никола? Св. Никола прѣдставлява човѣкъ съ добро сърце и добъръ умъ, който се е качилъ на най-високото положение на живота, на разумния божественъ животъ. Той трѣбва да се занимава съ възпитанието на цѣлото човѣчество, за него всички хора трѣбва да бждатъ като дѣца; той трѣбва да се жертвува за другитѣ тѣй, както майката жертвува себе си за дѣцата си. Както Св. Георги глади и добръ храни своя конь, тѣй и разумнитѣ стари трѣбва да отглеждатъ младитѣ ч съ своя умъ и сърце да ги подтикватъ къмъ разуменъ животъ. Затова казва Христосъ: „градъ върху планина не може да се укрие“. Ако вие имате видѣлина, ще можете да го откриете. Ако нѣкой хиромантъ, ви разгледа ржката ще ви каже, имате ли видѣлина или не, тѣй както, когато влѣзете въ единъ европейски градъ, по наредбата на града, по къщитѣ, познавате какви сж хората. Като влѣзете въ една къща, познавате какво обича домакинята. Ако прѣобладава червениятъ цвѣтъ, тя е желина на желанята, промѣнчива е. Ония, които носятъ червени шапки, пояси, схващатъ, че свѣтътъ е поле за борба, че трѣбва да се борятъ. Не отричамъ борбата, но тя трѣбва да бѣде основана на божественъ законъ, тя трѣбва да съгражда живота; разрушава ли го, тя е анархия. Въ борбата се цѣли свобода, а видѣлината има за цѣль тѣкмо това — да ни направи свободни. А подъ думата „свобода“ се разбира божествена хармония въ нашитѣ мисли и желаня, да се уреди всичко въ свѣта, сир. всѣки да бѣде на своето мѣсто; всѣки да използва условията, които се криятъ въ неговия мозъкъ, въ неговото

сърце. Съвършенните учени постоянно теглят мозъците на умрели хора за разни изследвания. Въ мозъка, именно се отблъзва човешката мисъл. Той е градина. Каквато е почвата въ човешкия мозък, такива ще бъдат и неговите мисли. Въ човешкия мозък има същите зони, както върху земята. Въ него мислят растът тъй, както на земята растът цвятят. Всяка мисъл си има форма, която може да носи характера на овца, на вълк, на мечка, на лисица, на змия, на паяк, на мравка, и всички тези форми съ качества, които образуват човешкия характер. И тази видлина влиза по същия закон, както светлината слиза отгоръ, и въздига всичко у човъка, издига и добрите, и лошите животни, безразлично, да ли те съ вълци или овци. И, когато тези животни се оплакват на видлината, че има страдания, тя им казва: „Не бойте се, догодина аз пакъ ще ви създамъ, само поработете малко“. Когато се оплакват, че въ нашия живот има страдания, видлината казва: „Внимавайте, азъ ще създамъ у васъ необходимото“. Но тя не търпи съмнение, малодушие, безверие — това съ отрицателни качества. Видлината, е единъ живот на божествената хармония, и само човъкъ, у когото има тази хармония, може да изпита величието на видлината. Видлината е единъ разуменъ елементъ. Съвършенните физици казватъ за светлината: ако се срещнатъ светлини отъ два противоположни полюса съ различни дължини и вибрации, те се неутрализиратъ, и тогава се образува тъмнина. Същото е и съ видлината. Мжът е единиятъ полюс на видлината, жената — другиятъ. Събиратъ се, за да образуватъ една божествена хармония. Те ще образуватъ такава хармония, ако дължините на техните вибрации еж еднакви. Тогава се създава у насъ чувството любовъ; тогава ние усъщаме разширение на ума, на сърцето. Но непременно двамата тръбватъ да произвеждатъ видлина, като казва: „вие сте видлината“, Христосъ подразбира всички други. Когато казва: „Азъ съмъ видлина“. Той подразбира: „Азъ и Отецъ Ми“. Единъ човъкъ не може да оправи свѣта, и когато казва нѣкой: „Азъ ще оправя свѣта“, той не разбира закона. Тръбва всѣкога двама, четирима, шестима, осмина и т. н. двойки, само двойки тръбватъ, отъ които учениците пла-

чатъ. Двойкитѣ, сж законитѣ на съграждането. Тѣзи двойки сж въ стълкновение съ единицитѣ. Турете къмъ тѣхъ една единица, ще имате тройки, които слѣдъ това ще станатъ на четворки и т. н., постоянно ще прогресирате. Да допуснемъ, вие сте интелигентенъ човѣкъ, срѣщ, нете нѣкой вашъ приятель, заподозрете го въ нѣщо, безъ да знаете защо. За да заподозрете нѣкого трѣбва да имате факти. Не допускайте съмнѣние безъ научна основа. Нѣкой, като се съмнѣва, казва: „Не знамъ защо, но нѣщо чувствувамъ, усѣщамъ и затова се съмнѣвамъ“. Туй усѣщане не е още доказателство. Напр. нѣкой пияница казва: „Слабъ ми е стомахътъ, ще си пийна малко винце“. И разсждава по нататъкъ: „Защо да си не пийна повече? Като пихъ малко, чувствувамъ се вече добръ“. Но това чувствуване не е постоянно, то е само врѣменно, защото утрѣ ще се чувствувате злѣ. Като приложите това правило, че малко винце да се пие е добръ, послѣ злоупотрѣбвате и съ това разваляте ефекта, дѣйствието на виното. Човѣшкиятъ организъмъ е така нагоденъ, че не търпи нищо излишно. Отъ химията е извѣстно, че всѣки елементъ се съединява съ другъ въ точно опрѣдѣлени тегловни отношения; или единъ елементъ се съединява съ другъ съ точно опрѣдѣлено число атоми, и то толкова, колкото сж необходими, за да образуватъ едно здраво, постоянно съединение. Това е законъ. Така и човѣшкитѣ мисли се съединяватъ по сжщия законъ на видѣлината. Тази видѣлина въ духовния свѣтъ има сжщо своитѣ краски, Тѣ могатъ да бѣдатъ пасивни и активни. Пасивна е краската, която е отражение, а активна е, която иде направо отъ самия източникъ. Всѣка мисль, която произведе въ вашия умъ раздвояване, не е божествена, тя е само отражение на видѣлината. Напр. искате да градите къща, да станете инженеръ, да станете писателъ, да учите медицина, това раздвояване показва, че този прѣдметъ, къмъ който се стремите, не е за васъ. Прѣди освобождението на България, когато имаше само нѣколко професии, бацитѣ съвѣтства синоветѣ си да станатъ лѣкари, защото тази професия е по доходна, доставя повече пари; или ги съвѣтства да станатъ инженери, но не да учатъ професии, които не сж доходни. Какъвъ лѣкаръ или инженеръ, или свещеникъ ще стане той, когато у не-

го нѣма вътрѣшно влѣчение къмъ работата? Ще прилича на онзи лѣкаръ въ срѣднитѣ вѣкове, който ималъ много лесенъ методъ на лѣчение: лѣкувалъ своитѣ пациенти съ пушане на кръвъ и имъ давалъ да пиятъ топла вода, слѣдъ което пациентътъ умиралъ. Той се чудѣлъ: „Нима всички други лѣкари лѣкуватъ сполучливо своитѣ пациенти“? Така е и съ съврѣменнитѣ лѣкари: дадатъ нѣкое лѣкарство, и болниятъ умира, а слѣдъ това казватъ, че болниятъ ималъ слабо сърце, или пъкъ намиратъ друга нѣкаква причина, за да се оправдаватъ. Но не е тамъ причината. Този лѣкаръ трѣбва да разбира човѣшкия организъмъ, темперамента на всѣки свой пациентъ и да дава лѣкарства съобразно съ това. Сангвиникътъ и холерикътъ не могатъ да се лѣкуватъ по единъ и сѣщъ начинъ. Защо? Защото въ единия и въ другия организъмъ има различни елементи, които реагиратъ по свой особенъ начинъ. Споредъ мене, всички болести, които сега сѣществуватъ, се дължатъ на дисхармонията, която се явява въ божествената видѣлина. Колцина отъ васъ вѣрватъ, че има задгробенъ животъ? Но ще кажете: „Тѣй е писалъ еди-кой си великъ човѣкъ, тѣй е казалъ апостолъ Павелъ“. Но каква опитностъ имате вие за тази реалностъ? Ще кажете: „като умремъ, като отидемъ на онзи свѣтъ, тогава ще разберемъ, има ли задгробенъ животъ“. За да се разбере тази видѣлина, трѣбва да имате духовно зрѣние. Всички хора, у които е развито това чувство, иматъ извѣстни бѣлѣзи въ очитѣ, около зеницата, иматъ извѣстни петна, които показватъ, до каква степенъ е развито това чувство у тѣхъ. У съврѣменнитѣ западни хора това чувство е започнало да се явява като интуиция, прѣдчувствие и т. н.

Единъ день и прѣдъ васъ щѣ се открие единъ великъ свѣтъ, въ който видѣлината сѣществува. Тази видѣлина иде отвѣтрѣ, а не отвънъ. Съврѣменнитѣ окултисти казватъ, че, който има тази видѣлина, той има магнитизмъ. Такъвъ човѣкъ е мекъ, отстъпчивъ, у него има любовь, и той скоро прощава. Това, което разрушава, разваля съврѣменнитѣ хора, сѣ слѣднитѣ седемъ елемента: гордостъта, гнѣвътъ, сладострастието, лѣнността, сѣжперничеството, завистъта и лакомството. Гордостъта не е отъ Бога. Богъ е създалъ човѣка да се самоуважава, но той

се е отдалечилъ отъ Него съ гордостъта. На такъвъ човѣкъ лицето, рѣцѣтъ, носа, иматъ бѣлѣзи на гордостъ. Нѣма да се впускамъ да ви обяснявамъ какви сѣ тѣ. Вие сами трѣбва да изучавате тѣзи нѣща, има много автори, които сѣ писали по това. Когато почувствувате въ себе си гордостъ, че сте много нѣщо въ свѣта, идете прѣдъ огледалото и запомнете чертитѣ на лицето си, очитѣ си, запомнете цѣлото ваше разположение. Когато имате разположение на любовъ, благостъ, пакъ се огледайте. Христосъ казва: „Нѣма нищо скрито въ човѣка“. За слѣпитѣ хора всичко е прикрито. Нѣкои казватъ, че азъ съмъ ви чель нѣкакви мистерии. За онѣзи, които иматъ очи, нѣма никаква мистерия. Въ моята кесия имамъ една ябълчна сѣмка — ето я — тя е мистерията, посѣйте я, слѣдъ десетъ години ще видите нейнитѣ цвѣтове, плодове и тогава ще разберете тази мистерия. Ще кажете: „Може да има нѣщо страшно въ всичко това“. Страхливитѣ нѣма да влѣзатъ въ Царството Божие. По какво се отличава добриятъ отъ лошия човѣкъ? Който лъже, той говори бързо, а който говори истината, той говори тихо, спокойно и иска казаното отъ него да се провѣри. И азъ искамъ да провѣрявате всички нѣща. Мога чрѣзъ тази видѣлина да се съобщавамъ съ напрѣдналитѣ американци, китайци, японци, съ вашитѣ заминали за другия свѣтъ, свѣтътъ на божествената хармония. Щомъ имашъ любовъ къмъ онзи, който е заминалъ за другия свѣтъ, можешъ да говоришъ съ него интелегентно, разумно. Има нѣкои медиуми, които не разбиратъ езика на духоветѣ, и като се мжчатъ да убѣдятъ другитѣ, че говорятъ съ духове, почватъ да изопачаватъ истината и да полгватъ. Не лъжете, кажете си истината, защото на лъжата краката сѣ къси. Истината се движи съ голѣма бързина, и нейнитѣ крака сѣ дълги, за да може да помага на нещастнитѣ духове. Когато нѣкой казва: „Моитѣ крака сѣ дълги“, азъ казвамъ: „Щасливъ си, но бихъ желалъ краката на твоята душа, на твоеото сърце сѣщо да сѣ дълги, за да носишъ тази видѣлина“. Ако може да се развие у насъ тази видѣлина, ние ще можемъ да избѣгнемъ 90% отъ тѣзи злини, които сега ставатъ. Видѣлината е единъ отъ основнитѣ елементи за отгледването на добри синове и дъщери. На всички жени прѣпорѣчвамъ това правило: да не допу-

щатъ въ своя умъ мисли, които носятъ отрицателни качества; онѣзи, които сж изгубили смисъла на живота, нека да посрѣщатъ всѣка сутринъ изгрѣва на слънцето.

Наблюдавайте изгрѣва на слънцето въ продължение на единъ мѣсецъ, и вижте тогава, какво ще почувствувате. На пролѣтъ, когато цвѣтята никнѣтъ, дърветата цвѣтятъ, наблюдавайте ги и провѣрвайте резултата — въ това ще намѣрите смисъла на живота. Какво правятъ съврѣменнитѣ хора? Спятъ до 10 ч. сутринъ и надвечеръ, когато слънцето залѣзва, излизатъ да се радватъ на неговитѣ загасващи лъчи. На есенъ, когато листата падатъ, тогава излизатъ по разходка. Трѣбва да се изучава природата въ своето врѣме. А сега на какво приличатъ хората? Нѣкой чеге Евангелието и се чуди, какво е искалъ да каже Христосъ съ извѣстни думи. Христосъ е челъ много добръ тази книга на божествената природа. Азъ чета книги и се питамъ винаги: има ли писателятъ видѣлина или не, и какви краски липсватъ у него. Слѣдъ прочита на всѣка книга азъ мога да ви опиша, какъвъ е нейниятъ авторъ, каква глава има, какво е лицето му, какви сж рѣцѣтъ му, какво мисли и пр. Нѣкои искатъ да знаятъ, кой и какъвъ съмъ азъ. Азъ съмъ това което ви говоря. Ако ви украдя, такъвъ съмъ; ако ви излѣкувамъ, такъвъ съмъ. Ще питате: „Защо той да ни лѣкува? Безразлично е кой ще ви помогне, азъ или другъ нѣкой. Споредъ мене азъ трѣбва да дамъ нѣкому излишъка отъ моитѣ знания, отъ моя животъ, защото той не е мой. Тази видѣлина, която иде отвътрѣ, трѣбва да я прѣпратя навънъ „Всички вие сте видѣлина“. Отъ 2000 години християнитѣ четатъ този стихъ и не могатъ да го разбератъ. Затова хванете вашия Св. Никола и го обърнете съ главата надолу: той е длъженъ да пази вашата къща и имането ви, защото той е вашиятъ разумъ. Кажете му: „Ти или добръ ще разсждавашъ, или съ главата надолу ще те обърна“. Питате: „Какво нѣщо е видѣлина“? Когато влѣзе тя въ вашата душа, лицето ви ще бѣде красиво, очитѣ блестящи, отъ рѣцѣтъ ви ще излиза една приятна топлина, ще изпущате хубава миризма. А какъ миришатъ съврѣменнитѣ хора? Лошо, много лошо. Теменужкитѣ и другитѣ цвѣта ви помагатъ да замаскирате вашата естествена миризма. Тази теменужка, която вие употребявате, говори: „Богъ

се проявява въ скромността на живота, а не въ гордостта. Ако вие сте долина, и имате добра почва, Богъ ще насади въ васъ най-добритѣ сѣмена; а ако сте голъ, горделивъ върхъ, нѣма да има нищо по васъ, освѣнъ вѣчни снѣгове“. Този е езикътъ на теменужкитѣ, и когато хората се прѣска-
татъ съ тѣхния парфюмъ, нека научатъ езика имъ. Съ това, обаче, не ги обвинявамъ. Бихъ желалъ всички да имате тази миризма и краска на теменужката. Като изкажете една дума или напишете нѣщо, въ него трѣбва да има прѣкрасна миризма. Споредъ схващанията на тази видѣлина, всички хора сж цвѣтове. Що е единъ учителъ, проповѣдникъ, земеделецъ, баща, майка, братъ или сестра? Тѣ сж велики божествени цвѣтя. Разбрали ли сте какъвъ цвѣтъ има майката? Като влѣзете въ живота на видѣ-
лината, ще разберете какъвъ цвѣтъ е майката. По прѣ-
красни цвѣтове отъ майка, отъ баща, отъ братя, отъ сес-
три, отъ близни въ свѣта нѣма. Имате ли тѣзи цвѣтове
вътрѣ въ себе си? Кой досега не е изпжждалъ видѣлината
десетъ пѣти отъ себе си? Кой не е осакатявалъ цвѣто-
ветъ на майка си, на баща си, на близнитѣ въ себе си?
Отсега нататкъ трѣбва да градимъ, да градимъ. И ако
искате да подигнете българския народъ, трѣбва да гра-
дите. България се нуждае отъ солъ и отъ видѣлина, която
възраства нѣщата, и затова учитѣ хора трѣбва да мис-
лятъ върху това. Безъ солъ и безъ видѣлина — нѣма Бъл-
гария. Българскиятъ народъ има единъ коренъ долу въ
земята и единъ клонъ въ божествения свѣтъ: този народъ
трѣбва да роди плодове на клона си горѣ. Само така мо-
же да се охарактеризира единъ народъ или една душа.
Душитѣ, наистина сж индивидуални, но сж едновременно
и колективни. Колективността е законъ на хармонията.
Видѣлината можемъ да чувствуваме съ душата си, съ
сърцето си, съ волята си. — Друго нѣщо, което руши
видѣлината, е гнѣвътъ. Гнѣвливиятъ човѣкъ е човѣкъ безъ
воля. На едно мѣсто въ Писанието се казва: „гнѣвете се,
но не сѣгрѣшавайте“. Гнѣвътъ е извѣстна енергия, неиз-
ползувана въ добро направление. Всѣки е изпиталъ слѣдъ
гнѣвъ едно отслабване, което показва, че е настанало де-
магнетизиране. — Трети елементъ, който спѣва видѣли-
ната, е сладострастието. То е гробътъ на любовта. Кол-
ко млади моми и момци сж отишли прѣждеврѣменно въ

гроба отъ него! Любовта е хармония, а сладострастието — отрова. — Четвърти елементъ, който съсипва видѣлната, е лѣнността. Ако отидете въ Америка, ще видите, че въ училищата, освѣнъ наука, дѣцата учатъ и съответни за тѣхъ занаяти. Тамъ всѣки работи, всѣки самъ си изкарва прѣхраната и счита за унижение да очаква подаяния. Тамъ уважаватъ всѣки момъкъ или мома, които работятъ. Бихъ желалъ въ България всѣки да се стреми къмъ трудъ; това се отнася до гражданитѣ, защото за тѣхъ се явява опасностъ отъ лѣнността, а не за селенитѣ. — Пети елементъ, който руши видѣлната, е завистъта. Завистъта и гордостъта сж братъ и сестра. Човѣкъ, който завижда, е и гордъ. Оня, когото е обладала завистъта, се наслаждава, когато гледа, че другитѣ страдатъ. Спомнете си за оная Шекспирови драма, дѣто скжперникътъ еврейнъ сключилъ договоръ да се отрѣже месо отъ длъжника, и настоявалъ за изпълнението на договора, макаръ длъжникътъ да е билъ вече въ положение да плати. Има и много други примѣри, дѣто се проявявала тѣй злорадно завистъта. Двама се сждили, и сждътъ, като ги изслушалъ, признесълъ се, че на единия ще наложи наказание два пѣти по-тежко, и ги запиталъ, какво наказание искатъ да имъ се наложи. Онези, комуто прѣдстояло по-малко наказание, прѣдложили, да се извадятъ очитѣ. на другия — „Но и на тебе ще извадимъ едното око“, казалъ сждията. „Нека“, отговорилъ той, „но затова пѣкъ на другия ще се извадятъ и двѣтъ“. Човѣкъ съ такава жестокостъ не може да има видѣлина. Завистъта се явява и у политическитѣ хора. Въ България има доста много. Дайте мѣсто на благороднитѣ хора! Ако у нѣкой човѣкъ има споменатитѣ петъ порока, спънете го, той не е на мѣстото си.

Като казва: „вие сте видѣлина“, Христосъ, разбира хората на бъдещето. Когато Господъ създаде свѣта съ неговитѣ звѣзди, луна, слънце, Той каза: „Това е за бъдещитѣ хора“. Нѣкой ми казва: „Кажми ми, какъвъ е миналиятъ ми животъ“. Той е написанъ на тебе. Сега може да имашъ разстроенъ организъмъ, това обаче не значи, че си боленъ. Щомъ се махнатъ условията, които прѣчатъ на видѣлината, това растройство ще изчезне — Другъ порокъ, който прѣчи на видѣлината, е лакомството — да

имаме много. Ще ви приведа единъ примѣръ за лакомство Въ Испания имало единъ милионеръ, който заробилъ цѣли области. Всички се оплаквали отъ него, и за това испанскиятъ царъ заповѣдалъ да го затворятъ. Въ затвора, когато искалъ вода или хлѣбъ, взимали му по 1000 л. за чаша вода и кѣсче хлѣбъ. „Това е най-голѣмата жестокостъ, която се върши спрямо мене казва“, затвоникътъ „Това е твоето наказание, му отговорилъ царътъ, „иди си сега и не прави другъ пѣтъ това, което не искашъ и на тебе да правятъ“. За това Богъ ви праща всички тѣзи злини. Казвате за нѣкого: „Той се е родилъ малоуменъ“. Не е вѣрно, че майка му и баща му сж го родили такъвъ, той самъ си е майка и баща. За това нѣщо има двѣ теории: едни казватъ, че майкитѣ прѣдавали своитѣ качества на дѣцата си; други, че дѣтето съществува въ невидимия свѣтъ като разумно същество и си избира подходяща майка, подходяща срѣда, и ще влияе на майка си, като ѝ внушава добри мисли. Брѣмнената майка може да опрѣдѣли, какъвъ ще бѣде нейния синъ споредъ това, какви мисли въ това врѣме я вълнуватъ. Ние можемъ да се противимъ на божествения свѣтъ, но когато законътъ му започне да дѣйствува, силата ще прѣмахне нашето безразсѣдно съпротивление.

Вие, мъже и жени, които сте тука, сте видѣлина. За мене злото не съществува. Азъ разбирамъ, че въ божествената хармония зло не съществува, но извънъ божествената хармония има зло. Ако рѣшите да водите добъръ, благороденъ животъ, вие ще имате тази видѣлина, тя ще бѣде съ васъ. Тази видѣлина е разумна, и всички стари мистици, които иматъ тази видѣлина, виждатъ необятенъ свѣтъ, пълненъ съ най-хубавитѣ цвѣтове, съ които се пълни тѣхната душа. Когато сте разположени, имате тази видѣлина. Само че не можете да я задържите за дълго. Нѣкой пѣтъ си мислите, че азъ добръ проповѣдвамъ, но казвате: „Кой згѣе каква цѣль има“. Целта ми е да изпълня волята Божия. Не съмъ отъ онѣзи, които лъжатъ; досега никого не съмъ лъгалъ, нито сж ме излъгали. Съ нищо друго не може да ме подкупите, а само съ добро, истина, любовъ и мъдростъ. Ако искате да служите на Бога и рѣшите това да правите, само тогѣва Богъ ще слѣзе отъ своето величие и ще ви

направи добри хора и велики духове. Азъ ви проповѣдвамъ за живия Господъ, за Господа на XX. вѣкъ — който събаря затвори, пуща затворниците и носи хармония, редъ и порядъкъ, радостъ и веселие. Той носи такива блага, за които хората не сж помислювали. Ще прѣвърне тази земя въ райска градина, и вие, българитѣ, ще живѣете въ нея. Всички ще бъдете живи, пакъ ще ви срѣщна и ще видите дали е вѣрно това, което ви говоря, или не. Това не сж илюзии, както може да си мисли нѣкой. Въ илюзиитѣ има слѣдното качество: за пр., може да храните нѣкого съ илюзии, като му казвате, че сте му дали да яде, но слѣдъ 40—50 деня той ще отслабне и ще умре. Съ илюзиитѣ човѣкъ отпада и оглупява. Но ако вашата душа се храни, ободрява, живѣе отъ нѣкаква мисль, това не е илюзия. Желалъ бихъ всички българи и българки да бъдатъ велики — велики въ добродѣтель, велики въ любовь, велики въ правда, велики въ мъдрость, велики въ онази божествена истина на видѣлината, за която азъ ви говоря. Разсждавайте за видѣлината, тя е съ васъ, опитайте я, бъдете самостоятелни, влѣзте като пчелитѣ въ всѣки цвѣтъ, за да си съберете медецъ. Не оставяйте тамъ да прѣнощувате — то е сладострастие — а вземете си меда и идете въ вашия кашеръ.

Това е искалъ да каже Христосъ съ думитѣ: „Вие сте видѣлина“ и „Градъ, поставенъ на планина не може да се укрие“. Като влѣзете въ този градъ, ще разберете смисъла на вашия земенъ животъ. Вие си въобразявате, какъвъ ще бѣде бъдещия ви животъ. Той е вътрѣ въ васъ и зависи отъ сегашния ви животъ. Сжщото е и съ всѣка буба, която има въ себе си всички елементи, необходими за прѣвърщане на пеперуда. Нѣма да се мине дълго врѣме, и вие ще бъдете като тази пеперуда. Сега вие вървите по земята въ права линия и се питате, има ли другъ животъ: Като станете пеперуди, вие ще видите, че има другъ животъ, и съ вашитѣ крилца, вашиятъ умъ и вашето сърце на видѣлината, — ще качнете на най-хубавото божествено дърво, дървото на живота, ще разберете смисъла и ще бъдете радостни и весели.

Рождението

„Защото днесъ се роди вамъ въ града Давидовъ Спаситель, Който е Христосъ Господъ“. ¹⁾

„Роди се“ — това е най ободрителната дума въ живота на земята. Какво съдържа тази дума? Раждането съдържа възвишеното, мощното и силното, което потиква цялото човѣчество къмъ съвършенство. Често запитватъ: „Какъ може да се влѣзе въ Царството Божие?“ „Какъ можемъ да се освободимъ отъ ограниченията на законитѣ, на природата, и можемъ ли да ги владѣемъ?“ Азъ отговарямъ: „когато се родите“. Говоря за думата „раждане“, а не за „прераждане“, човѣкъ се е прѣраждалъ хиляди и милиони пѣти. Започналъ своя животъ отъ микробъ, увеличавалъ се, прѣработвалъ се, за да се роди, най сетнѣ, като човѣкъ въ пълната смисълъ на думата. Прѣраждането е процесъ, а раждането единъ завършенъ цикълъ отъ този процесъ. Като се казва въ Евангелието „Днесъ се роди“, разбира се, че онзи, който е заченатъ прѣди милиони години, най-сетнѣ се е родилъ. Кой се е родилъ? Христосъ Господъ — Той се е родилъ. Думата „раждане“ съдържа велика идея, която Богъ е вложилъ въ Духа. И когато всѣки отъ васъ почувствува, че се е родилъ, тогава ще се избавите и ще разберете смисъла на живота. Защото мнозина отъ васъ не сте се родили още, а се прѣраждате и въ прѣраждането трѣбва да се родите единъ день, и ангелитѣ да кажатъ за васъ: „Роди се въ града Давидовъ“. Въ всѣко сърце и въ всѣка душа трѣбва да се роди Христосъ. Съврѣменнитѣ хора казватъ: „Той се е родилъ въ Иерусалимъ“ и отиватъ тамъ на поклоне-

¹⁾ Ев. Лука, 2; 11.

ние, но при все това тѣ не разбиратъ смисъла на туй раждане: въ тѣхъ нѣма стремежъ да живѣятъ като Христа Той се роди между евреитѣ, които бѣха избрания народъ, но и тѣ не разбраха дълбокия смисълъ на неговото раждане — това което той носѣше въ себе си за цѣлото човѣчество: Божията любовь.

Всѣко раждане се придружава съ страдание. За да се роди, следователно, Христосъ въ човаяшката душа, непрѣмънно трѣбва да се прѣмине това страдание. То е сжщото, както когато майкатѣ ражда — трѣбва да прѣтърпи извѣстни страдания, да вземе всички грижи за дѣтето. По сѣщия законъ и всѣки народъ или човѣчество, въ което трѣбва да се роди Христосъ, трѣбва да взематъ всички грижи, да подготвятъ почвата, да се роди и да отрасне това дѣте. Може би, тази идея да е малко смѣтна, но това да не ви безпокои: то зависи, доколко нѣщата сж далечъ или близо и съ каква свѣтлина можемъ да ги разгледаме. Всѣки може да разбере нѣщата до толкова, доколкото гой има свѣтлина. Ангелитѣ, като възвѣстиятъ: „днесъ се роди Спасителъ“, определятъ, каква радостъ носи той на човѣчеството: миръ — най-високото изявление на Бога. Господъ се изявява като миръ. А мирътъ е законъ на хармонията, на единството на разсѣдка, на възвишения характеръ, на любовта, на мъдростта, на истината, на добротата, на правдата — това е мирътъ. Може да се роди само онзи, който носи миръ — вие не можете да се родите, докато не разберете тѣзи дълбоки истини, докато не придобиете мира въ себе си.

Сега нека разгледаме психологически думата „раждане“. Тази дума има отношение къмъ мистицизма. Единъ християнинъ, който иска да стане мистикъ, да проучи божествената природа, да се удостои съ името „човѣкъ“, трѣбва да разбира добръ думата „раждане“. Чели сте въ Битието, че Богъ направи човѣка отъ прѣстъ, вдѣхна въ него и той стана жива душа. Тогава е царилъ процеса на „вдѣхването“, а сега — процеса на „раждането“. Азъ бихъ ви обяснилъ думата „вдѣхване“, но и моето обяснение ще бѣде непонятно, защото въ тая дума има нѣщо необяснимо за сегашнитѣ хора. Обаче, ще дойде день да я разберете. Сега да прѣминемъ на

противоположноститѣ, които изисква законѣтъ за раждането, който е законъ за вѣчното развитие. Чрезъ тоя законъ Господъ напълно се изявява на нашата душа и чрезъ него Духътъ положително работи. Всичкитѣ ви възжеления, сѣ подъ закона на раждането; чрезъ него се проявява и усвършенствува висшето, божественото съзнание у човѣка. Обикновеното човѣшко съзнание е тъмно понятие. Върху раждането има различни схващания. Ако ви попитатъ за тази дума ще кажете: „раждане значи да се зачене и роди дѣте,.. Раждането не се разбира по отношение на тѣлото, а по отношение на човѣшката душа, т. е. зачеване на онзи божественъ зародишъ, за който ви говорехъ, и раждането му, и когато кажемъ: „роди се човѣкъ“, освѣтъ процеса на завързването и растенето, ний подразбираме и процеса на знанието и мъдростта. Докато нѣма знание човѣкъ, не може да каже че се е родилъ. И животнитѣ, и рибитѣ, и микробитѣ се прѣраждатъ и иматъ стремежъ да завършатъ този цикълъ на прѣраждането. „Въ българския езикъ думата прѣраждане“, подразбира прѣработване на нѣщата. Да преживяшъ, като волъ, не е нищо друго, освѣтъ да прѣработвашъ. Значи, и ние тука на земята не вършимъ друго, освѣтъ прѣработваме известна опитностъ, която сме придобили отъ милиони години.

Нѣкои питатъ: „Откъде идемъ?“ — Отъ голѣмото море. Може да запитате: „колко години сме стояли тамъ и какъ е станало нашето излизане?“ Като ви е пекло хиляди години, слънцето на живота ви е вдигнало нагърбъ и по закона на изстудяването на тѣлата вие сте слѣзли долу. Значи, Духътъ ви е вдигналъ, както слънцето вдига паритѣ отъ морето, и ви е пратилъ на земята. Не мислете, че тукъ е голѣмо нещастие за васъ — то е голѣмо благо. Казвамъ ви, че нѣма на свѣта по-велико знание отъ това, да знаете да страдате. Най-високото проявление на любовта е страданието. Който не е разбралъ смисъла на страданието, той е още жиготно, микробъ, който ще се прѣражда много, и, обратното, оня, който е разбралъ смисъла на страданието, той се е родилъ, той е човѣкъ. Страданието е дѣлъ само на човѣка. Животнитѣ не страдатъ, както човѣкътъ: ударитѣ за тѣхъ сѣ само масажъ. Кучето квичи отъ прѣчката, коя-

то се слага върху му, но щомъ се махне тя, и страданието прѣстава. Въ страданието е дълбокия смисълъ на живота, тъй наречената „мирова скръбъ“. Тайната на живота се крие въ страданието. Ако искате да усвоите божествената мъдростъ и тайнитѣ на природата, казвамъ ви, че нѣма другъ пътъ, освѣнъ страданието. Когато човѣкъ иска отъ Бога да го прати на земята, Богъ го пита: „Искашъ ли да минешъ прѣзъ закона на страданието? Ако искашъ да те пратя“. Ако каже: „не искамъ“, ще му рече: Стой при Мене, въ голѣмото море, защото, щомъ излѣзешъ отъ него, ти си вече работникъ, който трѣбва да се труди и страда на земята. А що е земята? Тя е голѣмата жена, ваша майка, която ражда и отглежда хората. Веднѣжъ като ви приеме въ себе си, тя ще ви държи милиони години да ви прѣработи, докато най-послѣ ви извади готови и каже: Ето моето дѣте, което вече може да ви говори съ божествения езикъ на нѣщата.

Ще направя малко отклонение. Въ раждането се крие една велика сила на движението; то е най-силниятъ импулсъ, който може да се даде на човѣка. Ако бихте се прѣнесли на слънцето съ око̀то на единъ ясновидецъ, вие бихте разбрали, съ каква грамадна енергия изпраща своитѣ лъчи. Вие казвате, че топа билъ много силенъ, понеже могълъ да изхвърля една граната съ такава сила, че я праща на 120 км. разстояние. А прѣдставете си съ каква сила и бързина всѣка секунда слънцето хвърля вълнитѣ отъ своитѣ лъчи и колко километра прѣминаватъ, докато се спратъ на едно мѣсто! Споредъ физицитѣ, тѣ сѣ 300,000 километра въ секунда. Можете ли да си прѣдставите тази сила? Тия лъчи постепенно отслабватъ и намаляватъ свѣтлината, понеже свѣтлината зависи отъ силата на движението. Колкото по-силно е движението, толкова по-силна е и свѣтлината, докато този изстрѣлъ срѣщне крайния прѣдѣлъ и се спре и прѣобърне на тъмнота. А знаете ли що е тъмнота? То е обратниятъ процесъ; изстрѣлтъ на свѣтлината е отдолу нагорѣ, а движението на тъмнотата, което достига крайния прѣдѣлъ — е движение отгорѣ надолу, т. е. отъ периферията къмъ центъра. То е най-слабото движение. И тъй, тъмнотата е горѣ, а свѣтлината е долу. Ама ще кажете: „Нали знаемъ, тъмното мѣсто — това е адътъ“, Адътъ що е? Нѣкои

мислятъ, че адътъ е специално мѣсто на мъчение. Що е мѣсто на мъчение? Жена, която иска да роди, мъж се; сѣщо и земята е заченала, и милиони и милиарди сѣщества въ нея и надъ нѣя се мъчатъ да родятъ. То е адътъ Нѣ-кой не искатъ да бѣдатъ тамъ, а искатъ да бѣдатъ на небето и казватъ: „Азъ не искамъ такъвъ адъ“. Докато не минете прѣзъ ада, човѣци нѣма да станете. Затова именно раждането подразбира този адъ. И той не е така страшенъ. Човѣкъ, който се е родилъ и е прѣгрѣшилъ, отклонилъ се е отъ закона; прѣдстои му падане и то ужасно. Пакъ ще бѣде туренъ въ топа на слънцето, изхвърленъ съ силенъ изстрѣлъ и ще пѣтува въ пространството милиони години и нѣкъдѣ ще се спре — ще зависи, съ каква сила ще бѣде хвърленъ отъ Господа. И ако бѣде хвърленъ съ голѣма сила и пѣтува 100 милиона години, толкова години ще му трѣбватъ да се върне. Колкото по-силно се движи въ пространството, толкова по-бавно ще се движи назадъ къмъ Бога. И когато вече го наближи, Богъ ще го привлече съ по-голѣма бързина. И тъй, да се роди човѣкъ, то значи да достигне крайния прѣдѣлъ, до който неговата душа е хвърлена въ пространството, дѣто ще се спре и поеме своята еволюция наново. И когато завърши така своитѣ прѣраждания, той ще се роди.

Човѣчеството, съ прѣгрѣшението на Адама и Ева, изгуби надежда. Родиха имъ се двѣ дѣца, но смъртта ги завладѣ; нѣмаше кой да ги утѣши, и тѣ, като нѣкои богати, които нѣматъ дѣца, се оплакватъ: „Нѣмаме наслѣдници — всичко туй ще остане на чужди хора, а сѣ обезсърдени. Човѣчеството се намираше въ такова положение, но Богъ му даде безсмъртно дѣте, за да го избави — то е Христосъ.

Въ вашитѣ умове често се раждатъ нови мисли. Слушахъ веднажъ единъ виденъ проповѣдникъ да казва: „Азъ имамъ толкова много идеи, че въ 10 — 20 години не биха могли да се изкажатъ“. Но само слѣдъ десетъ проповѣди той изповѣда, че е изхвърлилъ всичкия си материалъ. Когато мислите, че имате много идеи, вие сте въ закона на прѣраждането. Нали най-напредъ сѣ създадени по-низшитѣ животни — бърбѣзанци, мушици и пр. Многобройниѣ ваши мисли толкова струватъ, че не можете да ги впрегнете да свършатъ една свѣстна работа; тѣ

не могат да усъвършенствуватъ вашия животъ. Обаче, когато дойде оная основна божествена мисль, тя ще бже жива и едно съ васъ; ще се развива, като новородено дѣте Туи, което християнството нарича „идване на Духа“, то е тази божествена мисль, която едни наричатъ „подсъзнание“, други — „съзнание“, трети — свърхсъзнание“; теософитѣ я наричатъ „събуждане на висшето Его“, окултиститѣ — „появяване на съблмното“ и пр. Когато дойде въ васъ туй положение, вие ще усѣтите миръ, постоянна радостъ, която не се мѣнява. Нѣкой ще каже: „Азъ имамъ тази радостъ“; не се минава половина часъ и гледашъ тази негова „радостъ“ извѣтряла! Тази радостъ е прѣходна, несъобразна съ закона. Какъ може единъ скъпоцѣненъ камъкъ да изчезне? Ти се заблуждавашъ: то не е радостъ, а е мушичка едnodневка, която умира, и ти почвашъ да плачешъ. Нѣкой казва: „Азъ имамъ миръ, спокоенъ съмъ“; утрѣ му дойде нѣкое вълнение, веднага започва да бръчка мускулитѣ на очитѣ си; кждѣ е тогава мирътъ? Не го напуска, но той не е билъ дѣйствителенъ миръ. „Азъ съмъ християнинъ, 10 години се подвизавамъ, чель съмъ еди-кои писатели — Спенсеръ, Спържи, Ап. Павелъ“. Всички тѣ много хубаво казватъ, ами ти какво казвашъ? Защото, каго отидешъ при Господа, нѣма да те пита, какво е казалъ Ап. Павелъ и какво е направилъ Спенсеръ, а какво ти си направилъ. Нѣма да занесешъ тѣмъ Ап. Павла, нито Спенсера: тѣ сами ще отидатъ при Господа, но ти съ кого ще отидешъ?

И тъй, тази е основната идея, върху която днесъ трѣбва да мислимъ.

Зная, нѣкои между васъ иматъ криви схващания за Духа: нѣкои мислятъ, че Св. Духъ и лошиятъ духъ сж едно и сжщо. Добриятъ и лошиятъ духъ сж нѣща диаметрално противоположни. Нѣма такъвъ законъ, дѣто единъ източникъ да излива и сладка, и горчива вода: както горчивата вода е винаги горчива, и сладката винаги сладка, тъй и доброто е винаги добро, а злото винаги зло. Какво нѣщо е доброто и какво злото, това е единъ много дълбокъ въпросъ, и ако мислите, че въ 5—10—100 години ще го изучите, вие се лъжете; трѣбва най малко 1000 години да ви учи Христосъ, тѣгава ще имате какво годѣ понятие върху едното и другото. Съ това ни най-малко не искаме

да ви обезсърдча, но искамъ да ви кажа, какви сж законитѣ, които направляватъ нашия животъ, за да се освободите отъ нѣкои свои илюзии. Всѣки день, всѣки часъ въ живота има своята програма; ние трѣбва да завършимъ тази основна работа на деня, отъ която зависи нашиятъ прогресъ. При туй, нѣма защо и много да се безпокоите дали ще се развиете: ще се развиете, азъ ви го казвамъ положителю. Нѣкои питатъ: „Дали ще се разгня? — Като те хвърлятъ на земята, не само ще се развиешъ, но и отгатакъ ще минешъ. „Колко врѣме трѣбва? — Хилядо години. — „Много е“. Но 1000 е човѣшко число; то не е много голѣмо число. Сто години е много пжти повече отъ 1000; 10 години е още повече. Въ този процесъ е обратното: 1000 години е най малкото число, 100 години е по-голѣмото. Вие сте смутени. Числото 1000 има три нули, които показватъ тритѣ условия, тритѣ етапа, презъ които ще минете. Въ 1000 години трѣбва да формирате три тѣла — въ крайната нула ще формирате вашето физическо тѣло, като минете въ втората нула, ще формирате вашето сърце, а като влѣзете въ третата, ще формирате ваш я умъ. Като дойдете при единицата, вие ще се родите, ще възлѣзете нагорѣ и ще кажете на Господа: „Ето ни прѣдъ тебе, Отче, — сега и ние можемъ да работимъ за тебе“. Това е раждането. И съ раждането на Христа се отбѣлѣза една велика епоха въ свѣта — явяването на Сина Божий. Затова всички ние трѣбва да тържествуваме.

Врѣменнитѣ страдания, които имате, сж най-голямо благословение за васъ. Нѣма по-хубаво нѣщо отъ страданието, защото само чрѣзъ него Господъ ще ви даде благословение. Когато нѣкой ми се оплаче отъ своитѣ страдания, азъ му казвамъ: „Дай ми отъ твоитѣ страдания, азъ ти давамъ моята радостъ: И прибавямъ: „Сега усѣщамъ приятностъ отъ живота“. Той си казва: „Този човѣкъ е много добъръ“, но и азъ казвамъ въ себе си: „Благодаря, защото ми даде повече, отколкото взе; за менъ скръбъта повече струва“. И Господъ прѣдпочете да напусне Своего величие, Своята слава, да слѣзе на земята да страда. За това има причини и то е най-великата любовъ, която Господъ изяви. Когато почнемъ да схващаме, да разбираме вътрѣшно страданието, ще дойдемъ до

истинския процесъ, който християнинътъ нарича „спасение“. Не можемъ да бъдемъ спасени, ако не признаемъ, че страданията сж благословение. Спири се и кажи: „Страдание, ти си ми потрѣбно, за да се родя“. Ако страдашъ повече туй показва, че си по-близо до Бога. Когато страданието дойде до крайния прѣдѣлъ, веднага се ражда радостъ. Майката изпитва най-голѣматѣ страдания, когато ражда; въ този краенъ моментъ всички бѣгатъ и се криятъ: но когато се роди дѣтето, всички се радватъ. Да, за да се роди, всички трѣбва да викатъ — и жената, и мъжътъ. Менъ ми разправяха за една случка въ с. Николаевка, станала прѣди 50—60 години. Жената на единъ виденъ турчинъ я заболѣло жбѣ. Въ селото имало единъ бѣлгаринъ, който вадѣлъ жбѣ. Турчинътъ я завелъ при него да ѝ извади жбѣ; кадъната се качила горѣ — къщата имала два етажа — а турчинътъ останалъ да варди долу. По едно врѣме жената започнала да вика, но и мъжътъ почналъ да вика долу. Жбѣарътъ взелъ да се чуди: Азъ вадя жбѣ на одного, защо вика другиятъ? Така и ние сме свързани — когато чужди жбѣ се вади, трѣбва и ние да викаме. Азъ ви говоря това, понеже се подвизавате въ една епоха на велики страдания. Трѣбва да гледате на нѣщата като мистици, а не като обикновени безучастни зрители; да знаете, че страданията сж най-голѣмото благословение, което ни дава Господъ. Единъ день ще го провѣрите. Избиватъ се хора, настава гладъ, моръ, бащи и майки изгубватъ дѣцата си, сестри обезчестени, сѣмейства опозорени — отъ всички тѣзи страдания вие трѣбва да извлѣчѣте полза, на страдащитѣ да изпратите радостъ и да кажете: „Дайте ни отъ вашитѣ скърби“. Вие седите и казвате: „Добрѣ, че не сме на бойното поле и че не гладуваме“. Каква опитностъ ще извлѣчете отъ това? Напротивъ, влѣзте въ положението на душитѣ, които страдатъ, идете и имъ помогнете; тогава ще бъдете благословени. „Ама, какъ можемъ да помогнемъ?“ — То е най, лесното нѣщо: ако не можете непосредствено, можете духовно да помагате на хората. Всѣки човѣкъ е длъженъ да вземе поне половината отъ скърбитѣ на другаря си и да му даде своята радостъ. Казвате му: „Господъ да те благослови!“ Господъ чрѣзъ васъ благославя хората. Ама казвате: „Нека намѣри друго, не чрѣзъ мене“. Електри-

ческият токъ, като мине прѣзъ желѣзна прѣчка, магнитизира я. Ако божествениятъ токъ не мине прѣзъ васъ, какъ мислите да се подигнете? И сега всинца мислите, че вашитѣ идеали сж разрушени, съсипани. Не сж съсипани. У васъ сж се наплодили много мушички, брѣмбарчета, риби, птици, млѣкомитаещи и когато се очистите отъ тѣхъ, вие ще станете умчи. Когато постепенно съградите вашия храмъ, ще дойде и ще се роди въ него Господъ. Че се е родилъ Исусъ Христосъ прѣди 2000 години въ Иерусалимъ, това ни най-малко нѣма да ви ползува. Може да пѣте тази пѣсень още 4000 години, тя нѣма да ви помогне. Ще се издигнете само тогава, когато ангелитѣ влѣзатъ въ вашата душа и кажатъ: „Днесъ се роди въ дома Давидовъ Спасителъ“. И като се роди Христосъ, тамъ ще бѣде и Иродъ и Пилатъ, и първосвещеникътъ Кайафа. Сега, ще кажете: „Ама това дѣте — то е беля, я да се освободимъ отъ него“, и може да го дадете и на Пилата да го разпне, и то ще отиде при други. Както Христосъ напусна евреитѣ и отиде при езичниците, така и вашето дѣте ще отиде при други — при ония, които ще му дадатъ подслонъ. И вие ще бѣдете избранъ, но изоставенъ народъ! И като ви питатъ: „Защо страдате“, ще отговорите: „Защото прѣдадохме нашето дѣте на Ирода и Пилата, за да го разпне“. Затуй казвамъ, че трѣбва да се застъпвате за вашия Господъ и да кажете: „Ще живѣя съ Господа; живѣе ли Той, и азъ ще живѣя; умре ли, и азъ ще умра“. И както слѣдъ страданията Христосъ възкрѣсна, така и вие ще възкрѣснете — ще научите закона за безсмъртието. Има хора, които сж близо при възкресението; апостолитѣ сж възкрѣснали и работятъ на земята, Щс кажете: „Защо не ги виждаме“? Възкрѣсналиятъ може да види възкрѣсналия, както музикантинътъ разбира музиканта, както докторътъ разбира доктора и т. н. Трѣбва да имате тази способностъ да разбирате, и затова именно стоите на земята.

И тъй, Христосъ се яви. Сега Той живѣе, Той е между васъ, Той работи въ всинца ви. И туй, което хората наричатъ „възкресение“, то е раждане, тъй наричатъ християнитѣ възкресението — да излѣзе изъ гроба. За менъ вие всинца сте гробове — нѣкои по-голѣми, други по-малки. Виждамъ разни надписи върху вашитѣ надгробъ-

ни паметници: еди-кой Иванъ, толкова години живѣлъ; еди-коя Елена, живѣла толкова години; другъ пъкъ като умрѣлъ, пакъ билъ заровенъ въ сѣщия гробъ. Колко пѣти е умирала тази Елена и носи своя надгробенъ паметникъ, съ надписи на всички свои роднини. Питате: „Кога ще възкрѣснемъ?“ Днесъ можете да възкрѣснете, но надгробнитѣ ви камъни сѣ много тежки. Трѣбва да слѣзе нѣкой ангелъ да ги отмахне. Ако за Христа трѣбваше да слѣзе ангелъ да отвали камъка от гроба Му, колко повече трѣбва да слѣзе за васъ. Христосъ въ 33 години прѣтърпѣ едно велико промѣнение, което въ своя край се нарича „възкресение“. Подъ думата „възкресение“ разбирамъ борбата и побѣдата на едно дѣте върху смъртѣта. И затова се ражда човѣкъ — за да се бори и побѣди смъртѣта. Когато побѣдите смъртѣта, ще дойде денѣтъ на възкресението. Нѣкой казватъ: Когато се роди Христосъ и ангелитѣ отгорѣ възвѣстиха миръ на човѣцитѣ, защо хората не се поправиха? — Защото не сѣ научили Христовото учение, както трѣбва. Христосъ пакъ ще проповѣдва въ този свѣтъ; ще Го видите, положително ви казвамъ. Нѣкои отъ васъ нѣма да го видятъ. Защо? Много естествено — защото сѣ слѣпи. И дълго врѣме ще викатъ, като онзи слѣпецъ: „Сине Давидоеъ, милость къмъ менъ, допри рѣката Си на очитѣ ми!“ Като ви пипне очитѣ, Той ще ви попита: „Виждате ли?“ — Виждаме, Господи, хората, като дървета“. Послѣ пакъ ще ви пипне: — „Сега какво виждате? — „Хората мърдатъ“. Това какво означава? Че вашитѣ мисли и желания първо сѣ неподвижни, като дърветата, а когато почнете да виждате, нѣщата ставатъ живи, като хората. Тогава ще разберете, какво нѣщо е и добродѣтелята. Христосъ е дошълъ да покаже, че трѣбва да се боримъ съ смъртѣта, да я побѣдимъ и да възкрѣснемъ. Това означава рождението.

Бесѣда. държана на Рождество Христово, 1915 г.

Двамата господари.

„Никой слуга не може на двама господари да слугува. Не може да работите на Бога и на Мамона“ ¹⁾

Въ свѣта работятъ два разумни принципа. Като казва, че не може да служите едновременно на тѣзи два принципа, Христосъ подразбира, че не може да бъдете два пѣти по-активенъ, отколкото може да издържите, т. е. въ единъ котелъ не може да се произведе по-голѣмо напрежение, отколкото той може да издържа. Тѣзи два принципа не могатъ да се събератъ въ единъ котелъ. Въ окултизма тия принципи се наричатъ първи и втори, а въ науката „положителенъ“ и „отрицателенъ“. Положителниятъ принципъ е всѣкога по-силенъ, а отрицателниятъ по-слабъ. Творческата сила всѣкога се проявява прѣдимно въ слабия принципъ. Това, което гради въ свѣта, то не е силното, а слабото. Затова онѣзи хора, които разрушаватъ, всѣкога сж по-силни, отколкото добритѣ, мекитѣ хора. Вие може да усѣтите тѣзи два принципа у васъ едновременно, напр., когато станете активни, когато се разгнѣвите и извикате: „Скоро редъ и порѣдъкъ“, тогава всички слуги, жени, дѣца, се изплашватъ и се подчиняватъ. Но този принципъ не е творчески, той нищо не създава. Само когато се оттеглите вътрѣ въ себе си, като се успокоите, тогава всичко взима своя нормаленъ редъ. Първончалниятъ принципъ, отъ който произлиза злото, умразата и лѣжката, самъ по себе си не е лошъ. Вие имате особени понятия за умразата и лѣжката. За да може човѣкъ да лѣже трѣбва да е уменъ: глупавъ човѣкъ не

¹⁾ Ев Лука 16; 13

може да лъже. Това е най-голѣмата философия, а въ съврѣменното общество наричатъ го „висша дипломация“. Тази дипломация и женитѣ я иматъ. Когато мъжътъ е по-силенъ, въ първия принципъ, жената ще го глади, ще го нарича „миличѣкъ“ и най-послѣ съ мекота ще го укроти, за да асимилира този висшъ принципъ. Слѣдъ като се уравнивѣсятъ тѣзи два принципа, почватъ да работятъ заедно: първия принципъ отъ излишѣка си дава на втория. Христосъ казва: „Не може да служитѣ едноврѣменно на Бога и на мамона, не може да служитѣ едноврѣменно на първия и на втория принципъ, не можете да служитѣ едноврѣменно на умразата и на любовта“. Това сж двѣ нѣща, които се изключватъ, понеже сж диаметрално противоположни: не се движатъ въ една посока. Вземете, напр., двама търговци, тѣ могатъ да работятъ заедно, защото иматъ еднакви интереси, движатъ се въ една посока, но единъ търговецъ и единъ лѣкарь не могатъ да работятъ заедно.

Подъ думата „Господъ“ се разбира най-възвишеното, най-благородното начало, което твори. Този принципъ е мекъ и пластиченъ, но съ това той не е ограниченъ и е безсмъртенъ — въ този принципъ, втория, не сѣществуваша смъртъ. Въ първия принципъ сѣществуваша смъртъ, и то само затова, защото силниятъ, съ силата, която има въ себе си, самъ се разрушава. Само силнитѣ хора могатъ да се самоубиватъ. Вземете за примѣръ скорпиона, ако бжде заобиколенъ съ огънь и не може да излѣзе отъ тамъ, той извива опашката си и се самоубива. Той прѣдпочита да се самоубие, отколкото да изгори живъ“. Първиятъ принципъ е стздалъ козмоса, материалния свѣтъ, всички видими свѣтове съ вашитѣ тѣла и тѣхнитѣ енергии и сили, които сж необходими за съграждането имъ. Когато искате да се откажете отъ първия принципъ, вие трѣбва да повърнете всичко, което той ви е далъ. А като му повърнете всичко, какво ще остане въ васъ? Вие ще се върнете въ втория принципъ, ще станете едно съ съ Бога. Нѣма да има тогава ни Иванъ, ни Драганъ, нѣма да има ни ангели, ни дяволи, и въ свѣта ще настане едно общо състояние на тишина и спокойствие. Нѣма да става въпросъ, коя отъ двѣтъ воюващи страни ще побѣди, какво ще стане слѣдъ войната; всички тѣзи въпроси ще се разрѣшатъ, всичко това ще се слѣе въ първия

принципъ, и той ще се оттегли въ себе си. Когато човѣкъ иска да стане енергиченъ, трѣбва да се подсоли: злото въ свѣта е подсоляване, и човѣкъ трѣбва да стане лошъ за да се осоли. Когато човѣкъ се обезсоли, Богъ изпраща първия принципъ, за да образува солта. Но човѣкъ не трѣбва да слугува на този принципъ. Христосъ го взима както се проявява на земята, а не както се проявява горѣ, между ангелитѣ. Човѣкъ не може да бѣде едновременно богатъ и благочестивъ. Азъ не вѣрвамъ на такава благочестие. Когато кесията на единъ човѣкъ е пълна съ злато, съ сребро, и той претендира да е светия, съмнѣвамъ се въ неговата святостъ. Всички богатства на свѣта принадлежатъ на Господа, и въ момента, когато помислишъ, че силата, влиянието, което имашъ, е твое, ти слугувашъ на първия принципъ. Тоя принципъ е индивидуаленъ, той разединява всички същества, защото не е майсторъ да обединява, а да разединява. Той може да създаде хиляди хора, но не може да създаде условия при които тѣ да живѣятъ, и най-послѣ той се разгнѣява, започва да бие и ги умѣртвява. За обяснение на тая мисль, ще ви разкажа единъ анекдотъ. Единъ селянинъ нѣмалъ никакъ дѣца и често молилъ Бога да му подари дѣца. Единъ день взелъ единъ чувалъ, въ който имало цѣла крина житни зрънца и се помолилъ на Бога да превърне тѣзи зрънца въ дѣца. Богъ чулъ молбата му, и всички зрънца се прѣобърнали въ дѣца. Като станалъ сутринъга, всички дѣца започнали да викатъ, плачатъ, искатъ да ядатъ. Това много рвзгнѣвило селянина, и той казалъ: „Тѣзи дѣца ще ми изядатъ главата“, и взелъ да ги бие и избива. Едно отъ дѣцата успѣло да се скрие задъ вратата и, като дошълъ неговия редъ, започнало да плаче и да му се моли: „Остави поне мене живо“. Това е първиятъ принципъ у васъ — злото, което дѣйствува, и когато дойде, казва: „Азъ ще руша“. Но когато дойде въ свѣта вториятъ принципъ, който хората наричатъ любовта, майката, силата на нѣщата, той веднага смекчава първия принципъ, и, съединени така, двата раждатъ най-великото, най-възвишеното въ свѣта. Като служите на Господа, само чрѣзъ Него може да влияете на първия принципъ: само Господъ е въ сила да ви избави отъ смъртта. Не служите ли на Господа, ще бѣдете по-

гълнати от първия принцип, защото законът е такъв, Откъдъто изтича водата пакъ тамъ се връща; откъдъто излизатъ паритѣ, пакъ тамъ се връщатъ; откъдъто излиза силата, пакъ тамъ се връща — всичко се връща назадъ. Всички тѣзи нѣща сж излѣзли отъ първия принципъ. А въ любовта имате едно проявление на абсолютния Богъ въ свѣта, Когото никой не знае какъвъ е — незнаенъ Богъ, за Когото хората нѣматъ никакво понятие въ свѣта. Този Богъ, Когото вие не знаете и му се покланяте, Него азъ ви проповѣдвамъ, казва Павелъ. Само Той държи въ себе си тѣзи два велики принципа, чрѣзъ които се проявява. И тѣй, понеже единиятъ принципъ разрушава, а другиятъ гради, вие не може едноврѣменно да разрушавате и да градите. Като мразите — разрушавате, а като любите — градите, създавате Нѣкои подразбиратъ, че първиятъ принципъ има нагледъ у хората желание да съгражда, но той пакъ поглъща. „Обичамъ те, обичамъ те, но ще те изямъ“, така котката си играе съ мишката, най-послѣ я стисне и погълне. Това наричатъ хората любовъ! Нѣкои, като говорятъ за индуската философия, подъ „нирвана“ разбиратъ сливане съ Бога, а не съграждане. Това е отчасти вѣрно: ще има и сливане и съграждане. Трѣбва да се влѣзе въ съгласие съ втория принципъ и да се живѣе съ него. Въ втория принципъ има вѣченъ стремежъ да докара всички сжщества въ едно, да ги обедини; то е стремежътъ на Христа, да се прояви Богъ индивидуално въ всѣка душа. Богъ иска да създаде въ свѣта малки кѣщички, въ които да живѣе. Велико е онова сжщество, което може да разбере този дълбокъ принципъ. Мнозина съвременни философи сж оплетени отъ тѣзи два принципа, У всички песимисти, анархисти и тѣмъ подобни, като ги вземете въ религиозно и обществено отношение, първиятъ принципъ е взелъ надмощие. Азъ слѣдя тѣзи нѣща и имамъ за това цѣла статистика. Мажъ и жена се оженятъ, но слѣдъ 2—3 години жената го изтощи, разсипва, уморява го и втори пътъ се оженва. Уморява и втория мажъ. Оженва се трети пътъ, но и съ него става сжщото. Най-послѣ казватъ: „Тази жена е кутсузъ“. Случава се и обратно: мажъ не може да живѣе съ жена, въ него първиятъ принципъ е наддѣлѣлъ и като вземе жена ще я умори. За такъвъ

мжжъ и за такива жена вториятъ принципъ трѣбва да е толкова силенъ, че да се уравни съ първия. И въ религиознитѣ общества често се срѣщатъ такива спорове, въ които изпаква първиятъ принципъ. Напр., често се явява въпросъ, кой да заеме първо мѣсто до олтара въ църквата. На физическото поле не е възможно да има много столове до олтара, и, ако речете да си наредите всички горѣ прѣдъ олтара столове, свещеникътъ нѣма да се вижда. Сжщитѣ въпроси се пораждатъ и между учители, кой да бѣде директоръ. Колко директори може да има? Само единъ. Подобни въпроси се пораждатъ между военни, между проповѣдници — все за първенство. Тази борба е естествена, тя е единъ великъ божественъ процесъ, прѣзъ който сж минали всички ангели. Много отъ тѣхъ сж минали изпита, минали са прѣзъ първия принципъ и сж влѣзли въ втория, и сега служатъ на Бога, а други не сж го минали, паднали сж и сж останали да служатъ на първия принципъ, на мамона, затуй ги наричатъ демони. И между хората има служители на първия и на втория принципъ. Слѣдъ врѣме, когато човѣчеството завърши своето развитие, вземе своя вѣнецъ, всѣки ще отиде на мѣстото си. Затова Христосъ казва: „Безъ Мене — подразбира втория принципъ — нищо нѣма да направите“. Тукъ е дълбокия смисълъ — останете ли сами да се борите въ свѣта, ще станете слуги на първия принципъ и тогава ще се проявятъ въ васъ всички отрицателни качества; умора, завистъ, отвращение, недоволство, които постоянно разрушаватъ. Въ този принципъ не може да намѣрите благо за свѣта, не може да видите никакъвъ смисълъ въ живота. Затова казва Христосъ: „На Бога и на мамона едноврѣменно не може да служите“. Ако служите на мамона, ще бѣдете въ дѣното на ада, ще бѣдете въ вѣчно недоволство и никога нѣма да разберетѣ дори, защо сте мжжъ или жена. Може да минете прѣзъ всички форми на създаването, но всѣкога ще бѣдете недоволни, понеже човѣкъ самъ по себе си никога не е доволенъ. А подѣ думата „недоволство“ се разбира, че не може да бѣдешъ доволенъ отъ своя външенъ изгледъ. Защо човѣкъ е недоволенъ? Неговиятъ духъ е много по-великъ, изисква по-широка дѣйностъ отъ онази, която проявява. Имашъ малко тѣло, а духътъ иска по-големо. Започва една вѣчна

борба. И въ тази борба казвате: „Правото е на силния“, то е първият принцип, а когато кажете: „Правото е на слабия“, то е вторият принцип. Нѣкой направил прѣстъпление, но като даде на съдията 2—3000 лева, той го оправдава също както въ срѣднитѣ вѣкове съ индулгенциитѣ — щомъ си купишъ индулгенция, прощаватъ ти се грѣховетѣ. Обаче, въ съграждането на нашия животъ Христосъ не търпи разединение. Щомъ сте раздѣлени въ себе си, трѣбва да се дигнете надъ туй разединение и да работите вжтрѣ въ Бога. Само тогава ще разберете вжтрѣшния смисълъ на тия сили, които дѣйствуватъ въ вселената. Онѣзи, които сж тръгнали въ Пятя, посветенитѣ, иматъ по-голѣма опитностъ. Защо? Тѣ страдатъ по-вече, отколкото свѣтскитѣ, защото въ християнството едновременно съ първия принципъ се усилива и вториятъ. Дѣто се проявява любовта, ще се прояви и първиятъ принципъ, който остава само една сѣнка — сѣнка на битието. Подъ „сѣнка“ разбирамъ принципъ, който умъртвява. Първиятъ принципъ самъ по себе си е тъменъ и носи тъмнина, а вториятъ принципъ всѣкога носи свѣтлина на ума. Щомъ дойде първиятъ принципъ, усѣщате голѣма скръбъ, безсмисленостъ въ живота, дойде ли вториятъ принципъ, веднага се разполагате, подигате се. Въ първия принципъ търсите изходъ, и, ако не го намѣрите, дохожда ви мисълта на скорпиона — да се самоубиете, за да се освободите огъ неблагоприятнитѣ условия на живота, които сами сте си създали. И тъй, първиятъ принципъ е крайно алченъ, ненаситенъ, въ него желанията нѣматъ граница. Какъвъ животъ може да има въ това, което е ненаситно? Какъвъ смисълъ може да има въ единъ животъ, който се движи постоянно въ права линия? Напр., пътувате прѣзъ вселената съ бързината на свѣтлината — какъвъ смисълъ може да има за васъ това движение? Да влѣзешъ въ една, двѣ, три и повече къщи, нѣма смисълъ. Има смисълъ да се запознаешъ съ ония, които живѣятъ тамъ, да встъпишъ въ общение съ тѣхния умъ и сърце. Запознаване, приятелство въ свѣта е да влѣзешъ въ съгласие съ този божественъ принципъ, който тукъ, на земята, е изразенъ въ Христа.

Първиятъ принципъ е създалъ много илюзии въ човѣшкия умъ. Понеже той носи всички сѣнки, той е силенъ, създалъ е комбинации, съ които може да даде възмож-

ностъ да се изрази божествената любовъ: любовта намира въ него изразъ, той ѝ става като почва. Неговото желание е да подчини втория принципъ — любовта, но тя не се подчинява. Тя е законъ, който регулира нѣщата въ свѣта. Първиятъ принципъ се бои отъ втория, защото, когато се изпрѣчи прѣдъ втория, проявява се свѣтлина и, като види своя образъ, почва да се плаши. Сжщо когато отидете при нѣкого, който ви обича, сърцето ви почва да тупа. Той казва: „Дохождате при майстора си — тъй мнозина съмъ поглъщаль“. Маже, жени, дѣца — на всички треперятъ сърцата. Мажъ или жена — и двамата иматъ скрита мисль — първиятъ принципъ — искатъ да владѣятъ, но като усѣтятъ, че този принципъ не се поддава, казватъ: А, тукъ е моятъ майсторъ; тукъ е вториятъ принципъ, божествениятъ, който носи изразъ на животъ и безмъртие“. Писанието казва: Любовта изпжда вънъ всѣки страхъ“, и за да бждемъ щастливи, непрѣмѣнно трѣбва да се съединимъ съ Христа — иначе, пѣтътъ ни е изгубенъ. Щомъ не служимъ на Бога, ще служимъ на мамона. Ако служимъ на Бога, съборили сме мамона — ако не служимъ на Бога, ще дойде мамонъ и ще каже: „Ти ще ми служишъ“! Това всѣки отъ васъ трѣбва да знае. Нѣкои казватъ: „Азъ искамъ да съмъ свободенъ“. Свободенъ ще си, ако служишъ на любовта, иначе ще слугувашъ на мамона и ще бждешъ робъ. Едноврѣменно на Бога и на мамона не можете да служите — по никой начинъ! Често нѣкои казватъ: „Азъ да го набия, та да ми има страхъ“. Ти можешъ да го набиешъ, можешъ да го наплашишъ, но той нѣма да те обича. Азъ бихъ желалъ да видя нѣкого отъ васъ, който чрѣзъ бой е обикнатъ отъ другъ. Такъвъ човѣкъ не съмъ срещналъ. Това го говоря не само азъ, говорили сж го всички велики хора, всички светии.

Когато първиятъ принципъ вземе надмощие въ човѣшкото сърце, човѣкъ става сухъ, коравъ, започва да затвърдява. У него всичко закоравява — сърцето, мускулитъ, ржцѣтъ, краката, артериитъ и т. н. Тогава лѣкаритѣ казватъ, че въ такъвъ човѣкъ се явила болестта „артериосклероза“. Азъ казвамъ, че това се дължи на първия принципъ, който е втвърдилъ сърцето и обсебилъ човѣка. Като забѣлѣжи, че първиятъ принципъ е завладѣлъ човѣка,

Богъ започва да разединява, т. е. започва да дѣйствува вториятъ принципъ. Като влѣзе въ първия принципъ Любовта, почва да го организира въ себе си. Това е борба, която дѣйствува механически въ свѣта. Тя се явява въ всички слоеве на обществото, въ умоветѣ на философитѣ, въ религиознитѣ общества — навсѣкждѣ. Тя ще се явява, докато вториятъ принципъ вземе надмощие и организира нашитѣ сърца, нашитѣ тѣла, и ние станемъ безсмъртни. Желанието на Христа, желанието на втория принципъ е да вземе надмощие надъ клѣткитѣ, монадитѣ, и да ги направи неразрушими, безсмъртни. Само тогава ще минемъ отъ прѣходното къмъ неизмѣнното, ще влѣземъ въ областта на вѣчното съединение — вѣчната божестаена хармония. Затова е създаденъ свѣтътъ, за да минатъ сърцата и умоветѣ на хората отъ първия принципъ въ втория. Процесътъ е отлѣво надѣсно. Какъ работите вие, напирмѣрь? Отивате налѣво, за да дѣйствува дѣсната ръка по-силно. Има и изключения, нѣкои сж лѣвичари, но изобщо, когаго се работи, отива се отлѣво надѣсно. Този принципъ е станалъ причина да се измѣсти срѣцето малко на лѣва страна. Съврѣменнитѣ физиолози обясняватъ измѣстването на срѣцето съ това, какъ е лежало дѣтето въ утробата на майка си. Но причината не е тази. Слѣдъ врѣме срѣцето трѣбва да се прѣмести въ срѣдната между двата дроба, и само тогава ще има хармония между мѣдростта и любовта. Сега, като говоря за вашето срѣце, подразбирамъ такава хармония и между вашитѣ мисли и желания. Всѣкога вашитѣ желания иматъ надмощие надъ вашия умъ. Вие мислитѣ много добръ и казвате: „Азъ ще направя това, ще направя онова“, но, като се разсърдите, разрушавате всичко. Мжжъ и жена се обичатъ, но единъ день жената среща другъ мжжъ, по красивъ отъ нейния, съ хубави мустачки, черноокъ, и казва: „Намѣрихъ го, най-сетнѣ!“ И този домъ, който се гради двадесетъ години, се разрушава. Тази жена е нещистна: Намѣрила е тя първия принципъ. Сѣщото нѣщо се отнася и за мжжетѣ, и за дѣцата. Едно дѣте намира баща си глупавъ, лошъ, и казва: „Онзи баща е по добръ отъ моя“. Често нѣкои дѣца сравняватъ своята майка съ други майки и казватъ: „Майката на онѣзи дѣца е по хубава, по-добра отъ нашата“ и веднага въ тѣхния домъ се явява

дисхармония. Промъкналъ се е първиятъ принципъ. Азъ ви говоря за тази философия не въ нейната дълбочина, но само да ви изтъкна, колко сте слаби. Прѣдъ мене вие сте такива, както ви виждамъ, слаби; вие сте още гвоздеи, които тепърва трѣбва да се забиватъ отъ чука! Като дойде чукътъ, ще ви пита: „Познавашъ ли ме?“ „Познавамъ те“. Ще се забиешъ и даже навънъ ще излѣзешъ. Ще познаете, че сте гвоздеи, и че силата не е въ васъ, а въ чука. Чукътъ пъкъ казва: „Видишъ ли, като те ударя, какъждѣ отивашъ“; силата, обаче, е въ дрѣжката на чука, а не въ чука“. Тази сила е въ ржката, а не въ дрѣжката. Ржката пъкъ казва: „Силата е въ мозъка, а не въ самата ржка“. Ако мозъкътъ не даде заповѣдъ да се дигне ржката, какво ще стане съ нея?“ Така е и съ хората. Двама приятели, два гвоздеа се събиратъ и се разговарятъ. Единиятъ казва: „Азъ съмъ забитъ 20 с. м. знаешъ ли колко товаръ закачватъ на мене? Никой не може да ме изтръгне, най-голѣма работа върша азъ“. Това сж разсждения на гвоздеи. Влиза нѣкой християнинъ въ църква и казва: За Господа азъ направихъ едиквако си, обърнахъ едного къмъ Господа“. Обърналъ си го! Ти си като крадецъ, когато вземе кисията на нѣкого и я отвори; бръкналъ си въ сърцето му и си го задигналъ, и оставашъ онзи човѣкъ да си оплаква днитѣ и живота. Нѣкои майки смѣтатъ, че сж дали животъ на дѣтето си и го изпратятъ въ „Майчинъ домъ“. Дала си му животъ! Ти не трѣбва да лъжешъ това дѣте. Вториятъ принципъ не търпи лъжа. Между лошитѣ хора лъжата, силата, умразата, завистъта — всички тѣзи нѣща сж съвмѣстими; тѣ сж естествени нѣща и когато двама лоши хора се набиятъ, усѣщатъ врѣменно удоволствие. Така е и съ единъ вълкъ, лъвъ — когато тѣ разкъсатъ и изядатъ една овца, врѣменно сж доволни; слѣдъ 5 — 6 часа, обаче, тѣ иматъ нужда да разкъсатъ друга жертва. Такива примѣри има много и въ съврѣменната цивилизация. Случило се е нѣщо подобно въ Америка, констатирано отъ сѣдебнитѣ власти въ Ню-Йоркъ. На единъ американски лѣкарь му правѣло голѣмо удоволствие да убива хора, и дѣйствително, въ кѣсо врѣме той убилъ 25 души. Взелъ той една жена за своя секретарка и първо нея убилъ. И какъ? Започналъ да я рѣже парче по парче, като наб-

людавалъ ефекта отъ своето дѣло, отрѣзалъ ѝ прѣститѣ на краката, на рѣцѣтъ, извадилъ очитѣ ѝ, отрѣзалъ носа, ушитѣ, докато най-послѣ я умъртвилъ. Това сжщото направилъ и съ други 24 души, слѣдъ което ги турялъ въ една печка и ги изгарялъ. Въ този човѣкъ е настѣпвало животинско озлобение, когато е умъртвявалъ жертвитѣ си. Той билъ изслѣдванъ френологически въ Нью-Йоркския затворъ: челюститѣ и очитѣ му били обезобразени. Той е билъ подъ влиянието на първия принципъ. Често въ такива прѣстѣпници се явява желание да пуснатъ голѣми бради. Голѣмата брада е признакъ за присжствието на първия принципъ. Отъ това не искамъ да отидете въ друга крайностъ и да ме разберете криво. Голѣмата брада дава по-вече сокове въ човѣка, обаче, въ прѣстѣпника тя ще бѣде остра, груба. Когато вашитѣ косми станатъ остри, първиятъ принципъ е взелъ у васъ надмощие. За да познаете, колко сте добри, опитвайте всѣка сутринъ вашитѣ коси, вашата кожа. Когато кожата ви стане суха и почне да надебелява, у васъ е първиятъ принципъ. Този принципъ ще ви погълне тѣй както змията поглѣща жабата. Той ви улавя за крака, и ако се не обърнете къмъ Господа, ще слѣзете въ дѣното на ада, ще познаете другата философия на живота, ще познаете, какво е да служишъ на мамона. Никой не може да избѣгне отъ тази вѣчна съдба на нѣщата. Затова Христосъ казва: „Обърнете се къмъ Мене“.

Животътъ въ съврѣменното наше състояние се проявява въ двѣ посоки: въ доволството и недоволството, въ качване и слизание. Други посоки на мисълта нѣма. Право е, че богатъ човѣкъ не може да бѣде светия, но и сиромасъ не може да бѣде светия, ако е недоволенъ. Подъ думата „богатъ“ разбирамъ човѣкъ, който е недоволенъ отъ себе си; „сиромасъ“ — човѣкъ, който е доволенъ отъ себе си. Като забогатѣе човѣкъ, става недоволенъ отъ положението си; купува една къща, втора, трета, мебели — търси начини да разшири този кръгъ. Недоволенъ — богатъ; доволенъ — сиромасъ. Но като казвамъ „доволенъ“, не разбирамъ да си индиферентенъ тѣй, както въ Индия има факири, които се хипнотизирватъ и заспиватъ. Имало единъ, който въ продължение на 20 години съсрѣдоточавалъ мислитѣ си и стоялъ не-

подвиженъ дотолкова, щото птицитѣ го смѣтали за дърво и започнали да правятъ гнѣзда на главата му. Не разбирамъ такова състояние на доволство, — да се завѣдятъ птички въ главитѣ ви. Богъ е създалъ за тази цѣль дървета, а ти, за да си доволенъ, трѣбва да работишъ за Бога, да слугувашъ Нему. Да си доволенъ, то значи: ако днесъ си спечелилъ 3 лева, радвай се за това и благодари на Бога. Утрѣ, като станешъ, ако спечелишъ пакъ 3 или 4—5 лева, пакъ благодари на Бога. Не казвай: „Малко спечелихъ“. „Доста е на деня неговото зло“ Единъ грошъ спечелишъ, благодари на Бога; десетъ гроша спечелишъ — пакъ благодари на Бога. Достатъчно ти е това. Едното прави човѣка щасливъ. Двама като те любятъ, не могатъ да те направятъ щасливъ, ще бѣдешъ нещастенъ. Любовта може да съществува между двама души, между трима тя не съществува. За да се прояви третиятъ елементъ, и двамата трѣбва да вложатъ по равно количество, и тогава ще произлѣзе тѣхното дѣте. Бащата казва: „То обича мене повече“. Майката казва: „Не, мене повече обича“. Нѣкой пѣтъ бащата се намръщи, защо дѣтето обича повече майката, или обратно. Защо ли? Защото този принципъ у двамата не се е уравнилъ. Вашитѣ добродѣтели, вашитѣ сили всѣкога ще съотвѣтствуватъ на вашето вѣтрѣшно състояние — ни по-вече, ни по-малко. Това е цѣла истина. Когато хората говорятъ за мене, казвамъ: заслужавамъ си го, пада ми се. Онзи, който говори лошо за мене, не му се сърдя — той работи върху мене. Нека той да ми направи добро, и азъ трѣбва да му благодаря. Затова казва Христосъ: „Любете вашите врагове“. Ти не можешъ да побѣдишъ този врагъ, първия принципъ, съ друго, освѣнъ съ любовь: зло съ зло не се побѣждава. Да се снишавашъ, да се гушишъ, то не е любовь, а да го любишъ съ всичката си душа. Ще кажете: „Този човѣкъ има право да ме мрази“. Не мислете, че вълкътъ, като хване една овца и я изяде, Господъ му казва: „Не направи добръ“. Не, Господъ му казва: „Много добръ правишъ“. Овцата, като се оплаче на Господа, Той ѝ казва: Хуб-во правишъ, че плачешъ; ти си длъжна да плачешъ, а той е длъженъ да те изяде“. Овцата излѣзе на полето, откъсне трѣва и я изяде, Господъ ѝ казва: „Това е твоята работа, ти изяде трѣвата, единъ

денъ тебе вълкъ ще изяде“. Това е сегашната еволюция въ живота, но това не е животъ въ истинския, дълбокия му смисълъ. Да трошишъ хиляди години камъни, за да правишъ патищата, да носишъ вода — това не е животъ. Може да бѣдешъ нѣкое товарно животно, да прѣнесешъ прѣзъ живота си 10,000 тонѣ злато, но какво отъ това? Това не е животъ. Челъ съмъ еди какво си, билъ съмъ на църква и съмъ слушалъ единъ проповѣдникъ. Какво отъ това, що знаешъ? Прѣнесълъ си 10,000 тона злато, какво знаешъ? — Знамъ, че елементитѣ могатъ да се съединяватъ и какъ се съединяватъ, — Какво отъ това? Азъ зная по-вече. — Какво отъ това? Ако бихъ зналъ отъ колко частици е съставенъ материалниятъ свѣтъ, какво ще ми допринесе това знание? Ако имамъ много богатство и не умѣя да го използвамъ, каква облага отъ това богатство? Ако имашъ жена, която те обича, а твоето сърце е закоравѣло, и дѣцата ти, когато те цѣлуватъ, не чувствувашъ нищо, каква облага отъ това, че имашъ жена и дѣца? Философията въ любовта е да дадешъ и да вземешъ едновременно, та обмѣната да бѣде правилна. Казвате: „Той не ме обича“ — това е първиятъ принципъ. „Той е недоволенъ“ — това е пакъ първиятъ принципъ; съмнѣвашъ се — това е първиятъ принципъ; нѣма Господъ — това е пакъ първиятъ принципъ. Когато казватъ философитѣ, че всичко въ свѣта се движи, това е вѣрно, защото първиятъ принципъ е въ вѣчно движение. Животътъ се проявява въ втория принципъ, въ правилното съграждане на нѣщата. Вториятъ принципъ дѣйствува въ васъ. Всѣки трѣбва да съедини тѣзи два принципа съ Христа. Така само ще бѣдете навсѣгдѣ полезни: на обществото, на народа, на женитѣ, на дѣцата си и т. н. Това е казалъ Христосъ на евреитѣ прѣди 2000 години, но тѣ приеха първия и отхвърлиха втория принципъ и затова ги сполетѣ голѣмо нещастие. И днесъ хората съ тази война изпитватъ първия принципъ на гърба си. И той ще дѣйствува, докато хората се изтощатъ. Слѣдъ като си свърши работата той ще се прояви любовта, т. е. Богъ. Хората казватъ; „Който много мрази, много люби“. Това е наполовина вѣрно. Богъ прѣдоставя енергията си на втория принципъ, и когато тя дойде, разумниятъ Му Духъ почва да гради. Не мо-

жешъ едноврѣменно да любиишъ и да мразишъ. Не се лъжете, това е лъжлива философия, лъжливо учение. Когато дойде божествениятъ принципъ въ насъ, само тогава можемъ да любимъ и да кажемъ: „Богъ е любовъ“. Само тогава ще разберемъ истинския смисълъ на материалния свѣтъ, понеже любовта е необходима за развитието на нашия животъ. Както кѣшитѣ сѣ необходими за хората; както гнѣздата — за птицитѣ, така и този принципъ е необходимъ за свѣта. Нѣкои питатъ: „Защо Господъ направилъ така свѣта?“ — То не е ваша работа — другояче не можеше да бѣде направенъ. Питатъ нѣкои: „Защо Господъ не направи онова? — Защото не можеше Той да измѣни на Своего естество. „Защо Той не се изяви?“ — Защото не можеше да измѣни на Своего естество. „Защо не направи свѣта по-добъръ, защо не ни тури на правия пѣтъ?“ — Той ви е турилъ, но вие не го разбирате, защото мислите по своему, а между вашитѣ мисли и Божиитѣ има такава разлика, каквато отъ земята до небото. Каратъ се двама и казватъ: „Защо, Господи, не слѣзешъ да ни примиришъ?“ Господъ не е въ раздѣлението. Когато единъ день се очукате и станете на пѣськъ, Господъ ще погледне отгорѣ (съ окото си) и ще види, дали ще може да стане нѣщо отъ този пѣськъ. Като гледа Господъ на днешнитѣ хора, като гледа на тѣзи земни философи и на враждуващитѣ царства, поусмихва се малко и оставя тѣзи дѣца да се борятъ, чукатъ и плачатъ. Искаме нѣкой пѣтъ да жигнемъ Господа, като нѣкой комаръ да го поухагемъ, да почувствува. Той, е разбира се, спокоенъ и не иска да знае отъ това, но ни чука съ прѣста си, и насъ ни закарватъ тогава на гробищата. Всѣки, който ухапе Господа, отива на гробищата — тамъ го изпраща Богъ. Царе, князе, полковници, сѣдии, свещеници, проповѣдници и философи Господъ ги чука безразлично. И за васъ е сѣщото нѣщо. Ако много философствувате, ще хвъркнете. И вие сте като комаритѣ, гледате да поужилите нѣкого, но като тръгнете да отидете при Господа, не бива да мѣкнете и своето жилище, жилището на комаря, а да се спрете, да си дигнете нагорѣ очитѣ и да въздъхнете. Не мислете, че Господъ спи и не вижда. Още когато сте тръгнали отъ земята, Господъ ви вижда. И ако сте тръгнали съ любовъ къмъ Него, Той ще

ви погледне, ще се смили и ще каже: „Разбралъ си смисъла на живота — ела при Мене“. Който обича да хапе, Господъ го оттласква, докато си научи урока. Азъ ви давамъ тѣли мисли, за да разсъждавате и да съградите вашия животъ не тѣй, както сте го градили досега. Най-първо, откажете се да хапете. Когато се оплаква мъжътъ отъ жена си, че тя хапе, Господъ какво ще направи? Ще я чукне, тя ще умре, и гой ще се освободи. Жена, като се оплаква отъ мъжа си, Господъ какво ще направи? Ще го чукне, и мъжътъ умира. Синъ извадилъ своето жилище, Господъ го чукне и той умира. Така постъпва Господъ. Нѣкои мислятъ, че Господъ постъпва като хората, че прави каквото Му скимне. Това не е вѣрно. Той не прави абсолютно никакви погрѣшки — въ тсва отношение Той е всемъждъръ. И Неговото дълбоко, вътрѣшно желание е да се примиримъ, да живѣемъ братски, да не се изнасяваме. да не крадемъ и т. н. „Какво има да се примиряваме, какво сме изяли и изпили въ този свѣтъ?“ — питате. Срѣщенте нѣкой човѣкъ — не ви поздравява и се обиждате. Какво ви е длъженъ? И двама сте еднакво малки бубулечки, които се движите по земята. Другъ казва: „Ама ти трѣбва да бѣдешъ кавалеръ, не ме тласкай!“ Друга е силата, която тласка. Ако вземете 100,000 малки пѣсъчета и ги бълникате въ едно шише, тѣ ще се питатъ: „Защо се тласкаме, защо се караме?“ Ако влѣзете въ този първи принципъ, и той ви клатушка, вие ще питате: „Защо, Господи, ни мъчишъ?“ Като се прѣсне шишето, вие се разсипвате, Господъ ви освобождава. Така Господъ се е завзелъ сега да чука. Той чука съ срѣдния прѣстъ; Срѣдниятъ прѣстъ е законътъ на Сатурна, на сѣдбата. Въ закона на божествената правда, всѣки ще пожъне, каквото сѣе. Искамъ да бѣдете свободни отъ вашитѣ стари навици и очитѣ на вашия умъ трѣба да сѣ отворени, когато Господъ почва да чука. Щомъ си извадилъ жилището, Господъ ще те чукне. Ако те чукне вечеръ, нѣма да осъмнешъ. А като те поглади, помилва, ти ще възкрѣснешъ. Бихъ желалъ Господъ да поглади всички хора, т. е. вториятъ принципъ да ги поглади. Това е християнската философия и съ нея може да се обяснятъ всички противоречия, които съществуватъ между хората. Недоразуменията произлизатъ отъ това, че ние не си ра-

збираме отъ езика. Искате да ви дамъ факти. Какви факти мога да ви дамъ? Ако ти давамъ пари, не мисли, че те обичамъ: може да кроя да ти задигна кѣщата. Мжжъ дойде при нѣкой бѣденъ, помага му. Жената на този бѣденъ човѣкъ е красива; знаете ли какви побуждения има този благодѣтель? Отдѣ знаете, че той е искренъ — че нѣма да задигне жената? Какво доказателство имате за това? Само едно доказателство има, а то е: откато се е родилъ, докато умре, ако не направи никаква пакостъ, той е искренъ, нѣма измама. По силно отъ това доказателство въ човѣшкия животъ нѣма. Така всѣки трѣбва да живѣе. Ако философствувамъ само и не живѣя, както трѣбва, това е лъжа въ моя животъ. Ако живѣя, съобразно съ този великъ законъ въ живота, нѣма лъжа. Вие всичко това знаете. Гледамъ нѣкои, като идатъ отвѣнъ, сериозни сж, а като влѣзътъ, поухилятъ се. Това е изкуствено. Знаете ли, какъ турцитѣ казватъ за жена, която се усмихва? Тѣ казватъ: „Въ считѣ ми се засмѣ“, мислятъ, че тя е вече съ тѣхъ. Усмихването за тѣхъ е лошъ признакъ, а ние го смѣтаме добъръ признакъ. Да, ама ако ви хване за крачето, като жаба ще ви погълне. Не визирамъ вашия личенъ животъ, а просто констатирамъ единъ фактъ, който става вѣтрѣ въ мене, става и въ всички васъ. Студѣтъ и топлината, свѣтлината и тъмнината — азъ усещамъ. Тѣзи нѣща произлизатъ вѣнъ отъ насъ. Това не сме ние, то сж нѣща отдѣлни отъ насъ. Свѣтлината и тъмнината не прѣдставляватъ нашия животъ, но когато тѣ се съединятъ въ единъ принципъ, проявява се животътъ, т. е. третиятъ принципъ. И този принципъ може да се прояви само на екуатора на живота.

Прочие, не можемъ да служимъ едновременно на Бога и на мамона. Ако служимъ на Бога, ще бъдемъ щастливи, а ако служимъ на мамона, ще бъдемъ нещастни; ако служимъ на Бога, ще бъдемъ здрави; ако служимъ на мамона ще бъдемъ болни и бѣдни; ако служимъ на Бога, стомахътъ ни ще бѣде здравъ, ако служимъ на мамона, ще бѣде разстроенъ; ако служимъ на Бога, ще бъдемъ почитани отъ обществото, ако служимъ на мамона, хората ще ни прѣзиратъ; ако единъ народъ служи на Бога, ще бѣде възвишенъ, а ако служи на мамона, ще се снисшава и изражда; ако служимъ на Бога, умътъ ни ще

се развива правилно, ако служимъ на мамона, умътъ ни ще се смущава и потъмнява. Това сж двата принципа. Ставашъ сутринъ, смутенъ си, ще отидешъ при Господа, ще отпратишъ ума си къмъ Него, и ако Той положи ржката си отгорѣ, ще вложи равновѣсие и ще измѣни настроението ти. Затова казва Христосъ: „Елате при Мене всички, които сте обрѣменени, и азъ ще ви успокоя и утеша“. За да избѣгнете лошитѣ послѣдствия отъ първия принципъ, който носи нещастие, всѣки день дружете съ Христа. Първиятъ принципъ самъ по себе си не иска да носи нещастия, а ги тура на другитѣ: такова е неговото естество.

Днесъ научихте да се пазите отъ срѣдни прѣстъ на Господа. Когато благославятъ свещеницитѣ, съединяватъ палеца и безименния прѣстъ и вдигатъ другитѣ два нагорѣ, но тѣ самитѣ отдавна сж изгубили ключа, забравили сж смисъла на Божията наука. Затова ще ви държа друга бесѣда. То е цѣла философия, която е съществувала 10,000 години прѣди християнството. Но ще кажете: „Прѣди толкова години свѣтътъ не е билъ създаденъ, какъвъ свѣтъ имаше прѣди Адама“? Прѣди падането на Адама имаше другъ Адамъ, една друга велика култура. Като падна Адамъ, хората се изродиха, и сега ние казваме: „Ние сме първиятъ Адамъ“. Вашиятъ първи Адамъ е ягорида, която само на края на опашката си е божествена и послѣ еволюира. Като нѣмало отъ що, Господъ взелъ малко прѣстъ, направилъ отъ нея Адама и го оставилъ да живѣе въ единъ малъкъ рай, като градинаръ. Казваме, че нашиятъ първи баща билъ голъ. Голъ е билъ, защото мжжъ, които се оставя да го води за носа една жена, е глупавъ. Жена, която се оставя да я води една змия, и тя е глупава. То е още по-смѣшно даже. Не е синъ Божи този Адамъ, когото вие знаете. Христосъ е билъ прѣди Адама, прѣди Аврама. Той е, Който се нарича Синъ на Бога Живаго. Христосъ, когато дойде, каза: „Азъ съмъ Онзи, Който бѣше прѣди Адама и Аврама“. Той живѣлъ въ онази велика епоха, велика култура, когато ангелитѣ сж пѣли въ божествената зора на живота, въ златния вѣкъ на човѣшкия животъ. Когато дойде грѣхътъ въ свѣта, тогава дойде великиятъ баща — дяволътъ, който живѣе сега вжтрѣ въ васъ, и затова вие сте чада на дявола. Ако не познаете, че сте въ грѣха си, ще умрете; всѣкога ще служите на

мамона и никога нѣма да бъдете щасливи. Когато казвамъ „вториятъ Адамъ“, разбирамъ Христосъ. Той е вторъ по отношение къмъ закона на любовта, но по изявлението на Бога, Той е първото начало. Сега вѣрвамъ, че, като се върнете у дома си, ще започнете да търсите въ себе си третия принципъ. Онѣзи, които малко се занимаватъ съ математиката, да започнатъ да изучаватъ уравненията и тогава въ резултата на едно уравнение, ще намѣрятъ третия принципъ. Въ първата частъ на уравнението ще турите вашия умъ, въ втората частъ — вашето сърце, а въ третата частъ ще влѣзе вашето тѣло, и въ тия отношения ще намѣрите, какъвъ ще бѣде вашиятъ животъ. Турете въ умоветъ си мисълта да се съедините съ Христа. Животътъ е въ съединението и въ хармонията. Всѣка горчива дума, всѣко недоволство да изчезне и всѣко желание, да ухапете вашия ближенъ, да изгасне. Това значи да служимъ на Бога. Какво служене ще бѣде, ако искамъ въ дадена бесѣда да ви изоблича, като имамъ прѣдъ себе си вашитѣ грѣхове и да ви кълва. Това е лъжливо учение. Кълването е много лесно нѣщо; то значи да взема единъ чукъ и да ви удрямъ, а единъ день вие ще издигнете сѣщия този чукъ върху моята глава. „Съ каквато мѣрка мѣришъ, съ такава ще ти отмѣрятъ“. Тѣй че, отъ това, което слушате, не мислете, че азъ ви кълва, защото азъ мога и да мълча, но азъ ви говоря една велика истина, която слѣдъ дълги години вие сами ще я научите. Това съмъ научилъ азъ слѣдъ дълги години, които съмъ прѣкаралъ въ материята тукъ на земята. Оплаквате се: „Лошъ е моятъ мъжъ“; ще кажа: първиятъ принципъ е у него. Мъжътъ казва за жената, че е зла; казвамъ: първиятъ принципъ е у нея. Дъщерята е недоволна — първиятъ принципъ е у нея. „Българскиятъ народъ се бие“ — първиятъ принципъ е у него. Ще разсѣждавате, защо се биятъ хората и защо свѣтътъ е лошъ. Ще разсѣждавате върху всичко това и кога да е ще го разберете. „Да бъдемъ добри“ — то е вече втория принципъ. Когато ще се укроти всичко, когато настане миръ, ще дойде третиятъ принципъ.

И тъй, турете си мисълта да служите на Бога — тамъ е вашето спасение.

Да бже благословението на любовта на живия Господъ съ всички ви.

Бесѣда, държана на 21 януари 1917 г.

Раздѣлено царство

„А Исусъ, като знаеше тѣхнитѣ помисли, рече имъ: „Всѣко царство, раздѣлено противъ себе си, запустѣва, и всѣки градъ или домъ раздѣленъ противъ себе си, нѣма да устои“. ¹⁾

„Раздѣляй и владѣй“, това е девизътъ на съврѣмения свѣтъ, това е девизътъ на всѣки домъ, на всѣка майка, на всѣки баща, на всѣка дъщеря, на всѣки синъ, на всѣки началникъ, на всѣки царъ, на всѣки народъ и на всѣка култура. Ако нѣкой ме пита, кои сж причинитѣ, по които човѣчеството страда, ще кажа: лозунгътъ „раздѣляй и владѣй“. Слѣдователно, докато имате този лозунгъ, нещастieto ще върви подиръ васъ тѣй, както сѣнката върви слѣдъ господаря си. Христосъ казва: „Всѣко царство, всѣки организиранъ животъ, всѣки организиранъ народъ, раздѣли ли се, нѣма да устои“. Ще ви докажа, защо именно нѣма да устои. Всѣки домъ подразбира условията, отъ които изтичатъ богатата, защото царството се съгражда върху дома. Христосъ казва: Ако царството се раздѣли, и домътъ нѣма да устои“. Слѣдователно, и царството, и домътъ ще пропаднатъ заедно, или на търговски езикъ казано — ще фалиратъ. Фалиментътъ не е нищо друго, освѣнъ това, че ставашъ слуга, волъ, впрѣгатъ те на нивата и онзи съ остена казва: „Понеже ти си се училъ да раздѣляшъ и владѣашъ, хаиде сега — дѣй“. Днесъ всички българи на нивата все това учение проповѣдватъ: „Дѣй, дѣй, синко, раздѣляй и владѣй, раздѣляй една бразда отъ друга“. Казватъ: „Колко сж хубави тѣзи ниви“! Питамъ:

¹⁾ Ев. Матей, гл. 12; 25.

не може ли житото да расте, безъ да се дѣли земята? Едно врѣме, прѣди да е сѣществувалъ човѣкътъ, какъ сѣ расли всички плодое и цвѣтя? Начинътъ, по който днесъ се култивиратъ всички растения и овоция, е новъ. Мажътъ казва: „За да готви жената добръ, трѣбва да се набие“. Господарката казва: „За да си гледа слугинята добръ работата, не трѣбва да излиза често изъ града, и да се понабива отъ врѣме на врѣме“. Върне ли се отъ нѣкаждѣ слугинята, веднага господарката ѝ се сърди и пита, кѣдѣ се е бавила толкова врѣме. Обаче, какъвъ е резултатътъ отъ днешния редъ и порядъкъ въ живота? Днесъ всѣки, богатъ и сиромахъ, гладенъ и ситъ, усеща една нервностъ, едно недоволство, има нѣщо да му липсва. Какво ще стане, ако сърцето, стомахътъ, очитѣ, рѣцѣтъ, краката или друга нѣкоя частъ отъ тѣлото ви се отдѣли? Днесъ въ живота, се постѣпва по закона на дѣленieto както се отдѣлятъ дѣщери и синове отъ родителитѣ си. Влѣзете въ нѣкое религиозно общество, и тамъ виждате дѣление. У всички хора сърцето, стомахътъ, мозъкътъ, дробовѣтъ не сѣ на мѣстото си, раздѣлени сѣ. За свѣтскитѣ хора казватъ, че се каратъ за пари, ами религиознитѣ хора за какво се каратъ? Значи паритѣ не сѣ причина за каране, тѣ сѣ само поводъ за това. Защо маже и жени се каратъ, защо братя и сестри се каратъ, какъвъ е поводътъ между тѣхъ? Лъжливо учение, е дѣто хората мислятъ, че като се раздѣлятъ ще бѣдатъ пощастливи. Може да се дѣлятъ само неорганизиранитѣ нѣща, а организиранитѣ не се дѣлятъ. Добродѣтелитѣ не може да раздѣляшъ, защото раздѣлишъ ли ги — ражда се злото. Ако шишетата, въ които носите вода, се пукнатъ и се раздробятъ на части, кѣдѣ ще остане водата ви? Ако мастилницата на нѣкоя ученичка се счупи и мастилото ѝ разлѣе, какво ще стане съ бѣлата рокля на ученичката? — Тя ще се боядиса. Мастилницата ще каже: „Понеже учението е — раздѣляй и владѣй, то и азъ се раздѣлихъ“, и тамъ, до кѣдѣто е черно, е моя държава“. Христосъ казва: „Всѣки домъ, раздѣленъ противъ себе си, нѣма да устои“, т. е. никакъвъ разуменъ животъ не може да прогрессира за по дълго врѣме, щомъ се появи раздвояване. Домътъ е емблема на любовта, а щомъ и въ любовта се яви раздвояване, тя нѣма да устои.

Яви ли се неустояване, ражда се злото, умразата, противоположноститѣ, а всичко това не е нищо друго, освѣнъ празнини. Пързото впечатление отъ празнинитѣ е неловкостта. Ако настѣпимъ въ нѣкоя мочурлива почва, дѣто нѣма основа, ние потѣваме. И тѣй, раздѣлянето причинява празнини въ живота, а тѣ сѣ мѣстото на злото. Въ свѣрѣмения животъ, за да се организира едно общество, необходимо е да се запълнятъ всички празнини. Имате здрави зѣби, но слѣдъ врѣме се явява една малка дупчица, въ която храната се застоява, загнива, и зѣбътъ започва да се заразява и мирише. Защо мирише? — Защото въ зѣба има празнини, той е започналъ да се дѣли и между неговитѣ частици се явява стѣлкновенение. Нѣкои ме питатъ: „Защо ме боли глава?“ — Защото имашъ празнини вътрѣ. „Стомахътъ ме боли“ — Защото имашъ празнини вътрѣ. Пожелае ли коя и да е частица да се отдѣли отъ нѣкой органъ напуска своята длъжностъ, и ако нѣма друга клѣтка да я замѣсти, на това мѣсто се поражда болезнено състояние, което не е нищо друго, освѣнъ прѣкъсване на божествената връзка, която е съществувала. Чувствувате несполуки въ живота: то се дължи на този великъ законъ. Въ такива случаи лѣкаритѣ се произнасятъ, че клѣткитѣ на това мѣсто сѣ заболѣли. Когато у насъ стане раздѣляне, изпитваме една неловкостъ. Кога става раздѣляне? — Когато се яви алчността, т. е. чувството да владѣемъ да властвуваме, което се нарича индивидуализиране. Чрѣзъ раздѣляне се образуватъ държавитѣ, домоветѣ и т. н. Този процесъ е допустимъ въ еволюцията на живота, допустимъ е въ природата, но нѣма животъ. Въ козмогонията това се нарича хаосъ. Прѣди милиарди години между боговетѣ въ пространството е имало голѣми боеве въ които сѣ си служили съ грамадни топове. Отъ изстрѣлитѣ на тѣзи топове се образували свѣтоветѣ. Отъ умора тѣзи богове се смалили, станали сѣ малки човѣци и днесъ разсѣждаватъ за велики въпроси: „Раздѣлихме свѣта и го създадохме“, а не съзнаватъ, че сѣ отъ тѣхъ създадени. Азъ казвамъ: „Вие дадохте на Господа материала, вие донесохте камѣнитѣ, а Господъ отъ тѣхъ създаде свѣта“. По сѣщия начинъ се образува и човѣшкото тѣло. Най-напрѣдъ между малкитѣ клѣтки е имало борба и като се уморили, Господъ ги събралъ въ едно, и днесъ тѣ всички

съставляват човѣшкия организъмъ. Казваме: колко чудно е създаденъ човѣктътъ! Въ този процесъ на раздѣляне е влѣзълъ процесътъ на обединение. Христосъ казва на своитѣ ученици: Въ никоя работа не може да се успѣе, ако има раздѣление“. Приемешъ въ себе си нѣкоя мисль, но казвашъ: „Дали съмъ правъ“? Казвамъ: раздвоенъ си, затова нѣма да имашъ никакъвъ успѣхъ: Замислишъ да направишъ една кѣша или наука да учишъ, но се колебаешъ; нѣма да успѣешъ, раздвоенъ си, Мома или момъкъ, съмняватъ ли се единъ въ другъ, да се не женятъ. Така днесъ мъже и жени почватъ да си играятъ, образуватъ огънь прѣзъ цѣлия си животъ, докато изгорятъ, е слѣдъ тѣхъ изгарятъ дѣцата имъ. Така ще изчезне цѣлата фамилия, защото въ нея влѣзло раздѣление. И ученитѣ казватъ тогава: „Изроди се тази фамилия“. Азъ казвамъ: въ тази фамилия има раздвояване. Може да ме пита нѣкой: „Ще влѣза ли въ Царството Божие“? — Ако има у васъ раздѣляне, нѣма да влѣзете. „Ще станемъ ли учени хора, ще бждемъ ли спасени, ще бждемъ ли добри“? — Ако сте раздѣлени, нѣма да бждете учени, нѣма да успѣете, нѣма да станете добри. Ще ме питате; „Но може ли човѣкъ безъ да се дѣли“? — Може. Процесътъ на дѣлението е механически а не духовенъ. Въ свѣта не трѣбва да има никакво духовно дѣление. Това, което вие наричате дѣление, напр. при израстването на едно дърво, то не е дѣление, а размножаване. Размножаването е органически процесъ. Раздѣлянето е скѣсване връзкитѣ съ самия източникъ на живота. Често съврѣменнитѣ хора сами си създаватъ лоши мисли. Виждаме нѣкой човѣкъ, който се стреми къмъ Бога, но се съмняваме въ чистотата на неговитѣ побуждения и казваме: „Причинитѣ, които го каратъ да се стреми къмъ Бога, не сѣ религиозни, не сѣ благородни побуждения, а нѣкой дяволъ е влѣзълъ въ него“. Ние постъпваме като нѣкой еврейнъ. Днесъ всички обвиняватъ еврейтѣ, но думата еврейнъ не е лоша, тя съдържа дълбокъ смисълъ. Всѣки, който носи кръстъ, който страда, той е еврейнъ. Защо страда? — Защото не е научилъ дълбокия смисълъ на тази дума. Тогава нѣкои ще ме попитатъ: „Ами какво означава думата българинъ?“ Нѣкои филолози изкарватъ, че тази дума е произлѣзла отъ думата булгуръ, но произхождението ѝ не е отъ тамъ. То-

гава азъ ще попитамъ; „Ами булгуръ, отъ какъ е произлѣзла?“ Въ първоначалния езикъ всѣка дума е имала точно опредѣлено значение. Всички свърѣмненни езици сѣ прѣводи отъ единъ старъ божественъ езикъ, който е и първоначалниятъ. Отъ него имаме три езици. които сѣ първитѣ прѣводи: китайски, еврейски и санскритски. Китайцитѣ пишатъ отгорѣ надолу, той е първиятъ прѣводъ. Евреитѣ пишатъ отъ дѣсно къмъ лѣво, а на санскритски езикъ се пише отъ лѣво къмъ дѣсно, т. е. отъ изтокъ къмъ западъ. Така и ние пишемъ. Китайскиятъ езикъ е положителенъ, а другитѣ два — сѣ пасивни; и отъ тѣхъ се образували останалитѣ езици. Турската дума „иш“ означава първоначалното сѣщество, което работи. Евреитѣ иматъ йодъ-тъ, а другитѣ, както французитѣ, (двойно) ю. Турцитѣ казватъ: „иш-бу“, то значи, че трѣбва да слушаме онова сѣщество, което работи втрѣ у насъ. Ние знаемъ този коренъ и казваме: „иши“, т. е. работя нѣщо. Това значи: Този, Който ме е изпратилъ първоначално на земята, научи ме да работя.

Христосъ казва: „Всѣко царство, раздѣлено противъ себе си, нѣма да устои“. Да вземемъ слѣдния примѣръ: ако дѣтето, което е въ утробата на майка си, пожелае още първия мѣсецъ да се отдѣли, или пъкъ майката иска да го изпѣди, тя ще пометне. Това може да стане прѣзъ врѣмето отъ първия до деветия мѣсецъ, Дойде ли деветия мѣсецъ, дѣтето вече не се отдѣля, а се ражда. Този процесъ е достигналъ вече своята крайна цѣль, и затова дѣтето се ражда. Всѣко нѣщо, което е започнало извѣстна работа, свършва веригата, своя цикълъ. Слѣдователно, всѣко царство, което не свършва пѣтя си, нѣма да устои. Това има приложение и къмъ вашия животъ. Искамъ да спазвате този законъ. Нѣкои ме питатъ: „Защо ни дойдохъ тѣзи нещастия?“ — Раздѣлили сте нѣщо въ себе си. Какво ще стане, ако вашето сърце и умъ се раздѣлятъ? Нѣкои казватъ: „Като имамъ умъ, сърце не ми трѣбва“. Други казватъ: „Да имамъ сърце, умъ не ми трѣбва“. Това сѣ заблуждения. Нѣкоя мома казва: Азъ търся момъкъ съ малко умъ, но съ по-вече паръ“. Щастието не е въ паритѣ. Често хората казватъ: „За да не страда човѣкъ, не трѣбва да обича никого“. Нещастията произлизатъ отъ факта, че когато се породи у насъ една божествен-

на мисъл или божествено чувство, ние искаме да ги пометнемъ, а отъ това се раждатъ и голѣми страдания. Слѣдователно, такъвъ домъ, такова общество, такива учени хора — всички се израждатъ и на мѣстото имъ се явяватъ нови хора.

Въ прочетения стихъ, Христосъ прави двѣ сравнения: Всѣко царство и всѣки домъ. Христосъ казва: „Ако азъ изпѣждамъ лошитѣ духове чрѣзъ Божия Духъ, у васъ е настанало царството Божие“. Христосъ не казва, че дѣли, но казва, че изпѣжда лошитѣ духове навънъ. Падя и раздѣлямъ, това сѣ двѣ различни понятия. Мжжъ да изпѣди жена си, или да се раздѣли съ нея, това сѣ двѣ различни нѣща. Да изпѣдишъ човѣка, то значи, да му намѣришъ мѣсто да работи другагѣ, а да раздѣлишъ, значи да го извадишъ отъ онази връзка, която му дава условия да работи. Когато нѣкой човѣкъ ти каже, че нѣма Господъ, той те е раздѣлилъ. Когато нѣкой мжжъ убѣди нѣкоя жена, че тя може да живѣе и съ другъ мжжъ, той я е раздѣлилъ. Тя започва вече да живѣе и съ втори и съ трети — и свършва катастрофално. Това е общъ законъ. Турцитѣ казватъ: „Юварлаянъ ташъ темелъ тутмасъ“. То значи: камѣкъ, който се търкаля, основа не хваща. Нѣкои казватъ: „Да смѣнимъ идеитѣ и да се търкаляме отъ едно мѣсто на друго, това сѣ двѣ различни нѣща. Да, да смѣняшъ идеи е едно, а да търкаляшъ идеи — друго. Да смѣняшъ волове, това е едно нѣщо, а да ги направишъ на пастърма, на суджукъ, това е друго нѣщо. Сега ние искаме да преустроимъ съвременното общество, но първото нѣщо е да се научимъ да не дѣлимъ. А за това трѣбва да научите изкуството да съединявате. Да раздѣляшъ е много лесно изкуство, но да съединявашъ е много мъчно. Когато се яви у васъ думата раздѣляне, нека се яви веднага противоположната ней — съединение, — веднага ще се научите да прѣвършвате раздѣлянето въ съединение. Може да раздѣляшъ, но само непотрѣбното въ твоя организъмъ. Слѣдователно, законътъ, който стои скритъ въ този стихъ, е: първото и най-важното нѣщо е да не се раздвоява доброто. Религиознитѣ, добритѣ хора не трѣбва да се раздвояватъ

Въ Америка има много видни проповѣдници, но често срѣщу тѣхъ започватъ клюки, искатъ да ги замѣс-

тятъ съ други. Нима като се смѣнятъ съ други, та свѣтътъ ще се поправи? Другадѣ, виждате народътъ недоволенъ отъ царя си, билъ лошъ, смѣнятъ го съ другъ. Такива нескончаеми раздвоявания се явяватъ и вътрѣ въ насъ. Злото е, обаче, въ това, че искаме да смѣняме единъ съ другъ. Не мислите ли, че вториятъ царъ, като знае, че има сваляне, смѣняване, не ще вземе всички мѣрки, за да запази трона си, не ще се ограда съ войска, съ конница, не ще устрои бѣсилки, затвори за прѣстѣпниците и т. н.? А какво е това, което той върши? — Раздвояване. Съ това той казва: „Намѣсто азъ да извубя трона си, ти ще изгубишъ твоето мѣсто“. Питамъ: какво ти прѣчи този царъ, че стои на своето мѣсто, на своя тронъ? Какво ти прѣчи пѣтельтъ, че се е качилъ на единъ плетъ или на едно дърво и кукурига? Азъ съмъ виждалъ дѣца, които, като видятъ, че нѣкой пѣтель изкукурига, взиматъ камъни и хвърлятъ върху него. А той казва: „Защо да не пѣя на това мѣсто?“ Ти, като пѣтель, едно мѣсто може да заемешъ. Но въ тоя свѣтъ има мѣста за хиляди пѣтли. Тогава казвамъ: въ живота пѣтлитѣ трѣбва да пѣятъ, а кокошките да кудкудякатъ. Пѣтлитѣ съ пѣнието си прѣдвѣщаватъ хубаво врѣме, а кокошките съ кудкудякането си означаватъ, че божествената работа, която имъ е дадена, е вече свършена. Ако кокошката се опита да пѣе като пѣтель, това не е на добро. Пѣтельтъ, като пѣе, казва на кокошката: „Има благоприятни условия, за да снесешъ яйцето си“. Послѣ, обикаля около кокошката и я пита: „Свърши ли работатъ ли си?“ — „Да“. „Е, добръ, радвамъ се, че свършихме една отлична работа за Господа въ тоя свѣтъ“, отговаря пѣтельтъ. А сега хората питатъ: „Защо пѣе пѣтельтъ, защо кудкудяка кокошката?“ Кокошката казва: „Нова работа ми дай“. За нѣкого казватъ, че пѣе като пѣтель или кудкудяка като кокошка. Азъ уважавамъ всички маже, които пѣятъ като пѣтли, и всички жеми, които кудкудякатъ като кокошки, но слѣдъ като си свършили работата. Религиознитѣ хора често кудкудякатъ прѣди да сж свършили работата, прѣди да сж снесли яйцето. Въ какво се състои снасянето на яйцето? Тѣ иматъ единъ проектъ: „Да направимъ едно дружество и започватъ да разказватъ, какво ще бѣде по-нататкъ, а не дѣйствуватъ. Момата си направи единъ уставъ и за-

почва да мечтае, какъ ще се ожени, какъ ще живѣе съ мъжа си, какъ ще наглежда дѣцата си, какъ ще ги възпитава, а това е кудкудякане прѣди да е свършена работата. Като поставитѣ единъ планъ, вие запѣйте, това е пѣсенъта на пѣтеля, а като свършите работата си, кудкудякайте. Като мисли човѣкъ, трѣбва да пѣе, а като чувствува, трѣбва да кудкудяка. Като казвамъ, че човѣкъ трѣбва да пѣе когато мисли, това сж синоними — подразбирамъ, че между мисълъта и пѣсенъта има извѣстно подобие. Кудкудякамъ и чувствувамъ сж сѣщо синоними. Азъ развивамъ една философия и ми е безразлично, дали вие пѣете или кудкудякате. Това значи, че хората сж свободни да си пѣятъ или кудкудякатъ, т. е. комуто Господъ е казалъ да пѣе, той да си пѣе, а комуто е казалъ да кудкудяка, да си върши тази работа. Щомъ пѣтельтъ се откаже да пѣе, а кокошката да кудкудяка, има раздвояване. Много жени питатъ: „Защо Господъ ме е направилъ жена?“ — Да кудкудякашъ, а това е една отлична работа. Това значи, че трѣбва да съобщишъ на свѣта, че работата е свършена. Когато пѣтельтъ запѣе, това показва, че работата е въ началото, а когато кокошката кудкудяка, показва, че работата е на края си. Но азъ казвамъ, че опашката на змията е много по важна отъ главата ѝ. Змията хваща своята жертва съ опашката си. Вълкътъ хваща своята жертва съ устата си, коньтъ убива жертвата съ краката си, но по-вечето животни си служатъ съ опашката. Опашката е жената, т. е. онзи членъ отъ общия организъмъ, който свършва работата. Главата започва работата, а опашката я свършва. Нѣма да се впускамъ по-дълбоко да разправамъ за опашката. Нѣкои казватъ: „Не искаме да бждемъ опашки“. Питамъ: „Какво струва главата безъ опашката?“ Цѣлото тѣло е опашка на главата. Слѣдователно, ние трѣбва да се освободимъ стъ тѣзи изопачени понятия за опашка и глава и да знаемъ, че нѣкога сме опашки, а нѣкога глави. Когато извършимъ нѣкое движение, тогава сме опашки, а когато намѣримъ онзи великъ законъ на организиране, тогава сме глави. Много жени сега сж опашки, а въ бждеще ще станатъ глави, а много мъже, които сега сж глави ще станатъ опашки. Но има разни глави: чеснови, лукови, волски, глави на мухи, на глисти и др. То е много

общо казано — глави. Каква глава искаш да бъдеш? Да имаш главата на един пѣтелъ, който пѣе, или опашката на една кокошка, която кудкудячи — ще вършиш ли тогава възвишена работа? Като вземеш едно яйце, което кокошката снася, ще научиш, какъ е създаденъ свѣтъ: то съдържа разгадката на цѣлата вселена. Всички искини се криятъ въ това яйце. Цѣлиятъ свѣтъ не е нищо друго, освѣнъ едно увеличено кокоше яйце. Когато кокошката снася яйцето си, тя кудкудяка, което значи: „Както азъ снесохъ това яйце, така и Господъ направи свѣта“. Вие взимате яйцето, сварите го, и не разбирате, какъ е направенъ свѣта. Така постъпваме и ние съ много прѣкрасни мисли, които дохождатъ у насъ. Ние трѣбва да вземемъ яйцето и да го опитаме не съ стомаха си, а съ ума си. Ние продаваме всичко хубаво у насъ. Дойде една прѣкрасна мисль у нѣкоя мома, която прави красиви чертитѣ на лицето ѝ — носа, устата, очитѣ, и тя започва да продава себе си. Казватъ ѝ, че нѣкой момъкъ ималъ 1000 лв., но тя не го харесва; за другъ ѝ казватъ, че ималъ 5000 лв., и него не харесва, търси нѣкой богатъ графъ — и продава лицето си. Яви се нѣкой писателъ, надаренъ съ способности отъ Бога, седне да съчинява нѣщо, но си мисли, колко ще спечели. Мисли ли за използуване, той не може да вложи никаква божествена идея. Вземете съврѣменнитѣ романисти, пишатъ нѣкой романъ, въ който главната героиня припаднала, умрѣла. Азъ не разбирамъ, защо героятъ или героинята трѣбва да умре. Това значи, че този авторъ разбира, какво героинята се отдѣлила отъ источника на божественото. Мома или момъкъ, които примиратъ, се отдѣлятъ отъ Бога. Когато нѣкой човѣкъ прѣяде, той примира, което значи, че е ялъ неестествена, нечиста храна. Хората, които ядатъ естествена храна не примиратъ, Днесъ ученицитѣ, като четатъ нѣкой романъ, харесва имъ, че героятъ примира и се стараятъ да му поддръжаватъ. Затова момъкътъ говори нѣщо на момата, тя примира отъ любовъ, а той я свѣстява.

„Всѣко царство, раздѣлено въ себе си, нѣма да устои“. Тѣзи момъкъ и мома, ако се оженятъ, нѣма да живѣятъ добръ помежду си. Имайте прѣдъ видъ, че това, върху което ви говоря сѣ отношения и вѣтрѣ въ природата. Азъ и говоря за оня великъ законъ въ природата, за онази

жива, велика истина, съ която и вие може да се свържете, т. е. за новото учение въ свѣта. Законътъ въ тази велика божествена истина е слѣдниятъ: свъръменнитѣ учени ще те вържатъ и развържатъ, ще те впрѣгатъ и разпрѣгатъ, затова и осгенъ ще има. Това не е религия. Въ божественото учение самъ ще се вържешъ и развържешъ. Като дойдете при мене и ми кажете, че искате да слѣдвате моето учение, ще ви питамъ: „Готови ли сте да се развързвате и завързвате“? Сега ние искаме, всички свъръменни хора да се прѣвърнатъ отъ едно животинско състояние въ разумни същества. Азъ искамъ сами да си туряте юларя и сами да го изваждате. Питамъ вола; ти, който имашъ воля, знаешъ ли, защо ти е туренъ юлара и може ли да се освободишъ отъ него? Вие ходите на църква, правите поклони, кръстите се, питамъ: защо се кръстите, какво научихте въ този животъ отъ това нѣщо? Трѣбва да знаете, че щомъ си турите ржката на челото, това е знакъ, че тази глава трѣбва да мисли, т. е. моятъ пѣтель пѣе ли; като турите долу прѣститѣ, значи кокошката кудкудяка ли, има ли любовъ въ сърцето ми; на дѣсно като си турите прѣститѣ, значи яйцето снесено ли е, а на лѣво — мѣти ли се това яйце? Това значи да вършишъ една велика работа за Бога. Вие ще кажете, че азъ тълкувамъ тия работи по свой начинъ. Вие ги разтълкувайте по другъ начинъ. Тѣй че, като се прѣкръстишъ, тури въ дѣйствие тази мисль. Исамъ да кажа, че всѣко наше дѣйствие, всѣка наша мисль и всѣко чувство трѣбва да има опрѣдѣлена стойность вътрѣ въ нашата душа. Заблѣжете въ този свѣтъ вие ще имате мѣнотии по слѣдната причина: има кокошки, които не кудкудякатъ, защото не снасятъ, или, ако снасятъ, мѣтятъ го въ чужди гнѣзда или пѣкъ мѣтятъ чужди яйца. У насъ се поражда недоволство, когато мѣтишъ чужди яйца. Да ви приведа, какво значи чуждо яйце. Всѣко яйце е емблема на единъ животъ. Ти търсишъ божествения животъ, ще го намѣришъ въ едно божествено яйце; търсишъ интелектуаленъ животъ, ще намѣришъ такова яйце; търсишъ любовъ, ще намѣришъ такова яйце. Въ това отношение хората сж много практични, разумни: когато искатъ да се излупи славейче, тѣ поставятъ съответствуващо яйце; когато искатъ ябълки, поставятъ сѣменца отъ ябълки. Не можешъ да посѣешъ

едно сѣме, а да получишъ другъ резултатъ. По сѣсия начинъ постигватъ хората въ този свѣтъ, които раздѣлятъ. Това раздѣляне съществува вътрѣ у васъ и отъ това произлизатъ всички нещастия: то е унищожаване на човѣшката сила. Въ сѣврѣмненната наша култура съществува тоя законъ на раздѣляне. Вие имате синове и дѣщери и искате да успѣятъ въ живота. Ако може да внесете единство въ вашитѣ души, ще може да внесете единство и у вашитѣ синове и дѣщери, и тѣ ще успѣятъ.

Направете нѣколко опити, а не само единъ. Първиятъ опитъ може да излѣзе сполучливъ, но то още не значи, че всички други ще излѣзатъ всѣкога сполучливи. Сполучливъ е единъ опитъ само тогава, когато при всички случаи е успѣшенъ. Азъ съмъ виждалъ фокусници, които най-майсторски сѣ забивали по 12 ножа до гърдитѣ на нѣкоя жена, безъ тя да пострада. Всичкитѣ имъ опити излизатъ сполучливи. Като гледате, вие си казвате: „Тази жена ще бѣде убита“. Такива майстори трѣбва да бѣдете и вие. А какво вършите днесъ? Забивате ножа право въ сърцето или въ главата на нѣкого. Нѣкой води религиозенъ животъ 5-6 години, и послѣ го напуска. Защо? — Забилъ му е нѣкой ножъ въ главата или сърцето. Раздѣляне е станало у него. Въ моитѣ очи Богъ не е една потрѣба на свѣта, а една необходимостъ. Самиятъ животъ, самата мисль и воля сѣ проявления на Бога. Всичко възвишено и благородно у насъ е божествено проявление. Вънъ отъ това, никакъвъ Господъ не съществува. Нѣкои казватъ: „Азъ искамъ да видя Бога“. — Ти не може да видишъ Бога, докато най-напрѣдъ не го почувствуваши; не може да видишъ плода на ябълката, докато не я посѣбешъ. Мнозина отъ васъ, безъ да сте снасяли яйце, казватъ: „Това свършихъ, онова свършихъ“. — Не, докато пѣтелтъ не пѣе и кокошката не кудкудяка, работата не е свършена. Единъ трѣбва да мисли, а другиятъ да чувствува; единъ да започва работата, а другъ да я свършва. Искамъ и вие да свършите тази работа. Ще ми отговорите: „Ние сме хора неспособни, некултурни“. Азъ не искамъ да обърнете земята, тя и така се вържи, искамъ да свършите работата, за която сте опрѣдѣлени. Казвате: „Не мога да оправямъ свѣта“. Той е оправенъ. „Не мога да помагамъ на бѣднитѣ“. — Не си само ти, цѣлъ свѣтъ се грижи за тѣхъ. Питамъ:

какъ прѣживѣватъ онѣзи малки мушици, за които вие не се грижите? Слѣдователно, въ сѣврѣменната наша философия, въ нашиятъ умове има празнини, вслѣдствие на което се язва дисхармония, явяватъ се болезнени състояния. Христосъ казваше на евреитѣ: „Вие сте се раздѣлили, а всѣко царство, раздѣлено противъ себе си, нѣма да устои“. То значи: понеже вие не вѣрвате въ мене, вашето царство нѣма да прогресира. Сѣщо и религията ви. И наистина, тѣхното царство до тамъ се спрѣ. Този законъ е вѣренъ за всички народи. Всѣки народъ, който казва, че не може съ право да се живѣе на този свѣтъ, не го очаква добро. На българитѣ, напр., не имъ вѣрви на войни. Това показва, че съ принципа „раздѣляй и владѣй“ не се успѣва. Умъ и сърце ни трѣбватъ. Вие, като народъ, трѣбва да се научите да мислите добрѣ и да чувствувате правилно. Нѣма народъ, който да не чувствува днешното потисничество. Всички народи, които сѣ потискали други, ще бждатъ зачертани като организация. Всички такива царства сѣ изчезнали, и сѣ останали само тѣзи, въ които нѣма раздвояване. Павелъ казва: „Нѣма нито евреинъ нито елинь, нито скитъ, нито варваринъ“. Вие казвате: „Той е християнинъ, но е англичанинъ, онзи е германецъ и т. н.“. Въ Христа нѣма дѣление. Евреитѣ сѣ хора на сърцето, но понеже сѣ много близо до стомаха, тѣ сѣ хора материалисти, обичатъ паритѣ. Тѣ сѣ близо и до духовното и до материалното, затова прободоха Христа въ сърдечната област. Тѣ казваха: Не ни трѣбва тази зона, искаме да станемъ великъ народъ“ и затова изгубиха туй, което имъ бѣше дадено, и 2000 год. прѣкарватъ безъ царство. Сега ги турятъ пакъ на старото мѣсто. Еврейското царство ще бжде малко. Господъ имъ каза: „Земята ви ще бжде ни голѣма, ни малка“. Тѣй че сърцето вече е опрѣдѣлено. Ще ме питате: „Ами българитѣ кждѣ сѣ?“ Българитѣ сѣ въ черния дробъ, защото сѣ много жлъчни, обичатъ много земята, и казватъ: „Житце, житце трѣбва за насъ“. Черниятъ дробъ е необходимъ, но като се увеличи много, настѣпватъ нещастията. И малкъ като стане, ще бжде лошо. Черниятъ дробъ трѣбва да функционира, за да образува жлъчката. Слѣдователно, ако българитѣ изчезнатъ, въ свѣта ще има запичане, а отъ това и голѣми страдания. Днесъ всички питатъ: „Какво ще стане съ насъ въ

конференцията“? Господъ казва на тѣзи, които сега заседаватъ, да внимаватъ за черния дробъ, защото, ако се пукне жлъчката му, всички култури ще идатъ по дяволитѣ. Вие ще намѣрите, какъ сѣдятъ другитѣ народи. Тѣй че не ги шкайте, не се безпокойте: Господъ се грижи за черния дробъ, той е много необходимъ, безъ него не може. Слѣдователно, между васъ не трѣбва да има раздѣление. Между сърцето и черния дробъ има тѣсна връзка, тѣ много си симпатизиратъ. Сърцето е много чувствително, а черниятъ дробъ е по-пасивенъ, та се обичатъ. И тѣй, разрѣшавамъ въпроса съ българитѣ: като черенъ дробъ, тѣ сѣ на мѣстото си, и жлъчката нѣма да се пукне. Благодарете, че сте българи, и не се безпокойте, какво ще стане съ васъ. Старайте се, всички да имате единство въ мислитѣ си, безъ раздвояване, безъ страхъ. Страхъ може да има, но да е на мѣстото си; сиромашия да има, но посрещайте я и я изпращайте учтиво. Като дойде сиромашъ, измийте краката му, нахранете го и тогава го изпратете. Така постѣпвайте и съ богатството. Знайте, че въ всички наши вѣрвания, всѣко учение е на мѣстото си, затова Христосъ казва, че между насъ не трѣбва да има никакви дѣления. Днесъ въ България има много раздѣления, много партии и всѣка се надпрѣварва, коя да властвува, но по-добъръ ще бѣде, всички да се обединятъ, да свирятъ всички заедно, като въ единъ оркестъръ. Въ дадения моментъ трѣбва единство, а не раздѣляне. Съ това дѣление българитѣ си пакостятъ много. Азъ не ги обвинявамъ за това нѣщо, но обръщамъ внимание на тѣхъ, защото клѣткитѣ на черния дробъ сѣ най-глупави, най-некултурни, но въ тѣхъ се съдържатъ условията на бѣдещата култура. Но и между разнитѣ черни дробове има голѣма разлика. Напр., между черния дробъ на единъ волъ и този на единъ човѣкъ има разлика; между черния дробъ на единъ ангелъ и на единъ серафимъ сѣщо, има разлика, клѣткитѣ на неговия дробъ мислятъ като васъ. Не мислете, че като сте черенъ дробъ, та сте много културни; но това състояние, въ което се намирате на земята, е много несигурно, защото между васъ има много раздѣления. И вие българитѣ, не знаете на кой Господъ да служите: англофили, русофили, германофили, затова се кръщавате съ много имена. Казвамъ: обърнете се къмъ Господа и Нему се прѣкръ-

стете. Той ще ви направи умни, добри, за да може да снесете това яйце и добръ да го замътите, защото иначе ще излѣзе запъртъкъ. Между политиката и религията има тѣсна връзка. Казвамъ, че сегашната култура е съ надписъ: „Съединявайте се, обединявайте се“. Въ Писанието се казва: „Ако ржка съ ржка се съединява, нѣма да се успѣе“, защото и крадцитѣ се съединяватъ. Българитѣ като направятъ хоро, хващатъ се ржка за ржка, това е печалба. Защо се въртятъ? За да се вдѣхновятъ въ движение на живота, и слѣдъ това момъкътъ и момата се оженватъ. Женидбата е странно движение. Не се въртете, а вървете по права линия. Права слѣдната аналогия: четиритѣ колела на колата при движение се въртятъ, но какво научаватъ? Нищо, само се дига много прахъ наоколо имъ. Ако питамъ осъта, какво е научила, ще каже: „Не се въртѣхъ и нищо не научихъ“. Ако питамъ воловетѣ, които се движатъ въ права посока, какво са научили, ще ми кажатъ: „Нищо, само прахъ вдигахме“. Същото ще ми каже и този, който кара колата. Но културата не се състои въ нищо. Ще се въртишъ и нѣма да се въртишъ, ще се движишъ и нѣма да се движишъ, ще държишъ поводитѣ и нѣма да ги държишъ — въ това се състои културата. Като се върнемъ у дома, ще направимъ единъ прѣводъ и ще кажемъ: колелетата се въртѣха, осъта стоеше, воловетѣ се движеха, поводъ имаше. Ние сме една божествена каруца, която се движи, за да занесе божествения животъ отъ едно мѣсто на друго — на воденицата, у дома, за да си направимъ погача, която ще ядемъ, като се върнемъ дома. Къде е домътъ? — На полето, по-близо до Господа. Бихъ прѣдпочелъ да ямъ на открито, всрѣдъ природата, при нѣкой чистъ изворъ, отколкото да съмъ въ най-хубавата гостилница въ София. Домътъ е всрѣдъ природата и тогава той е по-близо до Бога. Като казва, че всѣко царство, раздѣлено противъ себе си, нѣма да устои, Христосъ подразбира, че всѣко насилническо царство, всѣки насилнически домъ ще се раздѣли, ще изчезне. Следователно, това прѣстѣпно учение трѣбва да се отхвърли, и за въ бѣдеще между васъ да нѣма раздѣление. Ако има раздѣление между васъ, вие ще видите само гърба на живота, защото той ще върви въ една посока, а вие въ друга. Ако

има раздѣляне между васъ, вие ще видите само гърба на Бога, гърба на царството, сѣнката на нѣщата. Не се дѣлете, а събирайте се по нѣколко сестри помежду си и привличайте хората при себе си. Сега, азъ ви виждамъ, вие се дѣлите на партии. Щомъ ви видя, азъ ви познавамъ, кой е радославистъ, кой — демократъ, кой — радикалъ. По какво познавамъ? — По главитѣ ви, които иматъ народняшка, радославистка и др. форми. Всѣка глава има своя форма. Като си радикалъ, знаешъ ли да вадишъ корени? Знаешъ ли законитѣ имъ? Като си демократъ, знаешъ ли законитѣ на демокрацията? Нѣкой казва: „Азъ съмъ свещеникъ, азъ съмъ християнинъ, или учителъ, трѣбва да знаешъ прѣдмета си на теория и на практика. Не знаешъ ли това, не си още нищо. Виждамъ ви нѣкой пѣтъ въ качеството на професори, но дѣ е вашиятъ опитъ? Ще кажете: „Ние тѣй учихме“. Да, но азъ ви казахъ и да се въртите и да не се въртите; да се въртишъ, значи да си въ периферията, а да не се въртишъ, да си въ центъра. Човѣкъ, който се владѣе е въ центъра. Ако се откажете отъ това учение да раздѣляте, всички зимни дни ще бждатъ хубави, и вие нѣма да се простудявате. Азъ нѣма да се простудя, макаръ и да има течение, мене нищо не ме хваща, защото азъ не раздѣлямъ. при другъ законъ съмъ, при друга печка. Който не раздѣля, той нѣма да се простуди. Господъ казва: „Ако ме слушате, ако не раздѣляте, вашиятъ свѣтъ ще бжде ясенъ и всички благословения ще дойдатъ отгорѣ ви“. Ако слушате Господа, ако не раздѣляте и работите за Него, Той ще ви се изяви. Какъ? — Като музикантътъ въ една къща. Той влѣзе въ къщи, и ако е разположенъ, взима цигулката и започва да свири, но ако не е разположенъ, нѣма да свири. Вие искате Господъ да ви свири. Но като дойде Господъ и види, че струнитѣ сѣ скъсани, какъ ще свири? Казвате: „Искаме чудеса“ — Глупави чудеса не съществуватъ. Въ свѣта съществува само една велика мъдростъ, при която всичко трѣбва да бжде на мѣстото си. Не раздѣляйте, а обединявайте и прѣпращайте на всѣкъдѣ добри мисли. Питате: „Може ли това нѣщо?“ — Може. Въ моя речникъ има само една дума: Може. Нѣкои казватъ: „И тогава може да раздѣляме“. Не, това не може, защото, който раздѣля, той изнемогва. Ти

можешъ да изнемогнешъ. На такъвъ човѣкъ казвамъ: ти можешъ да станешъ богатъ, за да осиромашѣешъ. А на другою казвамъ: ти можешъ да станешъ богатъ. Тѣй че резултатътъ на тѣзи двѣ „може“ е: едното богатство, а другото — сиромашия. Това е, което се подразбираше отъ думитѣ, казани отъ Христа на евреитѣ: „Азъ съ Духъ Божии изпѣждамъ лошитѣ духове, турямъ редъ и порядѣкъ, а не разединявамъ, а вие ще бъдете поставени въ една школа да научите закона на обединяването“. Нека българитѣ научатъ този урокъ отъ евреитѣ, и да не бъдатъ поставени въ тѣхното положение. Евреитѣ ще кажатъ: „Не е простено на българитѣ, дѣто за 2000 год. не сж научили този законъ Грѣхъ имъ на душата, ако не те слушатъ сега“. А днесъ всички казватъ: „Лоши хора сж евреитѣ“ Не, много добри хора сж тѣ, защото споредъ мене, „най-лошитѣ“ хора въ този свѣтъ сж най-добритѣ въ онзи, а „най-добритѣ“ хора въ този свѣтъ сж най-лошитѣ въ оня свѣтъ.

Не раздѣляйте ума отъ сърцето си, съединявайте се всички мъже и жени; нека всички народи се съединяватъ въ тази бъдеща култура; нека човѣшкиятъ духъ се съедини съ Бога. Само тогазъ ще имаме една възвишена култура, която ще внесе въ свѣта миръ и радост, които очакваме.

Бесѣда, държана на 8 декември 1918 год.

Изгрѣващето слънце.

„Азъ дойдохъ видѣлина на свѣта,
за да не остане въ тъмнина всѣки,
който вѣрва въ Мене“. ¹⁾

Думата „азъ“ отъ прочетения стихъ замѣства сегашната дума духъ. Идеитѣ на старитѣ и младитѣ хора, когато се различаватъ по форма, не се различаватъ по съдържание, а когаго се различаватъ по съдържание, не се различаватъ по смисълъ, и най-сѣтнѣ, когато се различаватъ по смисълъ, не се различаватъ по сѣщество. Тази разлика между млади и стари е естествена. Младитѣ и старитѣ, които наблюдаватъ двѣтѣ фази — изгрѣването и залѣзването на слънцето, иматъ двѣ различни перспективи въ живота. За еднитѣ свѣтлината се увеличава, а за другитѣ — намалява, слѣдователно, тѣ не могатъ да гледатъ еднакво на свѣта, Кажатъ ли хората, че се различаватъ единъ отъ другъ, азъ правя слѣдното сравнение: отъ изгрѣва на слънцето до обѣдъ, хората иматъ единъ видъ идеи, а подиръ обѣдъ, до залѣзъ на слънцето, иматъ другъ видъ идеи. Тѣй че, когато хората кажатъ, че се различаватъ, азъ питамя: „Какви идеи иматъ, идеи на изгрѣващето или на залѣзващето слънце, сутринни или вечерни схващания“? Има друга категория хора, на които идеитѣ се различаватъ отъ залѣзъ-слънцето до полунощъ и отъ полунощъ до изгрѣва на слънцето. Има четири вида хора, които се различаватъ по идеи. Двѣтѣ категории спадатъ къмъ видѣлината, а другитѣ двѣ — къмъ тъмнината. Като говоря за видѣлина и тъмнина, подразбирамъ движението на земята въ нейнитѣ

¹⁾ Ев. Иоана. 12; 46

отношения къмъ съзнателния животъ. Има ли движение, ще има и свѣтлина, и тъмнина. А то се подразбира, че земята се движи къмъ центъра, къмъ слънцето. Къмъ него тя се стреми. Движението значи любовъ. Любовта движи всички същества. Когато извѣстна материя има кинетическа енергия, т. е. такава, която произвежда движение, това значи проявление на любовта въ всичкитѣ ѝ форми. Видѣлината е една отъ формитѣ на любовта. Христосъ казва: „Азъ“, т. е. „Духътъ“, но не това, което виждате, защото виждате само сѣнкитѣ на нѣщата, просто отражението на свѣтлината отъ повърхнината на тѣлата. Казвашъ: „Видѣхъ единъ човѣкъ на пѣтя“. Какво видя? — Сѣнката му. Отражението на неговото тѣло влиза въ очния нервъ, прави сътресение, произвежда впечатление, проектира сѣнка навънъ и послѣ казвашъ, че си срѣщналъ еди-кой си господинъ. Просто неговата сѣнка ви е срещнала. Питамъ ви: когато изгрѣва слънцето, вие ли го посрѣщате или то васъ? Който привлича, или който се привлича, посрѣща? Това е философия. Когато нѣкой каже, че се движи, искамъ да зная, дали той се привлича или той привлича. Като се движишъ, ти може да си привличанъ, а и да привличашъ. Да привличашъ, е едно, а да се привличашъ, е друго — това сѣ двѣ различни положения. Когато те привличатъ въ движението, ти си ограниченъ, а когато привличашъ, ти си свободенъ. Като казвате, че сте дошли на земята, то е защото тя ви привлича. Вие се привличате отъ нея, приковала ви е тя тукъ и ви държи. Вие ли ходите или тя ходи? — Азъ мисля, че земята ходи въ васъ. Това сѣ само нахвърляни философски мисли. Земята ходи и се движи. Тя е отлична дама, толкова изящно ходене азъ не съмъ виждалъ, не съмъ виждалъ друга дама да ходи тъй гѣвка и прилично. Като се движи въ пространството, тя не произвежда никакъвъ шумъ. Никакъвъ прахъ не вдига, както съврѣменнитѣ дами. Земята е толкова учтива, че не иска да събуди никого, като минава, затова никой не я усеща. Понеже тя е впила очитѣ си къмъ слънцето, своя любовникъ. А съврѣменнитѣ госпожи правятъ обратното. Всички, които роптаятъ въ тоя свѣтъ, не сѣ впили своя погледъ или, другояче казано, тѣ сѣ хора безидейни. Като казвамъ безидейни хора, не разбирамъ, че у такива

хора нѣма никакви идеи, но тѣхниятъ погледъ, тѣхното движение, тѣхниятъ стремежъ не е тѣй фиксиранъ въ извѣстна посока, както на земята. Христосъ като казва: „Азъ дойдохъ“, съ това Той не подразбира идването на единъ човѣкъ, а на една велика идея, и ние се лъжемъ, като мислимъ, че единъ човѣкъ идва или е дошълъ. Дойде нѣкой проповѣдникъ и ние казваме: „Той ще оправи свѣта“. Дойде Христосъ прѣди 2,000 години, и тогава казаха: „Той ще оправи свѣта“, но свѣтътъ пакъ не се оправи, дойдоха слѣдъ него много други, свѣтътъ пакъ не се оправи, споредъ нашето схващане. Защо? — Защото свѣтътъ не се оправя тукъ, а на друго мѣсто. Азъ ще ви задамъ единъ въпросъ: когато единъ художникъ рисува една велика картина, дѣ отправя той ума си? — Въ платното и тамъ прави корекция. Идеята въ ума му е съвършена, но кѣто се проектира вънъ, на платното, тя не е тѣй съвършена, както въ ума. Слѣдователно, животътъ, който е вътрѣ въ насъ, е съвършенъ. Казватъ, че животътъ на едни е свѣтски, а на други — духовенъ. Животътъ, самъ по себе си, не може да бѣде нито свѣтски, нито духовенъ, но когато животинското живѣе въ човѣка, той става свѣтски, а когато човѣшкото се проявява въ човѣка, той става духовенъ. Ако турите въ съвсѣмъ чиста вода нѣкое горчиво или сладко вещество, тя ще приеме неговия вкусъ, но това значи ли, че самата вода е сладка или горчива? Тя не е нито сладка, нито горчива — това не е разбирање — а вие я правите такава. Така е и съ хората: едни внесатъ въ чистия, божественъ животъ нѣкой елементъ, който го опорочава и го прави свѣтски, а други внесатъ доброто въ живота, и той става духовенъ. По тази причина нѣкои хора сѣ много духовни. А днесъ хората сѣ опорочили живота си, че азъ не виждамъ никаква разлика между духовнитѣ и свѣтскитѣ хора. Когато дойдатъ да защитятъ идеитѣ си и единиятъ, и другиятъ си държатъ кѣшитѣ, взиматъ наемитѣ си. Единиятъ минава за сладкъ, а другиятъ — за горчивъ; горчивиятъ е таквъ за хората, а не за себе си, и сладкиятъ е сладкъ пакъ за хората, а не за себе си. Това сѣ понятия на хората. Слѣдователно, свѣтлината и тъмнината сѣ два процеса за разбирање на всички съществуващи отношения. Свѣтлината е ясно понятие, а

тъмнината смѣтно, забъркано понятие за нѣщата. Сега мнозина между васъ минаватъ за свѣтски хора. Въ нѣкои отношения бихъ желалъ да бѣда свѣтски човѣкъ, а въ други — духовенъ. Ако искамъ да си почина, да седна подъ сѣнката на нѣкое гѣсто, сѣнчесто дърво, при нѣкой изворъ, ще бѣда духовенъ. А ако съмъ съ мотиката въ ръка, ще бѣда свѣтски човѣкъ, защото на много червейчета ще прѣрѣжа главитѣ. За туй духовнитѣ хора не взематъ мотики и носятъ прозвището мързеливци, а свѣтскитѣ — работни. Свѣтскитѣ хора разрешаватъ въпроситѣ съ острието на меча си, а хората на идеитѣ — съ перото си. Свѣтскитѣ хора сѣ черноработчи, пролетарии, а духовнитѣ хора — буржоа. Не е лошо човѣкъ да бѣде буржоа. Слѣдъ като нѣкой е работилъ дълго врѣме на нивата, като пролетарий, поглѣ ще си почива и ще стане буржоа, ще оправя свѣта отъ своето становище. За да има редъ въ свѣта, не трѣбва да се почива повече, отколкото е потрѣбно, но и не трѣбва да се работи повече, отколкото силитѣ ни позволяватъ. Свѣтлината и тъмнината сѣ двѣ фази въ природата, които се смѣнятъ: въ свѣтлината работимъ, а въ тъмнината почиваме; когато работимъ, свѣтлината е отвънъ, а тъмнината отвътрѣ, а когато почивамъ, свѣтлината е отвътрѣ, а тъмнината отвънъ.

Само така, като мислятъ и разбиратъ живота, свѣтскитѣ и духовнитѣ хора ще намѣрятъ допирнитѣ точки на съгласието помежду си, да уяснятъ закона на труда. Христосъ казва: „азъ дойдохъ“, т. е. Духътъ е дошълъ. Като дойде духътъ у васъ, той ще ви даде ясна прѣдстава за живота. Христосъ е дошълъ за васъ, за да не ходи въ тъмнина всѣки, който вѣрва въ Него. Азъ ще взема вѣрата не въ обикновения смисълъ, както я разбиратъ мнозина. Вѣра може да има само чистиятъ, безгрѣшниятъ човѣкъ, само той може да вѣрва въ всичко и да не се съмнява въ никого. Това е вѣра, а не „вѣрване“. Вѣрата е качество на ангелитѣ. Нѣкои казватъ: „Азъ имамъ вѣра“. — Не, ти имашъ вѣрване. Твоята вѣра е като паяжината. мѣни се 100 пѣти на день: вѣрвашъ и не вѣрвашъ. Срѣднахъ единъ день единъ младъ студентъ, който се е занимавалъ съ известни окултни науки и ми казваше, че той вѣрвалъ, че има Господъ. Но послѣ, като почналъ да

изучва социализма, изповѣда, че стѣпкаль своята идея за Бога и сега вече стагаль човѣкъ. Подъ думитѣ „стѣпкаль своя богъ“, азъ разбирамъ, че е стѣпкаль своя егизмъ. Когато нѣкой каже, че вѣрва въ бога, то значи, че вѣрва въ себе си и се счита за божество. Всички съврѣмenni хора сж „божества“. Тѣй че еднитѣ или другитѣ, които казватъ, че вѣрватъ или не вѣрватъ въ бога, то значи, че еднитѣ сж доблестни да заявяватъ, че вѣрватъ въ себе си като божества, а другитѣ криватъ това. Свѣтътъ днесъ е пѣлень само съ божества, съ христовци, богородици, свети ивановци, николовци и т. н. Свѣтътъ страда отъ тѣхъ. Нѣма го още истинския Господъ! Къдѣ е той? Ето къдѣ е: въ онзи моментъ, когато въ душата си възлюбишъ всички хора, този Господъ тиге испратилъ единъ лѣчъ. Когато всички противорѣчия изчезнатъ отъ твоя умъ, когато ти съзнаешъ своята длѣжностъ и си готовъ да се пожертвувашъ, истинскиятъ Господъ е проговорилъ въ тебъ; ти и Той сте едно и сжщо въ тоя моментъ. Христосъ казва: Азъ дойдохъ съ тоя Господъ, Който живѣе въ менъ, дойдохъ съ Него, чрѣвъ него за да дамъ видѣлина на всички, за да повѣрватъ“. Кои? — Онѣзи малкитѣ, чиститѣ души. Колко велико нѣщо е да бѣде човѣкъ чистъ въ свѣта! Върху тази чистота почиватъ всички идеи, всичкото щастие, здраве и цѣлото блаженство на човѣчеството. Ако човѣкъ бѣде чистъ, нѣма да ходи въ тъмнина, ще има ясна прѣдстава за живота и ще може да го нарежда тѣй както би трѣбало. Зная двама братя отъ Варна, единиятъ отъ които постѣпи въ военното училище, стана офицеръ и постепенно напрѣдваше въ по-висшъ и по-висшъ чинъ, докато се издигна до чинъ полковникъ. Другиятъ му братъ не свърши нищо и затова постѣпи, като простъ войникъ, да изслужи военната си повинностъ. Единъ день, войникътъ срѣсналъ брата си на улицата и не му отдалъ честъ. Полковникътъ го спира и го запита, защо не му отдалъ честъ. Войникътъ отговорилъ: „Нали си ми братъ, мога и да не те поздравя“? — „Азъ съмъ прѣди всичко офицеръ, а послѣ твой братъ и затова трѣбваше да ме поздравяшъ“, отговаря полковникътъ братъ. „Арестувамъ те за два деня“. И сега свѣтътъ е пѣлень съ полковници отъвнѣ и прости войници отъвтрѣ, съ буржоа и пролетарии — емблема на свѣтлина и тъмнина. Кога е станаль

буржоа и кога пролетарий? Ти не си роденъ нито буржоа, нито пролетарий, а си роденъ човѣкъ за мислене — да разбирашъ закона на свѣтлината и тъмнината. Свѣтлината подразбира богатство, а тъмнината — сиромашия, но и въ свѣтлината има различия, има разни степени свѣтлина. Напр., има свѣтлина при изгрѣването на слънцето, има свѣтлина къмъ обѣдъ, а има свѣтлина и при залѣзването на слънцето. Онзи буржоа, на когото слънцето е изгрѣло, ще гледа на нѣщата по единъ, начинъ, а този, на когото слънцето е залѣзло, ще гледа на нѣщата по другъ начинъ.

Днесъ Христосъ разрѣшава единъ великъ общественъ въпросъ — въпросътъ за тѣй наречената класова борба. Това не е идейна борба. Тя е сжщата, която сжществува отъ 8000 години, изразена въ сжщото положение: „Слѣзти, да се кача азъ“. Досега сж управлявали малцинствата, а въ бѣдеше ще управлява мнозинството. До сега сж работили „меншевикитѣ“, а за въ бѣдеше ще работятъ „болшевикитѣ“. Това може да стане. Ще кажете: „Какъ е възможно единъ благородникъ да работи за простия човѣкъ, за пролетария?“ Ще ви запитамъ: какъ е възможно майката и бащата, които сж буржоа, да работятъ за своитѣ дѣца, пролѣтаринтѣ въ свѣта, да ставатъ рано сутринъ, да ги нахранятъ, да имъ доставятъ всички срѣдства за сжществуване, да жертвуватъ за тѣхъ безсъни ноци и т. и.? Родителитѣ знаятъ, че по такъвъ начинъ трѣбва да изпълнятъ задълженията си къмъ своитѣ дѣца, защото единъ день този пролетариятъ ще отмъщава. Майката, която е любовъ, работи, сжщо и бащата — трѣбва тия буржоа да си турятъ прѣстилките, да шѣтатъ на пролетарията, защото този пролетариятъ единъ день ще ги изпѣди отъ къщата имъ, ще имъ вземе на сила паритѣ и ще ги кара да работятъ. Това е било и ще бѣде. До кога? Докато изчезне тази класова борба, която е чисто материалистическа. Това е една прѣходна стадия въ живота на човѣчеството. Слѣдъ хиляди години, ще дойде друга епоха, когато хората ще живѣятъ по другъ начинъ и тази борба ще се замѣни съ редъ и порядъкъ въ живота. Днесъ ние разглеждаме човѣка въ отношенията къмъ подобнитѣ му, споредъ изречението: човѣкъ за човѣка е вълкъ. Обаче, азъ казвамъ, че човѣкъ на човѣка е братъ.

Ако вземемъ Дарвиновата теория за произхода на видоветѣ, и прослѣдимъ при какви условия се родилъ и живѣлъ вълкътъ, ще видимъ, че първоначално той не е ималъ тѣзи качества въ характера си, които послѣ е развилъ, вслѣдствие на условията, при които е живѣлъ. Вълкътъ прѣдставлява една далечна култура на миналото. И той се проявява сега въ човѣшкото общество и въ живота. Защо? — Защото хората, не разбиратъ ония велики закони, които управляватъ живота. Ще ви прѣдставя фигурално отношенията на хората въ днешния животъ: допуснете, че коренитѣ на едно дърво иматъ дълбоко съзнание въ себе си, и по едно врѣме отъ него се отдѣля едно малко коренче, което върви по своя пѣть, но срѣща голѣми прѣпятствия. Това коренче не може да си намѣри изходъ и затова се връща пакъ при баща си и го прѣкрѣстосва. Бащата не знае, че това е неговиятъ синъ и започва да се бори съ него. Така днесъ всички хора се борятъ съ себе си, съ своитѣ дѣца, като се мъчатъ да ги изрѣжатъ и да се освободятъ отъ тѣхъ. То сж все сѣщитѣ корени, които сж срещнали прѣпятствия въ живота, защото иначе не щѣше да има дисхармония. Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да покажа истинския пѣть на всички, които вѣрватъ и иматъ чистотата на ангелитѣ“. Човѣкътъ още разсѣжда, дали ще живѣе слѣдъ смъртта си или не, дали животътъ има смисълъ или не. Това не е животъ, а само утайки на тъмнинага, въ която той живѣе. Единъ е животътъ, и той не може да умира, нито да се ражда. Ако излѣя водата отъ своята кана, тя умира ли? Каната никога не е била жива и не може да умре. Слѣдователно, въ физическото си състояние човѣкъ е една кана, въ която е налѣнъ животътъ. Каната е само едно условие, а животътъ е всичко. Като се напълни каната, оживява, а като се изпразни, умира. Животътъ въ тѣлото е разнороденъ, а въ смъртта — еднороденъ. Сегашнитѣ учени казватъ, че материята била еднородна. Това е 50% вѣрно. Отъ еднородното не може да се роди разнообразие. Ако въ боитѣ нѣмаше разнородностъ, отъ тѣхното еднообразие не би могло да се роди нищо. Що е разнообразие? — Това сж всички необходими форми, въ които битието, животътъ трѣбва да се прояви. Животътъ не може да се прояви само въ една форма, а се проявява въ редъ безко-

нечни форми. Когато тия форми се съчетаятъ и дадатъ изразъ на една по-велика форма, казваме, че животътъ е еднороденъ, т. е. всички форми иматъ еднакъвъ стремежъ къмъ проявлението на една по-висша форма. Но по отношение на тази велика форма, която е еднородна — това не значи, че тя е сама, съ нея има още такива форми, които се съединяватъ и образуватъ други свѣтове. Като изучаваме природата, виждаме, че съществува този великъ законъ на еднородство и на разнообразие. Това, обаче, не бива да ни спъва. Човѣкъ, който е на тъмнина, е на почивка, той дава наставление на младитѣ; той ще бѣде писателъ, поетъ, князь и ще стои подъ сѣнката долу. А щомъ е пролетариятъ, ще работи, само когато има светлина. Слѣдователно, Господъ създаде свѣта не за буржоата, а за пролетарията, т. е. за работницитѣ, които прогресиратъ. Ще уподобимъ богатитѣ хора на събрано богатство отъ миналото, а беднитѣ хора — на богатство, което сега се събира. Тѣй че богатитѣ хора сж на миналото, а бѣднитѣ хора сж на бѣдещето. Изберете си тогава: богатъ ли си — ти си човѣкъ на миналото, бѣденъ ли си — ти си човѣкъ на бѣдещето. Въ еврейския езикъ има само двѣ врѣмена: минало и бѣдеще. Нѣма настояще. Тѣ казватъ, че всѣко нѣщо, което става, е минало, а което иде, е бѣдеще. Настоящото е само единъ прѣходенъ моментъ, то е точка и не заема никакво пространство. Бѣдете прочее, хора на бѣдещето. И тѣй Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да дамъ свѣтлина на хората; на бѣднитѣ — хората на бѣдещето — за да не ходятъ въ тъмнина, по пътя на богатитѣ, т. е. на миналото. Всички грѣхове сж грѣхове на миналото. Ние носимъ грѣха като сѣнка, и всѣки, който иска да се освободи отъ него, трѣбва да стане човѣкъ на бѣдещето; иначе, той ще носи грѣха си тѣй, както змията носи кожата си. Когато нѣкой каже, че иска да живѣе въ бѣдеще, разбирамъ, че той иска да живѣе безъ грѣхъ. Когато нѣкой иска да бѣде богатъ, разбирамъ, че той иска да грѣши. И тѣй, бѣднитѣ хора сж на доброто и на свѣтлината, а богатитѣ хора сж на грѣха и тъмнината. Може да ви се видятъ тия думи горчиви, но нека излѣзе нѣкой да докаже, че това не е истина. Азъ не считамъ богатъ човѣкъ само оня, който има пари, но и този, който има знания и си-

ла употребява това не за доброто на своите ближни, а за тяхното спъване въ зло. Него наричамъ буржоа. Хора, които вършатъ волята Божия, наричамъ пролетарии или хора на бъдещето. Пролетариите наричамъ още пчелички, работници на новата култура. Думата „пролетарии“ е класова, тя не е точенъ изразъ, а трѣбва да се каже работници на новата култура, на новата наука. Коя е новата наука? — Да живѣемъ всички въ свѣтлина, да бъдемъ всички щастливи и да не разкаляме нито своето щастие, нито щастieto на другите. Азъ мога само съ двѣ думи да разваля щестieto ви и за 100 години да го не намѣрите. Прѣдставете си, че ви извикамъ и поставя срѣщу васъ една бомба съ запалка. Ако експлодира бомбата, какво ще стане съ васъ? Така и въ всѣка ваша мисль има запалително вещество, което като експлодира, образува всички ония условия, които наричаме зло. Тѣй пояснявамъ злото — като материя, която не можемъ да контролираме, защото не е подчинена на нашата воля. Материята, която е подъ нашата воля и можемъ да я контролираме, азъ наричамъ добро. Външниятъ свѣтъ се контролира отъ друга воля, вътрешниятъ отъ нашата. Ако и Господъ, който контролира материята отвънъ, изгуби своята нишка, то всѣко съществуване би изчезнало. А за това трѣбва да държимъ юздитѣ на коня си, защото изпуснемъ ли ги, коньтъ избѣгва и катурва всичко, а отъ това ставатъ и нещастията. Това сж общи и прости идеи. Всѣки день вашиятъ конь т. е. вашиятъ умъ, върви съ дигната опашка и уши, смѣль е, отъ нищо не се бои, но мине нѣкой покрай него, каже му нѣщо, и той веднага се стрѣсва. Нѣкой богатъ еврейинъ върви смѣло по пѣтя, но срѣщатъ го и му казватъ, че му оставатъ още два деня да живѣе. Уплашва се коньтъ т. е. умътъ на този еврейинъ, веднага той взима мѣрки, затваря магазина си и казва: „Ще празнувашъ отъ сега нататъкъ“. Така всички хора се плашатъ. Отъ войната до днесъ все слушамъ да се говори какво ще стане съ България. Мнозина се плашатъ повече, отколкото трѣбва. България не е единствената величина, има и други величини. Кажете ми, имаше ли българи, сърби, французи, германци, англичани, когато Господъ създаваше свѣта? — Нѣмаше ги, тѣ отпослѣ сами дойдоха. Може да ми възразите, но азъ

питамя: майката ражда ли дѣцата си като професори, учители, свещеници, сѣдии и др.? Тя ражда дѣца, които отпослѣ стазатъ учени, генерали, доктори, инженери и др. подобни по служба. Службитѣ, които изпълняваме въ живота, сѣ разнитѣ роли, които играемъ на сцената. Докато сме на сцената, ние сме облѣчени въ форми, актѣори сме; слѣземъ ли отъ сцената, ние сме вече братя. Като отидемъ на небето, ще се посмѣемъ на тази борба, като си припомнимъ разнитѣ случаи отъ живота си на земята. Съ единъ примѣръ ще ви изясня положението, въ което се намирате. Единъ индуски богъ, като се наситилъ на хубавия си животъ на небето, пожелалъ да му се позволи да слѣзе на земята, да си поживѣе. Позволили му, и той си избралъ формата на свиня и затова се въплотилъ въ едно младо прасенце. Започналъ да живѣе като всички прасета, ровилъ се изъ нечистотиитѣ, излежавалъ се на сѣнка и тлѣтъелъ. По едно врѣме се оженилъ, родили му се дѣчица около 10—15; живѣлъ си мирно и щастливо. Почакали го на небето година, двѣ, три, десетъ, той не се връща. Повикали го оттамъ, но той не искалъ да се върне. „Менѣ ми е тукъ много добрѣ“, казвалъ. Рѣшили да му взематъ прасенцата, та да го принудятъ да се върне, но и при това нещастие, пакъ не искалъ да се върне. Взели послѣ и жена му, но пакъ не успѣли, той започналъ да си търси друга жена. Рѣшили най-послѣ да поразятъ него самия и затова му изпратили тежка болестъ, която го и върнала на небето. Като се събудилъ на небето, започналъ да се смѣе на живота си който прѣкаралъ на земята. Много съврѣмenni хора иматъ опитността на този богъ, но не знаятъ, какво сѣ били по рано. Много хора иматъ опитността на този буржоа, роватъ и рѣшаватъ разни въпроси на земята. Идатъ разни нещастия да вразумятъ хората, но като напуснатъ свинската форма, тогава ще разбератъ, какво е било тѣхното състояние. Какво прѣдставлява свинската форма? — Тя е крайниятъ материализмъ, който сега сѣществува. Въ какво седи той? — Имено въ това: събиратъ се хората и говорятъ за това онова, за онзи свѣтъ, за доброто въ свѣта, но тѣ си иматъ своитѣ гѣски, кокошцици, винце и си живѣятъ широко. Бѣднитѣ хора, като ги слушатъ така да говорятъ, казватъ си: Тѣзи хора все за онзи свѣтъ говорятъ, за Бога живѣятъ,

но знаятъ какъ да живѣятъ на този свѣтъ. И така, на бѣднитѣ хора харесва живота на богатитѣ, тѣхния материализмъ, тѣ го възприематъ кѣто идеалъ и се стремятъ да го постигнатъ. Този идеалъ става прицѣлна точка въ живота на бѣднитѣ и съ това се създава учението за материализма. Бѣднитѣ хора казватъ на богатитѣ: „Ние искаме да живѣемъ като васъ“. Понеже богатитѣ хора станаха причина за отклоняване на бѣднитѣ отъ правилния пѣтъ, Господъ ще ги тури на тѣхното мѣсто, за да изправятъ грѣшкитѣ си. Такъвъ е законътъ. И за това Христосъ казва: „Азъ дойдохъ видѣлина на свѣта, за да разясня нѣщата“. Въ природата нѣма противорѣчия, но ние сами ги създаваме. Какъ? — Частъ отъ материята, която Богъ ни е далъ, ние не може да я управляваме и затова създаваме злото. Всички грѣхове иматъ началото си въ материята. Всѣки грѣхъ има форма. Покажете ми единъ грѣхъ, който да нѣма форма. За нѣкой човѣкъ, казватъ, че е егоистъ. Въ какво се състои егоизмътъ му? — Искане да има кѣши, пари, да господствува надъ жена си и т. н. За нѣкои хора казватъ, че сѣ алчни, че мразятъ хората и т. н. Всички грѣхове си иматъ своята материална подкладка. Като изгладимъ всички лоши форми, и грѣхътъ ще изчезне. Слѣдователно, лошитѣ форми създаватъ злото, затова се прѣпорѣчва на хората да си създаватъ красиви форми. Събератъ се двама учени и прѣдлагатъ разни теории за слънцето, за неговото състояние и т. н. Други учени започватъ да спорятъ, кое мнѣние е по-вѣрно и се раздѣлятъ, като послѣдователи на единия или другия. Днесъ всички учени спорятъ върху това, кой отъ авторитетитѣ на науката има повече послѣдователи. Двама свещеници се свадятъ, кой отъ тѣхъ да има повече послѣдователи енорияши и т. н. Христосъ и Мойсей не се съгласяватъ, не се споразумяватъ въ свѣта. Христосъ и Мохамедъ нѣматъ съгласие помежду си на земята. Въ свѣта нѣма такъвъ Мойсей, нѣма такъвъ Мохамедъ, нѣма такъвъ Христосъ. Онзи Христосъ, Мойсей или Мохамедъ, които сѣ причина за дѣление на хората, не сѣ служители Божи. Когато човѣкъ е изпратенъ да донесе нѣкоя велика божествена идея, той нѣма право да поробва хората и да търси своето благо. И Христосъ казва: „Азъ, Духътъ, нося тази свѣтлина на хората, които вѣрватъ, т. е., които

иматъ чистота“. Сега, на примѣръ, вие вѣрвате ли въ това, което азъ ви казвамъ? — Ще кажете, че не сте го още провѣрили. Ами въ Христа вѣрвате ли? — Вече 2000 години какъ хората провѣржаватъ Христа. Колкото вѣрвате въ мене, толкова вѣрвате и въ Христа. Евреитѣ вѣрватъ ли въ Мойсея? Азъ до сега не съмъ срѣщалъ човѣкъ въ свѣта, който вѣрва напълно въ своя учителъ. Тѣзи хора, който казватъ, че вѣрватъ въ Христа или въ кого и да е друго, не говорятъ самата истина. Да вѣрвамъ въ Христа, не значи да се изправя въ църквата и да стоя благоговѣйно, но да бъда въ такъво разположение, въ такъво състояние, каквото е ималъ Христосъ въ душата си. Не ви говоря за религията, сити сме вече на религии. Ние трѣбва да живѣемъ въ божествената любовъ, въ божествената обичъ, въ божествения духъ. Сегашнитѣ религии нека останатъ за буржоата, за хората на миналото, а божествениятъ животъ е потребенъ за хората на бъдещето. Нѣкои мислятъ, че ние искаме да туримъ хората въ ново заблуждение. Далечъ отъ мене такава мисль; въ мене има любовъ, която е движение отгорѣ надолу. Разбирамъ какво е обичъ, т. е. движение на човѣшката душа отдолу нагорѣ; разбирамъ какво е божествениятъ духъ, т. е. сила, която държи всичко въ хармония. Докато вие имате сегашнитѣ религиозни схващания, никога не ще може да се споразумѣемъ съ васъ. Може ли да кажете, като Христа: „Азъ дойдохъ видѣлина на свѣта“? Може ли да бъдете видѣлина на себе си и на своитѣ близки? Това се изисква отъ всички ви, защото всички можете да станете, въ този смисль, спасители на свѣта. Докато очакваме спасението на свѣта отъ единъ човѣкъ, той никога нѣма да се изправи и уреди, а трѣбва всички да се загрижимъ за неговото изправяне и уреждане, а това ще постигнемъ като поддържаме божествения редъ на нѣщата и се стремимъ да не го нарушаваме. Когато нѣкой ме пита, дали вѣрвамъ въ Христа, азъ намирамъ, че това е най-баналниятъ въпросъ, защото това е равносилно, да ме пита нѣкой. дали вѣрвамъ въ свѣтлината, въ любовта. Азъ ходя въ свѣтлината, каква нужда има да вѣрвамъ въ нея? Всѣки день азъ приказвамъ съ Бога, какъ да не вѣрвамъ въ Него? Щомъ ми задаватъ такива въпроси, то значи, че искатъ да ме снематъ отъ положението ми, да ме на-

праваят демонъ, антихристъ, буржоа. Азъ не искамъ да бжда нито буржоа, нито пролетарий тъй, както сега разбиратъ хората. Азъ не ви говоря за историческия Христосъ, но за Този, живия Христосъ, който е въ васъ и между васъ. Избийте тоя клинъ отъ ума си, да мислите, че Христосъ е вънъ отъ васъ. Този Христосъ е Духътъ, и когато Го разберете, ще Го видите въ всѣки човѣкъ. Докато търсите Христа само въ единъ човѣкъ, никога нѣма да Го намѣрите. И другъ пѣтъ съмъ ви казвалъ, че когато нѣкой човѣкъ иска да ви проучи, ще може ли да ви разбере само по единъ вашъ косъмъ? Ако нѣкой обича нѣкого и вземе единъ косъмъ отъ косата му, може ли да се каже, че въ това се крие цѣлата му любовъ? Това ще бжде цѣла идилия! И азъ виждамъ религиозни хора, извадятъ единъ косъмъ отъ Христа, погледатъ, погледатъ го и пакъ го турятъ на мѣстото, не го разбиратъ. Всички взиматъ не само косми, но и парченца отъ кръста Му, и свѣтътъ пакъ не се оправя. Защо? — Защото се занимаватъ само съ физическата страна на Христа. А Христосъ е казалъ: „Който изпълнява волята на Отца ми, той ще живѣе въ свѣтлина“. Съ това нѣмамъ прѣдъ видъ личния животъ на хората, но искамъ да чистя вадитѣ. Азъ съмъ рѣшилъ да изчистя мѣтната вода, не защото я мразя, а да даде мѣсто на чистата вода и да полива градинитѣ, дѣто сж насадени пиперъ, зеле, моркови и други зеленчуци. За градинитѣ е потрѣбна мѣтна вода, а чистата вода е потрѣбна за пѣтниците на живота, които се връщатъ къмъ Бога. Каква идея е тя! Когато Господъ създалъ свѣта безъ народности, свѣтътъ билъ щастливъ, но днесъ, откакъ дойдоха старитѣ египтяни, асирийци, си-ийци, римляни, гърци, филистимци, щастието изчезна отъ земята. Съврѣменната наука и животътъ ме интересуватъ и при всичкитѣ противорѣчия, които срѣщамъ, азъ пакъ намирамъ много полезни работи, Азъ се възхищавамъ много повече отъ едно босо дѣте, отколкото отъ едно богато и добръ облѣчено. Тога бѣдно дѣте е отлично, защото съ него може да се разговаряшъ, то е скромно; въ облѣченото дѣте има външни форми, неискрени, чрѣзъ които то иска да покаже, че не е просто. Срѣщамъ единъ пиянъ човѣкъ, който се е напилъ много. Той ми се извинява и казва: „Извинете, господине. азъ съмъ магаре, понапилъ

съмъ се добръ“. Казвамъ му: „Ти не си магаре, защото магарето не пие, но си откровенъ човѣкъ, за което те и уважавамъ“. Понѣкога човѣкъ, като се напие, може да стане буржоа, защото работниятъ човѣкъ никога не се напива. Всички пияници сж буржоа.

И тъй, да се върнемъ къмъ Бога и да живѣемъ безъ религията на умразата, завистъта и користолюбието. Съ това не искамъ да кажа, че трѣбва да се изхвърли религията, нека си съществува класовата борба, защото и тя е тъй потрѣбна, както сж потрѣбни онѣзи глисти, които разработватъ почвата. Земледѣлецътъ казва: „Израхъ нивата“. — Не, не си я изоралъ ти, а тѣзи глисти, които живѣятъ дълбоко въ земята. Тѣй и въ класовата борба: пролетариинтѣ, буржоата сж глиститѣ, които сж работили редъ години и сж окислили почвата. Слѣдъ това ще дойдатъ ангелитѣ съ своитѣ рала, ще посѣятъ тази почва и ще кажатъ: „Достатъчно сте работили, ние ви благодаримъ, защото ще имате за хиляди години какво да ядете и пиете и ще бждете всички братя“. Християнитѣ казватъ: че при тѣзи блажени врѣмена ще бждатъ въ рая, турцитѣ казватъ, че ще иматъ цѣли планини съ пилафъ и т. н. Каква идилия е то — пилафъ безъ купонъ! Храстосъ, обаче, казва: „Азъ дойдохъ видѣлина на свѣта“, а видѣлината е смисъла на живота, тя е храна на ума, душата и сърцето. Това значи да сте доволни въ себе си, сити въ живота и да имате енергия и желание за работа въ живота. Сега, като се върнете въ къщи, ще почнете да философствувате: „Може ли човѣкъ да живѣе безъ религия“? Когато Господъ създаде свѣта, нѣмаше религия. Религията се яви въ свѣта, когато дойде дяволътъ. По-напрѣдъ хората живѣеха въ любовь, и всѣко учение, което не се ръководѣше отъ любовта, не се признаваше за божествено. Споредъ мене, религията е единъ санаториумъ, една болница за болни хора е религията. Когато една мома се разочарова отъ живота, и когато момъкътъ изгуби своята възлюбена, тѣ ставатъ религиозни. Слѣдователно, всички религиозни хора сж фалирали буржоа, а ония хора, които служатъ на Бога отъ любовь, тѣ сж хора безъ религия. Тѣзи, които сж въ болницата, не ги съвѣтвамъ да излѣзатъ отъ нея преждеврѣменно, а ако искатъ да излѣзатъ трѣбва да запитатъ

лѣкаря, дали е време за това, дали организмътъ имъ функционира правилно, и ако лѣкарътъ имъ разрѣши, нека влѣзатъ въ широкия пътъ на живота, дѣто се живѣе безъ религия. „Свободни сте“, трѣбва да каже той, ще ви подпише свидѣтелство да бъдете свободни. Църквата за сега е една болница, а свещеницитѣ и проповѣдницитѣ сѣ прислужницитѣ и лѣкаритѣ. Сега на нѣкои отъ васъ прѣдстои да излѣзатъ отъ болницата. И азъ съмъ на вратата ѝ. Макаръ и да съмъ незванъ отъ никого проповѣдникъ, пророкъ безъ портфейлъ, ще ви запитамъ: „Приятенъ ли бѣше животътъ ви въ болницата, научихте ли си урока тамъ?“ Ще кажете: „Охъ, съсипаха ни тѣзи инъекции“. Лѣкарътъ казва: „Човѣкъ, който не живѣе въ Бога, ще опитва нашитѣ губерки и ще живѣе въ болницата“. Азъ казвамъ: „Не нося никакви губерки, ножове, никаква аптека нѣмамъ, торба не нося, но дишайте чистъ въздухъ, гледайте нагорѣ, не ходете въ тъмнината, нека слънцето да ви огрѣе, за да не влѣзете пакъ въ болницата. А влѣзете ли отново въ болницата, опасно е вече, защото положението се усложнява. Докторътъ пакъ ще се яви, ще употреби всички научни срѣдства, ще гледа, какъ температурата постоянно се повишава, и вече болниятъ ще фалира и ще го изнесатъ отъ болницата. При такава висока температура нѣма животъ, а ще го внесатъ въ аутопсионната стая, ще му разтворятъ мозъка, стомаха, червата и ще видятъ, по какви причини сѣ го уволнили. Христосъ казва, че може да се живѣе и безъ термометри. Не се смущавайте отъ това, кое е полезно въ живота и кое не — всичко е полезно, но да прѣстанемъ да мислимъ, че животътъ е само въ болницата. Болница, църква, концертна зала, училище, това сѣ нѣща прѣходни, а животътъ подразбира нѣщо много по-сериозно въ себе си. Въ истинския животъ не трѣбва да има никакво смущение, а постоянна работа.

Съ три думи ще ви опрѣдѣла това, което Христосъ казва: мѣчене, трудъ и работа. Нѣкой ученикъ казва: „Много се мѣчихъ, докато влѣзохъ въ гимназията, много се трудохъ, докато я свърша“. Като се помѣчате и потрудите, иде работата — това е ученieto, което сега ви проповѣдвамъ. На тѣзи, които се мѣчиха, казвамъ да не се мѣчатъ по-вече, а да се трудятъ. На тѣзи, които сѣ

се мъчили и трудили, казвамъ: „Не трѣбва повече да се мъчите и трудите, а елате при мене, азъ ще ви науча да работите. Това сж думитѣ Христови, който казва въ цитирания стихъ: „Азъ, моятъ Духъ ще дойде да ви научи, какво да правите“. Сега е моментътъ за тѣзи, които сж свършили училището, да се спратъ, да покажатъ свидѣтелството или дипломата си, защото прѣди това сж били невѣжи. Днесъ навсѣкждѣ въ свѣта искатъ дипломи; нѣмашъ ли такива, не можешъ да станешъ нито учителъ, нито министъръ, нито сѣдия и т. н. Бѣдешия животъ нѣма да бѣде животъ на миналото. Христосъ казва: „За въ бѣдеще нѣма да има нужда отъ свидѣтелства“, а сегашниятъ животъ ще служи за основа на бѣдещия, ще изработи нови форми, и ние знаемъ, какви ще бѣдатъ тия форми: братство съ любовь.

И тѣй, онѣзи, които не сж влѣзли въ училището и не познаватъ свѣтлината, ще се мъчатъ и трудятъ. Малко сж тѣзи, които работятъ, тѣ сж само нѣкои поети, художници и музиканти. Работата е да нѣматъ абсолютно никакво смущение въ ума. Христосъ казва: „Азъ ви нося божествената любовь, влѣзте въ нея, проязете вашата обичъ, и тогава Духътъ ще дойде, ще влѣзе въ васъ, и вие ще разберете вътрѣшния смисълъ на живота“.

Бесѣда, държана на 4 май 1919 година.

Свѣтило на тѣлото

„Свѣтило на тѣлото е окото; и тъй, ако е окото ти чисто, всичкото ти тѣло свѣтло ще бѣде“ ¹⁾

Какво е разбиралъ Христосъ подъ думитѣ: „Свѣтило на тѣлото ти е окото“. Споредъ съврѣменнитѣ схващания, окото не може да бѣде свѣтило на тѣлото. Христосъ влага една дълбока идея въ тази мисль. Онѣзи, които не сж проучвали устройството на окото, малко разбиратъ неговото естество. И азъ казвамъ, че даже 1/1000 часть отъ устройството на окото още не е проучена. Ако азъ бихъ се опиталъ да опиша окото, бихъ влѣзълъ въ стѣлкование съ всички учени хора. Първата функция на окото е да събира и да разпрѣсква лжчитѣ; събира ги отвнн навтрѣ, а отвтрѣ ги разпрѣсква. Когато този процесъ въ живота се измѣни — ако започне да събира лжчитѣ отвтрѣ навнн, а ги разпрѣсква отвнн навтрѣ, тогава се ражда дисхармония въ човѣшкия умъ. Вие имате по двѣ очи, и затова ще ме запитате: „За кое око говори Христосъ, за дѣсното или за лѣвото“? И наистина, Христосъ не казва, ако очитѣ ти сж свѣтли, а казва: „Ако окото ти е чисто“. Оттукъ се вижда, че Христосъ говори за едно око, което е втрѣ, въ центъра на мозъка. Това око не е което наричатъ пинелевъ възелъ, а азъ го наричамъ „око на душата“.

Христосъ взима думата „око“ въ единиченъ смисль, като общъ принципъ, който вкљочва всичко въ себе си. Когато говоримъ за Бога, ние разбираме единица, която вкљочва всичко въ себе си. Когато говоримъ за тази еди-

¹⁾ Ев. Матея, 6; 22.

ница раздѣлена, размножена въ себе си, разбираме всичкитѣ ѣ проявления въ свѣта. Хората тълкуватъ това подраздѣление различно; ученитѣ хора го наричатъ закони, причини и послѣдствия, еволюция, мисли, чувствуванія и т. н. Христосъ казва, че вѣтѣшното око е едноврѣменно и слънцето на човѣка. И когато човѣкъ изгуби своето слънце, той умира. Съ други думи; когато човѣкъ ослѣпѣ духовно, той умира, а когато прогледа духовно, той оживява. Че тази мисль е вѣрна, вижда се отъ думитѣ на Христа: „Кои то чуятъ гласа на Сина Човѣчески, тѣ ще възкрѣснатъ“. Може да ви се вижда чудно, че не се казва, който чуе гласа на Бога, той ще възкрѣсне, а се казва: който чуе гласа на Сина Човѣчески. Синъ Човѣчески е гласъ на мъдростта. Това възкресение не е, което подразбира църквата; то е възкресение, чрѣзъ което се придобиватъ знания за разбирање на законитѣ, по които се управлява свѣтътъ и се развива животътъ. Мисльта на съврѣменното общество е единична и колективна. Животътъ е започналъ съ образуването на окото. Найнапрѣдъ, когато Господъ създалъ човѣка, Той направилъ окото, а послѣ самия него. Нѣкой може да оспорва това, но азъ ще ви го докажа. Прѣди да роди майката, взиматъ мѣрки да наредатъ кѣщата, да стоплятъ стаята, ако е зимно врѣме и т. н. Слѣдователно, онѣзи, които казватъ, че човѣкъ може да живѣе безъ око, поддържатъ, че нѣма разумность въ природата. На туй око, казва Христосъ съотвѣтствува човѣшкото сърце. Между духовното око и сърцето има тѣсна връзка. Това не е само теория но твърдения, които може да се провѣрятъ всѣки день на опитъ. Който не е на правия пѣтъ, животътъ му е все отъ нещастия и страдания. Ако нѣкой се интересува да знае защо страдаме, бихъ отговорилъ, че страданията сѣ резултатъ на това, че ние сме въ противорѣчїе съ духовното око. Христосъ казва: „Ако окото ти е чисто, цѣлото ти тѣло ще бѣде свѣтло. И наистина, ако окото ни е чисто, ние ще виждаме всичкитѣ прѣдмети. Често очитѣ ни се развалятъ отъ храната, която приемаме; ако храната е нездравословна, тя покваря кръвта, а покварената кръвь поврѣжда очитѣ и става нужда да се правятъ операции. Защо? — Защото животътъ ни не е съобразенъ съ божественитѣ закони. Както въ физическото око се явяватъ

наслоявания, по същия законъ и въ духовното ни око се явяватъ подобни наслоявания, които създаватъ нещастия, както за индивида, така и за сѣмейството, обществото, народа и цѣлото човѣчество. Но нѣкой ще каже: „Господъ ще ни спаси“. Всички хора за спасение говорятъ. Нѣма защо Господъ да ни спасява: Той ни е създалъ спасени. И най-глупаво е да говоримъ, че Господъ ще ни спаси. Когато казваме, че искаме да се спасимъ, това показва, че ние избѣгваме отъ Божието спасение, въ рамкитѣ на което се намираме. Що е спасение? — То е свѣтлиятъ животъ на редъ и порядъкъ, но излѣземъ ли отъ него, не ще бъдемъ вече спасявани отъ Господа, а отъ хората. Тогава нѣма да се раждаме отъ Бога, а като грѣшимъ много, ще бъдемъ заставени да се прѣбраждаме въ плътъ и крѣвъ. Ще обикаляте тогава около нѣкой жена или мъжъ, ще ги молите да ви спасятъ, — да ви създадатъ ново тѣло, но това ще бъде само прѣдговоръ на спасението. Като поживѣете нѣколко години тукъ на земята, ще отидете наново въ пространството, дѣто ще прѣкарате също извѣстно врѣме и пакъ ще дойдете тукъ на земята. Синъ Човѣчески ще ти проговори и ще ти каже: „Създадохъ ти отново око, гледай този пътъ да не го покваришъ“. Азъ искамъ да извадите отъ това една аналогия за сегашния животъ и да видите, какво ще остане отъ васъ, като изхвърлите всичкитѣ си черупки. Нѣкои казватъ: „Ще умремъ“. — Ще умрете и пакъ ще оживѣете. Орѣхътъ, който стои на дървото, има много облѣкла, но като узрѣе и падне, той хвърля най-горното си облѣкло, а като се посѣе, хвърля и другитѣ си облѣкла, за да може отново да поникне и оживѣе. Свалянето на тия облѣкла не значи смъртъ, а показва, че си по-близо до живота. Тогава опрѣдѣлямъ живота по два начина: физическиятъ животъ постоянно се промѣня и измѣня, а духовниятъ се промѣня, безъ да се измѣня. Всѣки, който се промѣня и измѣня, той е въ рамкитѣ на плътта, на прѣходното, а този, който се промѣня безъ да се измѣня, той е въ рамкитѣ на духа. Ще кажете: „Какъ е възможно човѣкъ да се промѣня безъ да се измѣня“? — Прѣдставете си, че азъ съмъ единъ благородникъ, на когото прѣдстои нѣколко пъти на день да се срѣща съ различни лица. Затова ще бъда принуденъ да се обличамъ и събл. чамъ нѣколко пъти на день

съ различни дрехи, споредъ хората, съ които имамъ срѣщи. Сутринтъ се обличамъ въ черни дрехи, черна шапка и ржавици официаленъ костюмъ. Върна се отъ тази срѣща, слѣдъ обѣдъ ми прѣдстои да се срещна съ по обикновено лице, затова се обличамъ въ бѣли дрехи, бѣла шапка и така излизамъ. Който ме срещне този день, ще пита: „Кой е този господинъ, който се облича по нѣколко пѣти на день съ различни дрехи“? — Това е господинътъ съ многото костюми, който постоянно се мѣни, но не се измѣня. Това е свойството на човѣшкия духъ да се мѣни, но да не се измѣня. Когато дойдемъ, обаче, до онова вътрѣшно състояние, когато се измѣняме вътрѣшно, тогава изгубваме своята индивидуалностъ, изгубваме това, което сме спечелили. Това азъ наричамъ законъ на падането. Личитѣ, които се проектиратъ като извѣстна енергия, съ падането на земята, оставатъ на нея дълги години, докато дойде день да се върнатъ при своя баща, отъ който сж излѣзли. Защо тѣзи лъчи излизатъ отъ Бога? — Защото и тѣ сж съгрѣшили. Ако тѣ не бѣха грѣшни, вие не щѣхте да усѣщате това парене и изгаряне, а щѣха да прѣдизвикатъ една нѣжна свѣтлина и приятна топлина. Тѣй че, тия лъчи, които сж паднали веднѣжъ на земята, колкото и да сж свѣтли, и тѣ сж съгрѣшили, тѣхното око е хванало малко мръжа. Тия лъчи сж живи, и вие ще се чудите, какъ е възможно да живѣе свѣтлината? Този въпросъ ще оставя да го разрѣшите вие. Човѣкъ самъ по себе си е единъ божественъ лъчъ. Съвременната биология казва, прѣзъ колко стадии е миналъ човѣкъ, докато достигне това състояние, въ което днесъ се намира. Той е миналъ прѣзъ много видоизмѣнения, клѣткитѣ му сж прѣтърпѣли много дѣления и най-послѣ имаме окончателната форма, която пакъ продължава да се видоизмѣнява. Всичко това е станало отъ потока на тая ж-ва свѣтлина. Ако проучите подробно развитието на човѣка, ще видите, колко струва неговото устройство, колко скъпи сж материалитѣ, отъ които е образувано неговото тѣло и тогава никога не щѣхте да грѣшите и не бихте допуснали нито една лоша мисль или желание. Нѣма по голѣма заблуда отъ тази, да мислите, че човѣкъ, като грѣши, не врѣди на спасението си. Въ какво се състои грѣхътъ? — Грѣхътъ се състои въ това, че мислимъ, какво придоботитѣ нѣща

могатъ да ни доставятъ по-голѣмо щастие. Но съ това ние се ограничаваме, и завистъта става нашъ спътникъ. Всички християни, отъ различнитѣ школи, искатъ свобода, пари, за да живѣятъ за смѣтка на другитѣ. Е добръ, въ началото на XIX вѣкъ френската революция даде свобода на народитѣ, но каква свобода иматъ днесъ? Може ли да се нарече това свобода? Говоримъ за свобода, за това, че жената се е подигнала въ умствено отношение, че заема по-добро положение въ обществото и т. н. Но какво е това повдигане на човѣчеството прѣзъ тѣзи 2000 години? — То се равнява на 1/50-милионна частъ отъ милиметра. Такъвъ е резултатътъ на усилената дѣйностъ на цѣлото човѣчество. Като знаете това, изчислете, колко е вашиятъ ефективъ въ това общо развитие. Подигнете това число въ 10 степенъ и така ще намѣрите коефициента на вашето съзнание, на вашата култура и развитие. Само по този начинъ ще може да проучаваме божественитѣ нѣща. Това слънце, т. е. божествениятъ стомахъ на слънчевия логосъ (тѣй се нарича по теософски), свѣти и ни дава всичката топлина. Всѣки човѣкъ си има свое слънце, което, по сѣщия законъ, се намира въ човѣка, въ малѣзването си или въ изгрѣва си. Случва се нѣкога, вънъ е зима, много студено, а вътрѣ, вашето слънце е въ пролѣтътъ си; нѣкога въ физическия свѣтъ е топло, а вашето слънце не съотвѣтствува на него и вие усѣщате една студенина. Това може да се обясни по различни начини. Нѣкога вие не сте разположени духомъ, азъ казвамъ тогава, че вашето слънце не е на мѣстото си. Нѣкой пъкъ въ вашето слънце има петна, тѣй както и въ физическото слънце. Какъ обясняватъ тѣзи петна? Свѣрѣмемнитѣ учени хора обясняватъ, че на слънцето нѣкога се е образувалъ единъ тъменъ пластъ, то изгубило всичката си топлина, вслѣдствие на което на земята настаналъ ледениятъ периодъ. Азъ него твърдя, това сѣ научни теории. Споредъ тѣхъ, въ слънцето е станало нѣкаква промѣна: кората му се разпукала, слънцето започнало сегашната си дѣйностъ, станали потоци и се образувалъ днешниятъ свѣтъ. Отъ разтопяването на леденитѣ пластове е станалъ потопътъ. Въ бъдеще вие ще провѣрите това. Христосъ казва, че свѣтило на тѣлото ти е око, и ако око то бѣде чисто, цѣлото ти тѣло ще бѣде

свѣтло. Когато Христосъ казва, че тѣлото ти ще бѣде свѣтло въ зависимостъ отъ чистотата на окоото, Той разбира, че въ тебе ще има онзи божественъ животъ, който ще ти дава всичката възможностъ да се развивашъ и да не бѣдешъ дребнавъ. Сегашнитѣ хора мязатъ на малки бубулечки, мислятъ, че сж много учени и силни хора. Когато нѣкому е пълна кесията, той разрѣшава важни въпроси; но изгуби ли паритѣ, изгубва съ това и силата си. Другъ нѣкой критикува съ своя малкъ мозъкъ всичко, което Богъ е създалъ: казва, че не е добръ направено това онова, а туй, което неговата малка земя е направила, е добро. Знаете ли, колко голѣма въ дължина и въ широчина е земята (главата) на българина? — Въ дължина е най-много 21 с. м., а въ широчина — 16 с. м. Е, и съ тази величина на своя умъ, българинътъ иска да прѣустрои цѣлия общественъ строй и да говори за всичкитѣ велики тайни! Това е не само съ българина, но и съ всѣки човѣкъ. Защо умиратъ хората? — Отъ малко умъ, отъ малко храна, отъ малко въздухъ, отъ малко кръвъ.

Подъ думата „кръвъ“ подразбирамъ божествения животъ. Да имашъ кръвъ, значи да имашъ този чистъ неопетненъ божественъ животъ, който не трѣбва да бѣде нито горчивъ, нито сладкъ. Отношенията въ живота сж такива: ако единъ човѣкъ въ единъ животъ е горчивъ, въ другия ще бѣде сладкъ, а ако въ този животъ е сладкъ, въ слѣдния ще бѣде горчивъ. Въ духовенъ смисълъ топлината азъ уподобявамъ на обичъ, свѣтлината — на истина, а въздухътъ — на човѣшката мисль. Както въздухътъ влиза въ бѣлитѣ дробове, окислява кръвта и я прѣчиства, по сѣмъ законъ въ мозъка влизатъ мисли, които прѣчистватъ човѣшкитѣ желания. Желанията сж човѣшката кръвъ. Като разберемъ така тази наука, ще може правилно да я приложимъ въ устройството на обществото и съ това ще може да прѣмахнемъ още въ самото начало всичкитѣ злини въ живота. Хората казватъ, че всѣко нѣщо си има причинитѣ и послѣдствията. Питамъ: „кои сж побужденията на извѣстни причини“? Нѣкой казватъ: „Еди-кой си убилъ нѣкого“ отъ голѣма умраза“. Добръ, но защо го мразѣше толкова много? Другъ пътъ казватъ, че еди-кой си обичалъ много нѣкого. Защо го

обича? Ако причината да мрази и да обича някого е една и съща, тя произлиза от Бога. Щомъ не е една и съща, не произлиза от Бога. Тъзи причини сѣ слѣдствие отъ някой другъ живогъ. Мнозина говорятъ за законитѣ въ природата и обществото и казватъ, че този свѣтъ е свѣтъ на закони между законитѣ има извѣстно съотношение, но тѣ показватъ, че съществата, които се управляватъ отъ закони, не живѣятъ въ миръ. Не само ние, но и по-висши същества отъ насъ, които сѣ въ слънчевата система, и тѣ не живѣятъ въ миръ. Ето защо Богъ е поставилъ извѣстни ограничения, извѣстни разстояния между тѣхъ, за да нѣма споръ. Между системата на алфа-центорисъ и нашата система има едно разстояние отъ 25 билиона мили. Това пространство е толкова голѣмо, че въ него може да се поставятъ още 3000 системи като нашата. По този начинъ тѣ не може да се каратъ. Когато Господъ иска да направи хората добри, Той ги поставя на такова голѣмо разстояние. Ако ме пита някой: „На какво разстояние трѣбва да сѣ мъжътъ и жената единъ отъ другъ?“ Ще отговоря: на 25 билиона мили. Числото 25 е образувано отъ 2 и 5, сборътъ на които дава 7. Числото 7 е съвършено, то подразбира закона на хармонията, но съвременнитѣ хора съ своето учение до извѣстна степенъ сѣ развалили всички прѣгради, които Богъ е поставилъ между едно и друго същество. Защо? — Жената иска да обсеби мъжа, да го владѣе. Че какъ ще може да го обсеби, когато той е далечъ отъ нея на 25 билиона мили. Днесъ хората търсятъ начини, какъ да си влияятъ единъ на другъ — Да, може да влияешъ, но никога не можешъ да владѣешъ. Всѣки, който се опитва въ това, той може да завлада само себе си. Желанието за владение се вижда и въ някои религиозни общества. Едно ново течение иска да завладѣе друго, да го прѣтопи въ себе си. Единъ народъ иска да завладѣе другъ. Хората умиратъ все отъ тази лакомия, да иматъ много. Опи, който иска много, не разбира божественитѣ закони. Не трѣбва да искаме много, защото имаме повече, отколкото ни трѣбва. Сегашнитѣ хора, макаръ че иматъ толкова малко мозъкъ — 16 с. м. на широчина и 21 с. м. на дължина не сѣ го обработили, както трѣбва. Земята на човѣка не е обработена. У българитѣ, напр., е обработено от-

прѣдъ на мозъка едно пространство само отъ 6—7 с. м. и тѣ мислятъ, че сж носители на велика култура. Питамъ ви; какво може да построишъ на такъво малко пространство, отъ 6 с. м. височина и 12 с. м. широчина? Слѣдователно, всички ние живѣемъ въ закона на илюзиитѣ, мислимъ, че всичко знаемъ. Казвате: „Намъ не ни трѣбва никаква философия“. Не, има една философия, философията на твоето око, на твоята душа, и нея трѣбва всички да знаете. Въ какво се състои разбирането на този законъ? Когато човѣкъ проектира една мисль по божественъ начинъ, тя вече твори у него. Възприеми една божествена мисль, безъ каква да е користолюбива цѣль, изслушай нейнитѣ упѣтвания, и ти ще придобиешъ всичко, което пожелаешъ. Като казвамъ, че ще придобьешъ всичко, което желаешъ, разбирамъ това, което се промѣня, но не се измѣня. Тогава ще живѣешъ въ една непрѣривна връзка на любовта. Като говоря за любовъ, не разбирамъ вашата, човѣшката любовъ. Вашата любовъ е като тази между пѣтилитѣ и кокошкитѣ. Хвърлятъ малко жито или царевица на кокошкитѣ и пѣтилитѣ, тѣ всички се събрать заедно да ядатъ, но остане ли едно двѣ зрънца, веднага пѣтелтъ разгонва кокошкитѣ и изяжда самъ послѣдното зрънце. До послѣдното зрънце бѣше тѣхната любовъ. Всички общества, били тѣ религиозни или свѣтски, живѣятъ, кѣткатъ се като кокошки и пѣтли, живѣятъ въ миръ и любовъ, но дойде ли послѣдното зрънце, казватъ: „Хайде сега на страна!“ Пѣтелтъ изкукуригва и казва: „Кокошки на страна отъ мене, вие трѣбва да знаете да пѣте като мене“. Що е пѣнето? Да пѣешъ, значи да можешъ да мислишъ. До като вѣрваме въ лъжливитѣ обещения на хората, всѣкога ще бѣде така, всѣкога ще бѣдемъ изпѣждани отъ мѣстото, дѣто сж ни повикали по рано: Така се лъжатъ мому и момци. Нѣкой момъкъ започне да лъже момата, че ще ѝ купи това онова, ще живѣе добрѣ съ нея и т. и. Момата вѣрва. На друго мѣсто момата лъже момъка. Въ съврѣменното общество ние не говоримъ на истински езикъ. Като се върнемъ у дома, ние казваме: „Човѣкъ не трѣбва да бѣде много откровенъ, да не вѣрва на хората“. — Прѣди всичко ти трѣбва да бѣдешъ човѣкъ, да живѣешъ тѣй, както Богъ те училъ едно врѣме, да не чакашъ никакво благо отъ никого, да уповавашъ на Бога,

на своята душа, а послѣ на ближнитѣ си. Когато Христосъ казва, че ако окото ти е чисто, цѣлото ти тѣло ще бѣде свѣтло, Той разбира, че ако окото ти е чисто, ще видишъ най-напрѣдъ Бога, послѣ своята душа, а най-послѣ своитѣ ближни. Ако окото ти не е чисто, ще започнешъ по обратенъ процесъ: ще видишъ най-напрѣдъ ближнитѣ си послѣ себе си, а най-послѣ Бога, а съ това ще обърнешъ свѣта съ главата надолу. Питамъ васъ, които сте събрани тукъ: „Кой ви даде животъ? Баща ви ли и майка ви? Кой сѣ вашитѣ баща и майка? Записали ли сте името имъ съ златни букви, ще намѣря ли нѣщо отъ тѣхъ, ако дойда у васъ, или само дрехитѣ и нѣкой портретъ имате?“ Въ това отношение ние приличаме на старитѣ евреи. Тѣ измѣн- ваха, убиваха своитѣ пророци, притриваха главитѣ имъ съ трионъ, а слѣдъ смъртъта имъ правеха паметници и ги величаеха. Така постѣпиха и съ Христа, а днесъ паметници му строятъ и пѣсни Му пѣятъ. И въ църквитѣ все пѣсни пѣятъ за Христа, а навънъ нищо не се чува за Него. И ние пѣемъ, пѣемъ за Бога, но когато дойде въпросъ да се замислимъ и за ближнитѣ, веднага прѣд- почитаме себе си. Господарѣтъ третира злѣ слугата си, обира го, а съ това се създаватъ отношения на буржоа и проле- тари. И единитѣ и другитѣ не се разбиратъ. Господъ не е създавалъ нито буржоа, нито пролетарии, а човѣци. Като ви говоря, азъ не искамъ съ това да ви морализирамъ, защото морализирането не е нѣщо хубаво, то е дресиран- не на човѣка. Азъ ви говоря върху единъ божественъ за- конъ, за да знаете, какъ да раждате дѣцата си. Когато ги викате тукъ на земята, ще трѣбва да имъ кажете всичко истинно. Знаете ли какъ сѣ раждали хората прѣ- ди грѣхонападането? Мажътъ и жената тогава сѣ водили чистъ, дѣвственъ живогъ. Мажътъ е познавалъ само ед- на жена, и жената само единъ мажъ; не сѣ се женили, както сега, по нѣколко пѣти. Нѣкой ще ме запитатъ: „Като е тъй, по колко дѣца трѣбва да раждаме?“ — Са- мо едно. Защо? — Защото Господъ има само единъ, еди- нороденъ синъ. Господъ казва на хората: „Ако искате да живѣете добръ, вашиятъ синъ трѣбва да бѣде готовъ да напусне свѣта и да помага на своитѣ братя и сестри, тъй както Христосъ се пожертвува за човѣчеството“. Като синове и дѣщери на вашитѣ майки, вие не сте го-

тови да служите на човечеството. Ще кажете: „И ти, който проповѣдвашъ, не си готовъ“. — Прави сте, азъ сега се приготвлявамъ. Докато не се свърши окончателно една работа, тя още не е готова. За тази работа, върху която сега работя, ми сж потрѣбни най-малко 10 милиона години, за да я докарамъ поне до единъ край. На мене ще тиѣбватъ толкова години, и на васъ по толкова, и работата ще се свърши. Ще кажете: „Е, колко дълъгъ периодъ отъ врѣме е потрѣбенъ“! То е кжсъ периодъ. Това врѣме е само една приятна разходка за човѣшкия духъ, защото врѣмето и пространството иматъ отношение къмъ ограничения животъ. Единъ светия, който живѣлъ въ единъ манастиръ, мислил дълго врѣме за онзи свѣтъ и си казалъ: „Какво ще правятъ хората на небето; година, двѣ ще прѣкаратъ хубаво, ами послѣ“? Единъ день, въ манастира прѣлетѣло едно много хубаво птиченце и светията пожелалъ да го хване. Започналъ да го гони, тичалъ дълго врѣме подиръ него. Изведнѣжъ му дошло на ума, че закъснѣлъ. Като се върналъ въ манастира, намѣрилъ голѣми прѣобразования, голѣми промѣни въ хората, и никой не го позналъ. Този светия е изгубилъ 400—500 години, за да гони едно птиченце, а колко години ще сж потрѣбни за нѣкоя велика мисль? Така че, когато животътъ е осмисленъ, той никога не омръзва. Когато чакате вашия възлюбленъ, врѣмето тече много бавно, но когато чакате опрѣдѣления часъ, за да ви обѣсвятъ, той дохожда много скоро. Ние изпитваме нѣщата споредъ нашето вътрѣшно състояние. Христосъ казва, че ако вашето око е чисто, вие нѣма да забѣлѣзвате какъ минава врѣмето. Вие ще се радвате. Днесъ кога се радвате? — Като си опечете едно прасенце, кокошница, пуйчица, наточите си винце, седнете на масата, затракатъ вилици, зачукатъ се чаши, пие се за здраве, за хаиръ на мира. Да, но тѣзи кокошки и агънца сж недоволни отъ вашата радость, не я сподѣлятъ. Вашата радость е тѣхна скърбъ. Единъ день отношенията ще се измѣнятъ. Отъ вашитѣ тлѣстии ще се образува грѣвата, която овцитѣ спокойно ще хрупатъ. Това ще имъ бжде отплата за тѣхното месо, което вие редъ години сте употрѣбвали. Такъвъ е великиятъ кармиченъ законъ. Христосъ казва: „Като разберемъ така живота, нещастията ще из-

чезнатъ, и живота ще бѣде свѣтълъ“. Вие не знаете, защо овцитѣ пасатъ трѣвата. Това е единъ врѣмененъ методъ, а за въ бѣдеше, храната може да се възприеме отъ цѣлото тѣло, отъ поритѣ му, безъ да се дѣвче. Ще попитате: „Какво трѣбва да правимъ“? — Да държите всѣкога отворено, свѣтло и чисто окото, което Богъ е вложилъ въ вашата душа, за да може да се грѣете на неговата топлина и свѣтлина. Знаете ли, защо сѣществуватъ свѣтската любовъ? Когато нѣкой се ожени, българитѣ казватъ, че го е хванала „слѣпата сѣбота“. Защо се говори така за любовта, за женидбата? — Това показва, че тази любовъ не произтича отъ духовното око, а е слѣпа. Затова, именно азъ наричамъ свѣтската любовъ любовъ на слѣпи хора. Често мома и момъкъ се хващатъ подъ рѣка. Какво означава това нѣщо? — Това показва, че единиятъ отъ тѣхъ е безъ око и затова има нужда да го водятъ подъ рѣка; ако и двамата иматъ това око, не се позволява да се хващатъ подъ рѣка. Нѣкой ме пита: „Да хвана ли жена си подъ рѣка“? — Щомъ е слѣпа, ще я хванешъ, но ако има око, ще ѝ кажешъ: „Жено, отъ мене до тебе разстоянието трѣбва да бѣде единъ метъръ“ — този е спасителниятъ моментъ въ живота. Слѣдователно, ако нашето око свѣтѣше добръ, ние никога не бихме позволили да дойде нѣкой близо до насъ. Ако трѣбва нѣкога да се доближимъ, ще обърнемъ окото си и тѣй, на тъмно, ще се доближимъ. Така ние ще трѣбва да образуваме единъ народъ. Народътъ, споредъ мене, е едно велико условие за душата. Тѣй че ние трѣбва да използваме условията, въ които живѣемъ, и никога не трѣбва да критикуваме цѣлъ единъ народъ или цѣло общество. Обществото, народътъ, човѣчеството сѣ условия, създадени отъ Бога, и ние трѣбва да ги използваме. Отдѣлнитѣ хора може да критикуваме, но не и цѣло общество. Ние трѣбва да използваме всички условия, които ни дава това око, а то е тѣсно свързано съ човѣшкия умъ, сърце и воля. Христосъ казва: „Ако цѣлото ти тѣло е свѣтло“, то значи: ако използвашъ разумно всички възможности, които сѣ вложени въ тебе, ти Синъ Човѣчески ще станешъ и ще бѣдешъ въ пълна хармония съ Сина Божий. Не може да има култура, не може да има благороденъ свѣтъ, докато съврѣменни-

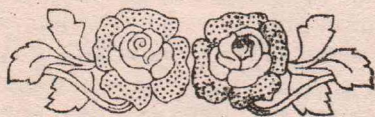
тѣ хора не развиятъ въ себе си това вътрѣшно око. Това може да ви докажа по единъ естественъ начинъ. Всички растения дължатъ живота си на слънцето. Така сѣщо за да растатъ и да се развиватъ нашитѣ мисли и желания, трѣбва това око да изпраща своята топлина и свѣтлина върху мислитѣ и желанията ни и съ това да ги полива и наглежда. Това око е вътрѣ въ мозъка ни. Намѣримъ ли окото, ще намѣримъ и слънцето си. Не мислете, че сърцето е единъ органъ, който изпълнява своя опрѣдѣлена функция. Сърцето е общество отъ най-разумни клѣтки, които извършватъ най-възвишената работа, тѣ извършватъ работата на душата. Прѣпоръчвамъ ви да развиете това свѣтло око, за да не правите грѣшки въ живота. Азъ уподобявамъ грѣха на зародиша на яйцето, който се крие въ него, вътрѣ въ тази черупка. Въ това яйце има всички условия, отъ които може да се развие бъдещиятъ животъ. За да се развие този животъ, потрѣбно е яйцето да се постави подъ квачката, дѣто като прѣстои 21 день, майка му ще започне да клочи и да му казва: „Когато дойде моментътъ да излѣзешъ, ще пробиешъ яйцето“. Пиленцето протрива стѣната отвѣтрѣ и съ това настѣпва моментътъ на избавлението. Този процесъ настѣпва отвѣтрѣ навънъ. Ние чакаме другитѣ да ни избавятъ. Не оставяйте други да пробиятъ вашето яйце. Подъ това око Христосъ разбира движещето се око, т. е. душата на всѣки човѣкъ, която съдържа въ себе си всички възможности за едно правилно развитие. Ако окото ти е чисто, ще можешъ да разрѣшавашъ правилно всички въпроси, благодарение на свѣтлината, която имашъ. Нашиятъ животъ е въ свръзка съ миналото и бъдещето. Това, което ви говоря, не е отъ характеръ да ви спаси, ако вие сами не работите; моята проповѣдь е само едно клокане на квачка. Тогавъ казвамъ: онѣзи, които сѣ замѣтили и сѣ близо къмъ излизането, нека употребятъ клончето си за пробиване стѣлитѣ на яйцето и нека направятъ послѣдни усилия да извадятъ главата си вънъ. Като излѣзатъ пиленцата, квачката казва: „Клокъ, клокъ“, и започва да ги води, да ги учи, какъ да кълватъ зрънцата. Това е божествениятъ естественъ законъ. Ние искаме да дойде съ насъ Господъ, но Той само проповѣдва. Всѣки проповѣдникъ е една квачка. Има квачки, които проповѣ-

дватъ, но нищо не излиза отъ тѣхъ, защото тѣ нѣматъ яйца. Ако си квачка безъ яйца, помоли се на Бога да те насади нѣкѣдѣ. Всѣка майка и баща сѣ квачки. Христосъ казва: „Ако окото ви е непоковарено, то ще освѣтлява цѣлото ви тѣло, ще разберете смисъла на живота и ще бъдете въ свръзка съ миналото, настоящето и бъдещето, а ще бъдете сѣщо и въ непрѣривна връзка съ любовта. Но тази любовъ, която днесъ господствува въ свѣта — да ви пази Господъ отъ такава любовъ! Свѣтската любовъ е като една мѣтна рѣкичка, която полива зелето, пипера и другитѣ зеленчуци. Но слѣдъ врѣме и тази мѣтна рѣкичка се прѣцѣжда и прѣчиства. Въ нашето яйце, обаче, не трѣбва да има никакви нечистотии, никакъвъ компромисъ, за да имаме свѣтло бъдеще. Поне за една година дръжте въ себе си слѣдната мисълъ: „Искамъ окото ми да бѣде свѣтло, чисто, за да бѣде такова и цѣлото ми тѣло“. При такова, положение вие бихте спечелили много повече, отколкото ако бихте слушали всички проповѣдници въ свѣта. Онзи слънчевъ лъчъ, който иде отгорѣ, произвежда много подобъръ резултатъ отъ всичкитѣ печки въ свѣта. Такъвъ е божествения законъ.

Спрете сега ума, мисълта, волята и сърцето си върху това око и запитайте се всѣки единъ въ себе си, кой день отъ замѣтването сте. Ако сѣ се изминали 10 дни отъ замѣтването, ще кажешъ: „Мамо, още не е врѣме“. На 15-тия день майката започва да клока, но ти ще кажешъ: „Мамо, още не е врѣме“, Като дойде 21-ия день, ще кажешъ: „Мамо, врѣме е вече“. Така и азъ ви казвамъ: клокъ, клокъ, но въ това отношение съмъ профанъ и не зная, въ кой день на замѣтването си е всѣки отъ васъ. Това ще познаете по вашитѣ пориви, желания и мисли. Ако отъ днесъ всички проповѣдници, свещеници, учители, сѣдми въ цѣла България, па и въ цѣла Европа, започнатъ да мислятъ за това око, щѣхте да видите, какъвъ добъръ резултатъ щѣше да има. Ако българитѣ направятъ първи този опитъ, ще видятъ, какъ въ една година ще има подобрене и въ умствено, и въ душевно отношение. Мислете за окото, за което Христосъ е говорилъ, защото то е въ всички, и въ васъ ще се породи божествена мисълъ, обичъ и добрина. Когато намѣритѣ това око, ще бъдете всички безсмъртни: то съживява. Това е искалъ да каже Христосъ.

Всѣки, който иска да бѣде безсмъртенъ, да намѣри своето око. Тази е мисълта, която Христосъ е вложилъ въ този стихъ.

Бесѣда, държана на 11 май 1919 година.

Гредата.

„Лицемѣре, извади първо гредата
отъ своето око и тогава щенъ чисто
видѣ, за да извадишъ сламчицата
отъ братовото си око“ ¹⁾).

Миналата бесѣда говорихъ върху думитѣ: „Ако окото
ти е свѣтло, цѣлото ти тѣло ще бѣде свѣтло“. Въ това
око има греда, която прѣчи на неговата чистота. Христосъ
казва: „Извади гредата отъ своето око, за да може да
виждашъ ясно, та да извадишъ сламчицата отъ окото на
брата си“, Какъ да се извади тази греда? Подъ думитѣ
„греда“ и „сламка“ Христосъ разбира два противоположни
принципа, — принципи на отрицание въ човѣшкия животъ.
Греда въ окото си има този човѣкъ, на когото окото е
съсрѣдоточено въ физическия свѣтъ, потъналъ съвършено
въ материята. Гредата — това е законъ на противорѣчия.
Подъ думата „сламка“ се разбира законъ на постоянни
промѣни. Христосъ взима два образа: греда и сламка. Гре-
дата е издѣлана отъ дърво. Знаете ли, кои дървета ста-
ватъ за греди? Най-хубави греди ставатъ отъ дѣбови дър-
вета, които се употребяватъ и за строежъ на къщитѣ.
И ако прослѣдите дѣба, той живѣе въ най-низкитѣ мѣста
на земята; той е най-стариятъ материалистъ, и затова
неговата кожа е тъй напукана. Между бивола и дѣба има
извѣстно съотношение. Биволтъ, като се напече, влиза въ
локвитѣ, за да се нацапа съ калъ и да се разхлади, да не
го хапятъ мухитѣ. Що е топлина? — Тя е символъ на
любовта. Слѣдователно, хора, които иматъ разположение
къмъ любовта, влизатъ въ локвитѣ да се накалятъ, та да

¹⁾ Ев. Матей, 7; 5.

не ги хаятъ мухитѣ. Тѣ сж съобразителни хора. Като мине нѣкой стършелъ покрай вола, той веднага дига опашка и бѣга. Биволътъ не прави такова нѣщо. Мине ли покрай него стършелъ и подсвирне, биволътъ напуска нивата отива, та се скрива въ нѣкое блато. Може би, вие ще ми кажете: „Знаемъ, какво ще ни кажешъ върху тази греда“. — Не знаете, какво може да ви кажа. Азъ съмъ отварялъ и ровилъ много книги, въ които се разглеждатъ разни въпроси отъ евангелието, но върху този важенъ въпросъ е писано много малко, когато върху най-маловажнитѣ — има писани цѣли колони. Въ съврѣмения свѣтъ всичко е така. За сжществени работи нищо не се пише, а за не-сжществени — цѣли томове се посвещаватъ. Тѣй че тѣзи маловажни въпроси, по които е толкова писано, прѣдставляватъ сѣнки по отношение на сжществениѣ, важнитѣ въпроси. Сѣнкитѣ сж нужни само тогава, когато важното нѣщо е опрѣдѣлено, тогава има нѣкакъвъ смисълъ. Когато нѣкой великъ художникъ ще рисува нѣкое лице, той поставя сѣнки на това лице, за да може лицето добрѣ да изпъкне. Не е вса едно при това, отъ дѣ се туря сѣнката, дали отъ дѣсно или отъ лѣво. Ако сѣнката на лицето е отъ лѣво, това показва, че художникътъ, когато е рисувалъ, е билъ обърнатъ на западъ, т. е. слънцето е било на залѣзване. Отъ това ще сѣдя, че животътъ на този художникъ е билъ на залѣзване или, съ други думи, той слиза въ материалния свѣтъ. Ако сѣнката на прѣдмета е хвърлена отъ дѣсна страна, то значи, че художникътъ е рисувалъ своята картина, когато слънцето е изгрѣло. Ето защо, за глупавитѣ хора е безразлично, откъдѣ пада сѣнката, а за умнитѣ не е. Важно е, откъдѣ пада сѣнката върху вашето лице. Защо казва Христосъ, че трѣбва да се извади гредата на вашето око? — Защото тази греда хвърля сѣнката си навътрѣ, а у човѣка, който иска да наблюдава живота, сѣнката трѣбва да бѣде навънъ: Ще ме попитате: „Защо трѣбва да е така“? — Ако сѣнката е вътрѣ въ вашия животъ, вие нѣма да разберете смисъла му. А това е много естествено. Напр., ако вашата къща остане тъмна, а улицитѣ бждатъ освѣтлени, вие ще знаете, какво става по улицитѣ, кой е миналъ, какъ е облѣченъ и т. н. но нѣма да знаете, какво става въ стаята ви. Слѣдователно, ако тази греда е въ вашето око, то

смисльтъ на вашия вътрѣшенъ животъ ще остане неразбранъ. Вие може да станете реформаторъ, моралистъ, да морализирате другитѣ хора, да поправятъ кѣшитѣ, градоветѣ, но не ще може да промѣните тѣхния вътрѣшенъ животъ. Христосъ казва: „Извадете тази греда“. Какъ се е образувала тя? — Тя се е образувала отъ навика въ човѣшкия умъ, придобитъ отъ много вѣкове. И всѣки отъ васъ може да провѣри сѣнката си, навънъ ли е или навътрѣ. Христосъ казва: „Извади“, а не казва: „Събирай“. Събирането и изваждането сѣ два първоначални процеса. Първиятъ процесъ е събиране, а вториятъ — изваждане. Досега вие сте събирали, образували сте тази греда, която е резултатъ на миналото. Тѣй че $a + b = c$; c е гредата. За да се освободимъ отъ този общъ резултатъ, Христосъ казва да се извади a и b отъ c , и оното ще ти бѣде чисто. Какъ да ги извадимъ? Не можешъ да се освободишъ отъ c , докато не извадишъ a и b . Докато не извадишъ мъжката и женската въшка отъ главата си, никога нѣма да прѣмахнешъ гнидитѣ. A и $b = c$, което е гредата. Въ този смисълъ a е вашиятъ умъ, b е вашето сърце, не въ възходяща степенъ на своитѣ дѣйствия, но въ низходяща степенъ на своитѣ проявления. Ето защо Христосъ казва: „Ще спрешъ тѣзи два процеса“. Ще ме запитате: „Какъ ще ги спремъ“? — За да заработи умътъ на хората, тѣ трѣбва да се поставятъ въ трудъ, въ едно безизходно положение. Ще трѣбва да се намѣрите въ положението на онзи инженеръ на Наполеона, който билъ заставенъ отъ господаря си въ 25 минути да съгради единъ мостъ, иначе ще бѣде застрѣлянъ. Инженерътъ употребилъ всичкитѣ си способности и успѣлъ да съгради моста. Забѣлѣжете какъ нѣкоя котка като минава покрай опасни мѣста, гледа да мине безъ мъчности. Ако е умна, тя гледа да мине безъ трудности. Ако се е качила на нѣкоя стѣна, висока до 5—6 метра, и се намѣри на тѣсно мѣсто, тя ще се принуди да скочи отъ стѣната колкото и невъзможно да ѝ се виждало по-рано. Така и вие казвате, че това не можете, онова не можете. Христосъ казва: „Извади гредата отъ оното си и я постави на друго мѣсто — не въ твоето око, а въ кѣщата си“. Оното нѣма нужда отъ греди. Онзи учителъ, който пръвъ е прѣпоръчалъ да се постави гредата въ оното, а не въ кѣщата, той не е разбралъ божественитѣ закони.

Въ тѣлото може да има греда, но въ окото по никой начинъ не трѣбва да има.

Подъ думата „сламки“ азъ подразбирамъ ония хора, които живѣятъ въ чисто чувствения свѣтъ. Сламкитѣ сж взети отъ житото. Тѣзи хора сж придобили грѣшки отъ постояннитѣ си удоволствия въ свѣта. Гредата е придобита отъ единъ алченъ, користолюбъ въ животъ. На такива хора не може да разчитате. И тоя човѣкъ, въ чието око стои гредата, която е много тежка, неговото око постоянно се уморява и затова гледа все надолу. Мога да направя всѣки отъ васъ да гледа надолу. Какъ? — Като туря 100 оки товаръ на гърба му, той ще започне да разсждава и да гледа надолу. Нѣкои ще кажатъ за него, че е голѣмъ философъ. Да, има философи, които гледатъ надолу, но има и такива, които гледатъ нагорѣ. Когато гредата е въ вашето око, умътъ, сърцето ви всѣкога ще бждатъ обрѣменени, и вие ще бждете неразположени. По нѣкой пѣтъ хора, които иматъ тия греди въ окото, успѣватъ да се скриятъ, да прикриятъ това свое състояние, но ако наскърбите, или обидите такъвъ човѣкъ, той ще започне да гледа надолу. Жена, която се е разгнѣвила на мъжа си, гледа надолу. Защо? — Защото гредата е започнала да проявява своето дѣйствие. Съ това азъ характеризирамъ единъ общъ принципъ. По сжщия законъ, момитѣ и момцитѣ иматъ греди. Сжщо и жененитѣ. Оженването, обаче, е само врѣменно. Споредъ мене, въ свѣта нѣма женени хора, а има само впрегнати. Затова азъ не говоря за жененитѣ, а за впрегнатитѣ. Ази вѣрвамъ, че вие не сте впрегнати. А вие, които се мислите отъ жененитѣ, сте отъ блаженитѣ хора. Христосъ казва: „Извади гредата отъ окото си, за да бжде то чисто, та да може да извадишъ сламчицата отъ окото на брата си“.

Азъ разглеждамъ общо духовнитѣ принципи, върху които почива нашиятъ животъ. Напр., ако моята къща е построена върху божественитѣ закони, това не е само моя заслуга, но и заслуга на онзи инженеръ, когото съмъ повикалъ да я построи, да даде плана за нея. Така сжщо и всички неудобства, които има къщата, не може да се приписватъ само на менъ. Ето защо, като дойде нѣкой господинъ, който разбира отъ строителство, и ми каже, че умивалникътъ или друго нѣщо не е на мѣстото си,

азъ трѣбва да го послушамъ. Ако единъ уменъ човѣкъ ми каже да прѣустрою кжщата си, защото стѣнитѣ сѣтъ таки, азъ трѣбва да го послушамъ, трѣбва да се съглася съ наговото мнѣние, защото нѣкоя катастрофа може да ме изненада. Когато Христосъ се обръща съ тия думи за гредата, той е скрилъ тази велика мисль въ една дума. Често и българитѣ скриватъ подъ нѣкоя дебела греда паритѣ си. Едно врѣме хората сѣ криели нѣщо, затова сѣ имали нужда отъ греда. Често ние туряме дебела завѣса на прозорцитѣ си, за да не влиза свѣтлината отвънъ. Така и въ сегашния си животъ ние сме нещастни поради тази греда, която прѣчи на свѣтлината да влиза и да оживотворява материята на нашето тѣло. Ние, съврѣменнитѣ хора, имаме едно и сѣщо понятие за свѣтлината и за извѣстни периоди, когато свѣтлината не е една и сѣща. Ако вие се топлите на топлина, прѣдизвикана отъ дървета или пъкъ на топлина, прѣдизвикана отъ вѣглища, ефектътъ върху васъ въ двата случая ще бѣде различенъ. Ако сте чувствителенъ, то като се отоплявате съ камънни вѣглища, ще прѣживѣете всичкитѣ перипетии, прѣзъ които тѣ сѣ минали; когато се отоплявате съ дѣбови дърва, ще прѣживѣете перипетитѣ, които сѣ минали дѣбоветѣ, ще ги почувствувате като живи сѣщества. Черната краска на вѣглищата ще произведе съвсѣмъ другъ ефектътъ върху васъ отъ този, който бихте изпитали отъ топлината на дърветата. Съврѣменната култура трѣбва да се освободи отъ употребата на камъннитѣ вѣглища. Затова, за въ бѣдеще, трѣбва да се намѣрятъ учени хора, за да впрегнатъ слънчевата енергия. Трѣбва да си доставяме туй гориво отъ слънцето. Когато дойдемъ до това положение, да използваме слънчевата топлина и енергия ние ще бѣдемъ такива културни хора, каквито човѣчеството очаква. При сегашното положение, ние не може да се наречемъ културни хора. Христосъ казва: „Извадете тѣзи греди, тѣ сѣ не нужни вече“. Едно врѣме тази греда е била необходима, служела е за нѣщо, но днесъ, за съврѣменнитѣ хора, тя нѣма значение. Биволтъ, който отива въ локвата, за да се скрие отъ стѣршела, има своитѣ икономически съображения. Той разсѣждава така: „Вмѣсто да бѣгамъ 4—5 кл. м. отъ единъ стѣршелъ, ще влѣза въ една локва, ще се покрива съ калъ, и така никакви стѣр-

шели нѣма да ме безпокоятъ. Така казватъ и съврѣменнитѣ хора: „Ние трѣбва да се осигуримъ материално, за да не ни безпокои никой, за да не ни безпокоятъ стършелитѣ“. Като искате да осигурите жена си дѣцата си, това сѣ стършелитѣ, които всѣки день и часъ ви безпокоятъ. Християнигѣ приличатъ на воловетѣ — тѣ бѣгатъ. Свѣтскитѣ хора пѣкъ, като биволитѣ, влизатъ въ нѣкоя лѣква, за да не ги уловятъ. Прѣди години, въ Русия се прокарвалъ единъ законъ противъ евреитѣ и билъ подложенъ на разискване и тълкуване. Единъ отъ прѣдставителитѣ на министерския съвѣтъ билъ много противъ евреитѣ и затова настоявалъ за гласуването на тозъ законъ. Евреитѣ се опитали да противодѣйствуватъ по различни начини на съвѣта, особено на този главенъ технъ противникъ, но не успѣли. Единъ отъ евреитѣ намислилъ да се опита самъ направо до този министъръ и рѣшилъ да отиде при него. Явилъ се при стражара и казва: „Искамъ разрѣшение да влѣза при министра, да му кажа само три думи“. Позволено му било да влѣзе. Влиза при министра, прѣдлага му една голѣма торба злато и казва: „Вземи и мълчи“. Събрали се всички министри, подъ прѣдседателството на царя, на заседание върху еврейския въпросъ. Всички се изказали противъ този законъ и чакали да се произнесе министрътъ, който билъ противъ евреитѣ, но той мълчалъ. Царьтъ остава изненаданъ и запиталъ, защо сега мълчи? Министрътъ изважда торбата и казва: „Докато имамъ тази торба съ злато, не мога да говоря“. Тази торба съ злато е гредата. Ще дойде день, когато Господъ ще ви пита: „Защо мълчите“? — Прокарвали сте нѣкъкъвъ законъ, за който сте се ангажирали да мълчите. Днесъ всички богати, видни хора само мълчатъ. Който мълчи, той е дипломатъ. Въ дипломатията се прѣпорѣчва мълчанието. Христосъ казва: „Извади гредата отъ око̀то си, за да можешъ да говоришъ“. „Извади гредата отъ око̀то си, за да виждашъ“. Между виждането и говоренето има извѣстна връзка. Не може да говоришъ, докато не виждашъ.

Сламчицата, която е въ очитѣ на нѣкои хора, е отъ съвсѣмъ другъ материалъ отъ този на гредата — тя е отъ жито. Знаемъ, че въ житото има само желание да се размножава, да заеме голѣмо пространство. То казва: „Дайте ми само 7—8 мѣсеци врѣме да се размножавамъ,

азъ ще си свърша работата, и послѣ ще напусна мѣстото си“. Съ гредата не е така: джбѣтъ иска десетъ, сто, петстотинъ, хиляда години, за да се развива и расте. Той установява собствеността. Учението за гредата е учение за собствеността. Ако твоятъ синъ е недостоеенъ, извади гредата отъ око̀то си и го лиши отъ всѣка собственостъ, за да не минава твоето имущество въ редъ поколѣния и да се вършатъ прѣстѣпления. Но ще кажете: „Нерде Шамъ, нерде Багдаты“ Ако има нѣщо, което спѣва нашия животъ, то е учението за собствено̀стта. Дохождаме на земята и се ангажирваме съ кѣщи, нѣви, караме се съ баща, майка, сестри, братя, сѣдимъ се, докато дойде день да ни задигнатъ оттука. Синътъ казва: „Замина баща ми, не можа да разрѣши този въпросъ, но азъ ще го разрѣша, ще видя какъ да се разрѣдѣли наслѣдството. Осемъ хиляди години човѣчеството рѣшава въпроса за собствеността, и тоя въпросъ още остава нерѣшенъ. Христосъ казва: „Извадете отъ вашето око тази собственостъ, за да се оправи свѣта“. Тогава малкитѣ спѣнки, малкитѣ сламчици ще изчезнатъ. Сега между обществото има морални, благотворителни дружества. Въ църквитѣ свещеницитѣ проповѣдватъ, учителитѣ просвѣщаватъ въ училищата, сѣдиитѣ раздаватъ право въ сѣдилищата, но всички иматъ греди въ очитѣ си. Господъ, когото азъ познавамъ и за когото ви говоря, не е Господъ на гредитѣ, на собствеността, и не е за хора, които спорятъ за собствеността. Собствеността нѣма никакъвъ Господъ. И хората, които се дѣлятъ на католици, протестанти, мохамедани и т. н., нѣматъ никакъвъ Господъ. Вашиятъ Господъ е Господъ на гредитѣ, а моя Господъ нѣма греди. Христосъ казва: „Лицемяре, извади гредата отъ око̀то си!“ И ако ме попитатъ: „Кога ще се оправи свѣта?“ Ще отговоря: „Когато се извади тази греда отъ око̀то ви“. — А кога ще се извади тази греда? — Когато се възцари любовта. Тогава гредата може да се извади много лесно. Всички жени, които носятъ културата, може да извадятъ своята греда, както и тази на своитѣ дѣщери и синове, още когато сѣ въ утробата имъ. Ако бѣхъ проповѣдвалъ Мойсеевия законъ, най-напрѣдъ бихъ наказалъ женитѣ: тѣмъ се пада най-голѣмото наказание. Понеже не проповѣдвамъ Мойсеевия законъ, а Христовия,

то казвамъ на женитѣ: „Понеже вие сте лѣкаритѣ, доста вече сте служили на вашитѣ стари любовници въ райската градина, откажете се отъ тѣхъ и служете на Господа“. Вече 8.000 години какъ женитѣ служатъ на този хубавецъ отъ райската градина и нищо добро не свършиха, затова имъ се налага да се откажатъ отъ него. Ще ми възразите: „Не ни нападай, ние сме чисти“. — Да, едно врѣме бѣхте чисти, но днесъ не сте това, както ви знаехъ. Тази греда — собствеността — влѣзе въ окото ви, заживѣхте съ закона за собствеността, дойде при васъ, въ райската градина, вашиятъ приятелъ и ви каза: „Излѣзте отъ тази райска градина, стига сте стояли тукъ като градинари; завладѣйте земята, тя е за васъ. Що сте глупави да стоите въ тази градина, вие ще станете равни на Бога“. И излѣзоха женитѣ отъ рая. Мойсей е описалъ въ една дълга и интересна история излизането на женитѣ отъ рая. Като прочетете цѣлия старъ завѣтъ, ще видите, какъ Господъ постоянно се обръща къмъ израилевата дѣвица, която нарича съ различни имена: постоянно я съвѣтва да се върне въ правия пътъ, къмъ баща си. Къдѣ ли не сте ходили слѣдъ излизането си отъ рая! Ходили сте въ Египетъ — той е материалниятъ свѣтъ, въ Вавилонъ, който е стариятъ свѣтъ, старата култура — култура все на собствеността. Сега вие сте въ Европа, която бърка пакъ сѣщата каша, както египтянитѣ и вавилонянитѣ. Христосъ казва на съврѣменнитѣ хора, които прѣдставятъ избрания народъ: „Изадете тази греда отъ окото си“, т. е. махнете тази собственостъ отъ вашата земя, защото тя е причина за всичкитѣ спорове и войни. Единствената собственостъ, която човѣкъ има, това е неговото тѣло. Ако човѣкъ може да измѣня всѣки день частитѣ на тѣлото си, да управлява желанията и дѣйствиата на своитѣ органи, както и на мозъка, съ всичкитѣ му центрове, той ще бѣде отличенъ човѣкъ. Кажи си: „Сега не ми трѣбватъ никакви къщи, ниви, това е за бѣдещата култура“. Бѣдещето, като проекция на миналото, е за грѣшницитѣ, настоящето е за праведнитѣ. Когато нѣкой каже, че ще изправи въ бѣдеще своя животъ, разбирамъ, че този човѣкъ е грѣшникъ, Когато нѣкой каже, че ще изправи още сега своя животъ, азъ разбирамъ, че този човѣкъ е праведникъ, които е извадилъ гредата отъ своето око. Тѣй че бѣдещето, въ то-

зи смисълъ, е на грѣшниците, които не измѣнятъ своитѣ желанія, то е тѣхна собственостъ; а настоящето е на праведнитѣ, защото то не заема никакво мѣсто, то е една математическа линия. Всѣки праведникъ ще мине прѣзъ тази права линия. Азъ казвамъ: всѣки, който владѣе настоящето, ще влѣзе въ Царството Божие. И тогава бъдещето е на грѣшниците. Миналото, т. е. всичко, което е станало, е въ ржцѣтъ на Бога, а настоящето е наше. И тъй, ние сме си размѣнили ролитѣ. Богъ се занимава съ това, какъ да оправи нашигѣ грѣхове; ние се занимаваме съ Божията правда, която ще дойде за въ бъдеще, а хората на сегашното врѣме казватъ: „Ние ще работимъ за Бога, да реализираме Неговитѣ желанія“. Отъ днесъ азъ искамъ да смѣкнете всички своитѣ греди и съмъ готовъ да ви помогна: но оставите ли това за утрѣ, нѣма да ме намѣритѣ. За настоящето азъ имамъ думата, за миналото — Господъ. Моята дума се обосновава на единъ много тънъкъ конецъ, който се нарича конецъ на любовта. Христосъ се обръща къмъ онѣзи, които сж учили това учение, които сж събудени. Затова и азъ нѣма какво да ви уча, но трѣбва да прилагате божественитѣ принципи, на които сте се учили вече. За прилагането на единъ божественъ принципъ има извѣстни методи. Човѣкъ, който иска да използва едно учение, трѣбва първо, да плати всичкитѣ си дългове, Споредъ мене, законътъ на самопожертвуването не е нищо друго, освѣнъ изплащане на дълговетѣ. А дълговетѣ сж направени по причина на собствеността. Ще кажете: „Е, тогава може“. Какво може? Може, напр., да стенешъ богатъ, ученъ и т. н. Не, съ това нищо не може да направишъ. Много хора сж прилагали това учение, много сж искали да бъдатъ богати, учени, здрави, но не сж го задържали за дълго врѣме. Учението може да има резултатъ само тогава, когато човѣкъ приложи закона на самопожертвуването за цѣлото човѣчество, само тогава ще се пожертвувате за себе си. Ако се пожертвувате за доброто на човѣчеството и го подигнете само единъ сантиметръ въ неговото положение, слѣдния пътъ, когато се върнете на земята, вие ще влѣзете въ тия благоприятни условия на живота, за които сами сте причината. Всички самоубийства въ свѣта, произтичатъ отъ закона за собствеността. Жена иска да владѣе мъ-

жа си, и ако не успѣва въ това, отчайва се и се самоубива. Жената дава наставления на мъжа си, какъ да гледа или да не гледа на чуждитѣ жени и т. н. Сега мъжътъ е попадналъ въ тия погрѣшки, защото е роденъ отъ жена. Женитѣ сѣ отговорни за грѣшкитѣ, въ които изпадатъ мъжетѣ, тѣ ги научиха на този законъ. Ще кажете, че азъ ви осъждамъ. Не, не ви съдя, не съдя никого, но казвамъ истината.

Христосъ казва: „Извади гредата отъ твоето око“, а греда въ твоето око е ревността, подозрѣнието, умразата, злото, алчността, завистъта и т. н. Гредата, гредата трѣбва да се махне! Тя е навсѣкѣдѣ: въ всички общества, църкви, религии, все греди виждамъ. Сѣврѣменнитѣ хора приличатъ на онѣзи двама германци въ Америка, които били добри приятели и си дали единъ день обѣщание да се цѣлунатъ. Обаче, коремитѣ имъ били голѣми, та не могли да се доближатъ единъ до другъ да се цѣлунатъ. Тѣзи двама приятели не могли да се приближатъ единъ до другъ и се раздѣлили съ голѣма скърбъ. Днесъ всички хора иматъ такива голѣми коремии, та не могатъ да се доближатъ. Защо? — Гредата е всичката причина. При такава голѣма греда, за душата не може да има никаква цѣлувка. Нѣкоя мома срѣща единъ момъкъ, иска да го цѣлува, но не може, изпѣшка. Момъкъ иска да цѣлува нѣкоя мома, също не може — и той изпѣшка. Всички хора все оккватъ, не могатъ да се цѣлунатъ. Докато не се извади гредата отъ окоето ние ще бъдемъ далечъ единъ отъ другъ. Днесъ нравитѣ сѣ извратени, вслѣдствие на което хората не се разбиратъ, нѣкой мъжъ погледне жената на другого, той веднага се разнижвява и си казва: „Чакай да те видя, какво ще правишъ, ще те слѣдя“. Мъже и жени навсѣкѣдѣ се ревнуватъ, а искатъ да научатъ нѣкаква нова философия, ново учение. Най-трудното нѣщо е да заслужи човѣкъ това име, да познава природата, и тя да му служи. Познавате ли вие тази майка, наречена природа, говорили ли сте съ нея? Тя е дѣвствена. Знаете ли какви сѣ нейнитѣ навики, погледи, приеми, закони и общество? Когато говоря на хората, че трѣбва да влѣзатъ въ хармония съ природата, сѣврѣменнитѣ служители на религията наричатъ това идолопоклонство. Днешниятъ редъ, който съществува, е идолопоклонство, но то-

зи редъ ще бѣде пометенъ и ще остане само ексь човѣкътъ. Отъ днешния човѣкъ ще остане само празната му глава, която ще се съхранява въ музейтъ, като остатъкъ отъ миналата култура. Бѣдещитѣ хора, като дохождатъ по музейтъ, ще разглеждатъ главитѣ на сегашнитѣ видни владѣци, патриарси и епископи, ще видятъ тѣхнитѣ греди, съ които сж живѣли толкова години, и ще кажатъ: „Знаменити хора, благосчастиви хора, такова благочестие, че отъ него само главата е останала“! За въ бѣдеше всички учители, свещеници, проповѣдници и сѣдии трѣбва да бѣдатъ безъ греди. Голѣма услуга бихъ направилъ на България, ако опрѣдѣля, кого да поставятъ за учителъ, кого за свещеникъ, кого за сѣдия и т. н. Ако се спазваше това, работитѣ въ България щѣха да трѣгнатъ напрѣдъ. А сега какво става? Съвршва нѣкой за свещеникъ, натурата му по-вече отговаря за актьоръ, а тѣ го опопватъ. Такъвъ човѣкъ, като стане свещеникъ, по добръ ще бѣде, ако се нарече служителъ на църквата, но не и на Бога. Бихъ желалъ всички свещеници и учители да научатъ езика на природата и да видятъ, какво пише тя. Азъ проучвамъ всички камъчета, всички рѣкички, всички цвѣта, и по тѣхъ мога да опрѣдѣля, каква е била природата прѣди 2,000, петъ и десетъ хиляди години. Тѣй че природата измѣня всѣки день своя костюмъ, затова вие трѣбва да учите, каква е тя днесъ. Настоящето е за праведнитѣ. Христосъ казваше на евреитѣ: „Извадете гредитѣ отъ очитѣ си, защото иначе нѣма да станете народъ“. Но тогавашнитѣ духовници, които бѣха окултисти и кабалисти, казаха: „Така ли! Намѣсто да извадимъ нашитѣ греди, ние прѣдпочитаме тебе да туримъ на тази греда“. Тия ваши греди разпнаха Христа. Той бѣ разпнатъ на двѣ греди: едната мъжка, а другата женска. Казвате: „Колко е приятно да се минава подъ тѣзи греди“! Христосъ казва: „Ако махнете частната собственостъ между братя и сестри, вашиятъ умъ и духъ ще бѣдатъ свободни, за да можете да станете добри хора“. Ако всички жени на бѣлата раса се проникнатъ отъ тази идея, то въ 100 години биха потикнали човѣчеството 4—5 хиляди години напрѣдъ. Но умъ трѣбва, а като нѣма умъ, нѣма това съзнание у хората, бѣсятъ единъ слѣдъ другъ, рѣжатъ имъ главитѣ. Сега и на поповѣтъ рѣжатъ главитѣ. Искамъ да разбирате това, което

говоря. Азъ говоря принципиално, а не за хатъра на този или онзи, и разглеждамъ въпроса въ широкъ смисълъ. Съ клане свѣтътъ не може вече да се поправи. Азъ не съмъ отъ тѣзи, които може да колятъ и бѣсятъ. Всички да знаятъ това. Отсега нататъкъ мене нѣма да разпъватъ. Вие сами ще се разпъвате единъ другото, докато се просвѣтите. Христосъ казва: „Лицемѣре, извади гредата отъ око̀то си“. Отъ всичко говорено, не схващайте нѣщо обидно, това е законъ за небето. Като минемъ прѣзъ границитѣ на духовния животъ, ще оставимъ гредата тукъ на земята. Казватъ за нѣкого: „Той замина за онзи свѣтъ“. — Не, той не е заминалъ още, още е тукъ на земята, затова трѣбва да му даватъ и по малко житце. Затворѣтъ е астралниятъ свѣтъ. Той заминалъ тамъ съ своята греда. А сламкитѣ въ нашитѣ очи сж всички малки недостатѣци, които сжществуватъ у насъ. За нѣкои казватъ, че много обичали да говорятъ, не знаели, какъ да си държатъ устата, не знаяли, какъ да се обличатъ, не ставали сутринъ рано, не работили много и т. н. Всичко това сж малки недостатѣци, много малки погрѣшки, това сж сламки въ очитѣ на хората. Нима съврѣменнитѣ хора работятъ? Това не е работа, то е мѣчение, трудъ. Работата се върши винаги съ любовь, трудѣтъ служи на дълга, а мѣчението става чрѣзъ насилие. Причина за всичко това е тази собственостъ. Жената, която е внесла този навикъ въ свѣта, е виновна за това зло. Всички жени учатъ дѣцата си и казватъ: „Гледайте да станете по-богати, повече приходи да имате, искайте отъ мъжетѣ си всичко, каквото ви трѣбва! не имъ казвайте всичко, дръжете се въ резерва и т. н.“. Затова жената почва да иска това онова отъ мъжа си, безъ да се интересува отъ неговото положение, а той се вижда въ чудо и не знае, какъ да я задоволи. Какво става тогава? Единъ гъркъ въ Бургазъ се оженилъ за една много богата гъркиня. Тя му донесла 4,000 лири. Като се оженили, тя започнала да иска да ѝ се купи това-онова, харчила безразборно. Не минаватъ двѣ години и всички пари, които тя донесла, се изхарчили. Мъжѣтъ ѝ държалъ смѣтка за всичко, което тя харчила, когато смѣтката достигнала 4,000 лири, той ѝ казалъ: Паритѣ, които ти донесе, се свършиха вече. Затова, иди да искашъ отъ баща си, и ако той ти даде още, купувай си, каквото ти е потрѣбно“.

Кагато кажатъ, че нѣкой напусналъ жена си, казвамъ: „Изхарчилъ е човѣкътъ всичко, което тя е донесла отъ баща си, и понеже нѣма повече, той иска разводъ“. Защо не може да живѣятъ заедно? — Защото жената има голѣма греда въ окото си, иска да го обсеби, да не мисли за никоя друга жена, цитира му стихове отъ Писанието, които сж въ нейнъ интересъ. Казва му: „Първата клауза въ Писанието е, че човѣкъ ще напусне баща си и майка си и ще се прилѣпи къмъ жена си“. Да, но кой баща и майка? Христосъ казва: „Човѣкъ, който се жени, ще напусне тѣзи свои майка, баща, братя и сестри, които сгрѣшили въ рая, и така ще се прилѣпи къмъ жена си“. Тежко и горко на онзи, който, като се жени, не се откаже отъ своитѣ майка и баща, които сж сгрѣшили въ рая. Слѣдователно, вие, като християни, трѣбва да прѣмахнете частната собственостъ. Частната собственостъ е едно зло, както за всѣки човѣкъ, който иска да се развива, така и за всѣки окултистъ мистикъ специално, който иска да проучва тайнитѣ на природата. Частната собственостъ е велико зло. Азъ не подразбирамъ държавния строй, но който иска да разбере човѣшкия животъ, трѣбва да се откаже отъ частната собственостъ. Това не значи, че трѣбва да сме мързеливи, но да се научимъ да работимъ. Жената не трѣбва да чака да донесе нито баща ѝ, нито мъжътъ ѝ, а да се надѣва на своитѣ сили. Мъжътъ не се е оженилъ, за да донася въ къщи. Това не е женитба. Истинската женитба е сдружаване между двама млади, да работятъ идейно. Ако жената разбираше така брака, тя би се старала да облекчи мъжа. А какво става днесъ? — Жената не изпълнила своята работа, не изпълнила своя дългъ и затова, като се върне мъжътъ отъ работа, започватъ разправиитѣ и недоразуменията. Законътъ за частната собственостъ е за сегашнитѣ, които се женятъ. Казвате: „Тѣзи млади се обичатъ много“. Защо? — Защото момъкътъ е богатъ, има положение и ще донесе всичко, което е необходимо на жена си; или пъкъ тя е богата, та ще може споредъ нея да напръдне и мъжътъ ѝ. Ако момъкътъ е бѣденъ, момата не го обича. По причина на тѣзи криви разбирания се явяватъ разнитѣ нещастия. Божествениятъ законъ ще асимилира старитѣ материали и ще ги прѣустрои. Вжгленътъ може да стане

диамантъ, като прѣустрои частицитѣ си така, че да се сгѣстятъ, да се кристализиратъ, и тогава да мине въ нова форма. Слѣдователно, и нашиятъ животъ трѣбва да мине прѣзъ огнь, да се прѣустрои и прѣкристализира, и тогава ще добие нова форма. Тогава ще имаме и по-хубави къщи. Ще дойде день, когато, слѣдъ като живѣемъ по 10 години въ една къща, ще я съборимъ, за да направимъ нова. Старата къща, въ която сме живѣли 10 години, е пълна съ лоши мисли. Като се каратъ мъже и жени, трѣбва да изгорятъ старата къща и да направятъ нова; като се скарать учители и ученици въ едно училище, трѣбва да изгорятъ това училище и да направятъ ново. Така трѣбва да се постѣпва и въ църквитѣ. Ново училище, нова църква — това е Христовото учение. Да извадите гредата — това е новото учение. Тѣй пише Господъ: „Ако искате да подобрите живота си, ще трѣбва да съборите всичко и ще градите на нови правила, безъ да оставяте гредата въ око̀то си“. Тогава вашитѣ схващания за природата, вашиятъ общественъ животъ ще се подобрятъ, и домоветѣ ще се подобрятъ. Като се върнете въ къщи, ще кажете: „Отъ днесъ започвамъ да вадя гредата отъ своето око̀то“. Но гредата не се вадѣ съ единъ калемъ, а много пѣти ще изваждате. Трѣбва верижно изваждане. Като научите този законъ на изваждането, ще дойдете до процеса на умножаването. Тогава ще разберете и закона: „Плодете се и множете се“. Първиятъ процесъ, на събиране, е дошелъ въ свѣта съ Адама, а вториятъ процесъ, на изваждане, е дошълъ въ свѣта съ Ева, затова Господъ е създалъ жената чрѣзъ изваждане реброто на Адама. Коя жена? — Райската жена, която обичала да има сношение съ „онзи“. Слѣдователно, мъжѣтъ ще се научатъ да изваждатъ женитѣ си. Женитѣ ще се научатъ да изваждатъ синоветѣ и дѣщеритѣ си, затова тѣ раждатъ. Раждането е законъ на изваждане. Съ този законъ Господъ учи женитѣ на изваждане и ги пита: „Искате ли другъ пѣтъ да имате собствености?“ Като ме слушате, ще си кажете: „Ето единъ човѣкъ, който нарушава закона за собствеността, учение, което е съществувало отъ 8,000 години“. Не, този законъ е насъденъ отпослѣ, а въ природата той нѣма никаква основа. Земята е наша, и ние можемъ да разполагаме съ нея.

Ако обичаме братята и сестритѣ си, ние може да разполагаме съ това, което тѣ иматъ. Ако не ги обичаме, явява се законътъ за частната собственостъ. Частната собственостъ е дошла, когато любовта е прѣстанала да дѣйствува. Въ врѣме на раздори, жената казва: „Ще се разведа съ него, но ще го накарамъ да ми плаща“. Хора, които не изискватъ отъ живота нищо особено, може да живѣятъ съ тази идея за частната собственостъ; но тѣзи, които искатъ да разрѣшатъ тайнитѣ на природата, да проучатъ своето съществуване и смисъла на живота, за тѣхъ частната собственостъ е голѣма спънка, голѣмо зло. Трѣбва да прѣстанете да се осигурявате, а да работите. Човѣкъ може да си създаде нѣкаква работа, която да го задоволява. Но вие ще ми възразите: „Господъ дава, но въ кошара не вкарва“. Тази поговорка е създадена слѣдъ съгрѣшаването на Ева. Частната собственостъ, това е кошарата. Ева е скрила тази поговорка. Тази поговорка се подразбира така, че, ако искате да имате частна собственостъ, трѣбва сами да си вкарате овцитѣ въ кошарата. Господъ всѣкога дава богатство, но въ частната собственостъ не вѣрва. Днесъ хората се възхищаватъ отъ тази поговорка. Азъ намирамъ, че тя е човѣшко изобрѣтение. Христосъ казва: „Извади тази греда“, т. е. частната собственостъ, отъ око̀то си, никаква кошара не ти трѣбва“. Христосъ те извежда отъ кошарата и ще те заведе на паша. Това показва, че той не вѣрва въ частната собственостъ. И всички християни, крито вѣрватъ въ частната собственостъ, иматъ църкви, секти и пр. Въ религиозно отношение тѣ считатъ, че трѣбва да се дѣлятъ на будисти, брамини и др., което показва, че вѣрватъ въ частната собственостъ. Азъ вѣрвамъ само въ единъ великъ божественъ принципъ, но въ никакви форми не вѣрвамъ. Господъ е създалъ принципитѣ, а формитѣ ние създаваме. Самъ си правя моето гърне, но не вѣрвамъ въ никакви гърнета. Днесъ хората се молятъ на гърнетата си. Като си направятъ къща, започватъ да ставатъ смѣли и да вѣрватъ, като си казватъ: „Вѣрвамъ вече въ Бога и мога да се кръстя“. Да пази Господъ къщата ми, другъ да не ми я вземе“, за това се кръсти той. Такъвъ човѣкъ не вѣрва въ Бога, а въ къщата си. Азъ не се кръстя по този начинъ и казвамъ на Господа: „Господи,

нѣма защо да пазишъ моята частна собственостъ, азъ не я признавамъ, не вѣрвамъ въ нея, прости ме, че толкова пѣти съмъ се кръстилъ и съмъ Те задължавалъ. Азъ искамъ, заедно съ Тебе, да ходя свободно по онѣзи бистри, пѣнливи потоци, по зеленитѣ и росни ливади, по кичеститѣ и гѣсти гори, да разсѣждавамъ и да бѣда свободенъ гражданинъ на цѣлата земя“. — Само така ще разберете Христа, само така ще бѣдете близо до Него. Като ви гледамъ днесъ, не ми се харесватъ очитѣ на всинца ви, извадете отъ тѣхъ гредата! И щомъ извадите гредата отъ очитѣ си, ще дойде Христосъ, вашиятъ пастиръ, и ще ви изведе изъ вашата частна собственостъ. Ще ви се дадатъ най-благоприятни условия за животъ, ще ви създаде нови тѣла, братя, сестри, общества и народи, за да може да живѣете и работите между тѣхъ. Достатъчно сте служили на стария си господарь. Нѣкой изгубилъ къщата си, умрѣло му дѣтето, отчайва се и се самоубива. Защо постѣпва така? — Защото вѣрва въ частната собственостъ. Господъ е взелъ сина или дъщеря ти, защото вижда, че не ще може да живѣятъ въ тази къща. Когато заболѣ синътъ ти или дъщеря ти, не се страхувай за него; знай, че болестъта е велико благословение за човѣка при сегашнитѣ условия на живота. Съ тия греди юнаци не може да бѣдете. Отсега нататкъ трѣбва да станете юнаци, герои, но затова трѣбва да се откажете отъ гредитѣ си. Като се върнете у дома си, направете си единъ голѣмъ поменикъ, спредъ който ще изброите всички нѣща, отъ които ще трѣбва да се откажете за въ бѣдеще. Ще изброите всичко, отъ което се отказвате, така: „Отказвамъ се да принуждавамъ мъжа си да ми донеся какво и да е, оставямъ го свободенъ, каквото може да направи споредъ любовта си; отказвамъ се да карамъ мъжа си да взима пари на заемъ, да построява къща, да ми купува скъпи дрехи за великъ-денъ и да задоволява моите капризи, както другъ пѣтъ; отказвамъ се да ме води въ странство, на курортъ, бани, балове, театри и т. н.; отказвамъ се да принуждавамъ мъжа си насила да ме обича, оставямъ го свободенъ, както душата му го увлича“. Ще кажете: „Много опасно учение е това!“ Не, досега то е било опасно: колко сълзи сѣ били проливани за това, че мъжътъ на нѣкоя жена, нейната собственостъ, не я

обичалъ! Знаете ли колко този мъжъ е твоя собственост? Въ една къща има много кираджии, тъй че и твоятъ мъжъ е единъ отъ тѣзи кираджии, на които нѣмашъ никакво право. Турцитѣ казватъ: „Ахмедъ бурада, акълъ дишарда“, т. е. Ахмедъ е тукъ, но умътъ му е навънъ. Мъжътъ ви, това е неговата сѣнка, но душата му, мисълта му е отвънъ. Най послѣ, какъ ще искашъ да те обича той, когато и ти не си въ къщата си; твоята къща е пълна съ кираджии. Днесъ ние сме излѣзли въ частната собственостъ, за да завладеме свѣта, а съ това сме изгубили висшето. И затова Христосъ казва: „Който намѣри частната собственостъ, ще изгуби себе си, живота си, а който изгуби частната собственостъ, ще придобие живота си“. Който е напусналъ учението на частната собственостъ, той се приближава къмъ Бога и къмъ бждешата култура, а който върва въ частната собственостъ, той се отдалечава отъ Бога. И вие ще вървите по този пътъ; смѣло ще вървите, юнашки ще разрѣшавате този въпросъ. Когато Господъ види, че вие поставяте на лице книгата, въ която ще започнете да бѣлѣжите всички пунктове, по които ще се отказвате, Той ще каже: „Азъ ще помогна съ своитѣ помощници на тази българка, която се заеме съ изваждането на гредата“. Да видимъ, коя е първата българка, която ще се заеме съ тази работа. Азъ зная много, които върватъ въ новото учение и сж готови да се откажатъ отъ частната собственостъ, но въ сжщото време сж осигорени въ много банки. Ние трѣбва да сме върни на единъ принципъ не само по форма, но и по съдържание, и по смисълъ. А днесъ какво правятъ хората? — Спорятъ, дали има Господъ или не, дали има бждещъ животъ или не и т. н. Да, има и бждещъ, и миналъ, а има и настоящъ животъ. Настоящиятъ животъ е божествениятъ, а бждещиятъ и миналиятъ сж човѣшкиятъ животъ. Да живеешъ като човѣкъ съ всичкото си сърце, умъ и душа, това е божественото вътрѣ въ тебе, това е настоящето.

Това е подразбиралъ Христосъ, като е казвалъ да извадишъ гредата отъ око̀то си, защото само така ще

разберемъ живота, само така ще тръгнемъ по правия пътъ на еволюцията на човѣчеството, по пътя на любовта. И тогава ще можемъ да се разберемъ.

Бесѣда, държана на 18 май 1919 година.

Трапезата на Новия Завѣтъ.

„И когато бѣ седналъ на трапезата въ къщи, ето, мнозина митари и грѣшници дойдоха и насѣдаха съ Исуса и ученицитѣ Негови“. ¹⁾

Ето единъ обикновенъ стихъ, безъ смисълъ“ и „безъ съдържание“, подобенъ на едно обикновено камъче, което държи богатството си не вънка, а вътрѣ. Азъ взимамъ думата митаръ въ съврѣмения езикъ въ смисълъ на прости хора. Бѣдниятъ и грѣшникътъ сж двама братя. Бѣдниятъ е лишенъ отъ пари, отъ злато, слѣдов, нѣма средства, а богатиятъ използва всѣкога бѣдния за работа. Грѣшниятъ е човѣкъ, лишенъ отъ мъдростъ, отъ знания, загова и грѣши. Проститѣ хора азъ наричамъ банкери. А съврѣмненитѣ банкери наричамъ бирници: по 5%, 10% — колкото могатъ, събиратъ данъцитѣ. И бирниците днесъ събиратъ даждията.

Всички тѣзи митари и грѣшници дошли и насѣдали на трапезата при Христа. Може да запитате: „Какъ е възможно такъвъ Учитель да позволи на подобни хора да седатъ заедно съ него на трапезата“? Подъ думата „трапеза“ азъ разбирамъ училище. но не старото училище, стария завѣтъ на Мойсея, а новата школа на Христа. Христовитѣ ученици прѣдставляватъ първитѣ ученици на новото училище, на новия завѣтъ. Митаритѣ и грѣшниците прѣдставляватъ старата култура, старото учение, Мойсеевия законъ. Нима всички дѣца, които влизатъ въ училището сж все учени? — Повечето сж прости и неврѣжни. Колко дѣца има въ училището съ скжсани дрешки и

¹⁾ Ев. Матей, 9; 10.

панталонки, но се учатъ много по-прилежно отъ синовете на богатитѣ хора. Слѣдователно, тия митарѣ и грѣшници сѣ ученици, които сѣ дошли да учатъ новото учение.

Свърѣменнитѣ християни, като не разбирахъ дълбокия смисълъ на това учение, сѣ раздѣлили църквата на грѣшници и праведни, на дѣйствителни членове на църквата и оглашени. Оглашени има въ всички църкви и редъ години ги държатъ подъ изпитъ, докато станатъ членове на църквата. Такъвъ човѣкъ, слѣдъ като стои 10—15 години оглашенъ, като го питатъ какво е научилъ отъ християнството, той отговаря: „Като дойде Христосъ, той ще ни обясни“ Азъ бихъ желалъ свърѣменнитѣ християни да се поставятъ на матура, споредъ това, дали свършватъ единъ класъ или прѣдстои да излѣзатъ вече отъ училището. Тогава ние ще се намѣримъ въ едно противорѣчие, каквото виждаме въ слѣдния разказъ: единъ великъ, мѣдъръ царъ отъ древността искалъ да изпита наклонноститѣ на своитѣ най-учени, най-добри поданици и затова имъ устроилъ слѣдния изпитъ: избралъ едно великолѣпно здание и въ него поставилъ десетъ много хубави прѣдмети. Повикалъ десетъ отъ своитѣ поданици, всѣки отъ които билъ прѣдставителъ на десетѣтъ тогава съществуващи съсловия. И у насъ съществуватъ такива съсловия. Тѣзи съсловия и тогава сѣ носили нѣкакво име, дадено имъ отъ тѣхния основателъ, тъй както всѣко новородено дѣте се кръщава съ нѣкакво име. Името се освѣщава отъ самия човѣкъ, а не е то, което прави човѣка; не е надписътъ, който прави търговеца честенъ, а честниятъ търговецъ прави честна своята фирма; не е кадилницата, която прави святъ свещаникъ, а самиятъ свещеникъ прави кадилницата му да свѣти; не е книгата, която прави човѣка уменъ и съдържателенъ, а човѣкътъ прави книгата умна и съдържателна. И тъй, този мѣдъръ царъ събралъ на тази изложба всичкитѣ десетъ души, за да си избератъ по единъ отъ изложенитѣ десетъ прѣдмети. Тѣзи десетъ прѣдмети били: една скъпоцѣнна корона, която струвала милиони, единъ голѣмъ староврѣмененъ купъ, пълненъ съ злато, една златна сабя, златно перо, единъ далекогледъ, едно шише, пълно съ жизненъ елексиръ, който, споредъ староврѣменнитѣ алхимици, по-

дмладява хората, единъ пергелъ, едно житно зърно, една книга на великъ мъдрецъ и едно яйце. И повикалъ прѣдставителитѣ на тоя народъ, т. е. тия съсловия, да си избератъ, кой каквото си хареса. Първиятъ харесалъ златната корона. Дигналъ я, за да я постави на главата си, вториятъ взелъ купа съ златото, третиятъ взелъ златната сабя и веднага я опасалъ, четвъртиятъ взелъ златното перо, петиятъ — далекогледа, шестиятъ — шишето съ елексира за продължаване на живота, седмиятъ — пергела, осмиятъ — житното зърно, деветиятъ — книгата на мъдреца и послѣдниятъ — яйцето. Кой отъ тѣхъ е спечелилъ? Вие сте умни, какъ бихте разрѣшили тази гатанка? Първиятъ, който взелъ короната, станалъ царь, вториятъ — банкеръ, третиятъ — най-прочутиятъ генералъ въ държавата, четвъртиятъ — правникъ, най-великиятъ законотвѣдецъ и писателъ, защото той се занимавалъ съ божественото право въ свѣта (сегашното право е човѣшко право); петиятъ, който взелъ далекогледа, станалъ астрономъ, да изучава звѣздитѣ (отъ тогава започнала астрономията) шестиятъ, който взелъ жизнения еликсиръ, станалъ лѣкарь; седмиятъ, който взелъ пергела, станалъ инженеръ; осмиятъ, който взелъ житното зърно, станалъ земледѣлецъ; деветиятъ, който взелъ книгата на мъдреца, станалъ учителъ, и послѣдниятъ, който взелъ яйцето, не спечелилъ нищо. Всички тия хора сж спечелили по нѣщо, а този, който взелъ яйцето, не спечелилъ, както другитѣ, защото деветѣтъ души придобили по единъ занаятъ. Послѣдниятъ мислилъ, какво да прави съ това яйце, трѣгналъ да го продава тукъ тамъ, но никой не искалъ да му го купи. Нагледъ туй яйце пѣмало никаква цѣна. Най-послѣ му дошло на ума да го тури подъ нѣкоя кокошка, да види, дали може да се измъти. И наистина, отъ яйцето се измѣтилъ най-красивиятъ пѣтелъ, който, обаче, билъ много лакомъ и затова никои кокошки и пѣтли не го искали въ тѣхното съдружие. Заелъ се неговиятъ господарь да го храни, но трѣбвало много да жертвува за него, че починалъ да попросва. Затова господарьтъ му се принудилъ да отива при другитѣ деветъ души, които спечелили нѣщо отъ своя прѣдметъ и да иска помощъ за своя пѣтелъ. И наистина, днесъ всички все за този пѣтелъ говорятъ. Образува се благотворителни дружества, цѣльта на които

е да се подобри положението на този пѣтелъ, т. е. положението на този народъ, за който сѣ се събрали да работятъ. Създаде се нѣкоя нова партия и казва: „Въ нашата програма влиза подобрене положението на нашия народъ“. Днесъ всички имаме добри стремления, добри желанія, но кое е най-сѣщественото? Дали тѣзи прѣдмети, които получили деветътъ души, сѣ изпълнили своето истинско прѣдназначение? Всѣки прѣдметъ, попадналъ въ добра или лоша рѣка, ще може да изпълни едно или друго прѣдназначение. Напр., съ една сабя или ножъ може да се направи операция на единъ боленъ и съ това да се подобри положението му, но може и да се отрѣже главата на нѣкой човѣкъ на бойното поле. Съ перото може да се напише нѣкоя отлична книга, но може да се напише и нѣкоя толкова лоша книга, че отровата ѝ да се разнася съ вѣкове, а може да се подпише и смъртна присѣда. Съ далекогледа може да откриете нѣщо ново, което да ползува човѣчеството, но сѣщеврѣменно може да откриете нѣкой робъ, който избѣгалъ отъ господаря си и да го прѣдадете на властѣта — прѣдатели да станете. Съ жизнения еликсиръ ще може да продължавате живота на хората, но съ него и ще разбогатявате. Много пѣти, като се разболѣе нѣкой богатъ човѣкъ, дигатъ се на кракъ и най-знаменититѣ европейски лѣкари, даватъ своята помощъ, правятъ всичко възможно да помагатъ, защото ще бѣдатъ добръ възнаградени. А за нѣкой бѣденъ боленъ не се полагатъ толкова грижи, тамъ оставятъ да помага Господъ. Когато умираше рускиятъ царъ Александъръ III, всички европейски капацитети дойдоха въ Русия.

Азъ ще обясня стремежа на съврѣменното човѣчество. Когато Христосъ билъ на земята, съ Него на трапезага седѣли много митари и грѣшници. Това сѣ двѣ категории хора отъ стария завѣтъ. Тѣ старозавѣтници още зазематъ видно мѣсто въ съврѣменното общество, макаръ че сѣ ги кръстили съ нови имена. Държава, въ която хората се колятъ, бѣсятъ, въ която има затвори, тя е старозавѣтна. Въ Царството Божие нѣма никакви бѣсилки, затвори и застрѣлвания. Това е Христовото учение. Но ще кажете: „Какво да се прави съ тѣзи грѣшници, съ тѣзи прѣстѣпници, които сѣ тѣй много на земята?“ — Да-

йте всѣкому да си вземе това, което му е необходимо. Ако му дадете сабя, или перо, или далекогледъ, или пергелъ и пр. нѣкой отъ 10-тѣ прѣдмета, ще създадете работа на ума му, която ще го задоволи. Това сж потици, не го осжждайте, нека да опита. Не осжждамъ човѣка, който си е взелъ корона и я поставилъ на главата си да управлява. Нека опита и тѣзи си стремления. Ако Богъ е допусналъ вълци, мечки, разни бубулечки, които сж тѣй пакостни, то защо и ние да не допуснемъ всѣки да се прояви въ живота тѣй, както сж неговитѣ потици. Ако Богъ изпраща и на пакостнитѣ животни своята свѣтлина и храна, то какво може да имаме ние противъ? Затова и ние трѣбва да търпимъ всички, да бждемъ толерантни къмъ всички и да не се отвръщаваме отъ никого. Вълцитѣ и лисицитѣ не сж вѣнъ въ природата, тѣ сж между хората. Всички чешити ги имате вие; отъ всички тия видове вълци, лисици, мечки, бубулечки и др. има у хората. Вие теглите куршумъ на вълка, че изялъ една овца, а въ обществото има хора вълци, които изяждатъ и по десетъ души. Вие нищо не имъ казвате. Дѣ е справедливостта? Нѣкой бѣденъ открадва единъ хлѣбъ, за да нахрани бѣдното си и болно сѣмейство, и го осжждатъ на затворъ нѣколко мѣсеци. А нѣкой богаташъ открадва хиляди, хиляди левове, за него казватъ, че той направилъ комисиона отъ нѣкоя сдѣлка. Една сврака изяде яйцето на една отъ вашитѣ кокошки, и вие я убивате; азъ оцѣнявамъ живота на една сврака на 1000 яйца; така че вие имте право да я убиете само тогава, когато тя изяде тѣзи 1000 яйца. Сжщиятъ законъ турямъ и за единъ вълкъ. И него може да убиете само тогава, когато изяде 1000 овци. Такова е божественото правило въ свѣта.

Митаритѣ и грѣшницитѣ, които се събирали около Христа, слушали новото учение, което Той проповѣдвалъ. Мнозина си казватъ: „Е, колко хубаво би било, ако и ние бѣхме на Христовата трапеза!“ — Че тази трапеза е била много проста, не мяза на царска трапеза; тамъ не е имало агнешко печено, кокошки, пълнени домати или кѣофтета, супа съ яйца, тиквички съ агнешко месо, карначета, печени на шишчета, момици, печени на скара и др. Тогава, като не е имало всички тѣзи хубави работи, какво е струвала такава една трапеза? А на една

трапеза, лишена отъ тия ястия, азъ не бихъ отишълъ. Казва се: „Тѣзи митарѣ и грѣшници се събрали заедно съ Христа и съ Неговитѣ ученици“.

Новото учение е единъ великъ процесъ, то е една велика трапеза, на която има най-изящни яденета. Но най-напрѣдъ вие трѣбва да се научите да присѣствувате на обикновената трапеза на стомаха. И съврѣмненото човѣчество минава на тази трапеза. Нѣма да ви описвамъ сега, каква трѣбва да бѣде трапезата на стомаха и отстъпвамъ правото на васъ, защото вие сте по това специалисти. Втората трапеза, на която човѣкъ трѣбва да е присѣствувалъ, е трапезата на дихателната система и слѣдъ това, като прѣмине прѣзъ процесъ на прѣчистването, тогава ще присѣствува на единъ отличенъ банкетъ, какъвто свѣтътъ още не познава. На трапезата на стомаха има 10,000,000 куверти. Всѣки отъ гоститѣ дигне чашата; дигне вилицата и казва: „Охъ, колко е приятна тази работа“. Съ тѣзи 10,000,000 души или клѣтки и ние вземаме участие и прѣживѣваме тѣхната радостъ. Това не е алегория, а фактъ. Въ стомаха има 10,000,000 клѣтки, които ядатъ, пиятъ и вършатъ работа. Въ бѣлия дробъ има още повече гости, още по-голѣмо количество клѣтки, които вършатъ своята опрѣдѣлена работа. Когато се качимъ на единъ планински върхъ и подишаме чистъ въздухъ, клѣткитѣ на бѣлия дробъ дигатъ чашкитѣ и казватъ: „Колко ни е приятно тукъ, да живѣе нашия господаръ, че ни е извелъ на това високо мѣсто“. Като се качите горѣ въ мозъка, дѣто били поканени митаритѣ и грѣшницитѣ, трапезата е още по-величествена; тамъ има три билиона и 600 милиона клѣтки; толкова гости сѣ поканени да присѣствуватъ заедно съ Христа и Неговитѣ ученици. Затова, като изпратишъ чрѣзъ ума си една велика мисль, въ тебе, въ твоя умъ, става такъвъ голѣмъ банкетъ, който не може да почувствуваши нито въ стомаха, нито въ бѣлия дробъ. Следователно, умственитѣ прѣживѣвания сѣ най-висши. Това не е илюзия. Нима това, което прѣживѣвашъ съ стомаха и съ бѣлитѣ си дробове, е илюзия? Но казвате: „Имаме кѣща, ниви и т. н.“ Това е илюзия. Всичко, което се изгубва, е илюзия, а илюзията не е нищо друго, освѣнъ законъ на движение. Тия нѣща сѣ реални, но прѣходни. То значи, че единъ пътъ тѣ минаватъ

прѣзъ насъ, а другъ пътъ ние прѣзъ тѣхъ. Въ единъ случай нашитѣ мисли и желания ще минатъ, като киноматографъ, прѣдъ насъ, а въ другъ случай ние ще минемъ прѣдъ тѣхъ, като пътници, и ще гледаме тия фотографии. Слѣдователно, въ съврѣменното общество и единиятъ, и другиятъ процесъ се мѣнятъ, само че онѣзи пътници, които обикалятъ земята, сж много малко. Разправятъ една характеристика за англичанитѣ, германцитѣ, французитѣ и руситѣ. Четирма отъ тѣзи народности били нѣкъдѣ изъ Европа на курортъ и заедно яли и пили. По едно врѣме, всички забѣлѣзали че въ пространството нѣкъдѣ, много високо, се виели двѣ голѣми птици. Англичанинътъ, като ги видѣлъ, веднага обърналъ вниманке на посоката, отъ която идѣли, и като разбралъ, че идатъ отъ изтокъ, веднага задигналъ чантата си и взелъ първия параходъ, да отиде да ги изслѣдва. Французина веднага си взелъ шапката и отишелъ да провѣри, какво пишатъ вечернитѣ вѣстници за тѣхното явяване. Германецътъ отишълъ въ библиотеката да се справи съ литературата на ученитѣ прѣди него, дали не се загатва нѣщо за идването на тѣзи птици. А русинътъ легналъ на гърба си и като ги погледналъ, казалъ. „Е това сж орли“. Свършена работа! Ето какъ лесно славянитѣ рѣшаватъ всички въпроси. И българинътъ, като пийне $\frac{1}{2}$ кило винс, каже: „Орли сж какво ще му мислишъ много, не искамъ много философия, това сж орли и свършена работа!“ То е придобиване на знания. Като придобиешъ знания, казвашъ: „Азъ зная този въпросъ, не ми трѣбватъ нито вѣстници, нито библиотека, азъ виждамъ, че това сж орли“. Не давамъ прѣимущество на никого отъ тѣзи четирмата, защото всички дѣйствуватъ съобразно своя темпераментъ. Всички хора проявяватъ своя характеръ споредъ своя темпераментъ. Когато изучавамъ живота на народитѣ, изучавамъ го обективно, измѣрвамъ го съ положителната наука и зная, какво се крие въ него. Въ свѣтлината на тази наука нѣма нищо скрито и покрито. Тогава ние казваме, че тоя човѣкъ е честенъ и почтенъ. Че кой не е честенъ и почтенъ? Нима вълкътъ, който изяжда агнетата отъ чуждитѣ стада, не е честенъ? Или тигрицата, която играе съ дѣцата си, не е ли почтена? Това, че вълкътъ постѣпва нечестно, е чуждо мнѣние. Вълкътъ казва: „Азъ не искамъ да зная

мнѣнията на хората“. Казвате, че агнето и овцата сѫ благородни животни. Я питайте трѣвата, какво ще каже за тѣхъ: като минатъ отгорѣ ѿ, изпасватъ я, изтѣпкватъ я, и тя не може да расте. Казваме, че овцитѣ сѫ емблема на благородство. Кои овци? Вие се заблуждавате, като мислите, че тѣзи овци сѫ благородни. Има други овци въ свѣта, а не тѣзи, които нашитѣ овчари пасатъ: тѣзи овци сѫ сѣчки на истинскитѣ Христосъ казва: „Имамъ и други овци, които не сѫ отъ този домъ и тѣхъ ще събера“. Какво подразбира Христосъ подъ думата „агне“? Вие ще кажете: „Знаемъ какво нѣщо е агнето, то е родено отъ овца, хубаво, палавичко; като му отрѣжатъ главата, вкусно е на ядене“. Агнето означава огънь, който чисти живота. И когато казватъ, че Христосъ е агне, то значи, че той е божествениятъ огънь, който прѣчиства човѣчеството. Всѣки, който може да намѣри този божественъ огънь, той е намѣрилъ еликсиръ тукъ на земята. Сега остава въпросътъ за овцата, да си помислите върху тая дума. Въ друга бесѣда ще ви говоря за овцитѣ. Съ тѣхъ се разговарямъ всѣки день, вие ги срѣщате, и азъ намирамъ, че тѣ сѫ най-онеправданитѣ въ свѣта, но сѫ най-благороднитѣ и отъ тѣхъ нѣма по щастливи. Вълкъ не може да ги яде, червеи въ корема имъ не влизатъ, краста не ги хваща, отъ гладъ не измиратъ, отъ овчарски ножъ не се боятъ, вълната си на земята не хвърлятъ, млѣкото си не даватъ, сирене и масло не може да изкарате отъ млѣкото имъ. Но трѣбва да знаете, че красотата на вълната имъ носи животъ и благословение на цѣлия свѣтъ. Тѣ малко говорятъ, не сѫ много краснорѣчиви като ораторитѣ и говорятъ само въ промежутъка, въ врѣме на паузата, когато ораторътъ дигне чашата. Прѣзъ това врѣме тѣ успѣватъ да кажатъ само една дума. И всичко се дължи на тия овци. Всички велики изречения, които сѫ изказани още отъ памети вѣка и не сѫ изгубили своя смисълъ, сѫ казани отъ тѣхъ. Авторътъ на тѣзи велики изречения не е извѣстенъ, но благодарение на тѣхъ свѣтътъ съществува и сегашнитѣ автори се прославятъ. Днесъ нѣкой авторъ като напише една книга, казва: „Тази книга е написана отъ менъ, и никой нѣма право да я печати безъ мое позволение“. Като ме слушате да ви говоря така, навѣрно си мислите, че имамъ нѣкаква особена цѣль, азъ

ватъ ни, само че правилно да си изпълняватъ дълга. А който завижда на богатия и иска да вземе неговото мѣсто, това не е разрѣшение на въпроса. Двама или трима души не могатъ, споредъ мене, да носятъ една сабя, така че този, който е роденъ за генералъ, ще изпълнява своята служба. Въ окултнитѣ науки се казва, че на единъ столъ могатъ да седятъ едновременно нѣколко сѣщества, безъ да се обезпокояватъ едно отъ друго. Ще питате: „Какъ е възможно това“? Ще ви го обясня. Да допуснемъ, че имаме една тенекия, която събира най-много 10 к. гр. Да туриме въ нея едри куршуми, докато се напълни. Казваме, че тенекията е вече пълна, обаче, въ междинитѣ може да поставимъ още нѣколко килограма ситни сачми. И сега казваме, че е пълна, но въ по-малкитѣ междини може да туримъ ситенъ пѣськъ, докато се и тѣ запълнятъ. Въ сѣщата тенекия може да налѣемъ сѣщо единъ килограмъ вода и пакъ ще остане още малко мѣсто, въ което може да налѣемъ около 100 грама отъ най хубавия спиртъ. Тѣй че тѣзи противорѣчиви елементи заеха мѣсто въ тази тенекия, която на пръвъ погледъ изглеждаше, че се напълни само отъ едрия куршумъ. Тѣй че идеята, какво на моя столъ не може да седятъ много души, е неправилна; на моя столъ може да седнатъ 10-тѣ души, които взеха по единъ прѣдметъ отъ царя, даже и азъ, единадесетиятъ, мога да седна на сѣщия столъ. Слѣдов., нѣма да има никакво противорѣчие. Азъ съмъ избралъ числото 11, защото кара хората да мислятъ. А това става, когато човѣкъ мине най-голѣми изпитания. Всички велики народи, съ характеръ, сѣ минали прѣзъ най-голѣми изпитания, прѣзъ огънь и вода. На героитѣ въ свѣта да се подражава, а не да се съжаляватъ. Такива хора сами си избиратъ своята сѣдба и тѣ носятъ леко своята раница. Героитѣ нѣматъ нужда отъ спасение, тѣ сами се спасяватъ. Сега и между васъ, българитѣ, има герои. Разправятъ за единъ голѣмъ, ловѣкъ апащъ въ Англия. По едно врѣме английската полиция успѣла да го улови, затворила го и, за да не избѣга, вързали му краката и рѣцѣтъ съ въжа. Стражарѣтъ, който му носилъ храна, забравилъ при него една вечеръ свѣщъти. Апашѣтъ веднага съобразилъ, че може да се спаси съ тази свѣщъ и затова, внимателно прѣгорилъ съ нея връвта на краката си, а послѣ — връвта на рѣ-

цѣтѣ си. Като се видѣлъ свободенъ отъ врѣзкитѣ на затвора, веднага изкочилъ отъ прозореца и излѣзълъ на свобода. Като се намѣриле затворенъ, като този апашъ, вие започвате да се вайкате и да казвате, че ви прѣслѣдва тежка смѣда. Знайте, че дяволътъ, когато ви улови и завърже, всѣкога ви оставя една запалена свѣщъ, съ която можете да се спасите, и казва: Ха, да видимъ сега, герой ли си? Но вие стоите, разсѣждате и си казвате: „Какъ може това нѣщо? Прѣдпочитамъ да стоя вързанъ, отколкото да се опаря“. Бѣди герой, изгори вѣжето и излѣзъ! Такава запалена свѣщъ всички имате, тя е човѣшкиятъ умъ. И да ви направи нѣкоя пакостъ дяволътъ, Господъ ще му заповѣда да ви остави една свѣщъ, съ която може да се спасите. Тогава дяволътъ казва: „Сега ще видимъ, дали си герой, т. е. човѣкъ за небето, или ще останешъ мой робъ. Достоенъ ли си да се развържешъ и да пътувашъ по тѣсния пътъ на горѣ, или ще останешъ да орешъ на мене“. Защо днешнитѣ българи орать? Тѣ не сѣ могли да се освободятъ на врѣме, не сѣ могли да се развържатъ, и дяволътъ ги е впрегналъ и казва: „Дий, дий!“ Това е една алегория, за да мислите. Мнозина казватъ днесъ: „Тѣй е казалъ едно врѣме Платонъ, тѣй е писалъ Тригемистъ на златната си плоча, тѣй е казалъ Кантъ“ и пр. Моитѣ почитания къмъ всички тѣзи труженици, но знаете ли, отдѣ сѣ взели тѣзи учени хора своето учение? Всички се възхищаватъ отъ тѣхнитѣ учения и ги тълкуватъ. Тълкуванията имъ приличатъ на тѣзи, които нѣкои съвременни богослови правятъ върху посланията на апостола Павла и др. за опрѣдѣления и неопрѣдѣления членъ и казватъ: „Апостолъ Павелъ не е турилъ на мѣсто този или онзи членъ“. Въ това се състои тѣхната критика и тълкуване. Като пишете нѣщо вие не мислите, кѣдѣ да поставите този или онзи членъ, а гледайте мисълта ви да бѣде правилна, съдържание да има. Апостолъ Павелъ е могълъ и безъ членове, и безъ запетая да изрази същата мисълъ. Като кроите една дреха, едната частъ ще бѣде прѣдницата на дрехата, а другата частъ ще бѣде гърбътъ. Който мисли за опрѣдѣления членъ, това показва, че той е опрѣдѣленъ членъ на нѣкоя църква, а който говори за неопрѣдѣления членъ, то значи, че той е оглашенъ. Никаква философия нѣма тукъ.

А дълбоката философия седи въ това, което природата е изработила. Въ едно цвѣте има много по-голѣмо съдържание, отколкото въ научния трактатъ на Питагора или въ „Чистия разумъ“ на Канта, или въ десетѣтъ правила на Трисмегиста, писани на златната плоча. Ти минавашъ по една поляна и стѣпквашъ едно цвѣте, което струва по вече отъ книгитѣ на тия хора, и продължавашъ да философствувашъ: „Тѣй е казалъ Кантъ“. — Да, приятелю, ти стѣпка цвѣтето и не прочете какво е написано върху него, въ неговата книга. Казвашъ: „Вѣрвамъ въ Бога“. — Не, приятелю, ти си най-невѣжествениятъ, ти си човѣкъ на стария завѣтъ, — митаръ и грѣшникъ; дигналъ си най-голѣма гюрултия за сѣботата и т. н. Свѣтътъ не е създаденъ за никакви сѣботи и нѣма опрѣдѣлена сѣбота за почивка. Въ свѣта има само една сѣбота, тя е сѣботата на любовта и кръщението съ огънь. Който е герой на своитѣ добродѣтели, той има закона на любовта. Този, които се кръщава съ божествената любовъ и мъдрость, той ще бѣде Синъ Божи. Слѣдователно, любовъ безъ мъдрость не значи нищо, и мъдрость безъ любовъ — сѣщо. Тѣзи двѣ велики сили — любовта и мъдростта трѣбва да проникнатъ дълбоко въ васъ и да ги разберете въ всичката имъ широчина и дълбочина, т. е. тѣй, както се проявяватъ въ този широкъ божественъ свѣтъ. Само така ще се осмисли сегашното учение. Ако взема да разправямъ за сегашната алгебра и геометрия, тѣ ще оживѣятъ; ако се изучаватъ правилно рисуване и поезията, ще има съвсѣмъ другъ резултатъ. Въ днешната поезия обръщатъ главно внимание на римитѣ. Напр. „По плетъ се скитамъ и за тебе питамъ“ или: „Разъ, два три, генералътъ се скри“. Свѣтътъ е пѣленъ съ такава поезия. Ще кажете: „Опасно нѣщо е да се скрие генералъ“. — Нѣма нищо отъ това, че се скрилъ. Човѣкъ, който се крие, е много скромень, не иска да го виждатъ. Казватъ за нѣкого, че обича да изпѣква. Ако сравнимъ този човѣкъ съ единъ фенеръ, тои ще служи за освѣтление: ако е нѣкой планински върхъ, ще може отдалечъ да опрѣдѣля посоката. Нѣма нищо отъ това, че обичалъ да изпѣква. Какво се разбира отъ стиха: „По плетъ се скитамъ“. То значи: изучавамъ законитѣ въ България. И за тебе питамъ“ — значи: и за тебе върша всичко това.

Ще кажете: „Този поетъ е написалъ много глупаво изречение“. Напротивъ, това изречение е много умно. Тъй че умно и неумно — това сж нѣща относителни. Отъ разказа, който ви прѣдадохъ за избиране по единъ отъ опрѣдѣленитѣ прѣдмети отъ царя, най-много е спечелилъ този, който избралъ яйцето, отъ което излѣзълъ пѣтелътъ. Що е пѣтелътъ? — Той е законъ на самопожертвуването, т. е. постоянно да давашъ, а другитѣ да взиматъ. Благодарение на този великъ законъ на самопожертвуването, свѣтътъ върви напредъ, и всичкитѣ тия 10 прѣдмети: корона, перо, далекогледъ и т. н. дължатъ своя прогресъ на пѣтѣла. Има нѣщо много по високо отъ пѣтѣла, а то е: при всички свои неуспѣхи да намѣришъ смисъла на живота.

Поставишъ на главата си царската корона, но не те задоволява и това положение, пѣтелътъ се провиква: „Кукуригу!“ Това значи: не наврѣме пропѣлъ — взе короната, но не намѣри смѣстѣното въ живота.

Търговецъ си, но се връщашъ дома обезсърченъ, недоволенъ, пѣтелътъ се провиква: „Кукуригу!“

Написалъ си книга, но тя нѣма голѣмъ успѣхъ, чувствувашъ се нещастенъ, пѣтелътъ се провиква: „Кукуригу!“

Челъ си нѣкаква книга на мъдростѣта, но не си избралъ нищо отъ нея, пѣтелътъ се провиква: „Кукуригу!“

Сѣлъ си жито и други храни, но нѣмало плодородие, ти оставашъ разочарованъ въ надеждитѣ си, пѣтелътъ се провиква: „Кукуригу!“

Свърѣмениятъ пѣтелъ казва на хората при всичкитѣ имъ работи: „Кукуригу!“ Това кукуригане означава много нѣщо.

Азъ ще ви оставя да разсждавате върху [думата „кукуригу“ до слѣдната бесѣда.

Бесѣда, държана на 25 май 1919 година.

Отхвърлениятъ камъкъ

„Камъкътъ, който отхвърлиха зидаритѣ, той стана глава на жгъла“ ¹⁾.

Какво интересно може да има въ единъ отхвърленъ камъкъ? Ще ме запитате: „Какво съдържание, каква философия има въ единъ отхвърленъ камъкъ?“ Такива изоставени камъни има днесъ съ милиони въ България. При граденето на всѣка къща изоставятъ много такива камъни. Нещастieto се състои именно въ това, че има много изоставени камъни, и тѣ прѣдставляватъ спѣнка въ живота. Като прочетете цѣлата глава, ще разберете съотношението, което съществува между прочетенія стихъ и останалитѣ стихове и ще разберете, защо сж казани тѣзи думи.

Ако нѣмаше зидари, не би се говорило за този камъкъ, тъй че зидаритѣ сж виновници. Като градятъ нѣкоя къща, зидаритѣ събиратъ камъни, разчупватъ ги, и затова има изоставени камъни. Слѣдователно, подъ „камъкъ“ разбираме процесъ на градежъ.

Онѣзи, които се занимаватъ съ положителнитѣ науки, казватъ, че всички нѣща трѣбва да бждатъ видими, осезаеми, реални. Обаче, не всички осезаеми или доказани нѣща сж вѣрни или реални. Има хиляди нѣща въ свѣта, които не сж доказани, а сж вѣрни. Има хиляди философи въ свѣта, за които нищо не се знае, но това, което тѣ сж казали, е право. Има и много такива, за които свѣтътъ знае, че съществуватъ, но тѣхната философия не е права. Като чета нѣкоя философска книга азъ свалямъ 50% отъ истинността ѝ, послѣ изваждамъ още

¹⁾ Ев. Марка, 12; 10

25% и само върху останалитѣ 25% разсжждавамъ. Числото 25 за мене е съдържателно число, то е законъ, съ който мѣря всички нѣща. Може да ми възразите, че дни-тѣ и нощитѣ се мѣрятъ съ единъ цикълъ отъ 24 часа, но въ сжщностъ земята не прави своитѣ обръщания въ 24 часа точно, а въ единъ периодъ отъ около 25 часа. Числото 25 се отнася не само до земята, но и до човѣшкия животъ. Азъ разлагамъ това число тъй както дѣцата разлагатъ числата. Числото 25 е съставено отъ числата 2 и 5, които събрани, даватъ числото 7. Тѣй че тукъ имаме три числа: първото число е 2, второто — 5, а третото — 7. Ще кажете: „Нима не знаемъ, какво нѣщо е двойката? Знаемъ я още отъ училищния периодъ“. Всички ученици, студенти, цѣль свѣтъ вие отъ двойки плачатъ. Всички страдания, всички неволи, всички грѣхове, разрушаването и създаването на свѣтоветѣ, всичко започва съ числото 2. Имате благороденъ синъ, чистъ като дѣвица, и вие не сте пожзлили никакви срдства, за да го възпитате и образовате. Обаче, нѣкоя мома вторачила очи къмъ него и иска да се съедини съ него, защото двойката безъ единицата е отражение на единицата. Всѣко число има свое отражение. Когато изучавате астрономията, ще видите, че и тамъ има извѣстни отражения. Въ физиката сжщо има отражения, напр. свѣтлината на земята е отражение. То е сѣнката на свѣтлината, която се състои отъ билиони трептения. Вие изучавате сега само тия нѣща, въ които има трептения, т. е. вие изучавате само сѣнкитѣ на отраженията. Дѣто има движения, тамъ е мѣстото на сѣнкитѣ. Не казвамъ, че сѣнкитѣ не сж реални нѣща, но сж нѣща прѣходни. Една сѣнка може да ни послужи врѣменно, но вие не можете да я направите основа на вашия животъ.

И защо, именно, числата 2 и 5 иматъ еднакво отношение къмъ насъ? Числото 5 е сборъ отъ произведението $2 \times 2 + 1$. Слѣдователно, човѣшкиятъ умъ не е нищо друго освѣнъ двѣ жени, оженени за единъ мъжъ. Човѣшкиятъ умъ се разговаря съ двѣтѣ си жени, като се спогажда съ едната си жена, а съ другата не може. Това е държача съ двѣ партии, отъ които едната е консервативна, а другата — демократическа. Споредъ окулиститѣ, едната наричатъ висшия умъ или висшия манасъ, а другата на-

ричатъ низшия умъ или низшия манасъ. А това азъ наричамъ умъ на двѣтъ жени, но такъвъ умъ, споредъ сегашнитѣ закони на църква^{та}, е осъденъ на отлъчване. Нѣкой казватъ: „Да облгородимъ, да възвишимъ ума си!“ Да, но за това той трѣбва да се научи да живѣе само съ една жена. Колко ще останатъ тогава? Като извадимъ 2 отъ 5, ще останатъ три. То е числото, отъ което може да започнемъ нашия животъ. Мажъ и жена може да се каратъ, но когато започнатъ да се каратъ двѣ жени, дига се димъ и прахъ въ къщата. За да проверите това, прочетете историята на Якова, който се ожени за двѣтъ дъщери на Лавана, по голѣмата и по-малката. Прослѣдете, какви сж били тѣхнитѣ отношения. Яковъ имаше 12 сина, единадесетиятъ отъ които бѣше Йосифъ. Защо продадоха Йосифа, който бѣше единадесетия по брой, а не другъ нѣкой? Ще кажете: „случайно съвпадение“. Съвпадението е единъ кармиченъ законъ, отмѣренъ законъ на дѣйствие. Нѣма да се спирамъ да обяснявамъ, защо Йосифъ трѣбваше да бѣде продаденъ. Между Яковитѣ синове бѣше този камъкъ, който трѣбваше да стане жгълъ, но зидаритѣ го отхвърлиха. Йосифъ бѣше продаденъ отъ братята си, но послѣ той стана глава на жгъла. Въ врѣме на голѣмия гладъ, който настана въ цѣлата ханаанска земя. Йосифъ бѣше пръвъ голѣмецъ въ египетъ и спаси отъ гладъ много хора, между които и своитѣ братя. Това не е история само съ евреитѣ, но е повседневна история съ всички. Нещастията въ всѣки домъ се дължатъ на отхвърлянето на този камъкъ. Той е числото 11.

Коя отъ двѣтъ жени остава въ дома? — Тази, която е най умна и най практична, но, споредъ мене, тя не е и най добрата. Добрата жена виѣкога е готова да даде своего мѣсто на другитѣ. Съврѣмненото общество, съврѣмненитѣ домове страдатъ отъ вътрѣшно раздвояване, защото тѣзи двѣ жени се борятъ, коя да има мажъ. Тѣзи двѣ жени се борятъ за единъ мажъ. Вие знаете, какъ двѣтъ жени на Якова го подкупваха. Единъ день синътъ на Якова бѣше пратенъ отъ майка си да донесе гъби, и майка му каза на Якова: „Тази вечеръ азъ те купихъ съ гъби, затова при мене ще дойдешъ“. Ще кажете: „Може ли по такъвъ начинъ да се подкупва единъ мажъ?“ — Всички маже се подкупватъ. Кажете ми, дали прѣзъ тази война остана

нѣкой неподкупенъ мъжъ? Всички вие, които ме слушате, било мъже или жени, може ли да турите ръката на сърцето си и да кажете, че не сте подкупени? Съ това не ви съдя, но казвамъ една истина. Въ едно отъ стихотворенията си Славейковъ пише: „Парице, парице, всесилна царице, съ тебе въ рая, безъ тебе на края“.

И всички духовни хора днесъ все за Господа декларирайтъ и казватъ: „Господи, Господи, ти наша парице, на Тебе като се кланяме, ние сме въ рая, но напуснемъ ли Те, ние сме на края“. Парата — това е жена, която развращава съврѣмненното общество, тя е домъ на блудодѣяние. И наистина, днесъ всички прѣстѣпления се вършатъ само за парата. Жената се жени за мъжа само за неговитѣ пари, защото е силенъ, и неговитѣ мишии сж здрави, за да изкарватъ прѣхраната. Когато нѣкой каже, че идейно обича, той самъ себе си лъже. Така идейно и котката хваща мишката, така идейно и вълкътъ сграбчва овцата. Едно врѣме, когато Господъ създалъ вълка, пратилъ го да пази овцитѣ, направилъ го тѣхенъ пастиръ. На първо врѣме вълкътъ започналъ да имъ използва вълната, послѣ млѣкото, докато най-послѣ започналъ да опитва и месцето имъ. За тази послѣдна простѣпка, Господъ изпѣдилъ вълка въ гората, а на негово мѣсто оставилъ кучето, което и до днесъ изпълнява ревностно тази служба.

Какъвъ е въ основата си този камъкъ, който задаритѣ отхвърлиха и става глава на жгъла? Какъ трѣбва да се подрежда това нѣщо геометрически — глава на жгъла? Защо да не е глава на линията? Вие, които сте изучавали геометрията, какво ще кажете за посоката на тази глава: накъдѣ трѣбва да ъде тя, дали нагорѣ, дали надолу или настрана? Ако обърнемъ този жгълъ надолу, ние имаме една посока на движение, обърнемъ ли го нагорѣ, имаме друга посока на движение. Вашето тѣло, безъ рѣцѣтъ ви прѣдставлява този камъкъ, а двѣтъ ви рѣцѣ прѣдставляватъ жгъла. Азъ искамъ да изучавате живата геометрия. Човѣкъ е построенъ на геометрични начала. Може да ме запитате: „Жгълъ безъ линии не може ли“? — Не може, това е законъ. Жгълътъ показва двѣ противоположни сили, които дѣйствуватъ въ една и сѣща посока и иматъ единъ общъ центъръ. Между тѣзи сили всѣкога ще има извѣстно пространство, защото, като разнородни, между

тѣхъ се образува една плоскостъ, която въ геометрията се нарича жгълъ. Ако силитѣ сѣ однородни, тѣ ще вървятъ по права линия. Ще кажете: „Знаемъ ги ние тѣзи нѣща“. Не, не ги разбирате още.

„Този камъкъ, който зидаритѣ отхвърлиха, станa глава на жгъла“. Отдѣ сѣ го отхвърлили? Има едно прѣдание, споредъ което, когато въ Египетъ съграждали великата пирамида на Гиза, камъкътъ, съ който щѣла да се завършва тази пирамида, билъ издѣланъ най-напрѣдъ и оставенъ на страна. Тази пирамида се градила съ вѣкове, и затова зидаритѣ подритвали този камъкъ, като не знаели смисъла. Като се завършила пирамидата, дошълъ главниятъ майсторъ и положилъ отхвърления отъ толкова врѣме камъкъ, като върхъ, като глава на пирамидата. И така, този камъкъ, станалъ глава на жгъла. Пирамидата показва човѣшката еволюция. Този камъкъ, който трѣбва да се постави на върха, за да завърши еволюцията на човѣка, се подритва отъ едно мѣсто на друго. Днесъ всички философи подритватъ този камъкъ. Знаете ли, каква е била голѣмината на тази пирамида? Въ нея имало материалъ близо 6 милиона тона. Хора, които се занимаватъ съ изучаването на старинитѣ, на разкопкитѣ, казватъ, че, за да се прѣнесе материалътъ на тази пирамида, се изискватъ 60,000 машини, всѣка отъ които да събира по 100 тона. Може да си прѣдставите, какви усилия на човѣчеството е коствала тази пирамида! Ще кажете: „Какъвъ смисълъ има тази пирамида?“ —Тя има много голѣмъ смисълъ, защото е емблема на съврѣмения човѣкъ и въ нейнитѣ размѣри и мѣрки сѣ опрѣдѣлени всички събития, които сѣ станали и трѣбва да станатъ въ бъдеще. Въ нея се включва и астрономията съ всичкитѣ ѣ подробности. Върху тази пирамида може да се чете и миналото, и настоящето на човѣчеството, но малцина могатъ да четатъ по нея, защото нейниятъ езикъ е труденъ. Нѣкои съврѣменни учени хора прочитатъ редъ книги и започватъ да мислятъ, че много знаятъ. Не се лъжете, че знаете. Споредъ мене, истинско знание има само този, който може да хване смъртѣта и да я обуздае. Тѣй че, вие може да сте философъ, богословъ, мистикъ или какъвъ и да е другъ, но мачка ли ви смъртѣта. Вашата наука не е положителна, и вашиятъ камъкъ е от-

хвърленъ. Писанието казва, че кривиятъ камъкъ е станалъ глава на този жгълъ. На кой жгълъ? — На любовта и мадростта въ невидимия свѣтъ. Въ създаването на свѣта, въ цѣлия козмосъ, се крие една велика тайна. Вие мислите, че само сегашнитѣ хора се бърятъ, само днесъ има такива вражди. Това, което става сега, то е отражение на миналото. Тази злоба, тази умраза, тѣзи неразбранщини между хората, всичко това не е продуктъ на настоящето, а е продуктъ на миналото. Това мога да докажа съ редъ факти. Напр., явява се у нѣкой човѣкъ една болестъ, като разстройство на мозъка, стомаха или какво да е друго; тази болестъ се явява сега, но причинитѣ за явяването ѝ сѣ отъ прѣди 100, 200 1000 и повече години. Лѣкаритѣ признаватъ, че тази болестъ се е появила най много отъ прѣди 20 години. Тѣзи болести се причиняватъ отъ много натрупани остатъци, отъ много непотрѣбни утайки, които прѣдизвикватъ реакция и създаватъ анархия въ организма, вслѣдствие на което се явява температура, и ние съ ужасъ наблюдаваме, какъ температурата се повишава, отъ 38° на 39 5°, 40°. 40.5°, 41°, и краятъ приближава. „Колко страшно нѣщо!“, казвате. Азъ казвамъ: нѣма нищо страшно, освѣнъ повишаване на температурата. Човѣкъ може да остане живъ не само при 41°, но и при 100, 200, 2000 и повече градуса. Ще ме запитате: „Може ли да остане живъ при толкова градуса, както сме сега?“ Сегашнитѣ хора сѣ едно посмешище на човѣчеството по своя организъмъ. Ако имате възможность да разгледате човѣка подъ специаленъ микроскопъ, вие ще видите, каква е неговата красота. Ние смѣсваме въ ума си двѣ идеи: за духовното и за материалното. Ние живѣемъ съ духовни работи въ нашия умъ, но като се наядемъ, казваме: „Днесъ сме добръ“. Утрѣ, като огладнѣемъ, започваме отново да се безпокоимъ и замисляме пакъ за материалното. Жената, като се наяде, казва: „Е, слава Богу, днесъ съмъ доволна, нѣма дефицитъ“. Питамъ: каква наука има въ единъ животъ, който е пълненъ само съ дефицити? Днесъ мъже, жени, дѣца влизатъ въ кухнята и казватъ: „Колко хубаво мирише“,! Така постѣпватъ и владици, и учители, а послѣ казватъ: „Ние сме културни, идеални хора“. Да, културни хора на тиганя и на маслото. Нѣкои питатъ, защо не ви уча на

нѣщо по философско. Дайте ми нѣщо философско, за да видя каква е вашата философия.

Написвамъ единъ центъръ. Какво означава този кръгъ? — Той означава една велика идея, съ която е започнало битието. Този кръгъ показва, по какъвъ начинъ е започналъ свѣтътъ. Свѣтътъ най напредъ е започналъ отъ единъ кръгъ безъ центъръ, който послѣ се опрѣдѣлилъ отъ само себе си, или тази първоначална причина се е подвигила въ тази посока, направила е едно кръгообразно движение и се е спрѣла. Слѣдъ това, отъ повърхността на това свое първо движение, първоначалното положение се изгубило и се образувало едно бездѣйствие или тъмнина както индуситѣ казватъ: образувалъ се периодътъ на Калийюга. Слѣдъ врѣме, въ центъра на този кръгъ се явила една малка точка, тъй както въ е поставяте пергела въ центъра на кръга и описвате около нея окръжностъ. Тъй че тази сила, слѣдъ като опрѣдѣлила своитѣ граници, до които ще работи, влиза въ центъра, разработва тамъ своя кръгъ, за да образува вселената. Това наричамъ забрѣмняване на козмоса съ една велика идея. Тази малка точка е важната. Все си казвате: „Нима е толкова важна тази малка точка?“ Да, тѣзи малки точки вършатъ всичко въ свѣта. Напр., у васъ се явява нѣкаква болестъ, но въ същото врѣме ви излиза и една малка палчица, която забира и съ това отвлича вниманието ви отъ другата болестъ. Значи, въ тази малка палчица се концентрира всичкото ви безпокойство. Когато у васъ се заражда известна хармония, също трѣбва да се яви една палчица, една точка; вие виждате вашитѣ идеали въ центъра и казвате, че сега ж вота има смисълъ. Казвамъ: „Сега вашиятъ животъ е станалъ брѣмененъ съ една идея“. Питате: „Само съ идеи ли живѣятъ хората?“ Да, съ храна хората вегетиратъ, а съ идеи живѣятъ. Не трѣбва да се смѣсватъ съществуване съ вегетиране: това сѫ двѣ различни положения. Казвате: „Ще съществуваме ли?“ Било ли е врѣме, когато да не сте съществували? Може ли частицата да каже, че не е съществувала въ цѣлото? Слѣдователно, всѣка частица е съществувала въ цѣлото. Когато частицата се индивидуализира вътрѣ въ цѣлото, то съ това започва и нейното индивидуално съществуване. Съществуване значи проявяване — отъ санскритската

дума „сатъ“, която значи да се проявишъ. Когато започнешъ да мислишъ, да се движишъ, да вършишъ добро или зло, ти съществувашъ. Въ това отношение доброто и злото въ свѣта сж двѣтѣ сили, които дѣйствуватъ.

Злото се състои въ това, че зидаритѣ отхвърлили този камъкъ. Когато човѣкъ отхвърли една велика идея отъ ума си или едно желание отъ сърцето си — и когато единъ народъ отхвърли своитѣ идеали и се подкупва за нѣкакви си пари, тѣй губи. Ако държавниците се вслушваха въ идеалитѣ на народа, не биха правили грѣшки. Държавниците и духовнитѣ хора, като се индивидуализиратъ, мислятъ, че тѣхното благо стои внѣ отъ този камъкъ. Не, вие може да съградите цѣлото човѣшко тѣло, но ако този камъкъ седи извънъ това тѣло, нищо не струва. Може да сте нѣкой милионеръ, но безъ този камъкъ, вие сте човѣкъ безъ глава, т. е. човѣкъ безъ единъ положителенъ умъ или положителна душа, или положителенъ духъ. Умътъ, душата и духътъ сж три различни идеи. Кое е положително? — Това, което се промѣня, но не се измѣня. Положителното е господаръ на своята съдба и не се стреми да завладѣе свѣта. Въ положителното всѣкога има стремление да се съгласува съ великата хармония, която съществува отъ памти вѣка. Навсѣкъдѣ — между мъже, жени и дѣца — въ всички домове трѣбва да има хармония. Нѣкои казватъ: „И да нѣма хармония между мене и мъжа ми, пакъ ще може да живѣемъ“. Не, не може така да се живѣе. Колко мъже съмъ виждалъ да бѣгатъ отъ такъвъ животъ! Знаете ли, на какво приличатъ тѣзи мъже? Единъ день Настрадаинъ Ходжа каралъ за дома си 10 магарета, натоварени съ дърва, го като се уморили, тѣ не искали да вървятъ. Настрадаинъ Ходжа се чудѣлъ какво да прави съ тѣхъ, за да ги накара да трѣгнатъ. Миналъ покрай него единъ пътникъ и казалъ на Настрадаинъ Ходжа, че има цѣръ противъ тѣзи упорити магарета. Далъ му една лютива чушка и му казалъ да ги намаже около опашката. Настрадаинъ Ходжа послушалъ съвѣта, намазалъ магаретата и дѣйствително тѣ отишли у дома си. Не взимайте този примѣръ въ лошъ смисълъ. Същото нѣщо се прилага и по отношение на васъ. Заболи ви гърлото, възпали се силно и за да оздравѣете, даватъ ви нѣкой лютъ цѣръ. Взимате цѣра и си отивате у дома. За да се пос-

титне цѣлѣта, трѣбва да ви се даде нѣщо горчиво, нѣщо лютиво. Нѣкой мжжъ, слѣдъ като жена му го намаже съ своитѣ мисли, той избѣгва отъ дома си, отива въ нѣкоя кръчма или избѣгва въ странство. Това се отнася не само за мжжетѣ, но и за женитѣ. Не ви говоря това, за да ви укорявамъ. Азъ взимамъ числото двѣ, като форма. Това число съществува вътрѣ въ васъ, дѣто има извѣстно противорѣчие. Ние ще се освободимъ отъ противорѣчіята въ живота, когато поставимъ този камъкъ глава на жгѣла, защото само той свързва любовта и мъдростта, за да работятъ въ великата хармония, защото само чрѣзъ него може да се проектиратъ тѣлото, дробсетѣ и всички органи и така да се прояви целокупниятъ човѣкъ. Въ свърѣмненното общество слушамъ да казватъ, че Господъ ще оправи свѣта. И азъ вѣрвамъ, че Господъ ще оправи свѣта, но въпросътъ е, дали ние ще можемъ да оправимъ нашиятъ свѣтъ. Когато дойде пролѣтъ, цвѣтятъ започватъ да цвѣтятъ, здравитѣ хора я посрѣщатъ весело и засмѣно, а болнитѣ хора посрѣщатъ по другъ начинъ слнцето и пролѣтъта. Пролѣтъта, която за здравитѣ хора е приятна, за болнитѣ хора е чистене, и наистина, дойдатъ ли мѣсецитѣ априлъ и май, за тѣхъ настѣпва криза. Българитѣ казватъ, че мѣсецитѣ мартъ, априлъ и май ликвидиратъ смѣткитѣ на болнитѣ, а на здравитѣ даватъ енергия и потикъ. Ние сме свързани съ всички сили, които дѣйствуватъ въ природата, понеже тѣ дѣйствуватъ и въ нашето тѣло. Ние сме зидаритѣ, които отхвърляме този камъкъ, туй разумно разбиране, и казваме: „Трѣбва да дойде едно общо оправяне“. Това оправяне е като пролѣтъта. Важно е, дали азъ ще бъда въ състояние да го използвамъ. Казвате: „Първо трябва да се поправи човѣчеството“. Човѣчеството е отдавна поправено, но единитѣ отъ него не сж поправени, били тѣ жени или мжже, безъ разлика на това, какви титли носятъ или дали сж учени или невѣжи. Азъ казвамъ, че на всички липсва по нѣщо. Дотогава, докато умираме, ние глава нѣмаме; докато страдаме, ние знание нѣмаме. Казвамъ: когато се появилъ центърътъ въ окръжността, вселената станала брѣмenna, при което точката се подвижила и раздѣлила кръга на половина. Съ това вселената се самоопрѣдѣлила и родила първо жената, която най-напрѣдъ раздѣлила

свѣта. Затова едната половина на земята е свѣтла, а другата половина е тъмна. Мажът се разгнѣвил на тази жена, която раздѣлила свѣта, и затова днесъ той освѣтява само едната половина, и то тази частъ, която той обича. Тѣзи двѣ жени се гонятъ, но той всѣкога освѣтѣва само тази, която обича.

Тази жена, която се радва, наричатъ день, а която се сѣрди — нощъ. Или, съ други думи: жената, която се радва, е висшиятъ манасъ или денътъ, а тази, която се сѣрди — низшиятъ манасъ или нощта. Тѣзи два жгли сж двѣтѣ жени. Защо човѣкъ има по двѣ рѣци, два крака; мозъкътъ е двоенъ, бѣлиятъ дробъ е двоенъ, сърцето е двойно и т. н., всичко е раздѣлено, защото има двѣ жени. Ще кажете: „Тогавъ да махнемъ двойката“. Нѣма защо да махаме двойката, а трѣбва да разбираме нейната сжщина. Споредъ мене, материята е отражение на духа. Материята е пакъ жена. Тази жена не ражда постоянно. Ние сме попаднали въ обятията на тъмната майка, която постоянно ни мачка и казва: „Вие ще държите ли още съ този баща, който ми изневѣри? Оставете него и елате при мене, азъ ще ви дамъ щастие“. Тѣзи хора, които вѣрватъ въ реалността на свѣта, тѣхъ наричаме материалисти. Утрѣ, слѣдъ като вашитѣ очи, рѣчи, стомахъ, мозъкъ и пр. се разкапватъ, изгубва се и всѣка реалностъ. И нервитѣ се разкапватъ. Дѣ е реалността, дѣ е положителното въ свѣта? Ще кажете: „Ние сме вѣрващи хора, вѣрваме въ единъ Господъ“. Радвамъ се, но вие били ли сте при вашата свѣтла майка, ходили ли сте въ свѣтлата страна на земята? Нѣкои хора казватъ, че познаватъ земята. За да познаете земята, трѣбва да излѣзете 10,000 к. м. изъ пространството нагорѣ, за да видите, какво нѣщо е тя. Отъ гледището на културнитѣ хора, които живѣятъ по-горѣ отъ васъ, вие сте въ положението на риби, които живѣятъ на дъното на океана. Културнитѣ хора, които живѣятъ надъ васъ, ви изваждатъ съ вѣдицитѣ си и казватъ: „Да оставимъ ли този човѣкъ тукъ, или да го изпратимъ да се прѣроди?“ И смъртта не е нищо друго, освѣнъ една вѣдица, на която се туря нѣкоя глестя, за да се хване рибата. Господъ казва, че тази божествена мръжа ще се хвърля винаги, до скончанието на вѣка; едни ще изважда отъ морето и ще ги туря на сушата, а

други ще хвърля отново въ него.

Въ всички прояви на природата ние трѣбва да виждаме положителни, неизмѣнни нѣща. Въ какво се състои неизмѣнното? Въ желанието да се зароди у насъ оная братска връзка и да разберемъ, че всички хора страдаме еднакво въ тоя свѣтъ, безразлично дали сме богати или сиромаси, учени или прости, родители или дѣца. Когато съзнаемъ тоя фактъ, че всички имаме едни и сѣщи страдания и еднаква сѣдба, че спасението на едного е спасение и на другото, ние ще дойдемъ до една правилна философия на живота. Но не тѣй, както свѣтътъ и църковниците разбиратъ. Защо? Защото, ако разрѣшението на една малка задача е правилно и вѣрно за единъ ученикъ, то не значи, че съ това се изчерпва и цѣлата математика. И въ геометрията изваждатъ много геометрически формули, но не ги доказватъ. Теоремата, че сборътъ отъ тритѣ ъгли въ единъ триъгълникъ е равенъ на два прави, не включва въ себе си цѣлата геометрия. Слѣдователно, ние трѣбва да погледнемъ малко по сериозно на всички въпроси и да се замислимъ, какви трѣбва да бѣдемъ въ сегашния моментъ. Ако кажемъ, че сега сме лоши, но за въ бѣдеще ще бѣдемъ добри, това не е правилно разрѣшение на въпроса. Сегашнитѣ ви лошабини сѣ вашето минало, а сегашната ви добрина е бѣдещето ви. Нашата добрина може да се изпита. Тя може да се провери тѣй, както се проверява промѣната, която става въ гладния човѣкъ, слѣдъ като се нахрани. Такъвъ човѣкъ се ободравя, развеселява. Да мислимъ идейно значи да имаме за настоящето време такава сѣществена храна, която може да даде сила и потикъ на нашия умъ. Тази сила и храна може да взимаме отвсякъдѣ. Споредъ мене всички писатели отъ какъвто калибъръ и да сѣ, сѣ цвѣтя и затова вие, като пчелитѣ, извадете си медъ отъ който цвѣтъ искате. Не мислете, защо сѣ създадени тѣзи или онѣзи цвѣтове, всички цвѣтове сѣ създадени съ опрѣдѣлено прѣдназначение. Всѣко нѣщо, било то добро или зло, всѣка мисль, всѣки ангелъ или демонъ, и тѣ си иматъ своето прѣдназначение въ козмоса. Какво нѣщо сѣ ангелитѣ и демонигѣ? Тѣ прѣдставляватъ движение въ двѣ противоположни посоки. Еднитѣ сѣ пълни кофи, които отиватъ нагорѣ, а другитѣ сѣ празни кофи, които сли-

затъ надолу. Ние искаме само пълни кофи. Добрѣ, ние искаме пълни кофи, но като се изпразнятъ тѣ, отдѣ и какъ ще се напълнятъ? Слѣдователно, праведниятъ, като отидѣ горѣ, ще стане грѣшникъ, а грѣшниятъ ще стане праведенъ. Съ това имаме движение на колелото, по което върви прогресътъ на човѣчеството. Човѣкъ трѣбва да съзнава, че може да бѣде и грѣшенъ, и праведенъ, но трѣбва да върши волята Божия. Човѣкъ, който гради, не може да не се оцапа. Не трѣбва да ни мислите, че нѣма да оцапате своя умъ. Насъ не трѣбва да ни смущаватъ законитѣ на държавата. Ние трѣбва да имаме въ себе си други закони, отъ които нашето битие се обуславя, защото когато България и всички държави изчезнатъ, земята и слънчевата система се прѣвърнатъ, ние пакъ ще съществуваме. Земята ще се промѣни, тя нѣма да бѣде такава, каквато я виждаме днесъ; затова България не опрѣдѣля вашето битие, а вие опрѣдѣляте битието на България. И тѣй, казвамъ: на земята, цѣлото зависи отъ своитѣ части, а въ духовния свѣтъ, частицитѣ зависятъ отъ своето цѣло. Ще ви изясня тази мисль. Двадесетъ милиона хора на земята може да се сплотятъ въ една обща идея и общи чувства и да образуватъ единъ народъ, обаче, единъ день, тѣхнитѣ идеи и чувства може да се измѣнятъ така, както се измѣня гѣсеницата, когато прѣминава въ пеперуда. По сѣщия начинъ и вие нѣма винаги да бѣдете българи, ще се простите съ своята националность и ще измѣните начина на своя животъ. Една гѣсеница прѣкарва това положение само 40 дни, а послѣ прѣминава въ пеперуда. Единъ народъ е поставенъ въ дадена форма само за 40 дни и прѣзъ това врѣме нему прѣдстои да изпълни всички свои задължения къмъ себе си и, слѣдъ това ще заживѣе съ други идеи и чувства. Тогава ние можемъ да замѣнимъ думитѣ българинъ, французинъ, германецъ съ съвсѣмъ други понятия. Като кажемъ думитѣ: рѣка, кракъ, мозъкъ, бѣлъ дробъ, ние имаме извѣстна прѣдстава. Значи всѣко нѣщо си има смисль въ своя организъмъ. Какво означава думата „българинъ“ въ общитѣ организъмъ? Азъ турихъ българитѣ въ черния дробъ, но трѣбва да знаете, че частицитѣ на черния дробъ, както и всички същества, еволюиратъ и постоянно се измѣняватъ. Така и българитѣ слѣдъ врѣме ще минатъ въ

друга форма на развитие. Тогава ще търсите българина по-горѣ въ организма.

Велика мъдростъ е да разберете смисъла на отхвърления камъкъ. Камъкътъ означава неизмѣнното, постоянното, непромѣнчивото. Ние принадлежимъ на извѣстна църква, а отхвърляме принципитѣ на природата, но трѣбва да знаемъ, че нашитѣ философи ще изчезнатъ, а принципитѣ на природата ще останатъ неизмѣнни. Каквото е създала майката-природа, то си остава. Замислете се, защо се раждате мъже или жени; защо въ едно сѣмейство се ражда първо момиче а нѣкога, обратно — момче; защо сте наклонни къмъ извѣстна философска система, защо сте приели християнството и т. н. Ще ми отговорите: „Защото християнството спасява хората“. Съгласенъ съмъ 50% съ васъ. Тогава казвамъ: вие сте били болни и сте излѣзли вече отъ болницата. Въ такъвъ случай, какво отношение има болницата къмъ васъ, които сте оздравѣли и започнали да орете и сѣете? Или ще започнете всѣки день да ходите въ болницата и да благодарите не лѣкаря, че ви е излѣкувалъ? Единъ день лѣкарътъ ще ви каже: „Стига вече благодарности, защото имамъ и други болни“. Ще кажете: „Ние трѣбва да се молимъ на Бога“. Разбира се, че трѣбва да се молимъ, но не като болни хора, а като здрави. Като болни хора ще пиете лѣковетѣ, ще лежите на гърба си, ще се обръщате отъ едната страна на другата, ще калѣничите отъ болки, но като здрави, ще вземете ралото и мотиката и хайде на нивата и лозето, и ще правите поклони. Всѣки боленъ човѣкъ е християнинъ. Но ще кажете: „Азъ съмъ отъ друга партия“. Отъ каквато партия и да си, какъвто и да си по вѣроизповѣдание и възгледъ, било будистъ, мохамеданинъ, теософъ, окултистъ и др., боленъ ли си, ти си християнинъ. Нѣкои ме питатъ: „Защо християнството не е поправило свѣта“? Отговарямъ: християнството е наука за болни хора и то е помогло на тѣхъ, доколкото е могло; а въ свѣта нѣма още наука за здравитѣ хора. Нѣкой козва: „Азъ искамъ да се занимавамъ съ велики идеи“. Питамъ: ти свърши ли съ всички лѣкарства, съ всички болни, прости ли се се съ всички сестри милосердни, излѣзе ли отъ болницата? Ако си се справилъ вече съ всичко това, ще може да влѣзешъ въ свѣта, ще научишъ закона на християнст-

вото и тогава можеш да намѣришъ свѣтлата си майка. Вие, съврѣменнитѣ хора, сте християни, но не сте още синове Божи. Горко сега на този, който каже, че е синъ Божи; биха го обѣсили, биха го смѣтали за еретикъ, за смахнатъ човѣкъ и т. н. Синъ Божи е човѣкъ, здравъ физически, душевно и умствено, и той не умира. Така го опрѣдѣлямъ.

Ние трѣбва добръ да разбираме Христовото учение. Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да сторя не своята воля, а волята на Онзи, Който ме е изпратилъ“. Кой е Той? Още не Го знаете. Всички Го търсятъ пипнешката, и свѣщи Му палятъ, и тамянь кадятъ, и нагорѣ гледатъ, и ядатъ, и пиятъ, и четатъ, и никой не Го знае още. Горчива истина! „Това е животъ вѣченъ, да познаешъ Единаго Истинаго Бога“. Какво значи Богъ? — Богъ значи движение въ права посока на твоето битие. Богъ е туй, което стимулира правилното движение у васъ. Движението азъ тълкувамъ или прѣвеждамъ съ думата любовь, защото само любовта образува движение. Мома или момъкъ, като се влюбятъ единъ въ другъ движатъ се единъ къмъ другъ. Хората като се влюбятъ въ нѣкое учение, обикватъ всички. Слѣдователно, болнитѣ хора, които азъ наричамъ християни, сж отхвърлили този кимъкъ на жгѣла, защото не имъ трѣбва, Ние, като болни хора, лежимъ на гърба си и чакаме все на готово. Викатъ нѣкой лѣкаръ при единъ боленъ, и послѣдниятъ вика: „Охъ, г не докторе“, но като му сложатъ кѣфтета, яде. Яде той, но и пѣшка. Вашитѣ кухни сж за болни хора. Мажътъ дойде отъ работа и започва да вика: „Защо не си сготвила, не знаешъ ли, че съмъ боленъ човѣкъ, че съмъ християнинъ“? Казвате: „Благородно е името християнинъ“. Да, но докато си въ болницата, а излѣзешъ ли отъ нея, вече не си християнинъ. Азъ разсѣждавамъ идейно, не ме разбирайте криво. За мене въ свѣта нѣма противорѣчия, всичко е ясно. Ако всички бихте разбирали въпроситѣ тѣй, както азъ ги разбирамъ, свѣтътъ въ единъ день щѣше да се оправи. Азъ си прѣдставлявамъ хората отъ сегашния свѣтъ завързани единъ за другъ, за да бждатъ по-сигурни въ живота. Азъ казвамъ: прѣстанете да се върватъ. Вързването е признакъ на болезнено съзнание, защото само болнитѣ се осигуряватъ. Старитѣ хора казватъ:

„Ние трѣбва да се осигуримъ“. То значи: ние трѣбва да се смиримъ, да станемъ християни на стари години, да заживѣемъ за Бога. Това сж всички хора, които отхвърлятъ живия камъкъ. Всѣки човѣкъ, който не изпълнява волята Божия, все остарява. Ще ви приведа единъ разказъ отъ Шекспира, взетъ отъ датския животъ. Единъ много мѣдъръ царь искалъ да направи опитъ съ единъ прочутъ човѣкъ въ своята държава, нареченъ за своята святостъ и чистота „Антонъ Праведни“. Царьтъ повикалъ единъ день Антонъ Праведни при себе си и му казалъ: „Искамъ да те оставя извѣстно врѣме да управлявашъ вмѣсто мене, безъ да знае народътъ за отсъствието ми“. На първо врѣме Антонъ Праведни се отказвалъ, но послѣ се съгласилъ, Заелъ той царското мѣсто и понеже въ това врѣме имало много голѣми развратъ, издалъ строга заповѣдь: „Всѣки, който се улови въ прѣлюбодеяние, да се екзекутира“. Синътъ на единъ прочутъ датски велможа се провинилъ въ това прѣстѣпление. Извикалъ го Антонъ Праведни при себе си и му казалъ: „Ти си се провинилъ злѣ и, споредъ заповѣдта, ще трѣбва да бѣдешъ екзекутиранъ“. Младецътъ се уплашилъ много и рѣшилъ да изпрати сестра си, която била чудна хубавица и се готвела да постѣпни колугерка, да измоли живота му. Като видѣлъ тази хубавица Антонъ Праведни, ѝ казалъ: „За нищо друго нѣма да се съглася да простя брата ти, освѣнъ ако се согласишъ да ми станешъ любовница, безъ да знае за това нѣкой“. Антонъ Праведни билъ жененъ и разведенъ съ жена си, а отпослѣ станалъ праведенъ. Сестрата се погнусила отъ това условие и казала на брата си, че той ще трѣбва да понесе наказанието си. Братътъ я запиталъ: „Какво лошо има въ това, ако се согласишъ; поне ще се пожертвувашъ за мене“. Мѣдриятъ царь узналъ тайно това, намѣрилъ разведената жена на Антония и ѝ казалъ да се прѣоблѣче въ дрехитѣ на красивата дѣвица и въ опрѣдѣления день да му се прѣдстави. Като успѣлъ въ своето желание, Антонъ издалъ заповѣдь да екзекутиратъ младая момъкъ; съ това той искалъ да се ухитри. Мѣдриятъ царь узналъ и това, и казалъ на началника на затвора да не се екзекутира младия момъкъ. Слѣдъ туй повикалъ Антония на обяснение. Тогава Антонъ Праведни се изповѣдалъ и казалъ: „Всичко на свѣта можахъ да побѣда, но

прѣдъ очитѣ на красивата жена не можахъ да устоя и паднахъ“.

Падането на всички съврѣменни хора е тамъ. Хора, които се свързватъ въ едно общество или братство, безъ да вѣрватъ, извършватъ подобно прѣлюбодѣние. Хора, които минаватъ отъ едно братство въ друго, които се женятъ за една, втора и третя жена, въ моитѣ очи сѣ като Антонъ Праведни, и тѣ нѣма да придобиятъ никаква мѣдростъ. Мѣдростъта е вѣтрѣ въ самата природа, вѣтрѣ въ насъ, и затова ние трѣбва да се вслушваме дълбоко въ онова вѣтрѣшно побуждение, да вървимъ въ посока на онзи камѣкъ, който ще ни покаже, съ коя или съ кого трѣбва да се съединимъ. Ако човѣкъ придобие мѣдростъ и има за цѣль да злоупотрѣбява съ нея, той прѣлюбодѣйствува. А този, който придобъе любовъ и злоупотрѣби съ нея, той прѣлюбодѣйствува. Всѣка благородна мисль или чувство, което се изопачава, е прѣлюбодѣние.

Слѣдователно, цѣлиятъ свѣтъ е боленъ. Всички днешни болни хора сѣ християни. Най голѣмиятъ позоръ, който носи днесъ Христосъ въ свѣта, е християнството, съ което всички се кичатъ. Ако турите този позоръ на гърба си само за 24 часа, тогава ще изпитате най голѣмо отвращение въ свѣта, като видите, какъ всичко днесъ се върши въ името на Христа. Всичко най-лошо днесъ се върши въ името на религия, цивилизация, свети чувства. И колко мерзки сѣ подбудителнитѣ причини за всичко това! Ето защо ние трѣбва да се стремимъ всички да станемъ синове Божии. Сега ще изтълкувамъ думата „християнство“ въ обратенъ смисль. Христосъ е човѣкътъ, който е винаги здравъ, поставилъ е въ редъ и порядѣкъ своитѣ мисли и желанія, побѣдилъ е страститѣ си и се нарича Синъ Божии. Само когато научимъ божествената мѣдростъ, само тогава ние ще бѣдемъ въ състояние да разбираме истината, да станемъ господари на положението, и само тогава ще прѣобразимъ свѣта. Тогава ще се наречемъ и синове Божии. А днесъ болнитѣ хора управляватъ свѣта и за това е такъвъ, затова въ него има повече ножове, лѣкарства, болнични легла, губерки за инжекции и др. Тази наука ще бѣде само за болнитѣ, но отъ нея тѣ повече ще се измѣчватъ. Днесъ срѣщамъ хора отъ разни съсловия, които не могатъ да се споразумѣятъ. Днеш-

ниятъ човѣкъ е единъ кръсть безъ окръжностъ, т. е. човѣкъ въ болницата и казва на другитѣ: „Трѣбва да си носимъ кръста“. На единъ англичанинъ, който ми каза: „To put Christ on“, азъ му отговорихъ „To put Christ in“, т. е. той ми каза: „Да се облѣчемъ въ Христа“, а азъ му отговорихъ: „Да възприемемъ Христа въ себе си“. И въ нѣкои пѣсни се пѣе: „Да се облѣчемъ въ Христа“. Азъ казвамъ: не трѣбва да се облѣчемъ въ Христа, защото обличането е врѣменно сѣстояние, то е единъ прѣходъ, а да възприемемъ Христа вътрѣ въ себе си, да станемъ синове Божии, да станемъ здрави. Ако съврѣменното общество мисли така, ще научи правилно този законъ. Чрѣзъ страданията хората ще се научатъ на доброто. Въ земята е влѣзълъ единъ новъ елементъ, който ще оправи свѣта. Той е чистиятъ въздухъ. Изнесете единъ боленъ горѣ на планината, на чистъ въздухъ, и той, въпрѣки своята воля, ще оздравѣе. Иде моментъ, въ който безъ да съзнаваме, ще оздравѣемъ. Страданията сѣ потикъ, тѣ ни изкарватъ на високо мѣсто. Когато нѣкой сгрѣши, разболѣва се и казва: „Нѣма да правя повече така“. Значи, той ликвидира своята смѣтка. Когато ликвидираме съ грѣховетѣ си, ние трѣбва да възприемемъ любовта, мѣдростта на здравето и на безсмъртието, и тогава ще бждемъ близо до вратата на великия храмъ, въ който ще научимъ великата истина на живота. Ние се стремимъ къмъ животъ, който може да имате само тогава, когато излѣзете отъ тия болници.

Отсега нататѣкъ прѣстанете да казвате, че Христосъ ви спасява, а казвайте: „Ние ще живѣемъ за Христа, ще помагаме на болнитѣ да излѣзатъ отъ болницитѣ и ще ги заведемъ вънъ отъ градския животъ, защото той е нехигиениченъ“. Трѣбва да се излѣзе по нивитѣ и полята и тамъ да се оре и копае. Българинътъ като оре, казва, че България е уредена, а който не оре, безпокои се, докѣдъ ще се даде земя на България; коя частъ отъ Македония, коя частъ отъ Добруджа и т. н. Това не е българщина, такъвъ българинъ не живѣе даже и въ черния дробъ на общия организъмъ, а се намира по-долу отъ него. Вземете ралото, остена, орете и сѣйте безъ къклица, и кажете: „Ние сме здрави хора на новата култура и, слава Богу, че се освободихме отъ болницитѣ“. Още единъ при-

мѣръ: въ една болница имало двама болни парализирани, които считали за безвъзвратно изгубени и затова ги поставили сами въ едно отдѣление. За тѣхно щастие, единъ день болницата се запалила и, въ бързината, успѣли да изнесатъ вънъ всички болни отъ болницата, като забравили само двамата паралитици. Както лежали, тѣ усѣтили, че огъньтъ започналъ да ги понапича. Въ този критичинъ моментъ за живота си, тѣ забравили, че сж болни и изкочили навънъ отъ болницата. Като се видѣли здрави, тѣ благодарили на Бога, че болницата се запалила, за да оздравѣятъ и да се освободятъ отъ това велико робство. И вие кажете сега: Да изгори тази болница, за да излѣземъ ние, паралитичитѣ, и да кажемъ: Слава Богу, можемъ да мислимъ вече, тъй както Богъ иска, а не както хората искатъ.

Бесѣда, държана на 1 юний 1919 година.

Гърбавата жена.

„И положи на нея ржцѣ и тозъ
часть се изправи жената и славѣше
Бога“, ¹⁾

Първото положение въ живота е да се прѣдстави истината въ нейната дѣйствителна форма. Има истини реални и отвлѣчени, или положителни и отрицателни. Ако се движите по цѣвѣта на целзиевия термометъръ, отдолу нагорѣ, както се повишава температурата, вие ще имате положителна истина, но движите ли се отгорѣ надолу, ще имате отрицателна истина. Въ първия случай топлината ще се увеличава, а въ втория случай ще се намалява. Ще кажете: „Какво отъ това, дали се увеличава или се намалява топлината?“ — Това нѣщо е отъ голѣмо значение. Въ природата само чрѣзъ топлината се произвеждатъ всички растителности и всички плодовити дървета. Този законъ е вѣренъ и за човѣшкия умъ и сърце. Думата „топлина“ прѣвеждамъ съ думата благородни чувства. Най-благороднитѣ мисли, чувства и дѣйствия се раждатъ отъ топлината.

Ще ме попитате: „Какво отношение има това, че Христосъ е положилъ ржцѣтъ си върху тази жена?“ — Жената е основа въ свѣта. Свѣтътъ не може да съществува безъ жени. Ако можеше свѣтътъ безъ жени, Господъ не би ги създалъ. Нѣкои ще ми възразятъ, че Господъ е направилъ най-напрѣдъ Адама. Да но кой Адамъ? Който бѣ направенъ отъ прѣстъ ли? Господъ създаде мъжкия и женския полъ заедно. Мъжкиятъ и женскиятъ полъ подразбиратъ една противоположностъ въ свѣта, но и това разногласие е велика наука. Христосъ искаше да постави та-

¹⁾ Ев. Лука 13; 13

квадратътъ т. е. неутралната зона, която раздѣля квадрата на два тригълника. Така използвани геометрията и математиката, ще се намѣри извѣстно съотношение между тѣхъ и живота. За да се излѣкува човѣкъ, да се излѣкуватъ неговитѣ умъ, сърце и воля, трѣбва да има най-малко три условия. Не може да се излѣкува човѣкъ, на когото дробоветѣ, мозъкътъ и стомахътъ сж развалени. Ще ми възразите: „Ами какъ е излѣкувалъ Христосъ толкова болни хора и то отъ различни болести“? — Христосъ е лѣкувалъ само тѣзи хора, които сж имали извѣстни прѣпятствия въ живота си, а дробоветѣ, стомахътъ и мозъкътъ имъ сж били на мѣстата си. Азъ взимамъ стомаха като емблема на физическия животъ, дробоветѣ като емблема на умствения животъ, а мозъка — на духовния животъ на човѣка. Слѣдователно, ако не сте свързани съ силитѣ на тия три свѣта, вашата гърбица не може да се оправи. За да може да стане дѣтето, върху което майката полага ржцѣтъ си, трѣбва и то само да има това желание, трѣбва да има извѣстна мисль. Тази аналогия се отнася и до отдѣлнитѣ народи. Всѣки народъ е подобенъ на едно дѣте. За единъ народъ казватъ, че е младъ, а за другъ, че е старъ. Ако единъ народъ е младъ, то майка му трѣбва дълго врѣме да го кже въ коритото и да полага ржцѣтъ си върху него, докато проходи. При това, извѣстно ви е, че дѣтето, което прохода за пръвъ пътъ, минава прѣзъ много перипетии; има много падания, ставания, но това нищо не значи. Ще ме запитате: „Какво отношение има този стихъ къмъ днешния животъ“? — Слънцето проектира своитѣ лъчи всѣки день надъ насъ, тѣ сж божественитѣ ржцѣ. Но какво се крие въ тѣхъ? Христосъ всѣка сутринъ проектира своитѣ ржцѣ чрѣзъ тѣзи лъчи. Ако мозъкътъ, стомахътъ и дробоветѣ ви сж здрави, вашата гърбица непрѣмѣнно ще се изправи. Ще ми възразите, че това не е съобразно съ днешната църква. Коя църква? Която хората сж образували, или която Богъ е създалъ? Ако е Божията църква, това е природата. И въ нейния символъ азъ вѣрвамъ. А онѣзи, които искатъ да дръжатъ едната звъзничка, а останалитѣ да

изминаха 2000 год. слѣдъ Христа, и какви ли не ученици и проповѣдници дохождаха, а гърбицата на цѣлото човѣчество и на българския народъ въ частностъ, стои. Защо? Защото тѣ не вѣрватъ въ това, което Христосъ е училъ. Разговарялъ съмъ съ много свѣтски лица и съмъ забѣлѣзвалъ че тѣ сж по-възприемчиви за великитѣ истини, отколкото нѣкои духовни. Това не е осъждане или упрѣкъ. Ако учителътъ ви даде една задача да я рѣшитѣ, и вие не можете да я рѣшите правилно, учителътъ казва, че задачата не е разрѣшена. „Но какъ така, господинъ учителю, азъ се мъчихъ много, докато я рѣша. Освѣнъ това моята баща и дѣдо сж богати, добри хора, възможно ли е да не мога да я рѣша?“ Всичко друго може да е така, но задачата не е рѣшена. Като не успѣятъ съ това, започватъ да носятъ цвѣтя, пари и др. нѣща на учителя, но задачата остава пакъ нерѣшена. Не, знайте, че училищата, гимназиитѣ, университетата сж основани за знания, а не за подкупъ. Гледамъ, всички съврѣмenni хора носятъ свѣщи въ църквитѣ, палятъ ги, но задачата остава пакъ нерѣшена. Ти може да си царъ, но твоята душа, сърце и воля оставатъ гърбави. На такъвъ човѣкъ казвамъ: ти нищо нѣма да направишъ въ свѣта и винаги ще бъдешъ робъ на условията, въ които живѣешъ. Съврѣмenniитѣ хора се оправдаватъ съ условията, че тѣ сж били тежки, неблагоприятни. Ако поставя нѣкой човѣкъ въ едно хубаво здание, и му създамъ всички най-добри условия за работа, а той внесе всичкия боклукъ отвънъ въ стаята, какво ще стане съ тѣзи добри условия, които му се дадохъ? Такъвъ човѣкъ ще се оплаква отъ лошитѣ условия на живота си, а кой ги създаде? — Той самиятъ. Какво трѣбва да направи? — Да ги измѣни, но не да събори къщата, а да я изчисти. Не спазвашъ ли добритѣ условия, които ти се дадатъ, ти ще приличашъ на онѣзи гарджета, които, слѣдъ като изцапали гнѣздото си, започнали да се молятъ на майка си да се прѣмѣсти въ друго гнѣздо, защото това било много нечисто. Майката ги запита: „Ами и вие ли ще дойдете въ новото гнѣздо?“ — „Разбира се“. — Тогава в е и новото гнѣздо ще изцапате“. Ще ви приведа подобенъ примѣръ за вълка. Единъ вълкъ отишълъ да се оплаче на лисицата отъ хората, че сж много лоши, защото постоянно го прѣслѣдвали. „Ще отида при други добри,

благородни хора“, казалъ той. Лисицата го запитала: „Ами жбитѣ си ще вземешъ ли“? — „Разбира се, може ли безъ жби“? — „Тогава и тѣзи хора ще те гонятъ“. Човѣкъ трѣбва да разбира основния законъ, споредъ който да се поставя всѣко нѣщо на мѣстото му. Ако имашъ жби, трѣбва да знаешъ, какъ да ги употребявашъ. Съ това Христосъ искалъ да покаже, че всички хора, които вѣрватъ въ Него, трѣбва да иматъ воля, да изправятъ живота си. Жена, отъ санскритската дума „зео“, на български означава животъ. Животътъ на тази жена е станалъ гърбавъ, но за да се поправи той, божествената воля трѣбва да го направлява въ тази посока, че да се прояви разумно. Какъ би се проявилъ божествениятъ животъ? — Голѣма грѣшка е това, да мислите, че много знаете. Не отричамъ, че имате познания, но бихъ ви попиталъ: като сте учили алгебра, геометрия, за какво бихте си послужили съ тѣзи формули? Разглеждамъ учебници по алгебра, геометрия и виждамъ, какви велики истини сж скрити въ тѣзи формули, но тѣ оставатъ неразбрани въ дълбокия имъ смисълъ и за учители и за ученици. Тия сѣмена не сж посѣти още въ науката. У насъ има една апатия къмъ дълбоката истина. Има само едно механическо вѣрване: ние чакаме да дойде Богъ, та Той да оправи всичко, Той да ни научи на всичко, безъ да седнемъ сами ние да работимъ и да издирваме. Така ние приличаме на онзи богатски синъ, който наслѣдилъ голѣмо състояние отъ баща си. Ходилъ той по концерти, балове, разхождалъ се отъ градъ на градъ, обиколилъ всички по забѣлжителни мѣста въ свѣта и като се върналъ, най-послѣ, казалъ: „Нѣма никакъвъ смисълъ въ този животъ“. Такъвъ човѣкъ, който, като туристъ, обикаля градоветѣ или събира знания въ училището безъ да ги приложи, азъ го считамъ като просякъ, който ходи съ своята торба отъ кѣща на кѣща да събира подаяния и ги трупa на едно мѣсто. При това, нѣкадѣ го приематъ добръ, а другадѣ го нахукватъ, докато у него се убие всѣко честолюбие. Това е израждане на човѣка. Всѣки, който очаква на другитѣ, ще се изроди. Въ Писанието се казва: „Вѣрвай, надѣвай се и люби“, а това значи — имай воля. Да проявишъ воля, значи да се противопоставишъ на цѣлия свѣтъ, ако е противъ твоитѣ убѣждения, които ти си провѣрилъ и искашъ да прокарашъ.

Може да ти кажатъ, че е глупаво да устоявашъ на това, но ако имашъ воля ти нѣма да се откажешъ по никои начинъ. Ще кажешъ: „Вѣрвамъ и нищо по-вече“. Ще кажете, че е глупаво да вѣрва човѣкъ. Може би, но азъ не съмъ срещналъ човѣкъ, които да не вѣрва, само че нѣкои мислятъ, че не вѣрватъ, т. е. иматъ само отражение на вѣрата въ себе си, слизать надолу и губятъ своята топлина. Нѣкои вѣрватъ, че ще изгубятъ живота си, че жената имъ е лоша, че нищо нѣма да излѣзе отъ тѣхъ и т. н. Това не е знание, а само вѣрвания. Ако казвате, че имате знания, бихъ ва попиталъ: „Защо ви говоря върху този стихъ“? Ще отговорите: „Прѣдполагаме, вѣрваме“. Ще приличате на онѣзи селяни, на които единъ свещеникъ излѣзълъ да проповѣдва и ги запиталъ: „Братя, знаете ли, какво ще ви говоря“? — Не знаемъ. „Е, като не знаете, нѣма защо да ви говоря“. — „Не, знаемъ, знаемъ“! Е като знаете, тогава нѣма защо да ви говоря“. Азъ не поставямъ така въпроса, но класифицирамъ християнитѣ на такива, които иматъ общъ центъръ и които нѣматъ, т. е. на такива, които се движатъ по правилни кръгове и на такива, които се движатъ по криви, хиперболични линии. Нѣкоя комета се покаже въ пространството, приближи се до слънцето и послѣ изчезва. Защо се е проектирала тази комета въ свѣта? Ако нѣкой човѣкъ иска отдалечъ да ви поздрави, да ви хвърли едно далекобойно оръдие, нѣкоя граната, той има за това нѣкаква цѣль. Азъ смѣтамъ, че и кометитѣ излизатъ отъ своето мѣсто, съ цѣль да поздравятъ слънцето; минаватъ покрай свѣта, и нѣкой път се пукатъ и послѣ пакъ отминаватъ въ пространството. Всѣка комета има точно опрѣдѣлена мисия, и нейното появяване може да се разгледа отъ физическо, отъ астрономическо или отъ духовно гледище. Първо прѣдстои да се разгледа нейното движение, защо е дошла и т. н. Така, и много отъ васъ сж комети, които слѣдъ хиляди години ще се изгубятъ изъ пространството. Вие се явявате и не се движите въ кръгъ, но въ хипербола; движите се вънъ отъ пространството, като мѣните мѣстото си, докато дойде друга нѣкоя планета да измѣни вашия центъръ и да ви тури въ кръгъ.

Христосъ дойде да измѣни тази хипербола въ кръгъ и да ви тури въ центъра, да измѣни пътя ви. Така Хри-

стосъ измѣни орбитата на тази жена. Като стана тя се намѣри въ единъ мѣдъръ свѣтъ, започна да слави Бога, т. е. да учи и разбира живота си. Нейното положение е като на човѣкъ, изваденъ отъ затворъ и поставенъ въ най хубавитѣ мѣста на природата, да се радва на чиститѣ извори; да вкуси отъ наи хубавитѣ ѣ плодове и да се наслаждава отъ неизказанитѣ ѣ прѣлести. За да изправимъ живота си, намъ е потребна положителна божествена наука. Мнозина отъ васъ, като ме слушатъ въодушевяватъ се и казватъ: „Всичко можемъ да направимъ, за да поправимъ живота си“. До края на седмицата обаче, това въодушевление мине, и вие си казвате: „Не, не можемъ да направимъ тсва нѣщо. Пъкъ вие надали сте проучили този въпросъ, както трѣбва“. Нѣма въпросъ, който билъ той отъ социално или духовно гледище да не съмъ проучилъ. Разбирамъ го по форма, по съдържание и по смисълъ, както по дѣйствието на божествената воля и по дѣйствието на божествения Духъ. Азъ разбирамъ по воля и по духъ това божествено тѣло, което въ свѣта не се мѣни, т. е. онѣзи идеи, които сж неизмѣнни, които сжществуватъ вѣчно, и дѣйствиата, отъ които свѣтътъ се гради, — това божествено тѣло, въ което волята се проявява. Подъ духъ разбирамъ божествената душа. Отъ тази божествена душа произтича това, което наричаме любовъ. Духътъ ражда любовта, защото любовта е плодъ на този духъ. На български езикъ думата „духъ“ произлиза отъ духане на вѣтръ, но съ това почти е изгубенъ смисъла на тази дума. Духътъ е онова висше разумно начало, чрѣзъ което въ съприкосновение, непрѣмѣнно ще разберете смисъла на живота и ще заживѣете по всички негови правила. Съврѣменната наука обяснява пр чистѣ на всички аномалии въ обикновения животъ. Първата причина се дължи на неестествената храна, която туряте въ стомаха си. Богъ е направилъ човѣка да се храна съ плодове, а вие ядете месо. Местната храна е внесла такива отрови въ вашия организъмъ, че днесъ той прѣдставлява сборъ отъ нечистотии. Това го доказва и самата наука. Ако бихте имали непоковарено обоняние, вие бихте стра нѣли далечъ единъ отъ другъ, — токъвъ смрадъ се носи отъ ония, които ядатъ месо. Като ми каже нѣкой, че бoледува, първото условие за подобрене е да промѣни хра-

ната си. Ще кажете: „Ами съ какво да се храним?“ — Съ плодове. — „Скъпи сж“. На първо мѣсто трѣбва да измѣните условията на живота си. Приемате ли, че има единъ Господъ, който е създалъ всичко въ свѣта, готови ли сте да жертвувате за Него всичко? Този великъ лѣкарь, Който е вътрѣ въ васъ и на Когото съврѣмненитѣ лѣкари сж асистенти, казва: „Живѣй естествено!“ Азъ разглеждамъ този въпросъ въ много широкъ смисълъ. Плодната храна както и месната, съдържатъ различни елементи, поради което тѣ прѣдизвикватъ двѣ различни състояния въ нашия организъмъ. По сѣщия законъ, всѣка мисль, всѣко чувство у насъ може да произведатъ двѣ различни състояния, които въ далечното бъдеще на нашия животъ ще произведатъ два различни резултата.

Забѣлѣжете, че Христосъ положи двѣтѣ си рѣцѣ върху тази жина, а то значи, че положи десетѣтѣ си прѣста. Знаете ли какво значи да положишъ рѣцѣтѣ си върху нѣкой човѣкъ? Нѣма по велико благо отъ това простиране на рѣцѣтѣ върху главата на нѣкого. Казва се въ Писанието: „И дигна Христосъ рѣцѣтѣ си, благослови ученицитѣ си и имъ духна отгорѣ“. И днесъ вие страдате отъ това, че не си простирате рѣцѣтѣ. Това е молитва. Но казвате: „Азъ не се моля“. Да се молишъ, то значи да простирашъ рѣцѣтѣ си, а тамъ, дѣто има правилно движение, то е движение на духа. Молитвата е движение въ всѣка посока. Както краката се движатъ правилно, тѣй и сърцето, волята, всичко трѣбва да се движи въ своя пѣтъ. Какво ще почувствувашъ тогава? Въ такъвъ моментъ ще почувствувашъ, че ти си господаръ на своя свѣтъ, че всичко имашъ и не ще имашъ нужда отъ другитѣ. Може да те поставятъ въ затворъ и пакъ да се чувствувашъ щастливъ, а може да си въ царски палати, и пакъ да бъдешъ нещастенъ, като гърбавата жена. Единъ ученъ българинъ ми казваше, че искалъ пари; а то значи, че иска да бѣде като гърбавата жена. Не отричамъ и паритѣ, защото Богъ и тѣхъ допуска, но не трѣбва да ги изискваме отъ Бога, защото всичко си имаме. И азъ съжелявамъ, че всички българи искатъ да бѣдатъ гърбави жени, защото искатъ къщи и пари. Всичко, което имаме, трѣбва разумно да го използваме. Не ви казвамъ да напуснете този животъ, да напуснете мъжетѣ си, защото вие не сте

герои. Какво разбирамъ подъ думитѣ: да напуснете мъжете си. Жената уподобявамъ на директоръ на затвора, която слѣди постоянно, кждѣ отива мъжътъ и, какво прави, какъ прилага нейното учение, и за всѣка най-малка грѣшка го бие. Като казвамъ: „Жено, напусни мъжа си!“ това значи, остави го на свобода, остави свободно да израстатъ ранитѣ му. Днесъ всички хора се държатъ единъ за другъ, като кърлежи, и трѣбва сила, за да ги отдѣлишъ. Днешната религия се е обърнала на паразитизъмъ. Ако съмъ се събралъ съ нѣкой човѣкъ, за да го изсмуча, да се нахраня отъ него, това е изнудване. Владиката не е станалъ такъвъ за да се прѣхранва само отъ занаята си и да се грижи за ниви и къщи. Като говоря за свещеницитѣ, то не е да ги прѣзирате, а да изхвърлите изъ църквата всичко което е нечисто. Важна е идеята, която е вложена. Такива свещеници и владци азъ наричамъ гърбави.

Като дойде Христосъ трѣбва да положи рѣцѣтъ си върху всички попове за да се оправятъ гърбицитѣ имъ. Свещеницитѣ проповѣдватъ Словото Божие, но като излѣзатъ отъ църква, казватъ: „Ние проповѣдваме и говоримъ това, защото ни е такъвъ занаята, но въ сѣщностъ другояче мислимъ. Сега тъй ще вървимъ, а ще се оправимъ въ другия животъ“. Ако бихъ говорилъ тъй прѣди 500 години, биха ме изгорили за това. Не, азъ не съмъ отъ тѣзи които могатъ да бѣдатъ горени. И вие, които не искате да умирате, елате на това мѣсто, въ което азъ живѣя, станете негови граждани, то е толкова широко, въ него има много свѣтлина, ще ви дадемъ най-хубави къщи и най-хубава храна. Не мислете, че като влѣзете въ този свѣтъ, за който ви говоря, ще бѣдете бездѣтни. Чудни сѣ хората, като мислятъ, че като влѣзатъ въ другия животъ като станатъ свети, нѣма вече да раждатъ. Не, и тогава ще раждате само праведни синове и дъщери, а не грѣшни, както е било до сега. Да си светъ, да си чистъ човѣкъ, значи да не си гърбавъ. Споредъ този законъ, всѣки, който влѣзе въ това царство и се ожени, ще има само двѣ дѣца, едно момче и едно момиче. И тѣзи дѣца, като се оженятъ, ще иматъ сѣщо само двѣ дѣца, а не както Якова — дванадесетъ.

Христосъ положи рѣцѣтъ си върху главата на тази

гърбава жена и кази: „Благословението на твоят синъ и дъщеря да почива върху тебе, тѣ те спасиха“. Ако ви разправя миналото на тази гърбава жена, ще видите, че тя прѣдставлява една велика история. За тази гърбава жена всички пророци сѣ говорили. Разтворете стария завѣтъ и навсѣкъдѣ ще срѣщнете писано за нея: тя е списана въ всичкитѣ ѣ форми. И въ откровението се говори за нея: Въ първата ѣ фаза тя се прѣдставлява като жена, която седи на седемъ хълма, а въ втората фаза — тя е брѣменна жена, която ражда. Дѣтето ѣ се взема и се отнася на небето, а тя отива въ пустинята. Значи, гърбавата жена, като се освободи отъ гърбицата сѣ, ще роди мажко дѣте, сиречь, умѣтъ ти ще се събуди да мислишъ, и сърцето ти — да чувствуващъ. Тогава ще кажешъ: „отъ сега нататѣкъ азъ ще живѣя за своя синъ, т. е., за ума, и за него всичко ще жертвувамъ“. Азъ взимамъ ума не като органъ, а като божествена сѣщина. Не взимамъ човѣшкия умъ въ неговото израждане, защото той днесъ е станалъ посмѣшище. Като казвате, че много знаете, кажете ми, какво ще стане съ васъ слѣдъ една година; дали ще бъдете на физическия свѣтъ, или ще бъдете нѣкъдѣ на курортъ; дали слѣдъ една година ще има миръ и какво ще бѣде положението на България; ще плаща ли данѣкъ, или безъ такѣвъ ще мине. Всички тѣзи нѣща иматъ извѣстно съотношение. Ако днесъ плащаме нѣкакѣвъ данѣкъ, то е това, което отъ хиляди години дължимъ. Смѣшно е, когато хората се плашатъ, че България ще плаща контрибуция. Ами знаете ли, какви голѣми контрибуции сѣ плащали до сега хората, безъ да сѣ замислювали за това нѣщо? Колко живота сѣ минали опропадени и за какво и кому сѣ плащали тия контрибуции? Поради тѣхъ досега нищо още не е излѣзло отъ вашия животъ. Въ васъ, наистина, има нѣщо, но патѣтъ ви е изкривенъ.

И когато дойде Христосъ да постави върху васъ ржцѣтъ сѣ, вие ще започнете да славите Бога, ще познаете че се движите въ единъ центъръ. И тогава всичкитѣ събития, които ставатъ около васъ, ще иматъ друго значение. За да въздигне българския народъ, Господъ е изпратилъ своитѣ дѣца въ тази малка земя на пансионъ. Всички народи сѣ пансионни, дѣто квартируватъ добритѣ, божестве-

ни дѣца. Реномето на всѣки пансионъ се опрѣдѣля споредъ храната, обстановката, чистотата и реда, които владѣятъ въ него. И въ всѣки народъ ще се родятъ талантиливи хора, писатели, поети, гении, а послѣ светии, и сетнѣ ще дойдатъ Синоветѣ Божии, които ще се върнатъ назадъ, за да се благослови този народъ. Най-голѣмата награда за този пансионъ ще бѣде тази, че въ него е живѣлъ еди-кой си царски синъ като пансионеръ. Ще кажете: „Христосъ е правилъ толкова много чудеса между евреитѣ и тѣ не поумнѣха, та отъ светии и велики хора ще поумнѣятъ!“ Че и българитѣ не сж по-умни отъ евреитѣ. Ако Христосъ би дошълъ днесъ между французитѣ, англичанитѣ, германцитѣ или между българитѣ, то и тѣ биха постапили съ него тѣй, както и евреитѣ. Днешнитѣ войни показватъ, какви сж християнскитѣ народи. Христосъ трѣбва да простре рѣцѣтъ си върху тѣзи гърбави нареди, за да се изправятъ. Никому не казвамъ днесъ, че е културенъ човѣкъ, всички сж гърбави. И ние се нуждаемъ отъ друга, по-възвишена култура. Условиата на сегашната култура трѣбва да се измѣнятъ, за да подготвятъ явяването на божествената култура, за която всички сме призовани. Нашето бъдаще ще се опрѣдѣли отъ мислитѣ ни, а не отъ това, което прѣдставляваме външно. Може ли въ даденъ моментъ твоята мисль, която възприема нѣщо отъ невидимия свѣтъ, да не го изопачава? Кои свѣтли лъчи идатъ направо отъ слънцето и кои сж прѣчупени? Само тази свѣтлина и топлина, които идатъ направо отъ него, могатъ да ни направятъ здрави. И когато Христосъ прострѣ рѣцѣтъ си върху гърбавата жена, тя се изправи, като започна да слави Бога. Въ десетѣтъ прѣсти на рѣцѣтъ е всичката сила. Числото 10 означава да живѣешъ заедно съ Бога и да вършишъ Неговата воля. Единицата е Богъ въ свѣта, а нулата — условиата, при които човѣкъ може да се развива. Трѣбва да имашъ тия условия въ слизането и качването къмъ Бога и да носишъ своитѣ благословения на страждущето човѣчество, на всички, които сж се отклонили отъ правия път. Трѣбва да се знае значението на всички прѣсти на рѣцѣте, за да знаемъ, какво е искалъ да каже Христосъ съ полагане рѣцѣтъ си върху гърбавата жена. Съ това той ѝ казалъ: „Жено, на тебъ ти трѣбва воля“.

Палецътъ означава: дръжъ се съ божествения свѣтъ, не прѣзирай Божията воля и умъ; показалецътъ — бѣди чиста и пази правото, което Богъ ти е далъ; срѣдниятъ — отсѣждай всѣко нѣщо съ божествената мѣрка, за да бѣдешъ винаги справедлива и милостива къмъ всѣкого въ всички свои дѣйствия; прави това, което искашъ и другитѣ да правятъ на тебе; безименниятъ — обичай божествената наука: истината, хубавото и красивото въ природата, въ търговията не лъжи хората; кутрето или най-малкиятъ прѣстъ се отнася за търговията и иска да каже: „Изпридай добръ своята прежда за търговията и търчи добръ“. Такова е значението на прѣститѣ на едната рѣка, а значението на прѣститѣ на другата рѣка ще оставя за другъ път.

И когато положи Христосъ рѣцѣтъ си върху гърбавата жена, тя веднага стана и каза на Христа: „Разбирамъ смисъла на всичко, което ми каза и което е дълбоко скрито въ душата ми“. Можете ли и вие, като гледате прѣститѣ си, да кажете, че ще изпълните това, което се крие дълбоко въ тѣхъ по смисълъ и съдържание? Свещеникътъ благославя съ двата си прѣста и казва: „Въ името на божествения свѣтъ, въ името на нашата религия и справедливостта, възъ основа на науката и на материалния животъ, азъ ви благославямъ и — дай сега паритѣ“. Така постъпватъ и вие: направите най малкото добро и веднага казвате: „Дай сега паритѣ!“ Христосъ не каза на гърбавата жена да Го послѣдва, но и каза: „Жено, иди и отглеждай своитѣ дѣца по всички правила на божествената наука“, И отъ тази гърбава жена произлизатъ всички, които днесъ славятъ Бога. Тѣ сж синове и дъщери на тази гърбава жена, върху която Христосъ положи рѣцѣтъ си. Хиляди майки сж простирали рѣцѣтъ си върху своитѣ синове, но отъ тѣхъ излѣзли само нехранимайковци и вагабонти, защото майкитѣ не сж знаели, въ кой моментъ да простратъ рѣцѣтъ си върху тѣхъ. Ако единъ земледѣлецъ простре рѣцѣ и посѣе своето сѣме на нивата не въ опрѣдѣленото за това врѣме, нѣма да има никакъвъ резултатъ отъ неговата сѣтка. Това показва, че за всѣко нѣщо въ свѣта има опрѣдѣлено врѣме прѣзъ което трѣбва да се простиратъ рѣцѣ. Обикновено майкитѣ капятъ дѣцата си сутринъ и вечеръ и по този начинъ ги масажиратъ, разтриватъ, простиратъ рѣ-

цѣтъ си върху тѣхъ, като иматъ за това и своитѣ съображения. Всичко е добрѣ, но тѣ не знаятъ, какъ трѣбва да правятъ това. Най-великото, божествено изкуство е да знае майката, какъ да кѣпе, какъ да масажирва своето дѣте, и ако знае това, отъ него би излѣзълъ великъ гений или светия. Нужни сѫ училища за младитѣ моми, за да се научатъ, какъ да кѣпятъ и масажиратъ дѣцата си. Днешнитѣ майки гледатъ да извършатъ това нѣщо какъ и да е, за да бѣдатъ по-свободни. И за въ бѣдеще, ще ви дамъ единъ методъ, какъ да кѣпете дѣцата си. Този стихъ азъ свързвамъ съ много други стихове, тъй го тълкувамъ и го подписвамъ отдолу, защото, като го подписва, думитѣ му иматъ сила. Ще ме питате: „Какво означава подписването?“ — Когато посѣещъ нивата, ожънешъ житото, съберешъ го въ хамбара — това е подписъ. Когато напише човѣкъ нѣщо и се подпише подъ него, то значи, че трѣбва да устоява на думитѣ си. А днесъ ние лесно подписваме и малко изпълняваме. Христосъ само единъ пътъ прострѣ рѣцѣтъ си върху гърбавата жена, и тя се изправи. Христосъ иде сега, и ще простре рѣцѣтъ си върху цѣлата бѣла раса, тогава ще имаме една жена, единъ новъ животъ въ Европа, ще стане цѣло възрождение. Това брожение, което днесъ съществува въ свѣта; тия перипетии, които ставатъ, азъ ги уподобявамъ на оня процесъ, който става въ тѣлото. Може точно да ви опрѣдѣля, какъвъ вътрѣшенъ процесъ произвежда всѣка партия върху организма на отдѣлнитѣ хора. Слѣдователно, въ организма на всѣки народъ, въ който живѣе божествениятъ. Духъ, има отъ вѣкове наслоени известни мисли, съ които трѣбва да се боримъ. Когато единъ народъ придобие добри качества, това е благословение за него, но ако придобие лоши качества, то е ужасъ и тероръ за добритѣ хора. Добритѣ качества сѫ като рѣка, която носи само добри благословения, а лошитѣ качества сѫ рѣка, която влѣче и разрушава. Азъ ви говоря не като на българи, а като на човѣци, мислещи същества, у които има зачатѣкъ отъ божествения Духъ, душа и воля, за да може да се съединятъ у васъ тѣзи три елемента и да станете свободни граждани въ свѣта. Ще кажете: „Да имамъ властъ азъ бихъ направилъ това — онова“. Не, не искайте властъ, защото имате достатъчно, за да напра-

вите всичко, което пожелаете. Онази майка, която е окъпала добръ дѣтето си, тя е наложила вече своята власт. Ако всички майки биха простирали ръцѣтъ си разумно върху своитѣ дѣца, тѣй, както Христосъ направи, то и тази война не щѣше да стане. Ще питате: „Добръ, но какво ще стане въ бъдеще“? Христосъ, този разуменъ принципъ простира ръцѣтъ си огъ слънцето и, ако вие възприемете неговитѣ мисли, желания и воля: ако всичко това произведе промѣна въ васъ, за да съзнаете, че всички сте братя, че щастието на едного е щастие и на другиго, веднага вашиятъ животъ ще се прѣвърне въ една права линия, която се движи около единъ центъръ. Днесъ всички хора — богати, учени и пр. — иматъ различни центрове и съ толкова различни центрове искатъ да образуватъ едно общество. Това не е наука, а дисхармония. И азъ съмъ дошълъ до това заключение. Въ обиколкитѣ си изъ България отъ прѣди 10 — 15 год. азъ се занимавамъ съ изслѣждане главитѣ на българитѣ, измѣрвалъ съмъ ги съ кръгове, пергели, правилъ съмъ изчисления и съмъ дошълъ до извѣстни заключения. Като ме гледатъ, че правя такива изчисления, мнозина ме питатъ: „Какво правишъ“? — Уча се да смѣтамъ. Научилъ съмъ вече, отъ какви въпроси се интересуватъ българитѣ. Като пътувамъ за нѣкъдѣ, тѣ ме запитватъ: „Отдѣ идешъ и накѣдѣ отивашъ, съ каква цѣль пътувашъ и т. н.“? Веднѣжъ казахъ: „Отъ слънцето ида, да правя наблюдения въ България. „Можешъ ли да ни повѣришъ нѣкои отъ твоитѣ изслѣдвания“? — Това не повѣрявамъ. „Съ какво друго се занимавашъ“? — Бесѣдвамъ. „Плащатъ ли ти за това“? — Не, даромъ. „Какъ тѣй, не си ли жененъ, колко дѣца имашъ; баща ти и братята ти живи ли сж, българинъ ли си“? — За сега съмъ българинъ. И слѣдъ туй слушамъ да казватъ: „Плащатъ му отнѣкъдѣ, за това е ученъ човѣкъ. И азъ ставамъ ученъ, ако ми плащатъ“. И вие трѣбва съ пергела си всѣки день да измѣрвате главитѣ си. Азъ съмъ измѣрвалъ и наблюдавалъ много очи, уши, вѣжди, носове и съмъ дошълъ до заключение, какво означава дългиятъ носъ, широкиятъ носъ, дебелитъ вѣжди, високото широкото и низкото чело и т. н. Съ тѣзи заключения азъ съмъ дошълъ до Питагоровата теорема и виждамъ хора, у които хипотенузата е обърната нагорѣ, но такива хора

не общаватъ много, отъ тѣхъ нищо не може да очаквате. Ще кажете: „Какво да се прави съ такива хора“ — Да се обърне хипотенузата надолу, а не нагорѣ, т. е. върхътъ на тригълника да е нагорѣ. А това значи, мозъкътъ на човѣка трѣбва да е построенъ на квадрата, а не на хипотенуза. Иначе, ще имате човѣкъ, у когото прѣдната частъ на главата, дѣто сж умственитѣ способности, ще бѣде съвсѣмъ слабо развита, а ще прѣобладава само единъ егоизъмъ, една животинска натура. Такъвъ човѣкъ ще бѣде способенъ да извърши всички прѣстѣпления, безъ да знае, какво го очаква за въ бѣдеще. Дохождатъ при мене нѣкога двама млади, момъкъ и мома, които мислятъ да се оженятъ и ме питатъ, дали се схождатъ, дали сж единъ за другъ? Казвамъ: хипотенузата на твоята възлюбена е обърната нагорѣ, не сте единъ за другъ и, ако се вземете, ще ви биятъ, защото взимате чужда половина. И когато Христосъ прострѣ рѣцѣтъ си върху жената, хипотенузата ѝ бѣ обърната надолу. Прострѣнитѣ рѣцѣ трѣбва да бѣдатъ хоризонтални. Всички разстояния отъ върха на челото къмъ ухото трѣбва да бѣдатъ еднакви. Турете този човѣкъ, у когото тия разстояния не сж еднакви, въ каквото искате общество, той не може да използва богатата на живота, но измѣнятъ ли се отношенията, измѣнятъ се и всички прояви у човѣка. Това нѣщо може да проверите съ всѣко животно. Поставете нѣкое свирѣпо, жестоко животно при най-благоприятни условия, то не може да се измѣни. Много хора иматъ човѣшка форма, но тѣхната глава трѣбва да бѣде построена по всички правила на рационалнитѣ числа въ математиката и геометрията, а не на ирационалнитѣ числа. Учили ли сте рационални уравнения? Има рационални корени въ свѣта. Тѣ сж божественитѣ основи, турени дълбоко вжтрѣ въ нашия битъ. Когато разберете тѣзи математически съотношения, като видите една правилна геометрическа фигура, вие веднага ще познаете божественитѣ условия, вложени въ нея. Когато видите единъ цвѣтъ съ петъ, шестъ, седемъ листа и повече, знаете ли, какви сж тия числа, рационални ли сж или ирационални? Знаете ли, какви задачи сж скрити въ тия числа на цвѣтята? За тази математика азъ търся езикъ на българитѣ, съ който да изразя съотношението между тѣзи числа въ листенцата и цвѣтоветѣ на цвѣтята.

снодъ ще ми помогне“, послѣ подигни рацѣтъ си нагорѣ, и у тебъ ще се роди извѣстна идея. Нѣкой казва, че е честенъ човѣкъ, а си затваря очитѣ и гледа надолу. Не, отвори очитѣ си и кажи, че си честенъ човѣкъ. Ние днесъ говоримъ нѣща противоположни на добрия животъ. Дѣтето казва, че ще слуша, а гледа надолу. Дѣте, което човърка въ ухото или носа си, не е добро. Когато нѣкой иска да му помогнешъ, а се почесва зацъ ухото, това показва, че той нѣма опрѣдѣлена идея. Като положи 10-тъ си прѣста Христосъ съ това изрази науката, на която всички резултати сѣ изчислени математически. Молитвата е наука, и вие дълго врѣме трѣбва да се учитѣ, какъ да държите правилно рацѣтъ си, какъ да движите езика си. У нѣкого погледътъ е страшенъ. Защо? — Защото у такъвъ човѣкъ свѣтътъ е неустроенъ. Другъ погледъ е жестокъ или на жгълъ. Защо? — Защото жгълътъ на Питагоровата теорема е изкривенъ. Очитѣ ти трѣбва да сѣ меки, винаги отворени, въ почиваше състояние; да бѣдатъ готови да възприематъ Божествената Истина.

Това е говорилъ Христосъ на гърбавата жена, това ви казвамъ и азъ, за да ви се исправятъ гърбицитѣ. Всичко у васъ — вашитѣ очи, уши, носове, чела, прѣсти, трѣбва да сѣ рационални числа, за да се исправятъ гърбицитѣ ви. Тогава ще разберете, има ли въ свѣта Истина, Мъдростъ, и Любовь. Азъ казвамъ: има добродѣтели, абсолютна правда, мъдростъ, любовь, истинна има; вие живѣете въ единъ божественъ свѣтъ, който трѣбва да възприемете. И кога ще дойдатъ новитѣ дѣца на новото поколение? Много сѣщества сѣ приготвили този свѣтъ за васъ, сложили сѣ трапеза и ви чакатъ. Но вие може да намѣрите причина да се откажете и да отговорите: „Купихъ си нива, отивамъ да я обиколя; купихъ си петъ чифта волове, отивамъ да ги опитамъ; или, оженихъ се, искамъ да се повеселя съ жена си и не мога да дойда“. Така отговориха ученитѣ хора въ врѣмето на Христа, но днесъ вие не трѣбва така да отговаряте. Вие може да работите на нивата си, може да опитвате петътѣ чифта волове, може да се жените и пакъ да служите на Бога.

И тѣй, пожелавамъ ви да се исправятъ гърбицитѣ ви. Моитѣ думи се отнасятъ до тѣзи, които иматъ гърбици. Ако на нѣкой гърбицата е изпрвена, ще ме извини.

Който нѣма гърбица, а се докача, това показва, че той има гърбица. Като се върнете дома, прочетете този стихъ, размишлявайте върху него и върху казаното, за да си създадете своя философия, която ще бѣде основа за по-добро разбиране на Христовото учение,

Бесѣда, държана на 8 юний 1919 година.

Учителъ и Господъ.

„Вие ме викате Учителъ и Господъ,
и добръ казвате, защото съмъ“. ¹⁾

Външно думитѣ Учителъ и Господъ нѣматъ нищо ново, тѣ сѣ толкова обикновени. Но въ свѣта, тѣзи двѣ думи — учителъ и господаръ сѣ двѣ противоположности. Въ български езикъ сѣ думитѣ господаръ, господинъ, госпожа или госпожица се именуватъ хора, които сѣ господари на положението, които сѣ управляващи, високопоставени лица. Обаче, въ първоначалния езикъ, тѣзи двѣ думи означаваха два велики принципа, които съграждатъ човѣшкия животъ. Ще трѣбва да се опрѣдѣли положението на учителя и на господаря, който въ този смисълъ е взетъ като Господъ. Думата Господъ въ първоначалния езикъ е употребена въ множествено число и е означавала господари. Първиятъ принципъ „Учителъ“ има отношение къмъ човѣшкия умъ и воля, а вториятъ принципъ „Господъ“ има отношение къмъ човѣшкото сърце и душа.

Имайте прѣдъ видъ, че въ това, върху което ще ви говоря, всѣка дума има особенъ смисълъ. Когато употребявамъ извѣстна дума, азъ търся нейнитѣ вибрации, защото думитѣ се опрѣдѣлятъ тѣй, както се опрѣдѣлятъ слънчевитѣ лъчи. Не може да произведете извѣстенъ цвѣтъ, ако не произведете вибрацитѣ, които му съответствуватъ. Слѣдователно, като се говори за добродѣтель, напр., трѣбва да произведете вибрации, съответни на добродѣтеля, и тогава ще разберете съответния смисълъ на тази дума. Само така ще имате една обективна, реална истина или истина, която се изявява въ

¹⁾ Ев. Иоана 13; 13.

живота. Въ свѣта има и неизявени истини. Земята е пълна съ богатства, скрити въ центъра ѝ, но тѣ не ви интересуватъ, защото не сж изявени. Васъ ви интересуватъ богатствата въ каситѣ на богатитѣ, златото по коронитѣ на царскитѣ глави и т. н. Има знание, скрито въ слънцето, но какво ви интересува то, щомъ не е изявено, щомъ е прѣдположение? Богатството, което е въ книгитѣ, ви задоволява. Азъ ви говоря за знание, което е изявено въ Учителя. Когато говоря за Учителъ, азъ разбирамъ сщщество, което нагласява вселената, т. е. нагласява ученицитѣ си, защото вселената съставлява сборъ отъ мислещи сщщества, които сж атомитѣ на този великъ, разуменъ свѣтъ. Като питате, що сж духовнитѣ хора, трѣбва да знаете, че тѣ сж мислещи сщщества. Нѣкои поставятъ духовния човѣкъ като противоположностъ на свѣтския. Вие ще кажете, че свѣтскиятъ човѣкъ се познава по външността си: той се облича съ фракъ, цилиндъръ, носи особени вратовръзки, яки, манжети, ржавици и мебелировката му въ къщи е по извѣстна система: Нима това е лошо въ свѣтскитѣ хора? Лошавини има и въ духовния свѣтъ. Тамъ, дѣто има дисхармония, сщществуватъ и лошавини. Тогава азъ си задавамъ въпроса: ако духовниятъ свѣтъ бѣ чистъ отъ грѣхъ и ако ние излизаме отъ Бога чисти, какъ е възможно да правимъ грѣхове? Този въпросъ би останалъ необяснимъ. Значи, и въ духовния свѣтъ сщществуватъ възможности за погрѣшки. Възможностъ за погрѣшки и грѣхъ сж две различни нѣща. Ще разясня тази мисль. Да вземемъ два кръга съ различни центрове. Пергелтъ ще направи по една окръжностъ. Тѣзи двѣ окръжности така да сж описани, че всѣка една отъ тѣхъ да минава прѣзъ центъра на другата. Ако тѣзи двѣ окръжности съставляватъ два разумни свѣта или, по-научно казано, ако едната отъ тѣхъ прѣдставлява положително, а другата отрицателно електричество, когато тия два тока започнатъ да дѣйствуватъ така, че силата на отрицателното електричество да минава отъ периферията къмъ центъра, а на положителното — отъ центъра къмъ периферията, най-послѣ ще дойде положение, когато двѣтѣ окръжности ще се прѣсекатъ въ двѣ точки и ще стане точно това, което днесъ става на земята. Това, което става днесъ, не е нищо друго, освѣнъ кръгътъ на духов-

ния свѣтъ минава прѣзъ центъра на физическия и обратно. Ще кажете: „Това е голѣмо противорѣчие“. Да, това е противорѣчие въ онѣзи ограничени умове, които не разбиратъ нито миналото, нито настоящето, нито бъдещето. Отъ гледището на единъ възвишенъ духъ, въ свѣта нѣма никакви противорѣчия. Хората искатъ свѣтъ безъ страдания. Чудни сж тѣ: това не е философия на живота. Въ противорѣчието всѣкога има страдания, но и въ хармонията има зачатъкъ на страдания. Вашето щастие въ свѣта почива въ страданията на тия малки същества, които ви служатъ. Вие, които минавате за много благородни, питайте малкитѣ същества, какво ще кажатъ тѣ за вашето благородство. Всички овци, волове, агнета, кокошки, патици, всички малки птички, които иматъ отношение съ васъ, и тѣ си иматъ особено мнѣние за човѣка. Всички по-малки същества съ единъ гласъ казватъ, че човѣкътъ е ужасно жестоко същество. Ако попитате дърветата и тѣ същото казватъ: Ужасенъ е, безпощаденъ е човѣкътъ. И тогава вие питате: „Защо Господъ създаде свѣта такъвъ?“ — Не, Господъ е създалъ свѣта много добъръ, но ние и всички други прѣди насъ го развалихме. Тѣй както днесъ е разваленъ външниятъ свѣтъ, той се отразява вътрѣ въ насъ. Свѣтътъ е направенъ така, че като страда господарьтъ, страдатъ и слугитѣ, и обратно. Христосъ казва: „Вие ме зовете Учителъ и Господъ и добръ казвате, защото съмъ“. За да обясня моята идея — Учителъ и Господъ — ще ви разкажа слѣдния примѣръ. Въ древността живѣлъ единъ младъ царъ, на 33 години, възраст, която само умнитѣ и мѣдритѣ хора иматъ. Той написалъ една прочута книга за живота, която посочвала, какъ трѣбва да се живѣе. Въ него се влюбили двѣ царски дѣщери. Ще кажете: „Колко честитъ билъ той!“ Когато видя двама млади, които се обичатъ, азъ казвамъ, че се занимаватъ приятно. По-приятно забавление отъ любовта нѣма въ свѣта. И когато виждамъ че хората се любятъ, казвамъ: тѣ се забавляватъ. Ще ми възразите, че любовта е нѣщо много сериозно. Нима когато нѣкой великъ цигуларъ изпълнява едно хубаво музикално парче, извършва нѣщо много сериозно? Сериозни положения сж, когато имашъ да давашъ на кредитори, или когато хирургътъ те постави на масата и започне

да прави операция. И тъй, ние често казваме, че трѣбва да сме сериозни. Сериозни хора наричамъ ония, които иматъ дългове. Докато не се освободите отъ вашитѣ дългове, не можете да разберете Словото Божие въ дълбокия му смисълъ. Когато отидешъ на църква и дойде при тебе кредиторътъ, да ти напомни, че трѣбва да му платишъ, дѣ ще остане твоята сериозностъ? Първата царска дъщеря, която се влюбила въ царския синъ, изразявала своята любовъ въ това, че носила на всѣкъде портрета на своя любимъ, по цѣлъ денъ го цѣлувала, направила му параклисъ, да му служатъ хора, палила му кандило и т. н. Другата царска дъщеря, взела „книгата на живота“, която написалъ царскиятъ синъ и, отъ любовъ къмъ него, се заела съ изучаването ѝ, като се стараела да прилага всички принципи, които били вложени въ нея. Започнала да посѣщава болни, страдащи и по този начинъ провѣрявала всичко писано въ книгата. Съ това тя още повече се привѣрзвала къмъ царския синъ, защото виждала добритѣ резултати отъ неговото учение. Тѣзи двѣ царски дъщери образували два различни култа. Култа на едната царска дъщеря ще видите изложенъ въ всички храмове на свѣта; нему служатъ всичкитѣ будисти, брамини, жреци, турскитѣ ходжи и християнскитѣ свещеници. Другиятъ култъ се среща дълбоко въ сърцата на нѣкои хора, които само прилагатъ, безъ да знаятъ, че служатъ на нѣкакъвъ култъ. Първитѣ хора сж тъй нареченитѣ правовѣрни, тѣ мислятъ, че Христосъ ще дойде въ плътъ и Го чакатъ въ тоя образъ. Какъ мислите, коя отъ двѣтѣ царски дъщери е разбрала царския синъ и е изразила по добръ любовта си къмъ него? Първата култура наричамъ култура на егоизма, дѣто човѣкъ иска само да обсеби нѣкого, да го владѣе. Днесъ момъкъ или мома, като се обичатъ, искатъ да се владѣятъ единъ другъ, да се обсебватъ. Докато сж млади, какви хубави работи си говорятъ, но като се оженятъ, не минатъ петъ години, и всичката имъ любовъ се изпари, нищо не остане отъ нея. Когато ви говоря, азъ не искамъ да ме разбирате по първия начинъ; азъ бихъ желалъ да разберете правилно втория принципъ и да го прилагате въ живота си.

И тъй, Учителътъ има отношение къмъ човѣшкия умъ и воля. Той носи въ душата си ония вибрации, които

може да дадатъ потикъ на ума и волята ви. Вие изпращате дъщеря си на училище при нѣкой учителъ по музика, но тя се влюбва въ него и по този начинъ не може правилно да схване потока, който учителътъ дава на нейния умъ и воля. Музиката и поезията сж опасни занятия за младитѣ моми и момци, особено за слабохарактернитѣ. Като се влюби въ учителя си, ученичката започва да му носи всѣки день цвѣта, безъ да изучава упражненията си. Въ такъвъ случай вашата дъщеря нѣма да свърши музика. Ако този учителъ е момъкъ и може да се ожени за своята ученичка, добръ, но ако е жененъ, какво ще произлѣзе отъ това? — Ще се яви многоженството, което се срѣща навсѣкждѣ въ свѣта. Подъ „многоженство“ се разбира раздвояване въ живота. Раздвояването е всѣкога въ врѣда на единството. Ученикъ, който отива при учителя си, трѣбва да научи сжщественитѣ принципи, да разбира качествата на законитѣ, силитѣ, да разбира своя мозъкъ, стомахъ и дробове. Стомахътъ, дробсетѣ и мозъкътъ си искатъ своето. Заболи ви стомахъ, скоро викате лѣкарь да ви направи нѣколко инжекции. Но какво иска да ви каже този разуменъ стомахъ съ разстройството си? Той е едно разумно сжщество. Нѣкой пжтъ усѣщате едно стѣгане въ гърдитѣ си, въ стомаха си, и у васъ веднага се явява безпокойствие. Нѣма нищо опасно въ тѣзи стѣгания, тѣ не сж нищо друго, освѣнъ смѣна на енергиитѣ. Въ свѣта има двѣ противоположни течения на енергии, които произвеждатъ два различни резултата. Едната енергия стѣснява формитѣ, а другата ги разширява. Въ това се проявява животътъ. Туй може да се наблюдава и въ природата. Азъ не се спиралъ на съврѣменнитѣ теории, но ще обясня: за да се образува дъждъ, необходими сж двѣ противоположни течения — топло и студено. За да се образуватъ роснитѣ капки, отрицателната енергия ги дига, топлината ги разширява и прѣвърща въ въздухообразни. Положителната енергия държи воднитѣ капчици долу на земята. Слѣдователно, отрицателната енергия на земята и положителната на слънцето се привличатъ, и тамъ, дѣто се събиратъ тѣзи двѣ енергии, двата кръга, се започва противоположенъ процесъ, вслѣдствие на което се образува дъждъ, който послѣ отново пада на земята. Това е философско разглеждане на въпроса. Тѣзи изпарения,

които ставатъ въ природата, ставатъ същеврѣменно и въ насъ. По отношение на природата, вашиятъ мозъкъ заема мѣстото на слънцето; стомахътъ ви заема мѣстото на земята, а дробоветѣ ви сж съединителната нишка между земята и слънцето. Прѣзъ дробоветѣ минаватъ двѣтъ течения: артериялното и венозното. И въ природата има венозно течение, което отива нагорѣ, и артериялно, което слиза надолу. Венозното течение, което отива нагорѣ, има направление къмъ мозъка, т. е. къмъ слънцето. Най-напрѣдъ венозната кръвъ трѣбва да мине прѣзъ сърцето и дробоветѣ, да се прѣчисти и тогава да отиде нагорѣ. Това е една необходимостъ, която става и въ насъ, както и въ природата. Кръвта трѣбва да се озонира и да се повдигнатъ вибрациитѣ ѝ. Всички нечистотии, които се намиратъ въ венозната кръвъ, трѣбва да се прѣмахнатъ и така да се подигнатъ вибрациитѣ въ свѣта. Всички болести въ свѣта произлизатъ отъ неразбиране на този великъ Учителъ, Който ни учи. Нѣкога имашъ извѣстно стѣгане на главата си. Умътъ казва: „Ти имашъ нечиста кръвъ, прати я да се прѣчисти“. Нѣкога ви боли стомаха. Той казва: „Имашъ нечиста кръвъ, изпрати я нагорѣ да се прѣчисти“. Като не знаете това, вие взимате нѣколко дози или хапчета отъ нѣкакво лѣкарство, за да се възбуди стомахътъ и да прѣстане болката. Същото нѣщо става и въ сѣмейния животъ. Като се събератъ мъжъ и жена да живеятъ заедно, единиятъ отъ тѣхъ трѣбва да бѣде Учителъ, а другиятъ ученикъ. Но вие ще започнете да се борите за първенство. Ако мъжътъ ви има тѣзи вибрации, които могатъ да подигнатъ вашия умъ, дайте нему мѣстото на учителъ. Жената ще каже въ този случай: „Азъ не обичамъ да се подчинявамъ“. Знаете ли какво значи думата „подчинение“? — Да се подчинявашъ, значи да възприемешъ енергията, да я обработвашъ. То е култура. Това значи да изработвашъ извѣстенъ прѣдметъ. Единъ цигуларъ или художникъ приготвява съ часове своята композиция или картина, за да обработи въ себе си този прѣдметъ. По сѣщия законъ азъ считамъ, че всѣко учение, ви ограничава, подчинява. Ето защо и думата религия не трѣбва да схващате въ ограниченъ смисълъ, а да я разбирате въ широкия ѝ смисълъ, за да имате резултатъ въ вашия личенъ животъ. Който носи извѣстна ре-

лигия или извѣстно учение като портретъ въ себе си и само го поглежда отъ врѣме на врѣме, нѣма да има никаква полза отъ него. Не казвамъ, че трѣбва да изхвърлите този портретъ отъ паметъта си, но да го погледате единъ пѣтъ въ годината или въ мѣсеца и да го прилагате по-вече. Защо Господъ ни държи далечъ отъ Себе си? — Той е избралъ толкова високо мѣсто, защото знае, че ще го безпокоимъ. Господъ казва: „Азъ искамъ да изпълнявате моята воля, да живѣте тъй както азъ съмъ наредилъ свѣта, за да бъдете щастливи“. Нѣкои питатъ: „Кога ще отидемъ на небето“? — Когато се научите да живѣте споредъ книгата на този мъдрецъ, царския синъ; когато дойдете въ втората култура и научите законитѣ. И тъй, въ думата „Господъ“ се включва майката. Учителътъ е бащата. Учителътъ, т. е. бащата, е прѣводъ отъ една велика идея. Богъ се прѣвърща на баща и взима извѣстно съотношение къмъ насъ, Учителътъ е число, повишено въ трета степенъ, то е кубътъ на живота. Учителътъ е една разумна сжщностъ, която разглежда нещата отъ три направления, а именно — по права линия, по плоскостъ и по височина. Ще кажете: „Какво значение има тукъ, по каква линия или по какво направление се върви въ живота?“ Това има голѣмо значение. Ако вие минавате въ свѣта само по права линия, какво щѣхте да разберете отъ този свѣтъ? Ако направите една екскурзия прѣзъ цѣлата слънчева система съ експресъ и се движите съ бързината на свѣтлината, ще ви бъдатъ необходими 31,000 години, за да изминете тая права линия. Слѣдъ като сте се движили съ тази бързина и се върнете на земята, какви познания ще имате? — Никакви. Ще кажете: „Славно, чудесно е“, ще се спрете на общи опрѣдѣления. Вие сте минали прѣдъ слънцето съ свѣткавична бързина и мислите, че сте минали прѣзъ цѣлата вселена, че много нѣща знаете, а въ сжщностъ нищо не останало у васъ. На такъвъ философъ казвамъ, че много малко знае, защото се движи съ много голѣма бързина. За да може да проучишъ този свѣтъ, трѣбватъ ти толкова години, или едно число съ 15 нули на края. Ще кажете: „Нулитѣ може много лесно да се турятъ“. Да, но за мене тѣзи нули иматъ голѣмо значение. Напр., като туримъ при единицата една нула, двѣ нули или три

нули, между полученитѣ числа има голѣма разлика. Азъ правя разлика между първата, втората и третата нула. Втората нула показва, че числото 10 е взето въ квад-
ратъ; третата нула показва, че числото 10 е взето въ кубъ. Ако има четвърта нула, тя показва, че числото 10 е взето въ четвърта степенъ; петата нула показва, че числото е взето въ пета степенъ и т. н. Нѣма да отида до 15-та степенъ, защото това не е за човѣшкия умъ. Човѣшкиятъ умъ може да открива тайнитѣ на природата само до четвърта степенъ. Геометрията може да разрѣшава задачи само до тесерака. Тесеракътъ е една малка фигура, на която изучаваме само отдѣлнитѣ ѝ части. Кубътъ е една малка отсѣчка отъ тесерака. Тѣзи линии, плоскости, кубове иматъ отношение въ нашия животъ. Ако разгледаме нашето лице, ще забѣлѣжимъ, че то е съчетано отъ много прави линии, отъ плоскости и отъ кубчета. Въ съврѣменната геометрия правата линия се опрѣдѣля така: най-късото разстояние между двѣ точки е правата линия. Азъ опрѣдѣлямъ правата линия така: тя е най-малката отсѣчка отъ единъ кръгъ. Това не е противорѣчие. Ще кажете: „Диаметрътъ на кръга е също права линия“. — Да, но той е малка отсѣчка отъ другъ по-голѣмъ кръгъ. Така и сегашниятъ нашъ животъ е една малка отсѣчка отъ единъ по-голѣмъ кръгъ на миналото ни. Слѣдователно, и вашиятъ бъдещъ животъ ще бѣде една малка отсѣчка отъ сегашния ви животъ. Въ вашите животи има слизание и възлизание. По закона на слизането, вие се научавате да се намалявате, а по закона на възлизането се учите да се увеличавате. Тѣй че ние трѣбва едновременно да знаемъ да се смаяваме и да се увеличаваме. И съврѣменнитѣ хора страдатъ отъ това, че не знаятъ да се увеличаватъ и да се смаяватъ. Търговецъ, който не знае добръ да балансира губи въ смѣткитѣ си. Напр., той има само 1000 лева злато ефективъ, а пише 100,000 и върху тѣхъ прави своитѣ сдѣлки. Не, всѣки трѣбва да поставя точно толкова отъ своитѣ пари, колкото има въ касата си. Природата не търпи фалшиви смѣтки. Ако не провѣрите своитѣ пари, колко въ наличностъ имате въ даденъ моментъ, дохождате да ви критикуватъ. Като знаешъ по себе си, че си писалъ повече, отколкото имашъ, мислишъ че и другитѣ пос-

тѣпватъ по сѣщия начинъ и не имъ вѣрвашъ. Това сме и ние, съврѣменнитѣ хора, прѣпорѣчваме се, че имаме по-вече ефективъ, когато въ сѣщностъ нѣмаме толкова. Като се смѣкнатъ нѣколко нули, ще дойдемъ до самата истина.

Христосъ казва: „Вие ме наричате Учителъ и Господъ и добръ казвате, защото съмъ“. Той е говорилъ много важни работи, незаписани въ евангелието. Да, Христосъ дойде да ви научи, какъ да живѣете. Нѣкои казватъ: „Достатъчно ви е това, което Христосъ е говорилъ“. Да, за спасението ви е достатъчно, но не и да ви научи какъ да живѣете. А Иоанъ казва, че Христосъ е говорилъ толкова много, че ако би се написало всичко, то книгитѣ на цѣлия свѣтъ, не сж въ състояние да побератъ това. Азъ зная, че и отъ това, което Христосъ е говорилъ, е прѣдадена една много малка часть. Азъ черпя своитѣ принципи отъ една много голѣма книга, на която всѣко камъче, листче, клонче, цвѣтче, съставляватъ азбуката. Азъ постоянно прѣвеждамъ отъ тази велика книга. Като взема единъ листъ отъ нѣкое дърво, азъ започвамъ да го разглеждамъ и чета по него, дѣ и при какви условия се образувалъ този листъ; дѣ е расло това дърво, защо е остарѣло, какви сж били тогава хората, въ какви врѣмена е живѣло, какво е било състоянието на слънчевата система и т. н. Всичко това азъ провѣрявамъ по отпечатъцитѣ на всѣки листъ и клонче. А вие се спирате прѣдъ дърветата, разглеждате ги и си мислите, че тѣ нѣматъ свои прѣживѣвания, че не говорятъ и не виждатъ. Колко красиво говорятъ и виждатъ цвѣтата и дърветата! Всѣки листъ има свое очице, чете всичкитѣ ви мисли, и като седнете подъ нѣкое дърво да размишлявате, всѣка ваша мисль се отпечатва върху дървото и отдѣлнитѣ листа. Слѣдъ врѣме вие ще можете да четете по дърветата вашия животъ, както и този на вашитѣ прѣдшественици. Колко пѣти, като съмъ се спиралъ подъ нѣкое дърво, то ми е разказвало мислитѣ и дѣйствиата на разни философи, свещеници и други хора, които се спирали подъ него! Трѣбва да знаемъ, че прѣдъ Бога всичко е открито, нѣма нищо скрито въ тоя свѣтъ. Вие казвате, че дърветата сж безсловесни сѣщества, а човѣкътъ билъ словесно сѣщество. Азъ съмъ противъ това: нѣма безсловесни сѣщества въ

природата, но по различен начин говорятъ. За мене всичко е словесно. Като казвамъ за мене, не разбирамъ онзи царски синъ, чийто портретъ носи царската дъщеря, а другиятъ, който носи въ себе си божественитѣ истини за този свѣтъ. Христосъ казва: „Наричате ме Учителъ и прави сте“. Но Христосъ не е Учителъ като Мойсея, който проповѣдваше: око за око и зѣбъ за зѣбъ. Днесъ вие служите на Христа, но служите и на много други учители, служите и на Мойсея. Вие казвате: „Азъ съмъ християнинъ, православенъ“, но ако ви обиди, докачи нѣкой малко, вие веднага започвате дѣло противъ него. Това е старото учение, което прилагаме въ живота, а говоримъ за новото. Когато говоримъ за материализмъ, азъ разбирамъ, че служимъ на този свѣтъ, влюбваме се въ образа на царския синъ, и казваме, че това, което виждаме, то е реалното въ живота. А всичко друго, което е дѣйствително реално, истинското въ живота, него изхвърляме. Всички отношения, които сж много по-реални, и съдържатъ смисъла на живота, могатъ да се прсвѣрятъ. Като говоря за смисленостъ, не разбирамъ тази, която вие може да схванете. Азъ всѣкога мога да провѣря, какъ вие разбирате нѣщата и често си правя забавления, кото изчислявамъ, какъвъ процентъ отъ васъ ще ме разбере, колко ще ме слушате и колко ще изпълните. Азъ имамъ прѣдъ видъ, отдѣ идете. Вие ме слушате и казвате: „А сега ви разбрахме!“ И азъ турямъ въ книгата си: „И азъ ви разбрахъ много“. Когато хората разбиратъ и азъ разбирамъ, но когато тѣ не разбиратъ и азъ не разбирамъ. Когато дойдете въ моята гостилница, и азъ ви нахраня, приема ви добръ и вие ми заплатите и благодарите, тогава и вие разбирате, и азъ ви разбирамъ. Ако излѣзете безъ да ми заплатите, азъ оставамъ безъ пари и не ви разбирамъ. Неразбирането е празна кесия и празенъ стомахъ. Всѣка торба, всѣка кесия и вашиятъ стомахъ сж все отношения въ свѣга, които не съществуватъ. Вие сте изложени на страдания, мъчения, гонения. Защо? — Защото кесията ви е празна. Ако никой не ви приема въ къщата си, ако всички ви изоставятъ, азъ изваждамъ лошо заключение за васъ. Това значи, че не сте постѣпили по закона на любовта, опѣлчили сте цѣлия свѣтъ противъ себе си. Това показва, че не сте послушали Учите-

ля си, че Господъ ви оставя да се учите отъ своята опитностъ. Ще ми възразите: „Азъ съмъ училъ толкова нѣща отъ математиката, знаа много формули, теореми“. Питамъ ви: „Като сте учили толкова формули, като знаете толкова теореми, можете ли да ги приложите, като построите вашето тѣло съобразно съ тѣхъ, съобразно съ Питагоровата теорема?“ Ще ми възразите, че между васъ и тѣзи нѣща нѣма никакво съотношение. Има голѣмо съотношение между всичко това, защото вашиятъ животъ е единъ кръгъ, който може да се изчисли, защото произтича отъ две величини: едната по-голѣма, а другата по-малка. По-голѣмата величина е тази на духа, която дѣйствува извънъ вашия животъ и не може да се изчисли. Ще кажемъ, че тази сила е една дробъ, която върви до безконечностъ. Но ще дойде день да я изчислите. Такъвъ е законътъ, по който дѣйствува тази сила. При сегашнитѣ условия тя излиза извънъ вашия животъ и не може да я изчислите. Това, обаче, не показва, че нѣма да дойде день, когато ще се изчисли тази дробъ.

Христосъ казва: „Вие ме наричате Учителъ, но азъ не съмъ Учителъ като Мойсея, защото азъ ще ви уча на закона на разширението, а Мойсей ви учеше на закона на смяляването“. Като слѣдете тѣзи два закона въ единъ, ще намѣрите начинъ за свободата. Христосъ казва: „Като те ударятъ отъ едната страна, обърни си и другата; ако ти взематъ горната дреха, дай си долната“. Какво разбираше Христосъ подъ долна и горна дреха? Това има приложение къмъ физическия и къмъ духовния свѣтъ. Това значи: ако твоята горна дреха лѣтно врѣме ти тежи, хвърли я и я остави някъдѣ. Ако кожухътъ ви е билъ необходимъ зимно врѣме, хвърли го отъ себе си лѣтно врѣме. Ще кажете: „Какво ще правимъ зимно врѣме безъ кожуха си, ако го хвърлимъ прѣзъ лѣтото“? Ами ти отдѣ знаешъ, че ще дочакашъ слѣдната зима? При тѣзи условия хвърли кожуха. Да хвърлишъ горната си дреха, Христосъ подразбира да не влизашъ въ съприкосновение съ хора, които искатъ да богатѣятъ. При това, въ духовния свѣтъ нѣма зима. Нѣкой човѣкъ иска да направи двѣ или повече къщи; другъ иска да се учи; трети иска да разхубавѣва и т. н. Не влизай въ съприкосновение и не прѣпятствувай на тия хора: който иска да забогатѣе, дай му

и твоето, помогни му да съгради къщата си, нека се учи и нека бъде красивъ. Остави ги да вършатъ това, което желаятъ, поощрявай хората за доброто. Първоначално всички наши стремежи сж били добри, но послѣ се изопачили и станали лоши. Напр., ти си въ гората и почнешъ да декламирашъ нѣщо, да пѣешъ и играешъ свободно. Направишъ ли сжщото нѣщо и въ града, тамъ ще те взематъ за лудъ. Ето какъ първиятъ твой потикъ въ гората, изразенъ въ града, се изопачава. Ако въ гората, между дърветата, си пѣешъ и играешъ, тѣ нѣма да те критикуватъ, но дойдешъ ли между хората, между културнитѣ, словеснитѣ сжщества, тѣ нѣма да те оставятъ свободно да издигнешъ гласа си. Щомъ си въ обществото трѣбва да издигнешъ ржката тѣй, щото да се образува счупена линия. Питатъ тогава: „Има ли смисълъ въ този животъ?“. Много пжти, като излизамъ да говоря казвамъ си: ако почна да говоря високо и да махамъ съ ржцѣ, веднага ще дойдатъ при мене и ще ми кажатъ: „Какво правишъ, не знаешъ ли, не въ едно общество не е позволено да говоришъ, както искашъ и да махашъ така съ ржцѣ?“. Тогава азъ започвамъ да правя изчисления, какъ да говоря, какъ да си махамъ ржцѣтъ, за да не засегна нѣкого. Знаете ли колко е мжчно да опрѣдѣля човѣкъ посоката на движенията си? Трудни сж тѣзи изчисления, които трѣбва да се направятъ, докато дойдемъ до една разумна бесѣда. Мнозина като слушатъ, казватъ: „Ако излѣза да говоря азъ, ще говоря по-добрѣ“. Тогава ние се намираме въ положението на младия и стария конь. Единъ старъ конь билъ впрегнатъ въ една кола пълна съ грънци. Той слизалъ по единъ наклонъ и затова вървѣлъ много внимателно. Единъ младъ конь го гледалъ и си казвалъ: „Да дадатъ на мене този товаръ, веднага ще го сваля долу, а стариятъ конь едва-едва пристѣпва“. Не минало много врѣме, младиятъ конь билъ впрегнатъ въ колата пълна съ грънци. Трѣбвало да мине по сжщия пжтъ. Но той не вървѣлъ внимателно като стария конь, който мислѣлъ за глупавъ, а се затичалъ силно по наклона и изпочупилъ всичкитѣ грънци. Нѣкои ми казватъ: „Кажи нѣщо по-сериозно“. Какво искаге, като младия конь ли да постѣпвамъ? Ако вървя по наклонъ, ще бѣда сериозенъ, бавно ще се движа; ако вървя нагорѣ, ще пѣшкамъ

съ трудъ ще се издигамъ, а ако съмъ на равно мѣсто, ще философствувамъ. Като знаете това, изчислете тѣзи двѣ положения въ живота — когато трѣбва да вървите нагорѣ и когато ви се прѣдставя случай да слизате надолу.

Ще се върна къмъ първата си мисль, Казахъ, че въ вашия мозъкъ има набрана много енергия. Жената се сърди и казва: „Докога ще робувамъ на мъжа си? Азъ искамъ свобода, затова ли се оженихъ, да му готвя“? Мъжътъ сжщо е недоволенъ и казва: „Ти не ме разбирашъ“. Слугата е недоволенъ отъ господаря си и иска да се освободи отъ него. Това сж двѣтѣ положителни енергии въ свѣта, които се отблъскватъ и вслѣдствие на това се явява сбиване и недоразумения. Дохождатъ хора да ги успокояватъ и казватъ: „Не правете така, не постъпвайте противъ евангелскитѣ правила“. Не, приятелю, нѣма какво да съвѣтвашъ, ами прѣвѣрни. едната енергия въ отрицателна, а другата да си остане положителна. Ще попитате: „Какво ще се образува тогава“? — Ще се образува дъждъ. Когато жената плаче, нека благодари, че има сълзи, защото този моментъ е най-благоприятенъ, за да прѣвѣрне своята енергия въ отрицателна. Нека каже на мъжа си: „Виждамъ, мъжо, че ти имашъ право“. А въ живота, обикновено, и двамата иматъ право, затова и двамата сж криви. Ако единиятъ е правъ, другиятъ ще бѣде кривъ. Затова търсете такива хора, съ които да сте противоположни по енергия. Така е и въ свѣта; половината свѣтъ сж прави, добри или положителни, а другата половина сж криви, лоши или отрицателни. Лошитѣ хора сж едно благословение, тѣ иматъ запасъ отъ енергия, тѣ носятъ условията за бѣдещата култура. Добритѣ хора ще дойдатъ въ бѣдеще; тѣ ставатъ негативни и ще започнатъ да обработватъ енергията, която иматъ. Добриятъ поетъ, като дойде въ свѣта, създава нова поезия отъ лошия животъ на хората; учениятъ ще създаде нова наука, музикантътъ — нови мелодии и така ще се поставятъ основитѣ на нова култура. Когато видишъ единъ страждущъ, ако си писателъ ти би могълъ да създадешъ такава хубава поезия, съ която да подигнешъ ума и сърцето на хората къмъ благородни и възвишени нѣща.

Христосъ казва: „Азъ дойдохъ въ свѣта, за да ви науча да познавате доброто въ лошото и лошото въ доб-

рото“. Доброто има своята лоша страна, както и лошото има своята добра страна. До скоро мислѣхъ, че слънцето е съвсѣмъ чисто, обаче, днесъ е извѣстно, че по него се намиратъ черни петна. И слънцето е опетнено. Знаете ли каква тревога се дига по нѣкога въ слънцето? Всѣкога тревогата на слънцето се отразява и на земята. Когато на слънцето е тихо, и на земята е тихо. Слѣдователно, едната половина на нашата земя е обърната къмъ Бога, тя е по-близо до Бога и слънцето я освѣтява, а другата половина е тъмна. Тази половина, която е обърната съ лицето си къмъ Бога, събира енергията си. Всѣки отъ васъ може да дойде до това състояние. Когато кажете, че нищо не може да направите, вие сте въ положителната енергия на земята. Когато вашата земя се обърне къмъ слънцето, вие сте въ отрицателната енергия на земята и тогава дохожда културата. Ще ме попитате: „Какъ тѣй, една и съща слънчева енергия нѣкога е добра, а нѣкога лоша“? Сутринъ слънчевата енергия прѣдставлява майчината любовъ, а слѣдъ обѣдъ, когато мине меридиана, енергията се изражда, става лоша. При вечеръ тази енергия се отразява още по злѣ и за това вечеръ ставатъ сбивания, убийства, и т. н. Защо ставатъ тѣзи нѣща между хората? — Защото се събиратъ все положителни енергии. За да не ставатъ такива нѣща, жената трѣбва да напише като законъ на мъжа си, да се връща въ къщи два часа прѣди залѣзъ слънце. Ако се върне слѣдъ залѣзъ слънце, главата му непременно ще пострада. Сжщото нѣщо става и въ насъ. Когато замислимъ нѣщо хубаво, благородно, ние сме въ отрицателната енергия, въ свѣтлата страна на земята; замислимъ ли нѣщо лошо, ние сме въ положителната страна на земята, въ положителната енергия. Господъ е положителенъ. А когато се обърнешъ къмъ Бога, енергията ти е пасивна, съзнателна. Дойдешъ ли да воювашъ съ по-силния, ще бѣдешъ смазанъ. Господъ се противи на горделивитѣ хора. Когато кажешъ, че ще се противишъ, Господъ ще заповѣда да те прѣвържатъ и да те заведатъ въ нѣкоя болница. Като се намѣришъ въ болницата, ще кажешъ, че си ходилъ да се биешъ за отечеството си. Никакво отечество не си освобождавалъ. Твоето отечество по другъ начинъ се освобождава. Извади сабята си, т. е. твоята воля, и вижъ, дали

тя е достатъчно калена, за да освободи хората. Като ти прѣдставятъ една двѣ торби съ злато, ти се изкусявашъ и започвашъ да говоришъ, че нѣма смисълъ да се бие човѣкъ, това не е човѣшко и т. н. Защо? — Защото златната торба е задъ гърба ти. Това не е идеалъ. Богатитѣ казватъ: „Нѣма смисълъ да се биемъ, трѣбва да живѣемъ въ миръ“. Защо говорятъ така? Защото сж богати и нѣматъ нужда отъ нищо. Много сиромаси пъкъ казватъ: „Искаме да се биемъ“, защото иматъ нужда. Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да разрѣша въпроса, който смушава човѣчеството. Азъ съмъ Учителтъ и ще ви покажа, какъ трѣбва да познавате учителя си и господаря си въ себе си“. Ако слушашъ твоя Господъ, който е дълбоко въ тебе, ти ще можешъ да направишъ нѣщо, но ако не слушашъ твоя Учителъ, ти ще бъдешъ въ противорѣчие.

Човѣкъ трѣбва да познава и учителя си, и господаря си. Въ всѣки човѣкъ има Господъ. Вие често тълкувате много криво думитѣ ми. Искате да се проявите и съ това правите голѣми грѣшки. Азъ ви уча едно положително учение, което може да прилагате и мога да направя опитъ съ всѣкиго, стига вие да сте искренѣ. Това е привилегия на моята философия, че може да се прилага въ живота. Моето най-голѣмо желание е навсѣкъдѣ въ домоветѣ да има отношения, каквито сж между учителитѣ и господаритѣ; дѣцата да бждатъ и добри ученици, и добри слуги. Ученицитѣ да слушатъ учителя си, а слугитѣ — господаря си. Научишъ ли на това нѣщо дѣцата си, внесешъ ли между тѣхъ тази идея, дъщерята ще слуша майка си, а синътъ ще слуша баща си. Дъщерята не може да слуша баща си, и синътъ не може да слуша майка си. За да може синътъ да слуша майка си, трѣбва въ слѣдното поколение той да се прѣвърне на жена; тогава ще може да слуша майка си. Сжщото нѣщо ще бжде и съ дъщерята. Въ природата енергията трѣбва да се прѣвърне. Спрѣмо вашитѣ енергии азъ може да съмъ положителенъ, но спрѣмо други енергии може да съмъ отрицателенъ. Това е законъ. Енергията е велика сила, която прониква въ насъ и строи живота.

Отъ 2,000 години се проповѣдва, че Христосъ е великъ Учителъ и е дошълъ да ни спаси отъ грѣха, за да се покаемъ и да станемъ добри членове на църквата. Че

вие и сега имате членове: имате синове и дъщери, които, като станатъ на 21 година, казватъ на родителитѣ си, че сж оглупѣли. Какви ученици сж тѣзи ваши синове и дъщери? Вие мислите, че много знаете. Често Господъ ви изпраща главоболие, като казва: „Дайте тази задача за разрѣшение на човѣчеството. Защо ги боли глава?“ Вие отговаряте: „Прѣяли сме“. — Не, друга е причината за вашето главоболие. Боли ви главата отъ това, че много знаете. Нѣкой път те заболи коремъ. Това показва, че Господъ ти изпраща тази задача за разрѣшение. Който не знае, на какво се дължи главоболието, коремоболието и други нѣкои болести, той нищо не знае. Коремоболието показва, че енергията въ стомаха трѣбва да се прѣвърне отъ положителна въ отрицателна. Главоболието показва, че енергията въ главата ти, която е положителна, трѣбва да се прѣвърне въ отрицателна по отношение къмъ другитѣ енергии. Умътъ ви трѣбва да се занимава съ възвишени работи. Като те заболи глава, иди при нѣкоя бѣдна жена да ѝ помогнешъ. Заболи те глава или коремъ, започни да работишъ. Тѣй казва Господъ. Вие казвате: „Като ме боли глава, азъ не мога да работя“. — За това, именно, те боли глава, защото нищо не работишъ. Слѣдователно, главоболието е единъ стимулъ, който те заставлява по необходимостъ да мислишъ и да работишъ. Ако чуятъ това нѣщо лѣкаритѣ, ще кажатъ: „Опасна теория е тази, да работишъ въ врѣме на главоболие“. Лѣкаритѣ обясняватъ само слѣдствията на болестъта, но тѣ не знаятъ, отъ какво сж прѣдшествувани болеститѣ. По новитѣ лѣкари казватъ, че главоболието се явява отъ пикочна киселина, която се наслоила въ организма, въ мозъка. Кръвта се сгъстява, организмътъ започва да дѣйствува усилено и т. н. Но какъ се е появила пикочната киселина, това лѣкаритѣ не обясняватъ. Тѣ не мѣгатъ да обяснятъ нѣлъ редъ причини, които сж прѣдшествували появяването на пикочната киселина. Слѣдователно, причината на всѣка болестъ трѣбва да се търси много отдалечъ. Живѣемъ ли по този божественъ начинъ, ще дойде день, когато моментално ще се изчисти тѣлото ни отъ всѣкакви утайки, които днесъ прѣдизвикватъ болестъта; Нѣкои физици допусчатъ, че ако се употреби електричество отъ 10—20 хиляди или 100,000 волта върху човѣшкия организъмъ, той би се

обновилъ въ много кратко врѣме би приелъ дѣтска младостъ. Тогава ние бихме казали: „Слава Богу, дойде Царството Божие на земята“. Господъ изпраща смъртѣта и казва: „Повикайте това остарѣло дѣте и го поставете върху диска на смъртѣта, за да се обнови и заживѣе другъ животъ“. Тогава се завъртва колелото на живота съ 100,000 волта и не минаватъ 50 или 100 години, и сжщиятъ човѣкъ отново дохожда, но вече, обновенъ съ нова енергия и ново име. Това е законътъ на прѣбраждането — смѣна на енергиитѣ. Душата може да възприеме много хиляди форми. Вие не сте изучавали, какво нѣщо е човѣшката душа. Ако бихъ казалъ всичко, каквото зная за нея, то би било девето чудо на свѣта — толкова много нѣща има да се говорятъ за нея.

Христосъ казва: Вие ме наричате Учителъ и Господъ, и право е. защото съмъ“. Като прочетете надолу главата, ще видите, защо се нарича така. Искамъ двѣтѣ думи Учителъ и Господъ да останатъ у васъ. Учителътъ е една положителна енергия. Всѣко разстройство, всѣка дисхармония на мисли и желания е положителна енергия, която трѣбва да се прѣвърне въ отрицателна, защото само отрицателнитѣ енергии въ свѣта творятъ. Това е вѣрно и по отношение на електричеството. Ако вие сте ясновидецъ, ще видите, че свѣтлината се явява само на отрицателния полюсъ. Когато кажатъ за нѣкой човѣкъ, че е привлѣкателенъ, то значи, че той има отрицателна енергия въ себе си — това е магнетизъмътъ. Такъвъ човѣкъ има да дава и да взима нѣщо отъ хората. Човѣкъ не трѣбва да бѣде само любезенъ къмъ хората, но всѣка негова дума трѣбва да бѣде пълна съ съдържание. Никога не казвайте празни думи. Нѣкои питатъ: „Защо не ни кажешъ, че ни обичашъ“? — Щомъ съмъ те поканилъ на трапезата и те нахраня, то значи, че те обичамъ. Ако ти кажа много думи, а не те нахраня, обичамъ ли те тогава? Ако те поканя съ бира, бонбончета или пасти, това не е любовъ. Ние трѣбва да живѣемъ само съ хлѣбъ, съ житни зърна и всѣкакви плодове.

И Христосъ казва: „Вие ме наричате Учителъ и Господъ и добръ казвате, защото съмъ“. Когато този Учителъ дойде, въ вашия домъ ще има хармония, музика, поезия, всички ще бѣдатъ на своитѣ мѣста; нѣма да има

раздори между мъжа и жената, между слуги и господари между дъщери и синове, между учители и ученици. Сега Го нѣма Христосъ въ свѣта. Ще кажатъ нѣкои, че Христосъ е дошълъ. Не, той не идва, защото има вече опитностъ. Ако дойде днесъ между хората, тѣ пакъ ще Го разпнатъ. Който е стоялъ на кръста, той знае какво нѣщо сж тия гвоздеи, съ които е билъ прикованъ. Христосъ пита сега своитѣ послѣдователи. „Има ли още гвоздеи?“ — Има. Тогава не е за мене още да дохаждамъ. Свещеницитѣ проповѣдватъ „братство и любовь“. Христосъ не се залъгва и отъ тѣзи думи и пакъ пита: „Има ли гвоздеи на земята?“ — Има. — „Още не е за мене“. Нѣкои казватъ: „Изяви се, Учителю, ние ще те разберемъ и оцѣнимъ“. — Да, вие сте приготвили вашитѣ гвоздеи и искате да дойде Учителътъ, за да ги забиете въ него. И това азъ виждамъ всѣки день. Вие взимате всичко, каквото можете, отъ хората. Гледамъ въ градината двама млади се разговарятъ, а до тѣхъ стоятъ нѣколко агънца и си казватъ: „Културни сж тѣзи хора, но нищо не имъ прѣчи въ единъ моментъ да ни одератъ кожата“. Тѣ много добръ знаятъ помислитѣ на тѣхнитѣ господари. Сега ще кажете, че много добръ говоря. Да, азъ добръ говоря, а вие добръ слушате. Но азъ бихъ желалъ да се създадатъ въ България учители, които да учатъ на благостъ и търпение. Азъ не съмъ срещналъ въ България търпеливи хора. Срѣщалъ съмъ такива, които носятъ неволята си, но търпеливи не съмъ срѣщалъ. Да имашъ търпение, то подразбира воля и умъ, сир, да знаешъ причинитѣ и послѣдствията на нѣщата. А нетърпението ражда подозрение къмъ всичко и къмъ всички. Не съмъ срѣщалъ хора, които да убѣдя, че въ нашето дѣло нѣма нищо подозрително. Българитѣ нѣматъ търпение, и затова подозрението не ги напуща. Второто нѣщо е да прѣмахнемъ прѣдубѣждението. Всѣки день се боримъ съ нечисти мисли, които ни накацватъ като оси. Съзнателно или несъзнателно, навсѣкъдѣ виждамъ една атмосфера на подозрѣние, и слѣдъ всичко това хората искатъ да минатъ за културни. Трѣбва да се ограждаме отъ тия мисли, които сж остатъкъ отъ миналото; тѣ сж излишъци, отъ които всички трѣбва да се очистите. Подозрѣнието е проникнало въ ума, сърцето и душата ви и трѣбва да се освободите отъ

него. Какво има да подозирамъ? Нѣкой дойде при мене и иска да ме поизлъже. Азъ му казвамъ: „Приятелю, ако не се опитвашъ да ме лъжешъ, азъ бихъ сторилъ повече за тебе, а така ще сторя по-малко. Азъ и така съмъ длъженъ да направя нѣщо за тебе. Съ това не искамъ да кажа, че съмъ добъръ, но че съмъ длъженъ да направя за всѣкого по нѣщо. Защо да прѣдставяшъ работата тъй, както не е? Затова нѣкога казватъ, че не приемамъ гости. „Защо днесъ не приемашъ гости“? — Защото не съмъ изработилъ нищо и не мога да ви дамъ нищо. И за васъ е същиятъ законъ: не си разположенъ днесъ духомъ, не приемай гости. Кажй: „Имамъ да рѣшавамъ извѣстна задача, която Учителтъ ми е далъ“.

И тъй, вложете двѣ нѣща: търпѣние и отмахнете вашето подозрение. Подозрението го виждамъ написано на вѣждитѣ на българина и у нѣкой е толкова голѣмо, че е необходимъ цѣлъ животъ, за да се освободи отъ него. Тоя змакъ е на мѣстото си: Господъ го е турилъ тамъ. А подозрението е отсъствие на безкористна любовъ, отъ него се раждатъ всички болѣсти. Като срещнете нѣкои хора, вие казвате: „Този е лошъ, онзи е лошъ“, за васъ нѣма добри хора. Мислете, че всички хора сѫ добри, но у тѣхъ има само положителна енергия, която вие не можете да използвате и затова стойте на страна отъ тѣхъ, за да я използвате другитѣ. Двама мъже, които иматъ положителни енергии, се отблъсватъ. Днесъ има магнетизатори, които могатъ да прѣвърщатъ енергиитѣ. Отивамъ нѣкъдѣ, дѣто се биятъ мъжъ и жена. Азъ вдигамъ ръцѣтъ си, послѣ ги спускамъ надолу, и мъжътъ става положителенъ, а жената отрицателна. Постоя малко при тѣхъ, и тѣ започватъ да се извиняватъ, че сѫ направили грѣшка. Тѣ не сѫ съзнали закона, по който единиятъ става положителенъ, а другиятъ отрицателенъ. И наистина, слѣдъ като се смѣнятъ енергиитѣ имъ така, че да има и отъ двата вида енергии, тѣ прѣставатъ да се каратъ. Казвамъ „Приятелю, единиятъ трѣбва да бѣде горѣ, а другиятъ долу“. Когато се заеме да лѣкува нѣкого, магнетизаторътъ прѣкарва ръката си отгорѣ надолу върху болния. То значи: жената да бѣде долу, а мъжътъ горѣ, т. е. мъжътъ да чупи камъни, а жената да гради. Това е училъ и Христосъ. Христосъ казва: „Вие ме наричате Учителъ

и Господъ“. Учителът е горѣ на планината, а господарът е долу, и той гради тамъ. Значи, ако искате да градите, слѣзте долу. Ако разбирате това нѣщо така, нѣма да има никакво противорѣчие. Като слушате, ще кажете, че азъ ви уча да се откъснете отъ свѣта. Не ви уча да се отрцете отъ свѣта, но ви казвамъ да прѣвърнете вашата енергия въ отрицателна и да започнете да градите. Когато си нѣщо разтревоженъ, дигни ржцѣтъ си нагорѣ, а послѣ ги свали надолу. Тогава кажи на стомаха си: „Слушай, приятелю, нека мозъкътъ бѣде горѣ, а ти долу; прѣпрашай материалъ за него, за да работи“. Изобщо, дѣто има главоболие, тамъ страда и стомахътъ и обратно. Това показва, че всѣкога — законътъ е вѣренъ — между стомаха и главата има тѣсна връзка. Това нѣщо може да го провѣрите. Вие или тѣзи отъ васъ, които иматъ развитая воля, може да се лѣкувате по слѣдния начинъ: ще се обърнешъ къмъ Господа и ще се помолишъ, като на Учителъ и Господъ, да те научи, да управлявашъ главата и стомаха си. Вие ще кажете: „Не ми трѣбва мене стомахъ и глава, азъ искамъ да имамъ ангелско тѣло и китара въ ржка, да свиря и пѣя на небето“. Това е криво разбиране на Христовото учение. Трѣбва да разбирате право. Това е форма а ти трѣбва да имашъ извѣстенъ резултатъ. Не искамъ да създавамъ антагонизъмъ между единтъ, които не разбиратъ правилно Христовото учение, и тѣзи които го разбиратъ по-добрѣ. И нѣма да кажа, че единтъ сж на правата страна, а другитѣ — на кривата, но казвамъ, че тѣзи, които не мислятъ правилно, сж положителна енергия. Докато у насъ подозрителността взима върхъ надъ всичко, никой не може да оправи свѣта. Прѣди да заминемъ, ние трѣбва да изпълнимъ волята Божия. Българитѣ иматъ бѣдеше като народъ, затова трѣбва да станатъ търпеливи и да прѣмахнатъ подозрението. Българитѣ не сж толкова добри, но въ тѣхъ има условия за добъръ животъ, а дѣто има условие за животъ, Богъ е тамъ. Отъ българитѣ ще излѣзе нѣщо, а не отъ България, защото тя е ретортага, въ която ставатъ опититѣ, и като такава, ще изпълни ролята си. Съдържанието, което е въ ретортата, — българскиятъ народъ — е и творческата сила. Когато българитѣ отиватъ да живѣятъ между американци и други народи, тѣ сж учтиви, любезни,

но щомъ се върнатъ въ България, ставатъ груби, недоволни отъ всичко. Това недоволство се дължи на малкото земя, съ която разполагатъ. Българинътъ има творчески духъ и затова му е тѣсно. Дайте работа, широкъ замахъ, на българина, той ще работи. Разхождамъ се единъ день покрай семинарията и срѣщамъ единъ полковникъ на конь. Гледамъ по едно врѣме коньтъ му се спрѣлъ и не иска да върви. Слиза полковникътъ отъ коня, и той тръгва. Коньтъ иска съ това да каже: „Безъ полковника ще вървя, но съ него ще спирамъ“. Тази черта има и у всѣки българинъ. Христосъ казва: „Азъ дойдохъ да науча хората, да даватъ широкъ просторъ на всѣка душа и да поощряватъ всѣко добро начало въ всичко“. Ако всѣки даде свобода на близкитѣ си, както и той се нуждае отъ такава, ще има широкъ просторъ на дѣйствиия и мисли. Ако бихте приложили тѣзи закони, които се криятъ въ моитѣ думи, много нѣщо бихте разбрали. Азъ взимамъ всичко отъ природата и го прѣвеждамъ. Всички закони, които съмъ провѣрилъ отъ природата, сѣ 75% вѣрни, а оставатъ 25%, които ще трѣбва да провѣря. Внесете тази вѣра въ себе си и знайте, че у всѣкого се крие нѣщо велико. Нѣкой иска да стане ангелъ, но и ангелъ да стане ще вижда само началото на нѣщата, но не и края имъ. Ти ще виждашъ само главата си, а опашката си нѣма да виждашъ. Като ти отнематъ опашката, ти ставашъ атомъ и се въртишъ около една окръжностъ, за да придобиешъ равновѣсие. А въртенето около единъ центъръ показва, че човѣкъ е изгубилъ своето равновѣсие. Понеже сме се освободили отъ периферията, трѣбва да изучаваме тѣзи два свѣта — между Учителя, който е горѣ, и майката, която е долу. Това, което е вѣрно за слънцето и земята е вѣрно и за мозъка и стомаха, за духа и душата. Приложете търпѣнието, т. е, развийте ума и волята, махнете подозрѣнието и го замѣстете съ творческата любовъ. Бъдете тѣй силни, че каквато обида да ви се хвърли, да не ви докосне и скоро да се освободите отъ нея. Нѣма по-голѣмо изкуство отъ това, да се поставишъ по-горѣ отъ всѣка обида и да я замѣстишъ съ добри мисли. Всички вие може да свършите много работа, да вършите голѣми добрини. Това което свири учителятъ въ дадения моментъ, може да го научи и ученикътъ. Всѣки, който

иска да бъде нѣщо повече отъ другитѣ, трѣбва да се съединява съ живия Господъ, съ онази велика връзка на хармония, и да учи закона на мълчанието. Както казватъ окултиститѣ бждете слушатели на Великия Учитель, който говори. Нѣма по-хубаво нѣщо отъ мълчанието. Бихъ желалъ да съмъ на ваше мѣсто вие да говорите, а азъ да слушамъ, защото ще разбера всичко, което говорите. Сега, като слушатъ нѣщо, хората не само че не си плащатъ, ами започватъ да критикуватъ, че това не било хубаво. Христосъ казва: „Азъ съмъ гостилничартъ и дойдохъ да нахраня хората“. Христовото учение ни показва, че ние имаме условия да станемъ светии, и ангели, и гении, А сега какво сме? — Ние сме любящитѣ дѣца на Бога, който ни обича, не защото сме толкова добри, а защото е милостивъ къмъ насъ. А то е най-великото въ свѣта, съ което можемъ да се кръстимъ. Ние трѣбва да оправдаемъ тази любовъ, да я заслужимъ и никога да не дърпаме коситѣ си прѣдъ Неговото лице. Щомъ чуемъ, че Учителтъ, Бащата, Господъ иде, веднага да се спремъ. Отъ днешната бесѣда искамъ щото всички, които иматъ положителна енергия, да я прѣвърнатъ въ отрицателна, всички, които сж горѣ на планината, да слѣзатъ долу да градятъ, а които сж господари, да станатъ слуги. Отъ господари нѣма нужда. Господъ казва: „Ситъ съмъ вече на господари, искамъ слуги, тѣ да оправятъ свѣта“. Христосъ казва: „Сега свѣтътъ ще се оправи отъ ученицитѣ, синоветѣ и дѣщеритѣ, а не отъ майкитѣ и господаритѣ. Ученицитѣ, синоветѣ и дѣщеритѣ сж бждешето на тоя свѣтъ“. Майката се занимава съ туалети, бащата пие, а синоветѣ и дѣщеритѣ виждатъ, че родителитѣ не вѣрватъ въ правия пѣтъ и затова тѣ се заематъ за сериозна работа. Сега заемете положението на синове и дѣщери, на ученици и слуги, а не казвайте, че сте учители, свещеници, майки, бащи, царе, князе, господари и др. подобни. Да ви пази Господъ отъ такива грѣхове! И менъ да пази Господъ отъ този грѣхъ. И да ни даде да бъдемъ ученици и слуги на този Великъ Учитель и слуги на този Великъ Господъ въ свѣта! А Той е живъ Господъ:

на една кула, всрѣдъ моста. Единъ день той отворилъ моста и не го затворилъ; много тренове се събрали и чакали пжтъ. Той казалъ: „Днесъ азъ съмъ господарь на положението, и когато кажа да минатъ треноветѣ, тогава ще тръгнатъ“. Какъ сж постѣпили съ този американецъ? — Изпратили хора да го свалятъ отъ моста и, вмѣсто него, поставили другъ който да затваря моста. Така правимъ и ние: отворимъ моста и не го затваряме, като казваме, че ние сме господари на положението и отъ насъ зависи всичко. Слѣдъ врѣме, обаче, Господъ ще изпрати своята делегация, която ще ви смъкне отъ това мѣсто. Тогава вие сте най-малкитѣ въ Царството Божие. Кой е най-малъкъ? — Този, който не изпълнява волята Божия ни по сърце, ни по умъ, ни по душа, ни по духъ. Чули ли сте какъ се разговарятъ двама млади, прѣди да встъпятъ въ бракъ, когато сж всрѣдъ природата? Тѣ си обѣщаватъ много хубави нѣща, говорятъ си сладки думи. Моятъ слухъ е много развитъ, възприемалъ съмъ цѣлия имъ разговоръ. Ако тѣзи млади хора приложатъ всичко, което обещаватъ, Царството Божие ще се въдвори въ тѣхния животъ въ всичката си пълнота. Но щомъ се ожениятъ, какво става? — Обърнатъ другиятъ листъ на живота, забравятъ всички дадени обѣщания, започватъ да нарушаватъ малкитѣ заповѣди, явяватъ се нещастия, и животътъ имъ се разваля. Коя е причината за тѣзи нещастия? — Не сте изпълнили онова, което обѣщавате въ градината. Не, извадете всички ваши поменици въ които стоятъ написани обѣщанията ви. Жената, като се ожени казва: „Излѣгала съмъ се азъ, никога не мислѣхъ, че той билъ такъвъ дяголъ“. Мжжътъ отъ своя страна казва; „Е, каква добра бѣше тя по-рано, цѣлъ серафимъ, а днесъ ми се прѣдставя по-страшна отъ най-лошия пѣкленъ духъ. Какъ ще изпълня своитѣ обѣщания?“. Питамъ: какъ е възможно женитбата да прави хората отъ ангели на дяволи? Ако това е така, по-добрѣ никой да не се жени. Това не е било съчетание по любовъ, любовъ по Бога. Азъ говоря принципиално и не взимамъ прѣдъ видъ вашия личенъ животъ. Този законъ засѣга еднакво и мене, и васъ, и всички ангели; тои е еднакъвъ за всички. Азъ подържамъ възгледа, че човѣкъ е добъръ само въ момента, когато дѣйствува добрѣ; правъ е въ момента, когато постѣпва право, любещъ — само

въ момента, когато проявява любовта и т. н. Прѣстане ли да върши това, той не е нито добъръ, нито праведенъ, нито истиннолюбивъ и т. н. Докато се съобразявашъ съ тѣзи закони, мислитѣ ти ще вървятъ гладко, пластично. Въ такъвъ случай, ако си художникъ, писателъ или домакиня, всичкитѣ ти работи ще вървятъ правилно, съ широкъ замахъ. Но въ момента, когато измѣнишъ на своитѣ мисли, ще слѣзешъ отъ по-високо въ по-низко поле. Азъ си прѣдставлявамъ че тѣзи полета се намиратъ въ единъ безграниченъ кръгъ и колкото по-вече слизаме надолу, толкова по-вече този кръгъ се стѣснява, като приема форма на конусъ. Нѣкои казватъ, че тѣзи полета сѫ седемъ, а азъ намирамъ, че тѣ сѫ на брой 7 милиона по 7 милиона. Вие слизате все по-надолу и по-надолу въ този конусъ и си казвате: „Да слѣземъ по-долу, за да видимъ, какво има тамъ“. Ще дойдешъ до най-долното поле на този конусъ, въ центра му, и тамъ ще спрешъ; ще се прѣобърнешъ на едно микроскопическо сѣщество и ще кажешъ: „Господи, защо станахъ толкова малъкъ“? — Защото си единъ отъ великитѣ философи и си дошълъ тукъ да научишъ изпълнението на малкия законъ въ живота.

Процесътъ на развитието е обратенъ, т. е. да се издигнешъ отъ това поле, въ което си падналъ, ти нѣма да минешъ вече по сѣщия пътъ. Сега ти ще започнешъ, като минешъ прѣзъ тѣсната врата на единия конусъ въ другия, който допира върха си о другия и ще почнешъ своята еволюция. Така ще минавашъ отъ поле въ поле, докато дойдешъ въ новия свѣтъ. Едва си влѣзълъ въ този новъ свѣтъ, ще те срѣцне нѣкой философъ и ще ти каже: „Защо ние, хората, не живѣемъ тъй, както си искаме? Защо да не се проявяваме самостоятелно и независимо отъ всички закони?“ Ти ще го попитаешъ: „Слизалъ ли си ти въ конуса на живота?“ — Не. „Слѣзъ да видишъ, какъ се живѣе тамъ. Азъ слизахъ единъ пътъ и втори пътъ за нищо въ живота си нѣма да слѣза“. Мнозина ще слѣзете въ този конусъ и когато минете прѣзъ тѣсната врата, ще си спомнитѣ моитѣ думи. Всѣки, който е миналъ единъ пътъ прѣзъ тѣсната врата на конуса, той става великъ въ Царството Божие; а който се е спрѣлъ въ първия конусъ, ще се нарече най-малъкъ въ Царството Божие. Този, който се е спрѣлъ въ първия конусъ, се

намира въ положението на една мравка, която е попаднала въ конуса на мравоядеца. Той я хваща постепенно ту за едното, ту за другото краче, докато свърши съ нея.

И тъй: „Който наруши една отъ най малкитѣ заповѣди и научи така хората, най малкъ ще се нарече въ Царството Божие; а който стори и научи, най великъ ще се нарече въ Царството Божие“.

Азъ ви говоря върху този стихъ, защото всѣка душа има свои стремежи. Не казвамъ за всички, че нито сте добри, нито сте лоши, защото хиляди пкти прѣзъ деня постѣпвате и добръ и злъ; хиляди пкти прѣзъ деня се смѣняватъ вашитѣ желания. Ставате сутринъ и си казвате: „Днесъ вече ще живѣя добръ“. Но като се върнете вечеръта дома и си дадете смѣтка за всичко, казвате си: „Не стана така, както мислѣхъ, защото при днешния животъ, при хората, които ме обикалятъ, не може да се живѣе честно. Търговецътъ казва че днесъ не може да се живѣе безъ лъжа. Земледѣлецътъ казва, че не е възможно при орането и разработването на земята да не унищожимъ живота на много червеи. Политикътъ казва, че при днешнитѣ условия на живота не може да се води честно политиката. Сѣщо така говори и духовникътъ. Всички говорятъ че не е врѣме за добъръ и чистъ животъ. А кога ще дойде това врѣме? Когато дойде новата култура тогава щѣлъ да се подобри животътъ. Живѣешъ ли въ своитѣ мисли, ти си въ своето минало. Слѣдователно, живѣемъ ли съ своя миналъ животъ и искаме това — онова да стане, ние живѣемъ въ първия конусъ, а въ него е лошиятъ животъ. Добриятъ животъ е въ втория конусъ. Азъ ще уподобя първия конусъ на малкото дѣте, което по-рано е било стариятъ човѣкъ, но се е смалилъ. Едно врѣме това дѣте е било нѣкой философъ, нѣкой браминъ, жрецъ, патриархъ, ученъ, който днесъ се нуждае отъ вашата помощ. Сега то крѣщи, иска да го прѣкарате прѣзъ тѣсното отвѣрстие на конуса. Питате: „Защо това дѣте се е явило въ този домъ“? — Господъ го е пратилъ да му покажете вратата. Майката е вратата. Тя го взема и казва: „Много интелигентно е моето дѣте.“ Знаете ли, въ какво положение се намиратъ съврѣменнитѣ майки? Като пораснатъ дѣцата имъ, тогава едва разбиратъ какви сж,

защото тогава се проявяват. За обяснение на своята мисъл, ще ви разкажа слѣдния примѣръ: Въ една гора живѣлъ единъ отшелникъ цѣли 20 год. и билъ извѣстенъ съ своя чистъ и благочестивъ животъ. Дяволътъ намислилъ различни начини, за да го изкуси, но не успѣлъ. Най-послѣ той рѣшилъ да влѣзе въ стомната му и тамъ да остане, докато отшелникътъ го изпие. Отшелникътъ, обаче, го затворилъ тамъ, прѣкрѣстилъ стомната и го оставилъ затворенъ въ нея. Като се изминали 10 год., той си казва: „Чакай да измия стомната и да си служа съ нея“. Отишълъ на изворчето, излѣлъ водата и си налѣлъ чиста вода. Като излѣлъ водата заблѣзаль въ извора едно много красиво дѣтенце. Отшелникътъ взелъ това дѣтенце и го отгледалъ грижливо. Расло дѣтенцето и станало такова интелигентно, че поразявало всички съ своя умъ и знание. Единъ день дѣтето казва на пастрюка си: „Ще ти дамъ да управлявашъ голѣмо царство, а не въ гората да живѣешъ. Свѣтътъ има нужда отъ тебе, ще те науча какъ да живѣешъ и ще те направя царски зетъ“. Бащата се съгласилъ и неговиятъ синъ го завелъ въ друго царство, дѣто го сгодилъ. Не се минало много врѣме, синътъ открадналъ всичкитѣ скъпоцѣнности на царя и отишълъ да му съобщи, че зетътъ е крадецътъ. Царътъ издалъ заповѣдъ да се улови зетътъ и да се накаже съ обѣсване. Синътъ на отшелника отива при него и му казва, че срѣщу него има голѣми улики, затова да се пази. Отшелникътъ не можалъ да се упати и трѣбвало да го обѣсятъ. Когато го качили на вѣжето, синътъ му се доближилъ до него и му казалъ тихичко: „Погледни далечъ въ пространството и вижъ, какво ще ти се яви, Виждашъ ли нѣщо?“ — „Да, виждамъ три магарета“. „Друго не виждашъ ли?“ — „Виждамъ че сѣ натоварени“. „Какво носятъ?“ — „Тѣ сѣ натоварени съ царули“. Тогава синътъ му отговорилъ: „Това сѣ царулитѣ, които скъсахъ, докато те кача на вѣжето“. Така е и съ васъ: дойде ви нѣкоя мисълъ, тя ви се вижда идеална и вие започвате да работите за нейното осъществяване. Но осъществите ли я, закачватъ ви на вѣжето. Его защо, ние трѣбва да изпълняваме божественитѣ закони, които градятъ нашето благо и доброто на всички около насъ. Животътъ е създаденъ така, че всѣко добро, всѣка наша

мисълъ или дѣйствиe, e конкретно свързано съ всички хора, растения, съ цѣлото органическо царство, съ невидимия свѣтъ и всичкитѣ му иерархии и съ Бога. Всѣка наша мисълъ и наше желание по нѣкога се свързватъ съ клонетѣ на това велико дърво на живота, а по нѣкога съ коренитѣ му. Нѣма да обяснявамъ, какво значение иматъ коренитѣ, клонетѣ и цвѣтоветѣ на дървото. Една българска поговорка казва: „Коренитѣ на знанието сж горчиви, а плодетѣ му сж сладки“. Ако направите едно добро, ще получите божие благословение. Мойсей казва: „Господъ въздава прѣстѣплението на бацитѣ върху чедата до четвъртия родъ, а благословието до тисѣщи родове“. Слѣдователно, за реализирането на добритѣ нѣща се изисква единъ дълъгъ периодъ отъ години. Сѣщото нѣщо e и за реализирането на една лоша мисълъ. Обаче, като се стимулиратъ лошитѣ мисли, злото дохожда много скоро. Това показва, колко силни сме въ злото. Много светии, много идеалисти като знаятъ, че тѣхнитѣ добри мисли и желания не ще останатъ нереализирани, казватъ: „Ние сме готови да умремъ, да се жертвуваме за народа си, та макаръ и слѣдъ хиляди години да видимъ осжществени нашитѣ идеали“. Ако единъ безбожникъ и безвѣрникъ се жертвува за доброто на човѣчеството, въ очитѣ на Бога той стои много високо, защото, безъ да го познава, e направилъ добро. Има много хора, които вѣрватъ въ Бога, четатъ символа на вѣрата, разбиратъ Христовитѣ истини, но когато имъ дойде нѣкоя добра мисълъ, не сж въ състояние да я изпълнятъ. Затова азъ ще обърна Христовото учение така: „За въ бждеще безбожниците и безвѣрниците ще наслѣдятъ Царството Божие, а съврѣменнитѣ вѣрващи ще бждатъ изпълнени отъ Царството Божие“. Съврѣменнитѣ християни приличатъ на онзи слуга, когото господарьтъ накаралъ да отиде на нивата да оре. Слугата казалъ: „Господарю, почакай, азъ ще ти покажа по-лесенъ начинъ за изораване на нивата“. Минало седмица, две, но нивата още не била изорана. Християнитѣ мислятъ, че съ молитвитѣ си и съ вѣрата си въ Бога, ще прѣкаратъ по-лесенъ животъ макаръ и да не работятъ толкова много. Съврѣменнитѣ хора сж смѣшни въ своитѣ изисквания отъ живота. Тѣ стоятъ по кафенетата, купуватъ си лотарийни билети и

чакатъ да излѣзе тиража, за да видятъ дали печелятъ. Четатъ вестниците, и виждатъ че не печелятъ, но това не ги отчайва. Тѣ съ спокойствие дочакватъ второто теглене, та дано този пътъ спечелятъ. Не, Господъ е пратилъ този слуга на земята да работи и по този начинъ да печели, а той иска по лекъ начинъ, безъ трудъ да печели. Дава умъ на Бога. Този слуга казва: „Азъ ще увелича този талантъ, който Господъ ми е далъ, като го туря въ лотария“. Ще го увеличишъ, но единъ день ще ти донесатъ червенъ листъ, че си фалиралъ. Вие ще кажете: „Така се стекоха обстоятелствата и затова той изгуби“. Това е, защото въ миналия си и въ сегашния си животъ той не е ималъ добри мисли и желанія. Въ небото има специални комисии, които разглеждатъ смѣтките и дѣлата на хората. Който иска повече да се освѣдоми, нека се позанимае съ окултнитѣ науки. Ти може да се молишъ по четири-петъ пѣти на день, но ако въ миналото не си мислилъ и вършилъ добро, ако и сега не работишъ, не поливашъ своята градина, не помагашъ на хората и животнитѣ, то като отидешъ на онзи святъ, никой нѣма да те погледне. Всѣки, който те види, ще рече: „Чакай да видя, вложилъ ли си нѣщо въ мене, за да ти помогна“. — Нѣма нищо вложено. — Дай ми отъ излишъка си! Да, но въ природата нѣма никакъвъ излишъкъ. Такъвъ човѣкъ ще се намѣри въ положението на онзи царски синъ, който се сгодилъ за една много красива мома, но се заразилъ и ще умре отъ тази болѣсть. Въ отчаянието си, той се молилъ Богу да продължи живота му поне съ единъ часъ, за да може да се види съ възлюбената си. Тогава Господъ изпратилъ единъ ангелъ при такива отчаяни хора, които искали да се самоубиятъ и да умратъ — за да ги пита: могатъ ли да пожертвуватъ единъ часъ отъ своя животъ, за да се продължи съ толкова живота на царския синъ? Ангелътъ си припомнилъ, че една стара бабичка често се молила Богу да ѝ вземе часъ по-скоро душата защото ѝ дотегнало да живѣе въ толкова несгоди. Отишълъ при нея ангелътъ и ѝ прѣдложилъ да даде единъ часъ отъ своя животъ за единъ младъ момъкъ. Тя му отговорила: Да, азъ едно врѣме искахъ да умра, но сега вече измѣнихъ намѣрението си. Ангелътъ си спомнилъ тогава другъ случай. Единъ

богаташъ, слѣдъ като изпиталъ всичко въ живота, намѣрилъ, че нѣма смисълъ повече да се живѣе и молилъ Бога да го вземе. Отишълъ ангелътъ при него и му казалъ същото, каквото и на бабата. И богаташътъ отказалъ да даде единъ часъ отъ своя животъ. слѣдъ този си неуспѣхъ, ангелътъ отишълъ при младия момъкъ и му казалъ: „Отъ толкова хиляди хора на земята не можяхъ да намѣря нито единъ, който да пожертвува единъ часъ отъ живота си за тебе, за да видишъ своята възлюблена“. Днесъ въ сѣврѣмненното общество често се говори за ада, за рая. Злото е, че ние сме свалили ада и рая тукъ на земята и ги опитваме тъй, както намъ е угодно.

Стиха, който ви прочетохъ, Христосъ е отправилъ къмъ тѣзи отъ слушателитѣ си, у които имало развито съзнание. Той не е говорилъ на ония, които не разбирали. Христосъ имъ казва: „Вие, които отъ хиляди години се измѣчвате, трѣбва да съзнаете, че страданията ви се дължатъ на това, че сте нарушили една отъ най-малкитѣ заповѣди“. Нѣкои питатъ: „Защо Господъ е толкова щедъръ и снисходителенъ къмъ мене“? — Защото си изпълнилъ най-малкия законъ. Нѣкои казватъ, че азъ говоря хубави нѣща. Не е важно, какво говоря азъ, но е важно да приложите този законъ, защото въ приложението на това учение е вашата радостъ, и смисълътъ на вашия животъ е въ повдигането ви. Когато вие сте радостни или скръбни, и околнитѣ ви иматъ същото разположение. Когато имате нѣкоя рана, най-много ще страдатъ близкитѣ до нея клѣтки, а по-отдалеченитѣ ще изпитватъ състояние на състрадание само чрезъ рефлексия. Когато вие страдате на земята, и свързанитѣ органически съ васъ ще страдатъ. Тѣй че тѣзи същества, които сѣ извънъ нашитѣ сфери, като по-отдалечени, само ще съжаляватъ, че ние сме нарушили единъ законъ и затова страдаме. Тѣ ще ни посочатъ начини, по които да избѣгваме за въ бъдеще тѣзи страдания. Обществото трѣбва да приложи тѣзи два велики закона въ политиката, въ живота. Всички вѣрващи трѣбва да ги приложатъ, защото тия малки закони сѣ общи за всички и отъ приложението имъ зависи спасението на цѣлото човѣчество. Онзи, който може да изпълни малкия законъ, може да изпълни и великия. Онзи, който не може да изпълни малкия законъ, не може да изпълни

и великия. Това е правило. Ако вие не проявите любовъ къмъ една малка бубулечка, къмъ една малка мушица, вие не може да проявите любовта си и къмъ човѣка. Ако нѣкой ти каже, че те обича, а прѣди малко е откъсналъ главата на една мушица или главата на нѣкое агънце, той не говори право. Мушицата, която е пострадала отъ тебе или отъ кого и да е друго, знае колко можешъ да обичашъ. Жена или мъжъ, които кѣсатъ главитѣ на мушичкитѣ, които рѣжатъ главитѣ на агънцата, не могатъ да обичатъ, не могатъ да любятъ, не могатъ да иматъ и добра воля. Азъ не вѣрвамъ въ невѣрието на хората, не вѣрвамъ въ глупостта имъ, не вѣрвамъ въ беззаконието на хората. Да вѣрвамъ въ невѣрието на хората, то значи да вѣрвамъ въ единъ законъ който не съществува. Невѣрието на хората е човѣшко изобрѣжение, то е създадено отъ нашия умъ. Всички търсятъ Царството Божие, всички искатъ да го възстановятъ, затова, който иска да стане членъ на това Царство, трѣбва да му служи. Младитѣ момъкъ и мома искатъ да възстановятъ Царството Божие, говорятъ си като гургуличкитѣ, но само докато се оженятъ. Послѣ започватъ по старому и животътъ имъ не върви добръ. У гълъбитѣ не е така: азъ съмъ ги наблюдавалъ, какъ добръ започватъ и свършватъ. Гугутката снесе яйцата си, послѣ ги мѣти, слѣдъ това се излюпватъ отъ тѣхъ малкитѣ имъ и нѣматъ никакви разпрѣки. У хората започва добръ, а свършва злѣ. Родятъ имъ се дѣца, радватъ имъ се, но, като порастнатъ дѣцата, родителитѣ плачатъ. У хората, старитѣ гугутки плачатъ и казватъ: „Малкитѣ гугутки ни накараха да плачемъ. Това излѣзе отъ нашитѣ дѣца, на които толкова много се надѣвахме и на които толкова много се радвахме!“ У птичкитѣ дѣцата никога не каратъ родителитѣ си да плачатъ, както става у хората. Същото е и въ училището. Виждалъ съмъ, какъ хубаво започватъ отношенията на учители и ученици въ училищата. Отначало сладко, приятно си гукатъ, но не мине много врѣме, и тѣ започватъ да се оплакватъ едни отъ други. Ученицитѣ казватъ „Несправедливи сѣ нашитѣ учители“. Учителитѣ казватъ: „Нѣма днесъ никакво уважение и почитание на ученици къмъ учители и родители“. Така всички се оплакватъ, всички казватъ, че не съществува Богъ, че

истината, доброто, любовта сж нѣща относителни, всичко въ живота е относително.

Дѣцата казватъ, че всичко въ училищата е относително и учителтъ е нѣщо относително. Учителитѣ плачатъ, протестирайтъ, отчайватъ се но азъ казвамъ, че и тѣхнитѣ сълзи сж нѣщо относително, защото ние мислимъ, че малкиятъ и голѣмиятъ законъ сж нищо. Не, тѣ сж велики истини. Тѣ сж абсолютни и всѣкога и въ всички врѣмена ще произвеждатъ единъ и сжщъ резултатъ. Често съмъ слушалъ съ часове, какъ пѣятъ славейчетата и гугуткитѣ и съ наслаждение съмъ ги изслушвалъ и съмъ си казвалъ: „Много хубаво пѣте, и ако хората разбиратъ вашия езикъ и биха могли да приематъ вашата култура, въ свѣта не би имало толкова страдания, колкото сега. Славейчетата и гугуткитѣ ми отговарятъ: „Да, и ние бѣхме едно врѣме хора, и като не ни задоволи тѣхната култура, напуснахме я и днесъ прѣдпочитае птичата култура прѣдъ човѣшката“. Ако съмъ проповедникъ, ще трѣбва да заобкалямъ истината, да не ви я кажа въ очитѣ, за да не ви обдя. Е добръ, слънцето блесне, но очитѣ на хората сж болни, та имъ се отразява злѣ. Виновно ли е слънцето за това? Виновно ли е слънцето, че остѣта на земята се завъртѣла преждеврѣменно, и слънцето я огрѣло? Тогавъ въ какво съмъ виновенъ азъ, че тази свѣтлина, която ви давамъ, е толкова силна, че не можете да я понасяте? Кажете на земята да спре колелото и тогавъ свѣтлината ще бѣде по-малка, но щомъ се върти колелото, непрѣмѣнно ще виждаде всичкитѣ фази на добро и зло. Нѣма сега да ви обяснявамъ защо въ това въртене има постоянна борба между свѣтлината и тъмнината, между доброто и злото, между реалното и сѣнкитѣ на живота. Много отъ васъ ще запитатъ: „Можемъ ли да изпълнимъ Христовия законъ?“ — Да, може да го изпълните.

Ако нѣкой ми изгори или продаде къщата, която струва 200,000 лева, въ менъ ще се зароди голѣма борба отъ това зло, но ако побѣдя себе си и не отмѣстя, ще се нарека великъ въ Царството Божие. Ако съмъ виденъ държавникъ и ме свалятъ отъ поста, който заемамъ, макаръ и несправедливо, и азъ не отмѣстя за това нѣщо, за въ бѣдеше ще съмъ добъръ човѣкъ, Изсѣщо всѣки,

който не отмъщава даже и за най голѣмото сторено не му зло, той е добъръ човѣкъ. На земята ние може да направимъ нѣкого такъвъ, какъвто искаме. Напр., може да направимъ едного министъръ, друго държавникъ, трети проповѣдникъ, четвърти учител и т. н. Въ това отношение ние приличаме на онази българка, която дала на мъжа си едно котле съ вода, китка босилекъ и го изпратила да рѣси; направила го по свое желание попъ. Нашитѣ длѣжности, които заемаме тукъ на земята, не сѣ нищо друго, освѣнъ произведение на подобни длѣжности отъ единъ другъ свѣтъ, който е надъ насъ.

Всички, които сѣ изпълнили малкия законъ, сѣ станали велики въ свѣта. Ако художникътъ е изпълнилъ малкия законъ, той ще започне да рисува велики картини. Всички ние може да станемъ велики художници. Ще ме запитате: „Какъ е възможно това?“ Ако единъ день прѣдставимъ на свѣта своето лице, вече усъвършенствувано и завършено, не ще ли прѣдставлява то най-великото произведение на художника? А не забравяйте, че върху това лице вие работите вѣкове. Днесъ въ цѣлия свѣтъ има изложби на картини, на нашитѣ лица, но нито една още не е приета отъ Бога. Огъ какъ свѣтътъ сѣществува, само двѣ картини сѣ приети въ стария завѣтъ: тази на Йеноха и на Илия, затова тѣ живи сѣ заминали горѣ на небето. Досега въ България, на колко души сѣ приети горѣ картинитѣ? Рисуваме, рисуваме цѣлъ животъ и ни кажатъ най послѣ, че тази картина и сега не може да се приеме. Дойде попътъ, опѣе тази картина и я заровятъ. Опѣването не е нищо друго, освѣнъ че тази картина не е направена по всички правила на изкуството. Комисията, която разглежда картинитѣ, в жада, че тая картина не е направена споредъ божествения законъ: очитѣ, ушитѣ, устата, носътъ, зѣбитѣ не сѣ на мѣстото имъ; отъ друга страна, умътъ, сърцето, мислитѣ, чувствата не сѣ на мѣстото имъ. Вие, които ме слушате, мислите ли, че вашитѣ мисли и чувства сѣ на мѣстото си? Азъ виждамъ хиляди хора, на които мислитѣ и чувствата не сѣ на мѣстото имъ. Не ви обзинавамъ за това нѣщо, не сте вие виновни, но ви обръщамъ внимание да поработите съ този великъ законъ. Трѣбва да си зададешъ за цѣлъ да изпълнявашъ всѣки день и най малки-

тѣ пожелания, които ти дойдатъ, безъ нѣкаква погрѣшка и безъ да се подадешъ на никаква съблазнь. Ако биха ми прѣдложили да стана министъръ въ България, бихъ прѣдпочелъ да отида да помогна на нѣкоя бѣдна вдовица, и по скоро бихъ се отказалъ отъ този постъ, отколкото да оставя тази бѣдна жена безъ моята помощъ. Вие се готвите за единъ голѣмъ балъ, концертъ или журфиксъ, но въ това врѣме идва при васъ единъ бѣденъ човѣкъ, и вие го връщате, защото нѣмате свободно врѣме да се занимавате съ него. Не, вие трѣбва да се откажете отъ бала, за да спазите този великъ законъ, който е създаденъ отъ Бога. Ако бихме се научили да бъдемъ любящи, да бъдемъ въ миръ съ себе си, да разберемъ, че може да живѣемъ сами съ себе си, тсгава свѣтътъ би се оправилъ. Даже ако хората не ни обичатъ и безъ тѣхъ можемъ да живѣемъ. Сега ние се намираме въ положението на онѣзи зловрѣдни бацили, които, като влѣзатъ въ нашия организъмъ, намиратъ материалъ да живѣятъ и тамъ се загнождватъ. Изчезне ли материалътъ, свършва се и тѣхниятъ животъ. Затова Христосъ казва: „Който изпълни най-малката заповѣдъ, най-великъ ще бѣде въ Царството Божие“. Въ какво се състои тази малка заповѣдъ? Онази работа, която Провидѣніето ти е опрѣдѣлило, не трѣбва да я отлагашъ. За всѣка мисль, за всѣко желание има опрѣдѣлено врѣме, което като пропуснешъ веднѣжъ, нѣма вече връщане назадъ. Вашитѣ младини вече не могатъ да се върнатъ. Този животъ, който сега живѣете, втори пътъ нѣма да го прѣкарате. И доброто и злото, което сега сте минали, оставятъ отпечатъкъ въ вашия животъ. Втори пътъ вие ще минете прѣзъ съвсѣмъ друго мѣсто, прѣзъ съвсѣмъ другъ животъ, въ който ще има само отражения отъ първия. Нѣкои казватъ: „Ами нали земята минава все единъ и същъ пътъ, обикаля около слънцето“ значи има повторения въ живота? — Да, но никога земята не минава прѣзъ едно и също пространство; пътътъ, прѣзъ който е минала прѣдишната година, е другъ; сега минава въ друга областъ и опитността ѝ е различна. Това мѣсто, прѣзъ което е минала земята единъ пътъ, е вече безвъзвратно изгубено. Животътъ, който веднѣжъ сте прѣкарали, е вече безвъзвратно изгубенъ. Ще попитате: „Не може ли да поправимъ грѣшки-

тѣ си?“ Никой не може да поправи изгубеното. Псалмопѣвецътъ казва: „Само единъ е въ състояние да заличи нашитѣ грѣхове и беззакония“. Само Господъ има тая прерогатива да слѣзе въ тѣзи дълбини, дѣто сте направили прѣстѣпления и да ги заличи съ свѣта четка. Докато слѣзе Господъ въ тѣзи мѣста да заличи вашия грѣхъ, вие ще трѣбва дълго да плачете, да проливате сълзи. Вашитѣ сълзи сѣ потрѣбни на Господа, за да напълните съ тѣхъ цѣла бутилка, която Господъ пази. Когато се напълни бутилката, Господъ ще я вземе и ще слѣзе на мѣстото на прѣгрѣшения, на прѣстѣпления, за да поправи живота ви, като отъ врѣме на врѣме ще разквасва устата си съ събранитѣ ваши сълзи. Само така ще може да се измѣни вашиятъ животъ. Това е алегория, но ако вникнете дълбоко въ нея, ще разберете, че тя е една велика истина въ характера на Бога. Казвате: „Защо Господъ мълчи и не отговаря на нашитѣ страдания?“ — Господъ мълчи, защото ге се е напълнила още бутилката; като се напълни, Той ще дойде да оправи живота ви, ще запита коя година е извършено прѣстѣплението, по кое врѣме и т. н. Като измие грѣховетѣ ти, ще каже: „Сега си свободенъ, но втори пътъ не грѣши“. И Христосъ плака, докато напълни една бутилка. Той се нае да оправи свѣта, да вземе на себе си грѣховетѣ житейски, но като видѣ, че тази работа е много тежка, плака, да му дойде Господъ на помощъ, и само така успѣ. Като се напълни бутилката Му, Христосъ рече: „Свърши се вече, бутилката е пълна, дойде спасението на човѣчеството“. Безразлично е дали си голѣмъ или малкъ въ свѣта: всѣки трѣбва да мине прѣзъ сълзитѣ, за да измие грѣховетѣ си, както и тѣзи на близкитѣ си. Ще ми кажете: „Защо ни безпокоишъ съ тѣзи твои мисли, защо не ни кажешъ нѣкои утешителни думи?“ Именно това послѣдоното правя азъ. Нима този, когото болятъ краката, не усѣща никаква болка? И не трѣбва ли да му се направи малка разтривка, въпрѣки болкитѣ? Въ извѣстни случаи той може да не усѣща никаква болка, но ако го нападне неприятель и започне да го гони, какво ще бѣде неговото положение? Той не ще може да се спаси, нѣма да може да избѣга, и неговата болка ще бѣде по силна, отколкото всѣки другъ пътъ. Ако азъ се загрижа за този човѣкъ и започ-

на да разтривамъ неговитѣ крака, за да оздравѣятъ, ще съжалява ли той за болката, която му причинихъ съ разтриването? Напротивъ, той ще каже: „Слава Богу, че оздравѣхъ, за да мога да бѣгамъ съ всички други наредъ при случай на опасност“. Това е истинска философия. Животътъ на обществото е такъвъ, какъвто и на отдѣлнитѣ индивиди. Между единъ народъ и неговитѣ членове има извѣстно съотношение, но и всѣко сѣщество си има свои индивидуални чувства, мисли и желания. Народътъ не живѣе като личностъ. Като казвамъ българскитѣ народъ, разбирамъ българитѣ. Споредъ тѣхнитѣ взаимни мисли и чувствувания ще се опрѣдѣли тѣхното политическо, духовно, културно и умствено отношение — бъдещия имъ животъ. Споредъ тѣхнитѣ мисли отъ миналия животъ се опрѣдѣля тѣхното настояще, а споредъ сегашнитѣ имъ мисли и желания се опрѣдѣля бъдещето имъ. Тѣзи два божествени закона сѣ поставени у човѣка така: първиятъ, великиятъ законъ е поставенъ въ ума, а малкиятъ — въ сърцето. Слѣдователно, когато искате да изпълните малкитѣ работи въ свѣта, трѣбва да ги изпълнявате съ сърцето си. Съ други думи: безъ любовъ къмъ този законъ не може да изпълните малкитѣ работи. Минавамъ покрай една вадичка и гледамъ, нѣкаква мравка се дави, но по-неже съмъ заетъ съ нѣкоя философска мисль, минавамъ покрай нея и не и обръщамъ внимание. Не, трѣбва да се спра, да ѝ помогна. Трѣбва да се спираме прѣдъ най-малкитѣ и да имъ помогнемъ. Като имъ дадемъ помощта си, да не искаме отъ тѣхъ цѣль животъ да ни се отплащатъ, защото ние въ този случай не сме били нищо друго за тѣхъ, освѣнъ едно Провидѣние. Имаме ли желание да помагаме на малкитѣ, то ще създаде условия да помагаме и на по-големитѣ. Не помогнемъ ли на тази малка мравчица, за въ бъдеще това ще бѣде условие за лошъ животъ. Ще кажете: „Малко ли мравки се давятъ?“ Вѣрно е, много мравки се давятъ, но тази, която азъ видя и за която се породилъ желание да избавя, трѣбва да я спася. Тя е особена мравка. Ако не ѝ помогна, тази мравка слѣдъ 100 години може да ми причини най-големото нещастие. Споредъ постѣпката ми въ този моментъ, когато се е зародило съзнанието въ менъ, Господъ ще опрѣдѣли моя бъдещъ животъ. Тази мравка подразбира

нѣкое агне, гълмбче, дѣге, момиче, момче, нѣкоя бѣдна вдовица, нѣкой боленъ или кой и да е другъ човѣкъ. Мравката е една математическа формула. Прѣдстави ли ти се такава формула за разрѣшение, ти ще се спрешъ да помислишъ, какъ да я разрѣшишъ. Дойде нѣкой при тебе и ти каже, че е много отчаянъ, иска да се самоубие. Ти ще се замислишъ, по какъвъ начинъ да му помогнешъ. Кажешъ ли, че не можешъ да му помогнешъ, въ слѣдния животъ тази твоя постѣпка кармически носи лоши послѣдствия. Законътъ е единъ и сѣщъ: ще се спрешъ, въ този малкъ законъ, и ще помогнешъ. Ако ли не помогнешъ, ще опрѣдѣлишъ въ тоя моментъ своята лоша сѣдба. Когато сгрѣшишъ по този начинъ, потърси другъ начинъ, по-добъръ за поправяне на погрѣшката си. Ако всички българи обмисляха добръ всѣка своя постѣпка, всѣко свое дѣйствиe, то щѣха ли днесъ да ядатъ хлѣбъ съ купони, захаръ съ купони, щѣха ли да воюватъ? Българскитѣ държавници не се грижатъ за давящата се мравка, а за голѣмитѣ граници на България, но тѣ не знаятъ, че сѣдбата на България се опрѣдѣля отъ сѣдбата на тая мравка. Българскитѣ държавници се интересуватъ отъ България дотолкова, доколкото сѣ засегнати тѣхнитѣ кесии. Това не сѣ родолюбци, това сѣ прѣдатели, тѣ играятъ ролята на Юда съзнателно или несъзнателно, съ пари или безъ пари. Азъ ви говоря върху тѣзи два велики закона, защото ако се приложатъ тѣ, и ако точно се изпълняватъ, тѣ ще спасятъ и поправятъ човѣчеството. Сега българитѣ отварятъ разни училища, но не мислятъ за мравкитѣ, за по-добрението на тѣхния животъ. Тѣ мислятъ за печалби и казватъ: „Да имаме пари, ние ще намѣримъ добри учители, добри работници“. Покажете ми едно общество, което е работило съ пари и да е успѣло много. Не искамъ да кажа, че всички дружества трѣбва да спратъ своята дѣйностъ, но трѣбва да измѣнятъ начина на живота си. Прѣдпочитамъ да посветя цѣлъ животъ за единъ човѣкъ, който възприема това, което казвамъ, отколкото да работя за хиляди хора, които нищо не възприематъ. Всѣки, който започва една работа, трѣбва да работи съ присърце, а не да ходятъ по десетъ пѣти въ къщата му да го викатъ да направи едно или друго. Човѣкъ, който проповѣдва едно учение, трѣбва да разбира неговитѣ закони и да ги

прилага. Казвате: „Да възпитаме нашата младеж“. Ами какъ ще я възпитате, какъ ще обуздате нейнитѣ по-
 стапки? Азъ не вѣрвамъ въ никакво възпитание, т. е. въ
 дресирането, а вѣрвамъ, че всички хора иматъ условия да
 станатъ добри, стига да искатъ. Азъ вѣрвамъ, че всички
 хора опрѣдѣлятъ своя ж воть споредъ момента, въ който
 дѣйствуватъ, защото слѣдъ този моментъ идатъ други
 условия. Това е възпитание. Слѣдъ този моментъ ти ще
 възприемешъ храна, наука, които ще бѣдатъ споредъ
 плоскостта, по която се движашъ. Земледѣлецътъ изуча-
 ва условията за своитѣ посѣви; всѣки изучава условията
 за своята работа. Като казвамъ, че не вѣрвамъ въ ни-
 какво възпитание, не взимайте това въ кривъ смисълъ.
 Азъ не вѣрвамъ въ онова криво, външно възпитание, което
 хората даватъ на своитѣ дѣца, но вѣрвамъ въ истинското
 възпитание, което даватъ двата велики закона въ свѣта.
 Не вѣрвамъ и въ съврѣмнената наука, но вѣрвамъ въ ве-
 ликата божествена наука: не вѣрвамъ въ съврѣмнената
 глупава любовъ и въ съврѣмнената глупава мадростъ и при-
 видна истина тука на земята, т. е. въ лажата, която хо-
 рата сж облѣкли въ формата на истина. Азъ казвамъ:
 всичко туй е велика лъжа, Истината е вътрѣ въ васъ. Ве-
 ликиятъ законъ е въ вашия умъ, а малкиятъ законъ е въ
 сърдцето ви. Всѣко благородно желание, което се породи
 въ васъ, колкото и микроскопическо да е то, ще опрѣдѣли
 вашето щастие за въ бѣдеще. Това желание ще обърне
 отъ този день краи на ваш я животъ и оттогава и зе-
 мята, и нсбето ще работятъ за васъ. Колелото на живота,
 като се движи къмъ една или друга посока, ще произведе
 съответно дѣйствие. Готови ли сте да бѣдете вѣрни на
 онѣзи ваши малки желания, които отъ хиляди години сж
 вложени въ васъ, готови ли сте да подадете сламката на
 мравката, която се дави, вие ще започнете отлѣво къмъ
 дѣсно, иначе ще започнете отдѣсно къмъ лѣво, т. е. на-
 долу къмъ конуса. Тогава, ако си християнинъ и слизашъ
 прѣзъ тѣзи 7 по 7 милиона полета и те питамъ, дѣ си
 сега, ще отговоришъ, че си въ низшитѣ полета на астрал-
 ния свѣтъ. Ако си скултистъ, ще кажешъ: „Стигнахъ
 най-послѣ до дъното на този конусъ“. Ами сега какво
 мислишъ да правишъ? — „Въ моята философия се казва,
 че като стигна до дъното, ще направя единъ подъемъ на-

горѣ“. Криво си разбралъ тази философия. „Е, ами какво да правя сега“? — Ще минешъ прѣзъ тѣсното отвѣрстие на другия конусъ и оттамъ ще се издигашъ нагорѣ, понеже енергиитѣ въ тия конуси вървятъ точно въ противоположни посоки. Сега вече ще вървишъ по енергията на втория конусъ. Като минешъ прѣзъ този вторъ конусъ, ще прѣминешъ прѣзъ всичкитѣ 7 милиона по 7 милиона полета, ще ги изучишъ и ще кажешъ: „Имамъ вече една философия, разбирамъ нѣщата издълбоко и виждамъ, че това не сж 7 полета. Ще кажешъ за духовния свѣтъ велики нѣща: свѣтове, свѣтове, сжщества безъ граница и безъ брой. Цѣлото пространство, въ което живѣемъ и се движимъ, е пълно съ сжщества отъ разни категории и култури. Слънчевата свѣтлина се движи съ 180,000 мили въ секунда, за да измине само диаметъра на нашата вселена, който за да се прѣмине, трѣбватъ 31,000 години. Цѣлото пространство е пълно съ свѣтове. Когато нашата земя се движи въ пространството на тази вселена, ние се намираме подъ влиянието на тѣзи сжщества, съ които дохождаме въ съприкосновение. И цѣлото това грамадно пространство съ всичкитѣ сжщества иматъ единъ отгласъ въ нашитѣ сърца, умове и души. Нѣкой пѣтъ ви дойде една мисль, тежко ви е, но тази мисль не е ваша; вие сте чувствителни, и като тѣй долавяте тжгата на нѣкое малко сжщество нѣкъдѣ въ Нью Йоркъ, което въ даденъ моментъ не е изпълнило своя дългъ, не е изпълнило волята Божия, този великъ Божи законъ. Другъ пѣтъ изпитвате радостъ. Защо? — Защото другадѣ нѣкъдѣ по свѣта, въ нѣкой будийски храмъ, въ Китай, нѣкое малко сжщество изпълнило своя дългъ, както трѣбва. И тѣй, всѣки день, като се мѣнятъ мислитѣ ви, азъ се радвамъ, защото виждамъ, какво става по свѣта и отъ всичко, което се върши, забѣлѣзвамъ двѣ нѣща: нѣкъдѣ едни хора изпълняватъ, а други не изпълняватъ Божия законъ. Слѣдъ това се връщамъ въ живота, гледамъ тамъ какви нѣща ставатъ; връщамъ се къмъ миналото и гледамъ, кога сж замислени тѣзи нѣща, та днесъ вече се реализиратъ, Минаватъ хиляди години въ минутата и виждамъ, кога сж замислени тия събития и кога сж взели това лошо направление. Слѣдя и виждамъ, че прѣди 2000 години единъ български жрецъ е завъртѣлъ крана на живота въ крива посока, и

нему днесъ се дължатъ тия послѣдствия: Ето защо, днесъ всички проповѣдници, свещеници, управници въ България мислятъ като този жрецъ и така дѣйствуватъ. Ще кажете: „Кой е този жрецъ, за да го обѣсимъ“? Не, не го търсете да го обѣсите, но завъртете крана въ обратна посока на тази, въ която сега дѣйствува. Ако вие не сторите това освѣнъ че нѣма да станете велики, но и ще изгубите много. За това съмъ азъ въ България — да завъртя крана на колелото на живота и слѣдъ 2000 год. ще ме търсите, ще искате да знаете, кой е сторилъ това нѣщо. Господъ ме е изпратилъ въ България да завъртя колелото на живота въ обратна посока, и азъ ще го завъртя по всички правила на божествения законъ, за да опитате всички блага на живота. Когато завъртя колелото въ обратна посока, българитѣ ще разбератъ, че може да изпълнятъ и този малкъ законъ, ще се въдвори между тѣхъ отлична, възвишена култура и ще станатъ единъ великъ народъ, който ще принесе своята лепта. Нѣма да се гордѣете. Колелото още не е завъртено, нужни сѫ много усилия, за да се завърти. Всички вие ще вземете участие въ въртенето на голѣмото колело, ще хванете по едно отъ малкитѣ колелца и ще въртите, не както сега, отдѣсно къмъ лѣво, а отлѣво къмъ дѣсно. Това е Христовото учение: да завъртите колелото на малкия законъ. Ще ме запитате: „Какъвъ споменъ ще ви оставя“? — Ще ви завъртя колелото отлѣво къмъ дѣсно; тогава всички ангели, всинки добри хора ще заработятъ, и вие ще се доведигнете.

Турете сега въ мисълта си: „Можемъ да изпълнимъ най-малкия божественъ законъ“. И слѣдъ 2000 год. ще провѣрите, вѣрно ли е това, което ви казвамъ или не — ще провѣрите резултатитѣ. Слѣдъ 2000 години вътрѣшнитѣ условия на живота ще бждатъ десетъ пѣти по-добри, отколкото сегашнитѣ. То е слизане и качване нагорѣ въ живота. Блажени сѫ тѣзи отъ васъ, който съ вѣра дочакатъ това врѣме. Тия 2000 години сѫ два божествени дни — дни на велико благословение. По напрѣдналитѣ отъ васъ може и слѣдъ двѣ години да провѣрятъ това, а нѣкои даже слѣдъ десетъ години. Но за това се иска чистъ, възвишенъ и благороденъ животъ — единственото наслѣдство на човѣка на земята.

Бесѣда, държана на 22 юний 1919 година.

Стариятъ книжникъ.

А Той имъ пакъ рече:
„За това всѣки книжникъ, който се
е училъ за царството небесно, по-
добенъ е на човѣкъ домовитъ, който
изважда отъ съкровището си ново
и вехто“. ¹⁾

Христосъ опрѣдѣля учения книжовникъ по двѣ негови качества: той изважда отъ съкровището си ново и вехто. Въ прочетения стихъ Христосъ вмѣтва думитѣ: „Който се е училъ за Царството Божие“. Подъ „Царство Божие“ въ широкъ смисълъ Христосъ подразбира всички ония велики закони, които направляватъ човѣшкия животъ, защото всичко въ природата е тѣсно свързано съ човѣка, и човѣкъ е тѣсно свързанъ съ природата. Всички явления или сили въ свѣта, които нагледъ като че нѣматъ нищо общо съ нашия животъ, ние ги наричаме физически или неорганически. Всички тѣзи сили, обаче, иматъ съотношение не къмъ личния, а къмъ колективния човѣкъ. Въ такъвъ случай изваждането на новото и вехтото отъ съкровището има извѣстенъ смисълъ. Вехтото означава миналото, а новото — бъдещето. Вехтото означава погрѣшкитѣ на човѣка, а новото — това сѣ благата, които му се даватъ. Учениятъ книжникъ, който изучава природата и живота на хората, намира стари нѣща, погрѣшки на хората, и внася нѣщо ново въ свѣта. Слѣдователно, въ такъвъ смисълъ, ние може да опрѣдѣлимъ положително и добринитѣ и злинитѣ, които произтичатъ, като резултатъ, отъ тия послѣдствия на миналото. Тѣй че вехто е всѣко нѣщо, което е въ дисхармония, т. е. износено, негодно за работа. Опазя-

¹⁾ Ев. Матей, 13;52.

материя, която е изгубила силата си, считаме я за негативна, т. е. като такава, въ която не може да се прояви никаква сила. Всѣки отъ васъ е изпиталъ тѣзи двѣ състояния въ себе си: да вади ново и вехто отъ съкровището си. Когато човѣкъ изгуби вътрѣшното равновѣсие между сърцето и ума си, той започва да изважда вехтото и съ това наставя у него недоволство. Такова е положението на болния, който винаги е недоволенъ отъ окръжаващитѣ, които му услужватъ. Здравиятъ, който има сила въ себе си, е доволенъ отъ всичко. Законитѣ, които регулиратъ едното и другото състояние, състоянието на доволство и недоволство, сж въ хармония, защото въ дадения моментъ вашето негативно състояние съотвѣтствува на едно положително състояние на нѣкой здравъ. Въ даденъ моментъ, когато вие най много страдате, друго нѣкое сѣщество, което има нѣкаква връзка съ васъ, изпитва най-хубаво разположение на духа. Това е единъ законъ, който сѣществува вътрѣ въ природата. Небето и ада сѣществуватъ като два полюса. Небето е новото нѣщо, а адътъ е вехтото. Тѣй че всѣки отъ васъ прѣзъ живота си ще се качи и ще слѣзе въ едното и другото състояние. Азъ не ви говоря за ада и небето тѣй, както вие ги знаете, но ви говоря върху едни положителна истина, която ви се вижда отелѣчена. Тѣзи двѣ състояния сж необходими за човѣшкия духъ. Вие питате: „Защо е необходимо, да остарява човѣкъ и да се подмладява“? — Това е процесъ, който става и въ самата природа. Вие не питайте, защо става този процесъ, но гледайте, каква полза може да извлѣчете отъ него. Какъ бихте опрѣдѣлили младостта или старостта? Въ древността единъ мъдрецъ е казалъ: „Ако търсишъ сила, търси я у младитѣ, у новитѣ хора, а ако търсишъ мъдростъ, търси я у старитѣ хора“. Мъдростъ и сила не сж едно и сѣщо нѣщо. Силата включва въ себе си човѣшката воля, а мъдростта — човѣшкия умъ. Слѣдователно, вие имате два противоположни полюса: умътъ е горѣ, на небето, а волята — долу, на земята. Ако искате да бъдете стари, мъдри, трѣбва да сте горѣ, на небето, а ако искате да бъдете млади, трѣбва да сте долу, на земята. Затова, когато размѣнимъ отношенията на нѣщата и поставимъ стария човѣкъ на физическото поле, а младиятъ поставимъ на небето, ние произвеждаме

дисхармония. Въ такъв случай вие ще извадите неправилно заключение и ще мислите, че всички хора на небето сѣ все стари, а всички хора на земята сѣ млади. Но това не е вѣрно. Подъ „младостъ“ азъ не разбирамъ само външнитѣ отношения, но разбирамъ вътрѣшния растежъ у човѣка. Сѣщото нѣщо се забѣлѣзва и въ природата. Отъ 9 мартъ се забѣлѣзва единъ растежъ, който започва да намалява къмъ 20 юни или къмъ началото на юли, и въ природата започва едно състояние на почивка. Каквито смѣни ставатъ вътрѣ въ природата, такива смѣни се извършватъ и въ нашия животъ. Ако ние не разбираме това, което става въ насъ, като индивидъ, т. е. ако не разбираме своя умъ и воля, то въ живота често влизаме въ противорѣчия, които наричаме „сѣдба“ и споредъ нея, едни биха били щастливи, а други — нещастни. Нѣкои мислятъ, че на едни помагатъ нѣкакви сили, а други мислятъ, че сѣшитѣ сили имъ противодѣйствуватъ. Разбира се, като вървите по посока на течението, то ще ви способствува, но ако вървите противъ течението, то ще ви противодѣйствува, защото вървите въ разрѣзъ съ него. Това течение нѣма нищо противъ васъ, но то иска да ви каже, че щомъ вървите въ разрѣзъ съ него, ще страдате, защото силитѣ, които направляватъ вашия животъ, сѣ въ разрѣзъ съ самитѣ васъ. Когато нѣкому не върви въ живота, това показва, че мисълта му е въ разрѣзъ съ неговата воля. Това е и за индивидуалния, и за обществения животъ на човѣка. Азъ говоря за събития, които ставатъ сега въ Европа, и които сѣ опрѣдѣлени отъ прѣди хиляди години. Съврѣменното човѣчество е дошло въ разрѣзъ съ движението още отъ прѣди милиони години. Слѣдователно, съврѣменната европейска култура е попаднала въ разрѣзъ съ това течение, и тя се мъчи да си пробие пътъ. Вслѣдствие на това се води една упорита борба, въ която ще паднатъ много жертви. Колко жертви ще паднатъ, дали единъ, два или повече милиони, това е безразлично за природата. Казвамъ, че това е безразлично за природата, защото за нея сѣ безразлични нашитѣ играчки. Когато ние създаваме градове, правимъ къщи и храмове, мислимъ, че това е култура, но природата не иска да знае за тази наша култура, въ единъ моментъ тя може да я разруши. За всички наши най-фини дори материи, природата е съз-

дала молцитѣ, прахъ, които ги разрушаватъ. Вънъ отъ това, тя е създала много врѣдни елементи, които постоянно рушатъ нашия организъмъ. Въ миналото, прѣди отклонението на човѣчеството отъ правата посска на свѣтата култура, хората сж имали много правилни понятия за законитѣ, които направляватъ растежа на нашия животъ. Този растежъ може да се опрѣдѣли математически, съ пергелъ. Напр., взимамъ пергелъ и съ него най-точно измѣрвамъ носа на едного и виждамъ, че е 4 с. м., на друго е 5 с. м., и т. н. Слѣдъ това пакъ съ пергелъ измѣрвамъ брадата на едного, на втори, на трети и виждамъ, че всички иматъ различна голѣмина. По сѣщъ я начинъ измѣрвамъ челото на едного и виждамъ, че е напр. 3 с. м., на друго 4 с. м. или 5 с. м., 6 с. м. и т. н. Ще попитате: „Какво съотношение има тука“? Има голѣмо съотношение, защото ако видите, че носътъ на еднъ човѣкъ е късъ и широкъ, това показва, че енергиитѣ въ неговия организъмъ сж въ напрегнато състояние и отъ най-малкото побутване ще е въ състояние да прѣдизвика експлозия. Ако неговата брада е много широка и дълга, това показва, че енергията на този човѣкъ не е само много възбудена, но и много активна, затова дѣто мине, той ще произведе разрушение. Отъ долната частъ на брадата, тази, която е подъ носа, ще се опрѣдѣли каква е човѣшката воля и какъ би се проявила тя на физическото поле. Наблюдавайте това нѣщо у великитѣ пълководци, у генералитѣ. По брадата може да опрѣдѣлите, дали нѣкой човѣкъ е младъ или старъ. Само младитѣ хора воюватъ, а старитѣ не. Отношението на стария човѣкъ къмъ младия е 1:100. Една армия отъ млади хора може да надвие една армия отъ 100,000 стари хора. Когато казвамъ, че бъдещето на земята е въ ръцѣтѣ на младитѣ, правъ съмъ, защото този свѣтъ е създаденъ за хора, които обичатъ да воюватъ, Небето е създадено за стари, мъдри хора. Въ горния свѣтъ, 1000 стари хора се равняватъ на 100,000 млади хора, значи отношението тукъ е обратно. Ще ви запитате: „Какво отношение има между младитѣ и старитѣ хора“? Въ духовния свѣтъ, старитѣ хора сж само опорната точка, около която се движи махалото на младия човѣкъ, като въ часовника. Докато младиятъ човѣкъ извърви 100 километра, стариятъ не е извървѣлъ нито

единъ километъръ. Тѣй че младитѣ хора сѣ стрѣлкитѣ въ часовника. Старитѣ хора въ този свѣтъ не се движатъ, затова отъ тѣхъ не очаквайте никаква култура на земята. Умствена и духовна култура, за каквато се говори тукъ на земята, не може да съществува. Най голѣмъ подѣемъ въ културата може да се постигне само тогава, когато се пуска кръвъ на хората. Колкото повече кръвъ се пусне, толкова по-голѣма култура се заражда. Хората на ХХ вѣкъ започнаха да мислятъ, че сѣ много културни, и казватъ: „Ние, съврѣменнитѣ хора, не пускаме кръвъ, това сѣ правили само хората на миналото“. Обаче, съврѣменната война опроверга тази теория и показва, че младитѣ хора всѣкога пускатъ кръвъ, и колкото сѣ по-млади, толкова по-вече кръвъ пускатъ. Днешнитѣ хора, понеже сѣ много млади, затова правятъ и най-голѣми опустошения. Сегашнитѣ хора може да се уподобятъ на гжсеници, които всичко опустошаватъ.

И този книжникъ, който се училъ за Царството Божие, изважда отъ съкровището си новото и вехтото и казва: „Така казва Христосъ“. Защо му е това ново и вехто? Когато вие изваждате старитѣ дрехи отъ нѣкоя възглавница или гардеробъ, нали имате нѣкаква цѣль, нали мислите да искарате нѣщо отъ тѣхъ? Когато изваждате новитѣ дрехи, нали правите това съ цѣль да видите да не сѣ проядени отъ молци? Като вади новото и вехтото книжникътъ има нѣкаква умна мисль. Той не се занимава съ нѣкаква глупава задача, както е постѣпилъ единъ царь. Единъ царь искалъ да намѣри човѣкъ, който да му разкаже нѣкаква приказка безъ край. Търсилъ той различни философи, които да задоволятъ желанието му. Обѣщавалъ голѣми награди, но не се намѣрилъ човѣкъ, който да му разкаже приказка безъ край. „Дохожда най-послѣ единъ мъдрецъ, който казва на царя: „Азъ ще ти разкажа една приказка безъ край“. „Добрѣ, ето човѣка, когото търся“. Мъдрецътъ започналъ: „Въ древността имало единъ царь, който разполагалъ съ хиляди, хиляди декари земя. Тази земя била засѣта съ жито, и понеже годината била много плодородна, нивитѣ му родили извънредно много. Царътъ заповѣдалъ да се съгради голѣма каменна житница, въ която да се побере житото, и по този начинъ да се запази. Обаче, зидаритѣ оставили една малка дупчица въ

този хамбаръ; единъ шурець успѣлъ да се промъкне прѣзъ тази дупчица и изнасялъ едно по едно житнитѣ зрънца. Шурецьтъ изнесълъ едно житно зрънце, занесълъ го въ своята дупка и се върналъ да вземе второ. Взелъ второто зрънце, занесълъ го въ дупката си и се върналъ да вземе трето. Взелъ него и се върналъ за четвърто“. — „Стига вече това, продължавай нататъкъ, нѣма ли край това прѣнасяне на житото, па и цѣлата приказка“, рекълъ отекченъ царьтъ. — „Чакай де, да се прѣнесе всичкото жито отъ хамбаря, че тогава и приказката ще се свърши“.

Свършменнитѣ хора искать да знаятъ края на нѣщата, но азъ казвамъ: „Чакайте да се прѣнесе всичкото жито, че тогава“. Книжникътъ, който изучава Царството Божие, не се занимава съ такива глупави теории. Прѣповтарянето на едно и също нѣщо не е знание. Ние казваме: трѣбва да опитаме нѣщата и така да се учимъ отъ своята опитностъ! Достатъчна ни и тази опитностъ, която имаме, защото и милиони зрънца да извадимъ отъ Хамбара нѣщо повече нѣма да научимъ. Вие си казвате: „Чакай да видимъ, какво ново ще ни каже днесъ Учителътъ. Прави сте. Размѣритѣ на вашия носъ ще опрѣдѣлятъ обема на вашитѣ чувства, дължината на брадата ви — силата на вашата воля, а височината на челото ви — качеството на вашия умъ. Нѣкои казватъ, ако човѣкъ има малко чело, пакъ може да бѣде уменъ. Това не е вѣрно. Какво отношение иматъ въ геометрията правитѣ линии, остритѣ ъгли и т. н.? Ако въ устата ви се тури острието на единъ жгълъ, нали тя ще се разтвори? Слѣдователно, по отвора на вашата уста ще се опрѣдѣли степенъта на вашия апетитъ. Колкото повече си отваряте устата, толкова по гладни сте. Ако пъкъ жгълътъ е обърнатъ съ остроото на вънка, това показва, че вие сте въ почивка. Като съдимъ по това, дали носътъ е правъ, навнѣдъ е вдлѣбнатъ или изпъкналъ — навнѣнъ или навнѣтрѣ къмъ челото, по сѣщия законъ се опрѣдѣлятъ и нашитѣ чувства. Ако носътъ е широкъ, сърцето ще има едно състояние, а ако е сплеснатъ, ще има друго състояние. Ако вашитѣ устни сѣ тѣки или дебели, вашиятъ стомахъ ще се намира въ едно или друго състояние. Състоянието на вашия стомахъ може да се опрѣдѣли и по вашитѣ бузи, дали тѣ сѣ вдлѣбнати или изпъкнали. Тѣй че, външниятъ човѣкъ е изразъ на вът-

рѣшния. Всѣка ваша мисль се опрѣдѣля на лицето ви. По лицето ви може да се опрѣдѣля и добродѣтелята ви, — тя е поставена отгорѣ на устната ви. Ако очитѣ ви сж разпогледни въ двѣ противоположни посоки, това показва, че въ вашето естество има раздвояване. Ако жгълтъ на зрѣнието ви е насоченъ нагорѣ или надолу, това сж двѣ различни състояния. Ако очитѣ ви сж много отворени, това показва, че имате голѣма впечатлителностъ, а ако сж малко отворени, впечатлителността ви е по малка. Дали очитѣ ви сж по-близо или по-далечъ отъ носа, и това има значение. Очитѣ на всѣки човѣкъ сж поставени отъ Бога съ геометрическа точностъ. Всѣки човѣкъ е направенъ по скица, която е опрѣдѣлена отгорѣ. Всѣки носи съ най-малкитѣ подробности на лицето си свидѣтелството, което опрѣдѣля не само сегашния неговъ животъ, но и миналия, и бъдещия.

И ако съврѣменнитѣ хора биха могли да четатъ по тѣзи свидѣтелства, по тази божествена книга на лицето, която всѣки носи съ себе си, хиляди нещастия биха се избегнали. На всички свои послѣдователи Христосъ прѣпоръчва да се повърнатъ отъ своитѣ погрѣшки на миналото. Нѣкой казва: „Да изпитаме своя животъ“. — Фотографирай се и изпитвай лицето си, вижъ дали се харесвашъ. Съврѣменнитѣ фотографии цѣлятъ да прѣдставятъ човѣка по-хубавъ, съ по-загладени чѣрти, отколкото има въ дѣйствителностъ, като рисуватъ и ретуширатъ лицето му. Не затривайте божественото писмо! Не трѣбва така да се заглаждатъ чѣртитѣ, защото стариятъ човѣкъ не може да стане младъ, и обратното „Това сж нѣща несъвмѣстими“, казва Христосъ. Само учениятъ, който разглежда нѣщата тѣй, както той може да разбере отношенията които съществуватъ между отдѣлнитѣ части. Въ математиката има извѣстни формули, по които да се прѣвърщатъ едни величини въ други. Напр., топлината, която се отдѣля отъ 100 тона въглища, може да се прѣвърне въ динамическа сила, но трѣбва да се знае методътъ за това. Тази наука е скрита отъ съврѣменнитѣ хора, защото, ако тѣ биха я знаели, щѣха да си играятъ съ хората и да принесатъ хиляди нещастия на човѣчеството.

За какво нѣщо ни сж тѣзи знания? Ако познавахме човѣка отгорѣ, ние бихме разбрали, още щомъ го видимъ,

че неговата енергия е въ напрегнато състояние. Тогава ние бихме го избегнали, безъ да подклаждаме повече огънь, или бихме пуснали парата да излѣзе навънъ, за да се намали малко енергията у него. На хора, у които енергията е намалѣла, трѣбва да употребимъ малко гориво, за да я накладемъ отново. Какъ се доставя гориво въ физическия свѣтъ, това знаемъ. За доставяне на гориво въ умствения и духовенъ свѣтъ има много начини, които ние не знаемъ, но може да научимъ. Има хора, които сж изгубили смисъла на живота и искатъ да бѣдатъ винаги млади, само въ младостта намиратъ смисълъ. Когато проучвате дълбоко окултнитѣ науки, ще видите, че човѣкъ не е създаденъ само отъ единъ видъ материя, но огъ различни видове материя и състояния. Значи, въ всички атоми и йони, които го съставляватъ, има градация. Такива състояния на атомитѣ въ физическото поле за сега има 49. Всѣко състояние може да произведе извѣстенъ резултатъ на чувства и мисли. И колкото повече коефициентътъ на вашето състояние се измѣня, толкова повече вашитѣ чувства и мисли ставатъ по-активни. Днесъ хората сж много нервни, но това не е нищо друго, освѣнъ повишение на енергията имъ, затова тѣхната енергия трѣбва да се трансформира и прѣпрати въ едно по-висше състояние на материята.

Често вие говорите за възпитание на дѣцата си. Българската дума „възпитание“ значи да отхранишъ. Така и пчелитѣ се грижатъ за отхранване на своитѣ царици. Когато искатъ да отхранятъ царици, тѣ имъ даватъ единъ видъ храна; когато искатъ да отхранятъ работници, избиратъ имъ другъ видъ храна, а за търтеитѣ даватъ особень, трети видъ храна. Търтеитѣ сж свирачи въ кошера. Безъ търтеи не може, както не може и безъ свирци. Тѣ сж единъ видъ музиканти. Вие казвате, че и безъ търтеи може. Не, не може безъ свирци. Вие казвате, че и въ вашия животъ има много търтеи, но азъ ги наричамъ свирци. Всѣка неприязнена мисълъ е единъ свирецъ, една неприятна музика. Вие питате: „Защо ни сж толкова неприятни тѣзи мисли и страдания, които тѣ ни довеждатъ?“ — Защото сте болни, но когато оздравѣете, вие ще обичате тѣзи свирци, а тия страдания сами по себе си обновяватъ човѣка.

Сега да се повърна къмъ Христовата мисълъ. Книжничкътъ е онзи учителъ, който знае законитѣ. Какво знаятъ днесъ нашитѣ учители и духовници за хората? Учителитѣ трѣбва да използватъ математиката, за да може да познаватъ хората по челата, носовѣтъ и т. н. Тѣзи, които се занимаватъ съ математиката, нека изучатъ тия формули, а съ геометрията — да опрѣдѣлятъ и изучатъ отъ най-малкитѣ до най-голѣмитѣ ъгли, да проучатъ значението на кривата линия и т. н. Казва се, че кривата линия се образува отъ въртението на една линия около осъта си, а като се завърти кривата линия, образува се сферата. Какво означава тази сфера? Сферата е разширение на вашитѣ мисли и чувства. Ако живѣхте въ единъ свѣтъ, който върви само по една посока, вие не бихте имали никакво развитие. Това е свѣтъ само на единъ кръгъ отъ едно измѣрване. Ако се срещнатъ двѣ сѣщества, тѣ не могатъ да се разминатъ. Това е така, защото всѣко отклонение разбира разширение. Какъ ще прѣкарате тогава тѣзи двѣ сѣщества? — Едното отъ тѣхъ трѣбва да мине по гърба на другото. Затова българитѣ казватъ за нѣкого, който се влѣче, че трѣбва да търпи, когато другитѣ минаватъ по гърба му. Това сж хората, които се движатъ само по едно измѣрване. Това, обаче, не може да ни покаже истинския пътъ на живота. Въ всѣка своя мисълъ Христосъ е скрилъ нѣщо. Той е казалъ: „Много нѣща мога да ви кажа, но сега не може да носите“. Тия нѣща ще се кажатъ на хората, когато станатъ културни, за да ги разбиратъ. Американцитѣ сж напреднали въ разбирането на тѣзи закони. Напр., когато ще встъпватъ въ бракъ, тѣ не прашатъ сватове, които да имъ уреждатъ работата, а прашатъ младитѣ при нѣкой френологъ, за да ги изслѣдва и да се произнесе, могатъ ли тѣ да живѣятъ и да встъпятъ въ бракъ. Слѣдъ това ги прашатъ при нѣкой физиономистъ, послѣ при нѣкой астрологъ, и ако всички свѣдения се сходятъ въ благоприятенъ за тѣхъ смисълъ, тѣ встъпватъ въ бракъ и образуватъ една щастлива двойка. Тѣй че, когато хората се женятъ, центровѣтъ на тѣхнитѣ мозъци трѣбва да иматъ извѣстно съотношение. Ако между центровѣтъ на женския и мъжкия умъ не става правилно прѣплитане на енергиитѣ, нерѣменно ще се образува едно нервно състояние. Причи-

ната на това е, че отъ едната или другата страна остава излишна непласирана енергия, и тя произвежда злото. Затова жена, която е недоволна отъ своя мъжъ, нека потърси другъ мъжъ, въ когото да вложи, да пласира своята излишна енергия и по този начинъ да стане обмѣна, за да нѣма загуба. Но това трѣбва да става по единъ духовенъ начинъ между тѣзи двама души и така, като вложатъ излишната си енергия да възстансвятъ хармонията помежду си. Като не разбира положението на жена си, мъжътъ ѝ казва: „Не може да имашъ приятелски връзки съ другъ мъжъ“, и започватъ разправиитѣ и раздоритѣ. По сѣщия начинъ постѣпва и жената съ мъжа си, когато той, за да вложи своята излишна духовна енергия, търси друга по-възвишена жена извънъ сѣмейството, съ която би могълъ да влѣзе въ духовно общение. Започватъ и двамата по стария начинъ на разправи. Казвамъ на такива хора: „Вие сте започнали злѣ и ще свършитѣ злѣ, защото като книжника, не видѣхте, какво имате въ торбата“. Мъжътъ и жената сѣ двама книжници, които не разбиратъ законитѣ, а трѣбва да постѣпватъ като книжника. Затова, като се женитѣ, извадете старото и новото, което имате на разположение. Момъкътъ и момата, прѣди да се оженятъ, казватъ, че всичко въ тѣхнитѣ торби е въ редъ и порядъкъ, но като се оженятъ, отворятъ торбитѣ и не излиза така, както е говорено. Всичко туй се отнася до съврѣмения животъ и ако българитѣ искатъ да поправятъ живота си, трѣбва да се съобразятъ съ тия закони. Нѣкой пѣтъ си казвамъ: защо ти разочплювамъ болнитѣ мѣста на хората, та по този начинъ си създавамъ неприатели? Добрѣ, но ако вашиятъ кракъ е навехнатъ и вие извикате нѣкой опитенъ масажистъ да го разтрива, колкото внимателно да го ризтрива той, все ще ви причини болка. Виновенъ ли е тогава той, че за да ви излѣкува ви е причинилъ нѣкаква болка? Послѣ ще благодарите на масажиста, че ви е излѣкувалъ крака. Болни сте и викате лѣкарь да ви прѣгледа. Той ви даде едно горчиво лѣкарство, но вие не обичате такива горчиви лѣкарства и затова гледате на лѣкаря като на вашъ чеприятель. Ето защо и дѣцата, които сѣ употребявали горчиви лѣкарства, не искатъ ни да видятъ, ни да чуятъ лѣкаря. Излѣзе ви нѣкой цирей, и вие викате единъ хирургъ да го прѣгледа.

Той взима своите инструменти, разрѣзва го и го изтискава. Съ това се причинява болка на болния, но лѣкарътъ не е виновенъ. Азъ бихъ желалъ да бъдете въ това отношение всички масажисти, хирурзи, но да изпълнявате вашата работа най-добрѣ, по всички правила на изкуството. Ако мъжътъ има излишна енергия, нека я пласира въ друга жена, но разумно; ако пъкъ жената има излишна енергия, нека я пласира въ другъ мъжъ, но достойно и разумно. Необходимо е да става навсѣкждѣ духовна обмѣна, за да има растене, миръ и хармония. Българитѣ знаятъ този начинъ за обмѣна на енергията и затова правятъ сборове. Събиратъ се хора отъ 10—20 села и тамъ се кръстосватъ: сподѣлятъ, изразходватъ своята излишна енергия и така се лѣкуватъ. Всѣки си отива дома доволенъ. Нѣкои казватъ: „Ние не искаме стари нѣща, искаме нови нѣща“. Но новото нѣма такъвъ резултатъ. Азъ съмъ наблюдавалъ старитѣ българи: като варятъ бобъ, изхвърлятъ първата му вода и въ втората варятъ боба. Първата вода не е хубава, но сега казватъ, че това е просто, не трѣбва да се хаятъ дървата. Единъ германски или английски лѣкаръ прѣпорѣчва сѣщото: първата вода да се изхвърли, като нездравословна. Азъ бихъ желалъ българитѣ да се върнатъ къмъ старитѣ народни обичаи, които сѣ почивали на много важни психологични закони и иматъ добри резултати.

Христосъ казва, че учениятъ книжовникъ е подобенъ на онзи домовитъ човѣкъ, който изважда отъ съкровищницата си старото и новото. И свърѣмнената наука върви по сѣщия пътъ. Всички нови открития, които ставатъ въ науката, не сѣ още добрѣ проучени, въ тяхъ не сѣ открити тѣзи истини, които сѣ били извѣстни отъ най-стари врѣмена на старитѣ народи. Напр., въ послѣдно врѣме е откритъ елемента радий, но причинитѣ на неговитѣ особености още не сѣ извѣстни. Още не е открита тази жизнена енергия, която се съдържа въ природата, както и въ всички елементи, и се нарича отъ индуститѣ „прана“ или животворно електричество. Такива енергии се съдържатъ въ нашъ организъмъ, въ елементитѣ водородъ и кислородъ, но не сѣ водородъ и кислородъ. Кислородътъ и водородътъ сѣ само носители на тѣзи енергии. Като нѣмаме правилни понятия за всички явления и промѣни, които ставатъ въ природата, ние създаваме ед-

на крива култура. Постоянно критикуваме, че този или онзи не живѣятъ правилень, добъръ животъ, че този или онзи е невъзпитанъ човѣкъ. Питамъ: кои сѣ правилата, по които трѣбва да се живѣе, за да ги приложимъ. Какво нѣщо е възпитанието? Въ християнството не трѣбва да има критика, а трѣбва да има знания и добродѣтели. Критиката трѣбва да се обуславя отъ такова вътрѣшно разбиране, което би било въ състояние да измѣни и поправи нашия животъ. До тогава европейцитѣ трѣбва да направятъ най-малко стотини опити, за да приложатъ новата култура и новитѣ форми на управление. Отношението на слугитѣ къмъ господаритѣ е произлязло отъ отношенията на синоветѣ къмъ родителитѣ. Бащи и синове, майки и дѣщери създаватъ всичката дисхармония въ себѣта. Ако майката изнасилва дѣщеря си, и послѣдната се отнася по сѣщитѣ правила къмъ нея. Дѣщерята послѣ ще се отнася и съ слугитѣ си по сѣщия начинъ, както и майката съ нея. По тази иерархия се образували слугитѣ и господаритѣ, защото не сѣ разбирали този великъ законъ. Башата заема мѣстото на онзи старецъ мѣдрецъ, а синътъ — мѣстото на силния. Башата ще каже: „Азъ ще заема мѣстото на опорна точка, около която ти ще се въртишъ и движишъ въ хиляди и милиони направления. Може да правишъ всичко, каквото искашъ но не се отдѣляй отъ опорната точка“. Ако синътъ каже, че башата е глупавъ и поиска да се отдѣли отъ него, всичко се разваля. Въ такъвъ случай башата не е силенъ и съ това, и синътъ изгубва. А синътъ е силенъ, но не е уменъ. Дѣцата иматъ стремежъ къмъ своитѣ родители, защото се нуждаятъ отъ тѣхната мѣдростъ и опитностъ. Затова родителитѣ трѣбва да започнатъ да изваждатъ старото и новото отъ своитѣ торби, за да видятъ, какво да имъ дадатъ. Родителитѣ трѣбва да знаятъ, каква храна да дадатъ на дѣцата си въ понеделникъ, въ вторникъ и т. н., защото храната създава хората. Вземете най-културния човѣкъ и започнете да го храните съ най-грубата храна, вие ще видоизмѣните живота му. Хранете нѣкои грубъ човѣкъ съ най-деликатна храна, въ 10 години той ще измѣни начина на живота си. Азъ се радвамъ сега, че започнаха вече да се явяватъ разни течения по близки до природата, напр. вегетариан-

ството, макаръ че и това не е правилно схващане за диетата, защото природата е създала всевъзможни храни, и всѣки трѣбва да се храни съ специална за своя организъмъ храна. Всѣки човѣкъ, всѣки народъ, всѣко общество, трѣбва да си избере подходяща храна, която да дава най-добри резултати. Чрѣзмѣрното избиване на млѣкопитаещитѣ животни създава аномалия въ природата. Повечето болести се дължатъ на избиването на млѣкопитаещитѣ и на птицитѣ. Понеже съ това избиване се спира тѣхната еволюция, всички сили, които трѣбва да образуватъ тѣхното благо, оставатъ неизползвани, и съ това се явява единъ хаосъ, който е причина за разнитѣ болести. Знаете ли, какво става слѣдъ безразборното изтичане на тази животинска кръвъ? — Отъ изпаренията ѝ се образуватъ разни серуми и култури за врѣдоноснитѣ бацили, отъ които дохождатъ всичкитѣ злини въ органическия свѣтъ. За да се тури равновѣсие въ природата, тя трѣбваше да отдѣли около 100,000,000 кгр. кръвъ, за да се балансира тази на животнитѣ. Но днесъ, въ тази война се пусна около 200,000,000 килограма човѣшка кръвъ. Нѣкои ще искатъ да докажа това нѣщо. Азъ имамъ редъ доказателства за това и виждамъ, че законитѣ въ природата сѣ вѣрни и по отношение на вашия животъ. Ако биете, нагрубавате баща си, провѣрете слѣдъ това, дали ще имате такова разположение на духа, каквото сте имали и по-рано. Особено, ако този човѣкъ е поетъ, нека се опита слѣдъ това да напише нѣщо хубаво. Сжщо и нѣкой драматургъ или писателъ, който бие жена си, може ли слѣдъ това да съчини нѣкаква пиеса или книга? Жена, която е правила опити да отрови мъжа си, изгубва своята хубостъ. Ако момъкъ и мома си дадатъ обѣщание да се оженятъ, но тѣхното обѣщание се окаже глупаво, то тѣ не трѣбва да турятъ въ изпълнение този договоръ. Ако азъ дамъ обѣщание да се срещна днесъ съ 100 души и да водя съ всички единъ интелигентенъ разговоръ, немислимо е да изпълня обѣщанието си. Желанието, което имаме да удържимъ нѣкое обѣщание; което не може да се изпълни, е продиктувано отъ честолюбието на нѣкой честенъ човѣкъ. Честенъ човѣкъ е, обаче, този, който мисли и дѣйствува правилно.

Сега, вие, мъже и жени, сте този ученъ книжникъ,

и това старо и ново, което вадите отъ съкровището си, сж вашитѣ синове и дѣщери. Ако майката роди неспособно, сприхаво дѣте, то е вехтата дреха. Ако разбираше закона, тя щѣше да роди умно дѣте, което е новата дреха. Но на физическото поле това умно дѣте се намира въ неподходяща срѣда за него. То иска да работи, да се прояви, но майка му не му дава да работи, не му позволява да се срѣща съ други дѣца и т. н. Нима не можешъ да дадешъ работа на своето малко момче или момиче? Дай на момиченцето кукли да си играе и да извлѣче отъ тѣхъ поука. Често бащата казва: „Нѣмамъ врѣме да се занимавамъ сега съ дѣца, трѣбва да приготвя своитѣ проповѣди и задѣлжения“. Вие може много да проповѣдвате, но отъ всѣка проповѣдь трѣбва да извадите извѣстна поука. Когато усѣтите нѣкакво неразположение въ стомаха си, това показва, че между хората около васъ има нѣкаква дисхармония. Когато усѣтите въ дробоветѣ си нѣкаква тежестъ, това показва, че сте въ дисхармония съ сърцето на другитѣ. Усѣтите ли нѣкакво стѣгане въ главата си, това показва, че сте въ дисхармония съ мислитѣ на окръжаващитѣ. Когато си въ стаята и си неразположенъ, излѣзъ вънъ да промѣнишъ мѣстото си, а съ това ще се измѣни и състоянието ти. Пораднешъ ли въ едно общество и почувствуващъ скука, излѣзъ оттамъ и иди на нѣкой сборъ или хоро, и не мисли, че хората сж лоши. Казвате: „Религиозни хора сме, не е по Бога това, да се заловимъ на хоро“. Ами когато дойде лѣкарътъ съ една губерка, когато те накара да вземешъ хининъ, когато вземешъ да рѣжешъ месо за кйофтета, когато мъжъ и жена се каратъ, това по Бога ли е? Кое е по Бога? Всички нѣща, които вършимъ, не сж по Бога, т. е. не сж разумни, а ние се мислимъ за идеалисти. Горѣ идеалисти, а долу материалисти. За Бога говоримъ, кесията си пълнимъ; на болни четемъ, себе си осигуряваме. Свещеници, учители, сѣдии — всички мислятъ, че сж на мѣстото си, но, като книжника, сж изгубили тоя великъ законъ да познаватъ нѣщата. Добъръ новѣкъ ще нарека само този, който, като ме срещне, ще бѣде въ състояние да измѣни моето неразположение на духа. Напр., срещна нѣкоя жена и започна да разговарямъ съ нея; ако тя има излишна енергия и отъ този разговоръ се измѣни

моего лошо разположение, тя е добра. И тогава, ако тази жена е произвела във вас добро разположение, това значи, че е имало правилна обмяна на енергиите по междуви. Ако се срещнат двама негативни, нищо няма да излезе от тях, те не са един за друг. Правите своите заключения и наблюдения между религиозни хора. И азъ сега провъзвръщамъ този законъ съ математическа точностъ. И затова Христосъ казва: „Този, учениятъ книжникъ — вие трѣбва да знаете, какво ражда вашия умъ, сърце и стомахъ“. Някои религиозни хора казватъ, че „Господъ трѣбва да разруши търбуха“. Да, търбухътъ е нѣщо необузвано, но стомахътъ е много хубаво кофче, което трѣбва да се храни съ много хубава храна. Но съвременниятъ нашъ стомахъ е голѣмъ нещастникъ, защото го насилваме. Единъ българинъ, Иванъ, отишълъ на гости у единъ селянинъ. Селянинътъ го приелъ много добръ, далъ му да пийне, но Иванъ отказалъ. Селянинътъ настоявалъ и му казалъ: „Не може да отказвашъ, Иване, ще пиешъ за хатѣра на жена ми“. Пилъ Иванъ за хатѣра на жена му. Послѣ, по настояване, трѣбвало да пие за хатѣра на дѣцата му и т. н., докато толкова много се напилъ, че едва се дигналъ и едва можалъ да ходи. Отишълъ Иванъ послѣ да напои коня си на водопоя. Конятъ пилъ, колкото му трѣбвало и прѣстаналъ вече да пие. Господарътъ му започва да го кара още да пие, но конятъ не искалъ повече. Тогава той си казва: „Брей, конятъ е по-уменъ отъ мене! За никакъвъ хатѣръ не пие повече, а азъ пихъ толкова много“. Ние трѣбва да ядемъ, да пиемъ, да мислимъ, да чувствуваме, да дѣйствуваме толкова, колкото е необходимо. И това е бъдещата наука: да се даде свобода на човѣшкия умъ, мисль, чувства и воля. Вие, майките, които сте мили толкова пѣти ушитѣ на вашитѣ дѣца, можете ли по тяхъ да познавате, колко врѣме ще живѣятъ вашитѣ дѣца? Като ви погледна ухото, азъ познавамъ по него, колко години ще живѣете, отъ какви болѣсти ще страдате и отъ какво ще умрете. Сѣщото нѣщо мога да позная и по нокъта — всички болѣсти се показватъ. Той е написана книга. Някой пѣтъ се гледате на огледалото и не харесвате устнитѣ си, защото сѣ блѣди, — това показва, че сте анемични, у нѣкои устнитѣ сѣ червени, и лѣкаритѣ казватъ, че иматъ

повече червени тѣлца. Тънкитѣ устни показватъ, че си Фалиралъ по чувства, или пъкъ си скжперникъ. Нѣкой пжтъ момата си прави нарочно устнитѣ тънки, свива ги. Момъкътъ си мисли, че това е по-добрѣ, защото нѣма да д-де другиму чувствата си. Тънкитѣ устни сж едно зло, а дебелитъ — друго. Споредъ рѣста трѣбва да има съотвѣтствие между широчината на гърдитѣ, на устнитѣ и на челото. Ако ние носимъ божественитѣ идеи въ нашия умъ, щѣха да се създадатъ поколѣния по всичкитѣ правила на науката, и дѣцата щѣха да ни обичатъ. И затова Христосъ казва: „Този книжникъ започна сега да изважда“. Какво означава дебелиятъ вратъ? Ако човѣкъ е низъкъ, а има дебелъ и късъ вратъ, това показва, че скоро ще плати на попа. Понаяде ли се нѣкоя вечеръ повече, току вижъ, на другия день се чуе, че умрѣлъ внезапно. Ако нѣкой е високъ 175 с. м., а вратътъ му е 34 с. м., такъвъ човѣкъ страда отъ слабогърдие. Нѣкой казва: „Моята годеница има тънъкъ вратъ“. — Добрѣ е да има по-дебелъ вратъ, иначе тя не трѣбва да се жени: не може да стане майка. Ще ме попитате: „Какво отношение иматъ тѣзи нѣща къмъ християнството?“ Тѣ иматъ голѣмо значение, защото това е християнството — да знаемъ да четемъ въ себе си и хубавото, и лошото. Подъ вехто се разбиратъ всички грѣшки, които сж вложени у насъ, а подъ ново — всичко добро, което е въ насъ, и като знаемъ тѣзи нѣща, ние ще може да ги комбинираме, за да създадемъ добъръ животъ, съобразно тѣзи познания. За въ ождеше трѣбва да се създадатъ училища, въ които да се изучаватъ читѣ, ушитѣ, горната и долната частъ на главата; челата, носоветѣ, брадитѣ, послѣ дробоветѣ, стомаха, какви сж тъканитѣ, каква е нервната система, дали е отзивчива и т. н. Та като имаме всички тѣзи данни, ние ще може да създаваме добри хора. Като се знае всичко това, ще може да избираме, какви хора да ни шиятъ дрехи или да ни правятъ обуца и др. Има хора, на които енергията е много тягосна и затова на такива хора не бихъ далъ да ми шиятъ дреха. Такава дреха ще създаде лоши настроения у този, които я носи. Има хора, които, като градятъ къща, оставатъ въ нея най-лоши мисли и чувства, затова всички, които живѣятъ въ нея, умиратъ. Учителъ или свещеникъ, който

има такива мисли, не бихъ го пусналъ въ къщата си и не бихъ му позволилъ да чете молитви. Това не сѣ само чвърдения, а сѣ резултати отъ наблюдения. Дай да ти ушие дреха онзи, когото обичашъ. Когато влѣзешъ въ нѣкой магазинъ, ще купишъ отъ него нѣщо, само ако ти се харесва търгревецътъ. Старииятъ българинъ, който има нѣколко снахи, казва: „Искамъ най младата снаха да ми омѣси хлѣбъ“. Защо? — Той знае, защо иска отъ най-младата снаха хлѣбъ. Снахата, като мѣси хлѣба, ще внесе своята жива енергия въ него и ще го обгърне съ хубави мисли. Направи ли старата снаха хлѣбъ, стомахътъ на свекъра ще се разтрои. Ако домакинята на къщата се е демагнетизирала и ще има само разстройства въ къщата, мажътъ трѣбва да пазари една здрава жизнена слугиня, която да върши всичката домашна работа, а жена си да изпрати на курортъ, докато възтанови силата си. Никога не поставяйте нервенъ, сухъ човѣкъ да ви готви, а поставяйте за тази работа пълненъ, здравъ, веселъ човѣкъ. Това значи този книжникъ, който изважда отъ своята съкровищница новото и вехтото и показва, на какво се дължатъ страданията на нашия животъ. Тѣй че когато момъкътъ се жени за нѣкоя суха мома, да знае, че нѣма да излѣзе нищо. Аналогичта е същата и въ духовния свѣтъ. Хора, които сѣ много сухи, нѣматъ онова възвишено духовно разбиране, не сѣ отъ божествения свѣтъ по простата причина, че съдържатъ много киселини, отъ които се проявява чрѣзмѣрна активностъ. А пълнитѣ сѣ като основи. Сухитѣ сѣ активни, а пълнитѣ — пасивни. Свѣтътъ, обаче, не е създаденъ само отъ основи или отъ киселини, а има и нѣщо срѣдно: това сѣ дѣцата. Започнете сега да изваждате новото отъ вехтото. Прѣди това, прѣмѣрете носа, брадата, долната и горната си устна, разгледайте си очитѣ и вижте, защо нѣкога сѣ по широко отворени, другъ пътъ по-малко, защо нѣкога сѣ по-ясни, а нѣкога по-тъмни и т. н. Между всички тѣзи нѣща има извѣстно съотношение. Ако разглеждате така нѣщата, ще дойдете до положението да разбирате вътрѣшния смисълъ на живота. Окултиститѣ казватъ за чувствата на нѣкого: астралното му тѣло не е въ правилно съотношение съ физическото му тѣло, или пъкъ менталното тѣло не е въ правилна връзка съ физическия му мозъкъ. Ме-

нталното тѣло замѣнямъ съ мѣзъка, астралното съ дробоветѣ, а физическото съ стомаха и казвамъ, че отношението между стомаха, дробоветѣ и мозъка не е правилно.

И тъй: наблюдавайте ушитѣ на хората дали иматъ много гънки, широки или тѣсни сж; наблюдавайте и очитѣ на хората, достигнали до дълбока старостъ и у младитѣ също. И като се приложатъ правилно тѣзи възпитателни методи и въ сѣмейния животъ, веднага всички мъже и жени ще се разбератъ помежду си. Това е учението, което Христосъ е завѣщалъ на съврѣменното човѣчество. Мъже и жени, които ще се женятъ не трѣбва да иматъ еднакъвъ темпераментъ, еднакъвъ мозъкъ, прѣститѣ и носоветѣ имъ не трѣбва да бждатъ еднакви. Туй е новото и старото въ свѣта. Ако прѣститѣ на мъжа сж по-дълги, на жената трѣбва да сж по-къси. Когато избирате слугиня, ще гледате да сжществуватъ сжшитѣ отношения между господарката и нея. Всѣки човѣкъ е роденъ за извѣстна работа, която ще отговаря на това, съ което се заема. Американцитѣ добръ съзнаватъ това нѣщо и като избиратъ слугиня, прѣдставятъ я на френологъ за изслѣждане. Той се произнася, дали е годна или не. Така и всички насѣкоми, животни сж създадени отъ Бога за извѣстна специална работа. Когато човѣкъ намѣри своето мѣсто, за което е опрѣдѣленъ, той е щасливъ, въ противенъ случай той е нещастенъ. Затова въ бждеще трѣбва да има такива училища, които да изслѣдватъ хората, съ които започваме нѣкакво прѣдприятие, и съ това ще се избегне голѣма частъ отъ нещастията. Хора, които живѣятъ по тѣзи закони на природата, по малко страдатъ. А ония, които не живѣятъ така, сѣдбата ги гони. Спрете се върху този книжникъ и разсждавайте за старитѣ и новитѣ нѣща. Цѣлия свѣтъ нѣма да повдигнете, но на вашия свѣтъ и на вашитѣ близки можете да помогнете. Ако устнитѣ ти сж блѣдни, моли се да се зачервятъ; ако носътъ ти е сплеснатъ, дишай дълбоко, за да се разшири; ако очитѣ ти сж мѣжделиви, моли се да се изяснятъ. Негативната страна трѣбва да стане положителна. Ако усѣщашъ сърцебиене, това показва, че въ твоитѣ чувства има нѣкакво раздвойване. Тури повече любовъ въ сърцето си, пусни свободно чувствата си, сърцебиенето ще изчезне.

Ограничението на чувствата прѣдизвиква извѣстна

промѣна въ мѣзъка, мозъкътъ — въ кръвообръщението, кръвообръщението — въ стомаха и т. н. Сърцебиенето е резултатъ на борба между двѣ чувства. Прѣмахнете борбата и сърцебиенето ще изчезне. Имашъ главоболие, махни мисълта, която те мъчи, примири противнитѣ мисли, и главоболието ще изчезне. Нѣкой фалиралъ търговецъ започва да се безпокои, и глава го заболи. Прѣмахнете противодѣйствието въ мисли и чувства, и вие ще бъдете здрави. Това е наука, воля, християнство, култура, религия: да владаме себе си и да помагаме на ближнитѣ. Като срещнемъ нѣкой нервенъ човѣкъ, ние го избѣгваме. Не, по другъ начинъ трѣбва да му въздѣйствуваме. Така постѣпватъ и при случаи, когато нѣкой се провини въ нѣщо. Веднага го осѣждатъ на затворъ. Не, съденето трѣбва да става по правилата на този книжникъ, който изважда старитѣ и новитѣ нѣща. Трѣбва да реформираме въ този духъ и училищата, и сѣдилищата, и съврѣмения строй, за да може да подмладимъ всичко — и сѣмействата, и всички да бъдемъ радостни. Това иска Господъ. Едно врѣме сж мислили, че религиознитѣ хора трѣбва да ходятъ съ наведени глави. Който държи надолу главата си, показва, че тя е много пълна, има да плаща. Който прилича на въпросителна или на запетая, значи, че има много да дава. Който вдига на горѣ главата си, това показва, че тя е празна. Отъ него нѣма и какво да се взема. Хокането е признакъ на стари хора. Днесъ хората само се хокатъ и каратъ. Въ трамвая всѣки день се каратъ, кой да седне, кѣдѣ да седне и т. н. — това значи, прѣвзематъ позиции и слѣди малко пакъ ги напушатъ. Това е новото учение: да не изразходваме безразборно своята енергия, а да я пласираме точно на мѣсто ъ. Иначе, ще влиза лѣкарътъ въ такава къща и ще нарече тѣзи хора неврастеници, хистерстеници, маниаци т. н. Такива хора, споредъ мене, сградатъ отъ недоимѣкъ, отъ изтичане на енергията имъ. Това е малокръвието.

Туреге въ съгласие вашитѣ мисли, вашитѣ чувства и вашата воля и старайте се отъ новото и вехтото да създавате вашия бѣдещъ животъ.

Двамата свидѣтели.

„А и въ вашия законъ е писано,
че на двама чловѣка свидѣтелст-
вото е истинно“ 1).

Всѣко външно свидѣтелство е проявление на единъ вътрѣшенъ разуменъ потикъ на душата. Защо именно на двама души свидѣтелството е вѣрно, а не на единия, и кои сж тия двамата? Ако въ съгрѣшеннитѣ сѣдилища двама сѣдещи се повикатъ двама, трима или десетъ души свидѣтели, които обичатъ да лъжатъ, или които не обичатъ да говорятъ истината, сѣдиитѣ нѣма да взематъ подъ внимание тѣхното свидѣтелство. Мисля, правниците ще ме подкрѣпятъ въ това твърдение. Имайте прѣдъ видъ, че говоря принципиално; не засѣгамъ никой човѣкъ: за менъ човѣшката личностъ е нѣщо относително въ своята проява. Нѣкои може да помислятъ, че въ бесѣдитѣ си за тѣхъ говоря; ни най-малко. Питамъ ви, кое е реалното въ свѣта, цвѣтътъ или плодътъ, листътъ или клончето, плодътъ или сѣмката? Тѣ сж относителни реалности. Ако въ свѣта вие играете ролята на листъ, ако играете ролята на цвѣтъ, на клонче или на плодъ или на сѣмка, това сж все различни положения, които въ математиката се наричатъ вариации, пермутации и комбинации. Разбирате, какво значи вариации въ математиката. Може нѣкой пътъ да се позанимаете съ тѣхъ. Вариация значи нареждане, пермутация — размѣстване, а комбинация — съчетание. Но ако вие сте една вариация или нареждане въ живота, по какво ще се отличавате? Въ вашия свѣтъ влизатъ извѣстни величини, които образуватъ извѣстни

1) Ев. Иоана, 8; 17.

съединения, и вие сте една група или едно съединение отъ тия величини. Величинитѣ — това сѣ елементи на проявения вашъ животъ. Математицитѣ казватъ, че вариациитѣ сѣ съединения, въ които не влизатъ всички елементи и иматъ класове. Послѣ тѣ казватъ, че пермутациитѣ сѣ размѣствания, въ които влизатъ всички елементи, слѣдователно, нѣматъ класове. Комбинациитѣ пъкъ сѣ съединения, въ които не влизатъ всички елементи, иматъ класове и класъ отъ класъ се отличава поне съ единъ новъ елементъ. Къмъ коя категория мога да ви класирамъ? Може вашиятъ животъ да върви само по нареждане, може да върви само по размѣстване и може да върви по едно съчетане на нѣщата, на величинитѣ. Въ тия математически опрѣдѣления се криятъ дълбоки истини, които сега нѣмамъ врѣме да обяснявамъ, защото тѣ сѣ сухи кости и трѣбва много години да работя надъ тѣхъ, за да имъ дамъ животъ. "Такъвъ е законътъ на природата. Има сѣмки, които израстватъ въ шесть мѣсеца, като напримѣръ тиквата, и даватъ плодъ, а други сѣмки, дърветата, които цѣнуватъ въ 100 години веднажъ. Не можемъ да измѣнимъ реда на нѣщата, който Богъ е положилъ въ природата, защото, ако го измѣнимъ, сѣдбата на нашия животъ се измѣня и се ражда кармата. Кармата не е нищо друго, освѣнъ отклонение отъ правия пътъ на човѣшкото развитие, а изкупването на кармата е влизане наново въ правия пътъ на човѣшката еволюция. Слѣдователно, би било полезно за онзи, който обича математиката, да се позанимае съ тия вариации, пермутации и комбинации. Трѣбва не само да мислитѣ, че много знаете, но и да опитате знанията си; не само да ги опрѣдѣляте, но да боравите съ тия величини и елементи. Да кажемъ, има нареждане отъ комитета да се даде на човѣкъ по единъ килограмъ захаръ; то е една вариация. Може да чакашъ дълго врѣме, а може и да се върнешъ съ счупено ребро, слѣдователно, ще кажешъ, че вариацията е излѣзла несполучлива. Колкото по-скоро вземешъ захарта, безъ да изгубишъ врѣме, толкова вариацията ще излѣзе по сполучлива. Разбира се, тази вариация нѣма нищо общо съ онази въ математиката; тя е само едно отражение на онзи великъ духовенъ законъ, който работи въ нашата душа.

Сега да се повърна къмъ Христовата мисълъ. Книжникътъ е онзи учителъ, който знае законитѣ. Какво знаятъ днесъ нашитѣ учители и духовници за хората? Учителитѣ трѣбва да използватъ математиката, за да може да познаватъ хората по челата, носоветѣ и т. н. Тѣзи, които се занимаватъ съ математиката, нека изучатъ тия формули, а съ геометрията — да опрѣдѣлятъ и изучатъ отъ най-малкитѣ до най-голѣмитѣ ъгли, да проучатъ значението на кривата линия и т. н. Казва се, че кривата линия се образува отъ въртението на една линия около осъта си, а като се завърти кривата линия, образува се сферата. Какво означава тази сфера? Сферата е разширение на вашитѣ мисли и чувства. Ако живѣхте въ единъ свѣтъ, който върви само по една посока, вие не бихте имали никакво развитие. Това е свѣтъ само на единъ кръгъ отъ едно измѣрване. Ако се срещнатъ двѣ същества, тѣ не могатъ да се разминатъ. Това е така, защото всѣко отклонение разбира разширение. Какъ ще прѣкарате тогава тѣзи двѣ същества? — Едното отъ тѣхъ трѣбва да мине по гърба на другото. Затова българитѣ казватъ за нѣкого, който се влѣче, че трѣбва да търпи, когато другитѣ минаватъ по гърба му. Това сж хората, които се движатъ само по едно измѣрване. Това, обаче, не може да ни покаже истинския пътъ на живота. Въ всѣка своя мисълъ Христосъ е скрилъ нѣщо. Той е казалъ: „Много нѣща мога да ви кажа, но сега не може да носите“. Тия нѣща ще се кажатъ на хората, когато станатъ културни, за да ги разбиратъ. Американцитѣ сж напреднали въ разбирането на тѣзи закони. Напр., когато ще встъпватъ въ бракъ, тѣ не прашатъ сватове, които да имъ уреждатъ работата, а прашатъ младитѣ при нѣкой френологъ, за да ги изслѣдва и да се произнесе, могатъ ли тѣ да живѣятъ и да встъпятъ въ бракъ. Слѣдъ това ги прашатъ при нѣкой физиономистъ, послѣ при нѣкой астрологъ, и ако всички свѣдения се сходятъ въ благоприятенъ за тѣхъ смисълъ, тѣ встъпватъ въ бракъ и образуватъ една щастлива двойка. Тѣй че, когато хората се женятъ, центроветѣ на тѣхнитѣ мозъци трѣбва да иматъ извѣстно съотношение. Ако между центроветѣ на женския и мъжкия умъ не става правилно прѣплитане на енергиитѣ, нерпрѣменно ще се образува едно нервно състояние. Причи-

ната на това е, че отъ едната или другата страна остават излишна непласирана енергия, и тя произвежда злото. Затова жена, която е недоволна отъ своя мъжъ, нека потърси другъ мъжъ, въ когото да вложи, да пласира своята излишна енергия и по този начинъ да стане обична, за да нѣма загуба. Но това трѣбва да става по единъ духовенъ начинъ между тѣзи двама души и така, като вложатъ излишната си енергия да възстансвятъ хармонията помежду си. Като не разбира положението на жена си, мъжътъ ѝ казва: „Не може да имашъ приятелски връзки съ другъ мъжъ“, и започватъ разправиитѣ и раздоритѣ. По сѣщия начинъ постѣпва и жената съ мъжа си, когато той, за да вложи своята излишна духовна енергия, търси друга по-възвишена жена извънъ сѣмейството, съ която би могълъ да влѣзе въ духовно общение. Започватъ и двамата по стария начинъ на разправи Казвамъ на такива хора: „Вие сте започнали злѣ и ще свършитѣ злѣ, защото като книжника, не видѣхте, какво имате въ торбата“. Мъжътъ и жената сѣ двама книжници, които не разбиратъ законитѣ, а трѣбва да постѣпватъ като книжника. Затова, като се женитѣ, извадете старото и новото, което имате на разположение. Момъкътъ и момата, прѣди да се оженятъ, казватъ, че всичко въ тѣхнитѣ торби е въ редъ и порядъкъ, но като се оженятъ, отворятъ торбитѣ и не излиза така, както е говорено. Всичко туй се отнася до съврѣмения животъ и ако българитѣ искатъ да поправятъ живота си, трѣбва да се съобразятъ съ тия закони. Нѣкой пакъ си казвамъ: защо ти разчоплювамъ болнитѣ мѣста на хората, та по този начинъ си създавамъ неприятели? Добрѣ, но ако вашиятъ кракъ е навехнатъ и вие извикате нѣкой опитенъ масажистъ да го разтрива, колкото внимателно да го ризтрива той, все ще ви причини болка. Виновенъ ли е тогава той, че за да ви излѣкува ви е причинилъ нѣкаква болка? Послѣ ще благодарите на масажиста, че ви е излѣкувалъ крака. Болни сте и викате лѣкарь да ви прѣгледа. Той ви даде едно горчиво лѣкарство, но вие не обичате такива горчиви лѣкарства и затова гледате на лѣкаря като на вашъ неприятель. Ето защо и дѣцата, които сѣ употребявали горчиви лѣкарства, не искатъ ни да видятъ, ни да чуятъ лѣкаря. Излѣзе ви нѣкой цирей, и вие викате единъ хирургъ да го прѣгледа.

Той взима своите инструменти, разрѣзва го и го изтискава. Съ това се причинява болка на болния, но лѣкарътъ не е виновенъ. Азъ бихъ желалъ да бъдете въ това отношение всички масажисти, хирурзи, но да изпълнявате вашата работа най-добрѣ, по всички правила на изкуството. Ако мъжътъ има излишна енергия, нека я пласира въ друга жена, но разумно; ако пъкъ жената има излишна енергия, нека я пласира въ другъ мъжъ, но достойно и разумно. Необходимо е да става навсѣкждѣ духовна обмѣна, за да има растене, миръ и хармония. Българитѣ знаятъ този начинъ за обмѣна на енергията и затова правятъ сборове. Събиратъ се хора отъ 10—20 села и тамъ се кръстосватъ: сподѣлятъ, изразходватъ своята излишна енергия и така се лѣкуватъ. Всѣки си отива дома доволенъ. Нѣкои казватъ: „Ние не искаме стари нѣща, искаме нови нѣща“. Но новото нѣма такъвъ резултатъ. Азъ съмъ наблюдавалъ старитѣ българи: като варятъ бобъ, изхвърлятъ първата му вода и въ втората варятъ боба. Първата вода не е хубава, но сега казватъ, че това е просто, не трѣбва да се хаятъ дървата. Единъ германски или английски лѣкаръ прѣпорѣчва сѣщото: първата вода да се изхвърли, като нездравословна. Азъ бихъ желалъ българитѣ да се върнатъ къмъ старитѣ народни обичаи, които сѣ почивали на много важни психологични закони и иматъ добри резултати.

Христосъ казва, че учениятъ книжовникъ е подобенъ на онзи домовитъ човѣкъ, който изважда отъ съкровищницата си старото и новото. И свърѣмнената наука върви по сѣщия пътъ. Всички нови открития, които ставатъ въ науката, не сѣ още добрѣ проучени, въ тяхъ не сѣ открити тѣзи истини, които сѣ били извѣстни отъ най-стари врѣмена на старитѣ народи. Напр., въ послѣдно врѣме е откритъ елемента радий, но причинитѣ на неговитѣ особености още не сѣ извѣстни. Още не е открита тази жизнена енергия, която се съдържа въ природата, както и въ всички елементи, и се нарича отъ индуститѣ „прана“ или животворно електричество. Такива енергии се съдържатъ въ нашъ организъмъ, въ елементитѣ водородъ и кислородъ, но не сѣ водородъ и кислородъ. Кислородътъ и водородътъ сѣ само носители на тѣзи енергии. Като нѣмаме правилни понятия за всички явления и промѣни, които ставатъ въ природата, ние създаваме ед-

на крива култура. Постоянно критикуваме, че този или онзи не живѣятъ правилень, добъръ животъ, че този или онзи е невъзпитанъ човѣкъ. Питамъ: кои сѣ правилата, по които трѣбва да се живѣе, за да ги приложимъ. Какво нѣщо е възпитанието? Въ християнството не трѣбва да има критика, а трѣбва да има знания и добродѣтели. Критиката трѣбва да се обуславя отъ такова вѣтрѣшно разбиране, което би било въ състояние да измѣни и поправи нашия животъ. До тогава европейцитѣ трѣбва да направятъ най-малко стотини опити, за да приложатъ новата култура и новитѣ форми на управление. Отношението на слугитѣ къмъ господаритѣ е произлѣзло отъ отношенията на синоветѣ къмъ родителитѣ. Бащи и синове, майки и дѣщери създаватъ всичката дисхармония въ себѣта. Ако майката изнасилва дѣщеря си, и послѣдната се отнася по сѣщитѣ правила къмъ нея. Дѣщерята послѣ ще се отнася и съ слугитѣ си по сѣщия начинъ, както и майката съ нея. По тази иерархия се образували слугитѣ и господаритѣ, защото не сѣ разбирали този великъ законъ. Башата заема мѣстото на онзи старецъ мѣдрецъ, а синътъ — мѣстото на силния. Башата ще каже: „Азъ ще заема мѣстото на опорна точка, около която ти ще се въртишъ и движишъ въ хиляди и милиони направления. Може да правишъ всичко, каквото искашъ но не се отдѣляй отъ опорната точка“. Ако синътъ каже, че башата е глупавъ и поиска да се отдѣли отъ него, всичко се разваля. Въ такъвъ случай башата не е силенъ и съ това, и синътъ изгубва. А синътъ е силенъ, но не е уменъ. Дѣцата иматъ стремежъ къмъ своитѣ родители, защото се нуждаятъ отъ тѣхната мѣдростъ и опитностъ. Затова родителитѣ трѣбва да започнатъ да изваждатъ старото и новото отъ своитѣ торби, за да видятъ, какво да имъ дадатъ. Родителитѣ трѣбва да знаятъ, каква храна да дадатъ на дѣцата си въ понеделникъ, въ вторникъ и т. н., защото храната създава хората. Вземете най-културния човѣкъ и започнете да го храните съ най-грубата храна, вие ще видоизмѣните живота му. Хранете нѣкои грубъ човѣкъ съ най-деликатна храна, въ 10 години той ще измѣни начина на живота си. Азъ се радвамъ сега, че започнаха вече да се явяватъ разни течения по-близки до природата, напр. вегетариан-

ството, макаръ че и това не е правилно схващане за диетата, защото природата е създала всевъзможни храни, и всѣки трѣбва да се храни съ специална за своя организъмъ храна. Всѣки човѣкъ, всѣки народъ, всѣко общество, трѣбва да си избере подходяща храна, която да дава най-добри резултати. Чрѣзмѣрното избиване на млѣкопитаещитѣ животни създава аномалия въ природата. Повечето болести се дължатъ на избиването на млѣкопитаещитѣ и на птицитѣ. Понеже съ това избиване се спира тѣхната еволюция, всички сили, които трѣбва да образуватъ тѣхното благо, оставатъ неизползувани, и съ това се явява единъ хаосъ, който е причина за разнитѣ болести. Знаете ли, какво става слѣдъ безразборното изтичане на тази животинска кръвъ? — Отъ изпаренията ѝ се образуватъ разни серуми и култури за врѣдоноснитѣ бацили, отъ които дохождатъ всичкитѣ злини въ органическия свѣтъ. За да се тури равновѣсие въ природата, тя трѣбваше да отдѣли около 100,000,000 кгр. кръвъ, за да се балансира тази на животнитѣ. Но днесъ, въ тази война се пусна около 200,000,000 килограма човѣшка кръвъ. Нѣкои ще искатъ да докажа това нѣщо. Азъ имамъ редъ доказателства за това и виждамъ, че законитѣ въ природата сѣ вѣрни и по отношение на вашия животъ. Ако биете, нагрубявате баща си, провѣрете слѣдъ това, дали ще имате такова разположение на духа, каквото сте имали и по-рано. Особено, ако този човѣкъ е поетъ, нека се опита слѣдъ това да напише нѣщо хубаво. Сѣщо и нѣкой драматургъ или писателъ, който бие жена си, може ли слѣдъ това да съчини нѣкаква пиеса или книга? Жена, която е правила опити да отрови мъжа си, изгубва своята хубостъ. Ако момѣкъ и мома си дадатъ обѣщание да се оженятъ, но тѣхното обѣщание се окаже глупаво, то тѣ не трѣбва да турятъ въ изпълнение този догсворъ. Ако азъ дамъ обѣщание да се срещна днесъ съ 100 души и да водя съ всички единъ интелигентенъ разговоръ, немислимо е да изпълня обѣщанието си. Желанието, което имаме да удържимъ нѣкое обѣщание; което не може да се изпълни, е продиктувано отъ честолюбието на нѣкой честенъ човѣкъ. Честенъ човѣкъ е, обаче, този, който мисли и дѣйствува правилно.

Сега, вие, мъже и жени, сте този ученъ книжникъ,

и това старо и ново, което видите отъ съкровището си, сж вашитѣ синове и дъщери. Ако майката роди неспособно, сприхаво дѣте, то е вехтата дреха. Ако разбираше закона, тя щѣше да роди умно дѣте, което е новата дреха. Но на физическото поле това умно дѣте се намира въ неподходяща срѣда за него. То иска да работи, да се прояви, но майка му не му дава да работи, не му позволява да се срѣща съ други дѣца и т. н. Нима не можешъ да дадешъ работа на своето малко момче или момиче? Дай на момиченцето кукли да си играе и да извлѣче отъ тѣхъ поука. Често бащата казва: „Нѣмамъ врѣме да се занимавамъ сега съ дѣца, трѣбва да приготвя своитѣ проповѣди и задължения“. Вие може много да проповѣдвате, но отъ всѣка проповѣдь трѣбва да извадите извѣстна поука. Когато усѣтите нѣкакво неразположение въ стомаха си, това показва, че между хората около васъ има нѣкаква дисхармония. Когато усѣтите въ дробовѣтъ си нѣкаква тежестъ, това показва, че сте въ дисхармония съ сърцето на другитѣ. Усѣтите ли нѣкакво стѣгане въ главата си, това показва, че сте въ дисхармония съ мислитѣ на окръжаващитѣ. Когато си въ стаята и си неразположенъ, излѣзъ вънъ да промѣнишъ мѣстото си, а съ това ще се измѣни и състоянието ти. Попаднешъ ли въ едно общество и почувствуващъ скука, излѣзъ оттамъ и иди на нѣкой сборъ или хоро, и не мисли, че хората сж лоши. Казвате: „Религиозни хора сме, не е по Бога това, да се заловимъ на хоро“. Ами когато дойде лѣкарътъ съ една губерка, когато те накара да вземешъ хининъ, когато вземешъ да рѣжешъ месо за кѣфтета, когато мъжъ и жена се каратъ, това по Бога ли е? Кое е по Бога? Всички нѣща, които вършимъ, не сж по Бога, т. е. не сж разумни, а ние се мислимъ за идеалисти. Горѣ идеалисти, а долу материалисти. За Бога говоримъ, кесията си пълнимъ; на болни четемъ, себе си осигуряваме. Свещеници, учители, сѣдии — всички мислятъ, че сж на мѣстото си, но, като книжника, сж изгубили тоя великъ законъ да познаватъ нѣщата. Добъръ новѣкъ ще нарека само този, който, като ме срѣщне, ще бѣде въ състояние да измѣни моето неразположение на духа. Напр. срѣщна нѣкоя жена и започна да разговарямъ съ нея; ако тя има излишна енергия и отъ този разговоръ се измѣни

моего лошо разположение, тя е добра. И тогава, ако тази жена е произвела въ васъ добро разположение, това значи, че е имало правилна обмѣна на енергиитѣ по междуви. Ако се срещнатъ двама негативни, нищо нѣма да издѣзе отъ тѣхъ, тѣ не сѣ единъ за другъ. Правете своитѣ заключения и наблюдения между религиозни хора. И азъ сега провѣрявамъ този законъ съ математическа точностъ. И затова Христосъ казва: „Този, учениятъ книжникъ — вие трѣбва да знаете, какво ражда вашия умъ, сърце и стомахъ“. Нѣкои религиозни хора казватъ, че „Господъ трѣбва да разруши търбуха“. Да, търбухътъ е нѣщо необузвано, но стомахътъ е много хубаво концe, което трѣбва да се храни съ много хубава храна. Но съврѣмениятъ нашъ стомахъ е голѣмъ нещастникъ, защото го насилваме. Единъ българинъ, Иванъ, отишълъ на гости у единъ селянинъ. Селянинътъ го приелъ много добръ, далъ му да пийне, но Иванъ отказалъ. Селянинътъ настоявалъ и му казалъ: „Не може да отказвашъ, Иване, ще пиешъ за хатѣра на жена ми“. Пилъ Иванъ за хатѣра на жена му. Послѣ, по настояване, трѣбвало да пие за хатѣра на дѣцата му и т. н., докато толкова много се напилъ, че едва се дигналъ и едва можалъ да ходи. Отишълъ Иванъ послѣ да напои коня си на водопоя. Конятъ пилъ, колкото му трѣбвало и прѣстаналъ вече да пие. Господарътъ му започва да го кара още да пие, но конятъ не искалъ повече. Тогава той си казва: „Брей, конятъ е по-уменъ отъ мене! За никакъвъ хатѣръ не пие по-вече, а азъ пихъ толкова много“. Ние трѣбва да ядемъ, да пиемъ, да мислимъ, да чувствуваме, да дѣйствуваме толкова, колкото е необходимо. И това е бъдещата наука: да се даде свобода на човѣшкия умъ, мисль, чувства и воля. Вие, майкитѣ, които сте мили толкова пѣти ушитѣ на вашитѣ дѣца, можете ли по тѣхъ да познавате, колко врѣме ще живѣятъ вашитѣ дѣца? Като ви погледна ухото, азъ познавамъ по него, колко години ще живѣете, отъ какви болѣсти ще страдате и отъ какво ще умрете. Същото нѣщо мога да позная и по нокѣта — всички болѣсти се показватъ. Той е написана книга. Нѣкой пѣтъ се гледате на огледалото и не харесвате устнитѣ си, защото сѣ блѣди, — това показва, че сте анемични. у нѣкои устнитѣ сѣ червени, и лѣкаритѣ казватъ, че иматъ

повече червени тѣлца. Тѣнкитѣ устни показватъ, че си фалиралъ по чувства, или пъкъ си скъперникъ. Нѣкой пѣтъ момата си прави нарочно устнитѣ тѣнки, свива ги. Момъкътъ си мисли, че това е по-добръ, защото нѣма да дѣде другиму чувствата си. Тѣнкитѣ устни сѣ едно зло, а дебелиятъ — друго. Споредъ рѣста трѣбва да има съотвѣтствие между широчината на гърдитѣ, на устнитѣ и на челото. Ако ние носимъ божественитѣ идеи въ нашия умъ, щѣха да се създадатъ поколѣния по всичкитѣ правила на науката, и дѣцата щѣха да ни обичатъ. И затова Христосъ казва: „Този книжникъ започна сега да изважда“. Какво означава дебелиятъ вратъ? Ако човѣкъ е низкъ, а има дебелъ и късъ вратъ, това показва, че скоро ще плати на попа. Понаяде ли се нѣкоя вечеръ повечко, току вижъ, на другия день се чуе, че умрѣлъ внезапно. Ако нѣкой е високъ 175 с. м., а вратътъ му е 34 с. м., такъвъ човѣкъ страда отъ слабогърдие. Нѣкой казва: „Моята годеница има тѣнъкъ вратъ“. — Добръ е да има по-дебелъ вратъ, иначе тя не трѣбва да се жени: не може да стане майка. Ще ме попитате: „Какво отношение иматъ тѣзи нѣща къмъ християнството?“ Тѣ иматъ голѣмо значение, защото това е християнството — да знаемъ да четемъ въ себе си и хубавото, и лошото. Подъ вехто се разбиратъ всички грѣшки, които сѣ вложени у насъ, а подъ ново — всичко добро, което е въ насъ, и като знаемъ тѣзи нѣща, ние ще може да ги комбинираме, за да създадемъ добъръ животъ, съобразно тѣзи познания. За въ ожде се трѣбва да се създадатъ училища, въ които да се изучаватъ очитѣ, ушитѣ, горната и долната частъ на главата; челата, носовѣтъ, брадитѣ, послѣ дробовѣтъ, стомаха, какви сѣ тѣканитѣ, каква е нервната система, дали е отзивчива и т. н. Та като имаме всички тѣзи данни, ние ще може да създаваме добри хора. Като се знае всичко това, ще може да избираме, какви хора да ни шиятъ дрехи или да ни правятъ обуца и др. Има хора, на които енергията е много тягосна и затова на такива хора не бихъ далъ да ми шиятъ дреха. Такава дреха ще създаде лоши настроения у този, който я носи. Има хора, които, като гледятъ къща, оставатъ въ нея най-лоши мисли и чувства, затови всички, които живѣятъ въ нея, умиратъ. Учителъ или свещеникъ, койго

има такива мисли, не бихъ го пусналъ въ къщата си и не бихъ му позволилъ да чете молитви. Това не сѣ само върждения, а сѣ резултати отъ наблюдения. Дай да ти ушие дреха окъзи, когото обичашъ. Когато влѣзешъ въ нѣкой магазинъ, ще купишъ отъ него нѣщо, само ако ти се харесва търговецътъ. Старииятъ българинъ, който има нѣколко снахи, казва: „Искамъ най младата снаха да ми омѣси хлѣбъ“. Защо? — Той знае, защо иска отъ най-младата снаха хлѣбъ. Снахата, като мѣси хлѣба, ще внесе своята жива енергия въ него и ще го обгърне съ хубави мисли. Направи ли старата снаха хлѣбъ, стомахътъ на свекъра ще се разтрои. Ако домакинята на къщата се е демагнетизирала и ще има само разстройства въ къщата, мъжътъ трѣбва да пазари една здрава жизнена слугиня, която да върши всичката домашна работа, а жена си да изпрати на курортъ, докато възтанови силитѣ си. Никога не поставяйте нервенъ, сухъ човѣкъ да ви готви, а поставяйте за тази работа пълненъ, здравъ, веселъ човѣкъ. Това значи този книжникъ, който изважда отъ своята съкровищница новото и вехтото и показва, на какво се дължатъ страданията на нашия животъ. Тѣй че когато момъкътъ се жени за нѣкоя суха мома, да знае, че нѣма да излѣзе нищо. Аналогичта е същата и въ духовния свѣтъ. Хора, които сѣ много сухи, нѣматъ онова възвишено духовно разбиране, не сѣ отъ божествения свѣтъ по простата причина, че съдържатъ много киселини, отъ които се проявява чрѣзмѣрна активностъ. А пълнитѣ сѣ като основи. Сухитѣ сѣ активни, а пълнитѣ — пасивни. Свѣтътъ, обаче, не е създаденъ само отъ основи или отъ киселини, а има и нѣщо срѣдно: това сѣ дѣцата. Започнете сега да изваждате новото отъ вехтото. Прѣди това, прѣмѣрете носа, брадата, долната и горната си устна, разгледайте си очитѣ и вижте, защо нѣкога сѣ по широко отворени, другъ пѣтъ по-малко, защо нѣкога сѣ по-ясни, а нѣкога по-тъмни и т. н. Между всички тѣзи нѣща има извѣстно съотношение. Ако разглеждате така нѣщата, ще дойдете до положението да разбирате вътрѣшния смисълъ на живота. Окултиститѣ казватъ за чувствата на нѣкого: астралното му тѣло не е въ правилно съотношение съ физическото му тѣло, или пѣкъ менталното тѣло не е въ правилна връзка съ физическия му мозъкъ. Ме-

нталното тѣло замѣнямъ съ мѣзъка, астралното съ дробоветѣ, а физическото съ стомаха и казвамъ, че отношението между стомаха, дробоветѣ и мозъка не е правилно.

И тъй: наблюдавайте ушитѣ на хората дали иматъ много гънки, широки или тѣсни сж; наблюдавайте и очитѣ на хората, достигнали до дълбока старостъ и у младитѣ сжщо. И като се приложатъ правилно тѣзи възпитателни методи и въ сѣмейния животъ, веднага всички мъже и жени ще се разбератъ помежду си. Това е учението, което Христосъ е завѣщалъ на съврѣменното човѣчество. Мъже и жени, които ще се женятъ не трѣбва да иматъ еднакъвъ темпераментъ, еднакъвъ мозъкъ, прѣститѣ и носоветѣ имъ не трѣбва да бждатъ еднакви. Туй е новото и старото въ свѣта. Ако прѣститѣ на мъжа сж по-дълги, на жената трѣбва да сж по-къси. Когато избирате слугиня, ще гледате да сжществуватъ сжшитѣ отношения между господарката и нея. Всѣки човѣкъ е роденъ за извѣстна работа, която ще отговаря на това, съ което се заема. Американцитѣ добръ съзнаватъ това нѣщо и като избиратъ слугиня, прѣдставятъ я на френологъ за изслѣждане. Той се произнася, дали е годна или не. Така и всички насѣкоми, животни сж създадени отъ Бога за извѣстна специална работа. Когато човѣкъ намѣри своето мѣсто, за което е опрѣдѣленъ, той е щасливъ, въ противенъ случай той е нещастенъ. Затова въ бждеше трѣбва да има такива училища, които да изслѣдватъ хората, съ които започваме нѣкакво прѣдприятие, и съ това ще се избегне голѣма частъ отъ нещастията. Хора, които живѣятъ по тѣзи закони на природата, по малко страдатъ. А ония, които не живѣятъ така, сждбата ги гони. Спрете се върху този книжникъ и разсждавайте за старитѣ и новитѣ нѣща. Цѣлия свѣтъ нѣма да повдигнете, но на вашия свѣтъ и на вашиятъ близки можете да помогнете. Ако устнитѣ ти сж блѣдни, моли се да се зачервятъ; ако носътъ ти е сплеснатъ, дишай дълбоко, за да се разшири; ако очитѣ ти сж мѣжделиви, моли се да се изяснятъ. Негативната страна трѣбва да стане положителна. Ако усѣщашъ сърцебиене, това показва, че въ твоитѣ чувства има нѣкакво раздвояване. Тури повече любовъ въ сърцето си, пусни свободно чувствата си, сърцебиенето ще изчезне.

Ограничението на чувствата прѣдизвиква извѣстна

промѣна въ мѣзъка, мозъкътъ — въ кръвообрѣщението, кръвообрѣщението — въ стомаха и т. н. Сърцебиенето е резултатъ на борба между двѣ чувства. Прѣмахнете борбата и сърцебиенето ще изчезне. Имашъ главоболие, махни мисълта, която те мъчи, примири противнитѣ мисли, и главоболието ще изчезне. Нѣкой фалиралъ търговецъ започва да се безпокои, и глава го заболи. Прѣмахнете противодѣйствието въ мисли и чувства, и вие ще бъдете здрави. Това е наука, воля, християнство, култура, религия: да владеемъ себе си и да помагаме на ближнитѣ. Като срещнемъ нѣкой нервень човѣкъ, ние го избѣгваме. Не, по другъ начинъ трѣбва да му въздѣйствуваме. Така постѣпватъ и при случаи, когато нѣкой се провини въ нѣщо. Веднага го осѣждатъ на затворъ. Не, съденето трѣбва да става по правилата на този книжникъ, който изважда старитѣ и новитѣ нѣща. Трѣбва да реформираме въ тези духъ и училищата, и сѣдилищата, и сѣврѣмения строй, за да може да подмладимъ всичко — и сѣмействата, и всички да бъдемъ радостни. Това иска Господъ. Едно врѣме сж мислили, че религиознитѣ хора трѣбва да ходятъ съ наведени глави. Който държи надолу главата си, показва, че тя е много пълна, има да плаща. Който прилича на въпросителна или на запетая, значи, че има много да дава. Който вдига на горѣ главата си, това показва, че тя е празна. Отъ него нѣма и какво да се взема. Хокането е признакъ на стари хора. Днесъ хората само се хокатъ и каратъ. Въ трамвая всѣки день се каратъ, кой да седне, кождѣ да седне и т. н. — това значи, прѣвзематъ позиции и слѣдъ малко пакъ ги напушатъ. Това е новото учение: да не изразходваме безразборно своята енергия, а да я пласираме точно на мѣсто ъ. Иначе, ще влиза лѣкарътъ въ такава къща и ще нарече тѣзи хора неврастеници, хнерстеници, манияци т. н. Такива хора, споредъ мене, сградатъ отъ недоимѣкъ, отъ изтичане на енергията имъ. Това е малокръвието.

Туреге въ съгласие вашитѣ мисли, вашитѣ чувства и вашата воля и старайте се отъ новото и вехтото да създавате вашия бѣдещъ животъ.

Двамата свидѣтели.

„А и въ вашия законъ е писано,
че на двама чловѣка свидѣтелст-
вото е истинно“¹⁾.

Всѣко външно свидѣтелство е проявление на единъ вътрѣшенъ разуменъ потикъ на душата. Защо именно на двама души свидѣтелството е вѣрно, а не на единия, и кои сѫ тия двамата? Ако въ събрѣменнитѣ сѣдилища двама сѣдещи се повикатъ двама, трима или десетъ души свидѣтели, които обичатъ да лъжатъ, или които не обичатъ да говорятъ истината, сѣдиитѣ нѣма да взематъ подъ внимание тѣхното свидѣтелство. Мисля, правниците ще ме подкрѣпятъ въ това твърдение. Имайте прѣдъ видъ, че говоря принципиално; не засѣгамъ никой човѣкъ: за менъ човѣшката личностъ е нѣщо относително въ своята проява. Нѣкои може да помислятъ, че въ бесѣдитѣ си за тѣхъ говоря; ни най-малко. Питамъ ви, кое е реалното въ свѣта, цвѣтътъ или плодътъ, листътъ или клончето, плодътъ или сѣмката? Тѣ сѫ относителни реалности. Ако въ свѣта вие играете ролята на листъ, ако играете ролята на цвѣтъ, на клонче или на плодъ или на сѣмка, това сѫ все различни положения, които въ математиката се наричатъ вариации, пермутации и комбинации. Разбирате, какво значи вариации въ математиката. Може нѣкой пътъ да се позанимаете съ тѣхъ. Вариация значи нареждане, пермутация — размѣстване, а комбинация — съчетание. Но ако вие сте една вариация или нареждане въ живота, по какво ще се отличавате? Въ вашия свѣтъ влизатъ извѣстни величини, които образуватъ извѣстни

¹⁾ Ев. Иоана, 8; 17.

съединения, и вие сте една група или едно съединение отъ тия величини. Величинитѣ — това сѣ елементи на проявения вашъ животъ. Математицитѣ казватъ, че вариациитѣ сѣ съединения, въ които не влизатъ всички елементи и иматъ класове. Послѣ тѣ казватъ, че пермутациитѣ сѣ размѣствания, въ които влизатъ всички елементи, слѣдователно, нѣматъ класове. Комбинациитѣ пъкъ сѣ съединения, въ които не влизатъ всички елементи, иматъ класове и класъ отъ класъ се отличава поне съ единъ новъ елементъ. Кѣмъ коя категория мога да ви класирамъ? Може вашиятъ животъ да върви само по нареждане, може да върви само по размѣстване и може да върви по едно съчетане на нѣщата, на величинитѣ. Въ тия математически опрѣдѣления се криятъ дълбоки истини, които сега нѣмамъ врѣме да обяснявамъ, защото тѣ сѣ сухи кости и трѣбва много години да работя надъ тѣхъ, за да имъ дамъ животъ. Такъвъ е законътъ на природата. Има сѣмки, които израстватъ въ шестъ мѣсеца, като напримѣръ тиквата, и даватъ плодъ, а други сѣмки, дърветата, които цѣвнуватъ въ 100 години веднажъ. Не можемъ да измѣнимъ реда на нѣщата, който Богъ е положилъ въ природата, защото, ако го измѣнимъ, сѣдбата на нашия животъ се измѣня и се ражда кармата. Кармата не е нищо друго, освѣнъ отклонение отъ правия пътъ на човѣшкото развитие, а изкупването на кармата е влизане наново въ правия пътъ на човѣшката еволюция. Следователно, би било полезно за онзи, който обича математиката, да се позанимае съ тия вариации, пермутации и комбинации. Трѣбва не само да мислитѣ, че много знаете, но и да опитате знанията си; не само да ги опрѣдѣляте, но да боравите съ тия величини и елементи. Да кажемъ, има нареждане отъ комитета да се даде на човѣкъ по единъ килограмъ захаръ; то е една вариация. Може да чакашъ дълго врѣме, а може и да се върнешъ съ счупено ребро, слѣдователно, ще кажешъ, че вариацията е излѣзла несполучлива. Колкото по-скоро вземешъ захаръта, безъ да изгубишъ врѣме, толкова вариацията ще излѣзе по сполучлива. Разбира се, тази вариация нѣма нищо общо съ онази въ математиката; тя е само едно отражение на онзи великъ духовенъ законъ, който работи въ нашата душа.

Ще се повърна на прѣдмета. Кои сж тѣзи двама, които свидѣтелствуватъ? Когато българинътъ иска да съгради нѣкоя колиба, забива, първо, два колеца — тѣ сж двамата свидѣтели — и Господъ му казва: „Сега можешъ да съградишъ колибата“. Отгорѣ на дзата колеца той поставя единъ трижгълникъ и започва градежа. Когато вие искате да насновете платно, пакъ трѣбва да имате двама души, двѣ жени, една въ началото, друга въ края, да навиятъ платното. Едната жена ще увие наснованото около кръста, а другата ще почне да го навива на кросното и това трае 3—4 часа' докато образуватъ тази пермутация, туй размѣстване на нѣщата. Ще ви се види много смѣшно, че тия двѣ жени нѣматъ съгласие: едната тегли назадъ, а другата напредъ, като рака и щуката. Само тѣй може да върви работата. Нѣкой пътъ, да кажемъ, мъжътъ е опналь платното, а жената увива, и казватъ: „Защо тегли мъжътъ, та не слуша жената“. Тегли, защото инѣкъ нѣма да се наснове платното. Въ този моментъ той не трѣбва да слуша жената, докато се наснове то. Нѣкой пътъ жената тегли, а мъжътъ насновава — зависи кой навива кросното. Азъ ви нахвърлихъ една мисль нагледъ проста, но инѣкъ дълбока.

Двамата свидѣтели пѣкъ въ природата сж свѣтлината и топлината. Тѣхното свидѣтелство е всѣкога вѣрно, защото тамъ, дѣто тѣ проникватъ, има животъ и растение, а тамъ, дѣто не дадатъ своето свидѣтелство, нѣма никакво движение, никакъв изворъ, никаква растителность, никакъв животъ. Това е въ природата. А въ човѣка, тия двама свидѣтели сж нашиятъ умъ и нашето сърце. Тамъ дѣто нашиятъ умъ и нашето сърце говорятъ заедно, тѣхното свидѣтелство е вѣрно, както и въ вашия законъ е писано, че свидѣтелството на двама души е вѣрно. Христосъ навежда тази мисль и казва: „Азъ съмъ който свиѣтелствувамъ за себе си и Отецъ е, който свиѣтелствува за менъ“, Въ духовния свѣтъ двамата, които свидѣтелствуватъ, сж Отецъ и Синъ, и тѣхното свидѣтелство е вѣрно. Въ ангелския свѣтъ двамата, които свидѣтелствуватъ, сж духътъ и душата. Въ човѣшкия свѣтъ сж умътъ и сърцето. Въ природата сж свѣтлината и топлината. Имате една лѣстница на възлизане. Слѣдователно, когато ние искаме да измѣнимъ нашия животъ, трѣб-

ва да разберемъ нѣщата по-обстойно. Ако се движимъ отгорѣ надолу, ние трѣбва да имаме прѣдъ видъ топлината и свѣтлината, понеже тѣ сѣ отражение на божествения свѣтъ; слѣдователно, нашиятъ умъ трѣбва да бѣде всѣкога въ съгласие съ свѣтлината, а сърцето съ топлината. Тамъ, дѣто нѣма свѣтлина, умътъ не мисли, а тамъ, дѣто нѣма топлина, сърцето не бие. Това не сѣ само положения, твърдения, но великъ законъ. И когато ни запитатъ, коя е мѣрката или кое е доказателството, съ което ние можемъ да докажемъ извѣстни истини въ природата, ще употребимъ свѣтлината и топлината; ако доказваме истини въ човѣшкия животъ, ще употребимъ ума и сърцето; ако доказваме истини въ духовния свѣтъ, ще си послужимъ съ духа и душата; ако доказваме истини въ божествения свѣтъ, ще се отнесемъ къмъ Отца и къмъ Сина. Не си бъркайте умоветъ съ онѣзи философско-богословски заключения, които казватъ, че Синътъ е проявление на Отца. То е, споредъ негово схващане, едно криво опрѣдѣление на съврѣмения нашъ животъ, защото, ако Синътъ е проявление, то е една сѣнка. Да се прояви нѣщо, то е външната страна, а Синътъ е нѣщо повече отъ проявление. Сърцето не може да бѣде проявление на ума, нито пъкъ умътъ — проявление на сърцето. Тѣ могатъ да си съдѣйствуватъ въ проявленията, но това сѣ вариации, пермутации и комбинации — нареждания, размѣствания и съчетания. Мисълта още не ви е ясна: сега се снове платното и не виждате нищо изтъкано. Христосъ се обръща и казва, че и въ вашия законъ свидѣтелството на двама души е вѣрно. Ние трѣбва най-първо да отстранимъ всѣко съмнѣние отъ нашия умъ. Съмнѣнието въ истинския животъ не носи никакво добро. И въ съврѣмения животъ има хиляди причини, да се яви съмнѣние у насъ. Какъ може да очакваме отъ другитѣ хора това, което тѣ не могатъ да проявятъ въ даденъ моментъ? Може ли вие да очаквате отъ ябълката зимно врѣме плодове? Ще ѝ се разсърдите ли, че тя не е била достатъчно милостива и учтива къмъ васъ? Нѣма защо да ѝ се сърдите, защото тя ще ви каже: „Не наврѣме сте ми дошли на гости“. Нѣкои отъ съврѣмениятѣ хора живѣятъ въ пролѣтѣта, други въ лѣтото, трети въ есенята, а четвърти въ зимата. Нѣкои казватъ, че всички

хора сж еднакви. Не сж всички еднакви. Нѣкои образуватъ група отъ вариации, други отъ пермутации, а трети отъ комбинации. Сжщото се казва и въ вашия външенъ законъ, който е подобие на вътрѣшния, понеже долното, земното, е подобие на небесното. Ако вашето сърце и вашиятъ умъ говорятъ за единъ прѣдметъ едно и сжщо нѣщо, приемоте тази истина безъ никаква резерва, безъ колебание: всѣко колебание ще бѣде въ ущърбъ на вашия прогресъ. На свърѣшенното общество, именно, това му липсва — то нѣма достатъчно вѣра въ себе си, вѣра положителна, вѣра безъ съмнение. Едно врѣме, когато Господъ създаде свѣта, тогава вѣрата и знанието, които били двѣ богини и сестри горѣ въ божествения свѣтъ, рѣшили да слѣзатъ долу, да помогнатъ на човѣцитѣ. На небето тѣ се познавали и се обичали, но като слѣзли на земята, едната влѣзла въ ума и тамъ се облѣкла споредъ закона на ума, а другата влѣзла въ сърцето и се облѣкла споредъ закона на сърцето. Като ги впрегнали хората на работа, тѣ мили паници, кълцали лукъ, готвѣли месо, и лицата имъ станали толкова грозни, че сестритѣ не могли да се познаятъ. Казва нѣкой: „Азъ имамъ вѣра“. Да, вѣра, която готви лукъ, която пържи месо, която мие паници, която се бори съ съмнѣние. Тѣй и тия двѣ сестри, вѣрата и знанието, не се познали и почнали да се каратъ и да се прѣциратъ: коя е първа, вѣрата или знанието? И така цѣлиятъ свѣтъ се раздѣлил: едни взели страната на вѣрата и станали религиозни, а други хора взели страната на знанието и станали материалисти. И започнали бомбардирането: „азъ съмъ ученъ, ти си невѣжа“; — ти имашъ вѣра, но си първокласенъ глупакъ“. И сега имаме хиляди томове написани върху материалистична философия и вѣрата, но тия двѣ сестри още не сж се помирили. Когато Господъ видѣлъ, че се скарали, пратилъ Сина си да ги помири. Казватъ нѣкои: „Какъ ще се помирятъ?“ — Чрѣзъ самопожертвуване.

Нѣкои питатъ: „Кой е мъжътъ и коя е жената?“ Жената е вѣрата, а мъжътъ — знанието. Като се каратъ, мъжътъ и жената не се познаватъ. Жената казва: „Азъ искамъ да бѣда мъжъ“. На небето вие сте били двѣ сестри, богини, слѣзли сте отъ небето, за да поправите свѣта; едната се прѣвърнала на жена, кълца лукъ,

а другата — на мъжъ, отворила дюкяни, продава дини, тикви, лукъ и т. н. Тѣ не само не могли да оправятъ свѣта, но сѣ го развалили толкова, че и Господъ не може да го познае. Трѣбва право, дълбоко, искрено мислене. Мъжътъ и жената, като се съединятъ и дадатъ свидѣтелство въ живота, тѣхното свидѣтелство ще бѣде вѣрно, само ако бѣде съ мъдростъ и любовъ. Любовта е онази велика сила, която може да почесе най-голѣми страдания, безъ падане на духа. То е вѣрата. А мъдростта е онази сила, съ която може да се разрѣшаватъ най-труднитѣ задачи въ живота. Всички съврѣмenni мъчнотии сѣ задачи, които ние трѣбва да разрѣшимъ, а не да казваме: „Господи, махни ги, не ни трѣбватъ“. Майката казва: „Измъчи се моето дѣте: толкова задачи му е задалъ учителътъ; то отслабна, горкото, не може да си отспи“. Господъ не е пратилъ вашето дѣте на земята да спи. Той го е пратилъ да се учи. Безъ съмнѣние, сънътъ е потрѣбенъ за врѣменна почивка. Може да почива петъ минути, десетъ минути, два часа или седемъ часа, но повече отъ седемъ часа почивка не му се позволява.

И въ вашия законъ е казано, че свидѣтелството на двама души е вѣрно. Нѣкой пѣтъ въ сѣдилището дойдатъ тия двама свидѣтели и казватъ: „Мъжътъ е кривъ, жената е права“. Мъжътъ се обръща и казва: „Протестирамъ, г. съдия, тия двама свидѣтели сѣ заинтересовани, махнете ги, азъ ще повикамъ други свидѣтели“. и докарва други двама свидѣтели. Тогава жената казва: „Азъ протестирамъ, г. съдия, тия двама свидѣтели сѣ заинтересовани“. Най-послѣ, съдията се намѣри въ чудо и отлага дѣлото. Затова най-голѣмото изкуство въ правото е да можешъ да отлагашъ дѣлото, когато не можешъ да го спечелишъ. И вие сте адвокати, които отлагате дѣлата си, а това значи, че оставяте вашитѣ задачи въ живота неразрѣшени — за по-благоприятно врѣме. „Сега“ — казвате като съдията — „съмъ малко неразположенъ“.

Не хвърляйте вината на вашия умъ, че билъ слабъ; не казвайте: „Азъ съмъ слабоуменъ“. Никога не казвайте, че сърцето ви е покварено. Вие може да цитирате отъ писанието, че умътъ е покваренъ; това сѣ само философски тлърдения ва пророцитѣ, но вие трѣбва да раз-

берете дълбокия смисъл на тези думи. Ако сърцето бѣше покварено, ако то не струваше нищо, Богъ никога не би казалъ: „Сине мой, дай ми сърцето си“. Той не казва: „Дай ми живота си“. Трѣбва да го дадешъ на Бога, за да те научи на великата истина, че твоето сърце е нѣщо възвишено и благородно, че въ него се криятъ източниците на твоя сегашенъ и бѣдещъ животъ. Никой не може да живѣе, когато сърцето му е неспокойно. Дори свърѣмнената медицина прѣпорѣчва сърцето да бѣде спокойно. На повърхнината му може да има малки вълнения, но долу, въ основата, трѣбва да бѣде тихо и спокойно. Може да има течение, но никога това течение да не вълнува сърцето. Когато вашиятъ умъ и вашето сърце се обърнатъ къмъ Бога. Той слуша молитвите ви и рѣшава правилно сѣдбата ви. Сърцето и умътъ сѣ двѣ величини, два елемента на тази група, наречена астрално-менталенъ свѣтъ споредъ окултизма, а азъ го казвамъ вѣро-философенъ — да изкова нова дума — свѣтъ вѣро-философенъ. Слѣдователно, свидѣтелството на тия двама, този законъ вѣро-философенъ, се взема за истина въ божествения свѣтъ, както е вѣрно свидѣтелството на топлината и свѣтлината въ физическия свѣтъ. Свѣтлината е качество на мадростѣта, а топлината е качество на любовта, неотдѣлна отъ послѣдната. Обаче, не тази топлина, която усѣщате. Вие често пѣти усѣщате неприятните вибрации на топлината. Когато имате опитността на единъ мистикъ, да паднете въ екстазъ, само при такова състояние вие можете да опитате тази вътрѣшна божествена топлина — качеството на любовта. Такава топлина може да разтопи и прѣчисти всичко. Трѣбва да повишите вашата топлина не споредъ целзиевия термометъръ, но като изучите алхимията и проучите вибрациите на тази топлина. Тя е толкова интензивна, че всички нечистотии, които смушаватъ живота ви, веднага ще се прѣчистятъ. Това може да постигнете, ако изпѣдите съмнѣнието отъ вашето сърце и отъ вашия умъ. Или нека употребя другъ изразъ: извадете съмнѣнието отвънъ, наемете му стая, плащайте му наемъ, но не го дръжте въ дома си.

Каго полага този великъ законъ Христосъ казва: „Азъ съмъ, който свидѣтелствувамъ за себе си, и Отецъ

за менъ“. Кой е важниятъ въпросъ, за който сме се събрали днесъ? Азъ не разрѣшавамъ въпроса, дали слѣдъ една седмица ще ви дадатъ по единъ килограмъ захаръ; азъ не разрѣшавамъ въпроса, който комитетътъ може да разрѣши; азъ не разрѣшавамъ въпроса, какъвъ миръ може да се склучи. Може да се повдигнатъ много подобни въпроси, които не сж смѣствени за насъ. Важното е, за какво е дошълъ човѣкъ на земята: имате ли душа или нѣмате; имате ли умъ или нѣмате, имате ли сърце и въ съгласие ли сж вашитѣ сърца и вашитѣ умове и т. н. Често пѣти сърцето ви се смуцава и търсите приятель да ви прѣмахне смущението, но прѣдставете си, че и той се намира въ сѣщото положение. Събиратъ се група хора, образуватъ общество и казватъ: „Ние сме песимисти“, и почватъ философски да го доказватъ. Тѣ гледатъ особено на свѣта, намиратъ че не билъ отъ най-добритѣ, и почватъ да доказватъ научно, че този свѣтъ е най-лошъ. Ето аргументитѣ имъ: лошъ билъ, понеже колѣли кокошкитѣ, воловетѣ, имало землетресения, войни и тѣмъ подобни. „Ако билъ добъръ, той щѣлъ да бѣде другояче“, казватъ тѣ. Но азъ казвамъ: „Вие, г. г. песимисти, сте онѣзи мъже и жени, които сега навиватъ кросното — и двамата теглятъ назадъ, но щомъ насноватъ платното, жената вземе платното. мъжътъ совалкитѣ и казватъ: „Свършихме работата“ и нѣма вече дърпане — противорѣчия въ живота. Тѣхната работа става свидѣтелство, че сж работили заедно, въ съгласие. Често ние казваме, че мъжътъ и жената се теглили като рака и щуката, но това сж тия мъже, които сж въ две посоки: отъ центъра къмъ периферията и обратно. Ако мъжътъ отива къмъ една посока, жената отива къмъ друга. Кой е правъ? И двамата сж прави, защото се движатъ отъ центъра къмъ периферията. Когато и двамата дойдатъ въ периферията и почнатъ да се движатъ, тогава сж въ Пѣтя. Когато изучавате астрономията, ще забѣлѣжите, че земята и слънцето иматъ дѣѣ противоположни движения: слънцето се движи по една посока, а земята по друга. И всѣкога земята прѣсича пѣтя на слънцето. Но пѣтятъ на земята е по-дълъгъ отъ пѣтя на слънцето. Когато на нашето слънце, за да направи едно обръщение около центра на своя кръгъ, сж необходими 52 милиона години, земята трѣбва

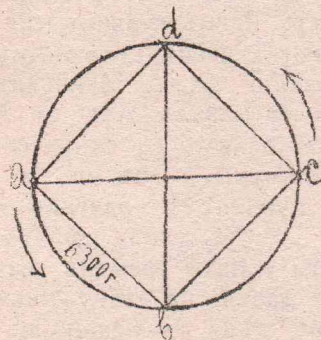
да се обърне 25 мил. пъти около слънцето и плюсъ това да направи съ слънцето заедно единъ голѣмъ кръгъ. Кой върши по голѣма работа? И двамата вършатъ добръ работата си. Слънцето изживява по-голѣма енергия, а земята — по-вече врѣме. Въ физиката има единъ законъ, че всѣки, който иска да спести енергия, трѣбва да изживява врѣме; слѣдователно, ако въ едно отношение вие искате да спестите енергията на вашия умъ, ще изживите енергията на вашето сърце; и наопаки, ако искате да спестите енергията на вашето сърце; ще изживите енергията на вашия умъ. Защото врѣмето се познава по посоката на движението. Азъ не разисквамъ философски, какво е врѣмито въ самата си същина, но казвамъ: врѣмето е единъ факторъ, който опрѣдѣля самото движение, посоката на вашия животъ. А енергията е потокъ на това движение отвътрѣ. Ако изживимъ енергията на ума, пестимъ енергията на сърцето, и наопаки, ако изживимъ енергията на сърцето, пестимъ енергията на ума. Въ всѣки даденъ моментъ вие ще се спрете върху двамата свидетѣли. И въ съдилищата това е вѣрно — двама свидетѣли не могатъ да говорятъ едновременно: когато единиятъ говори, другиятъ трѣбва да мълчи; когато единиятъ говори, другиятъ трѣбва да мълчи; когато единиятъ хаби енергия, другиятъ трѣбва да седи тихо и спокойно. Ако почнатъ да говорятъ изведнѣжъ двамата, съдията ще имъ каже: „Чакайте!“ Единиятъ, значи ще опрѣдѣля врѣмето, другиятъ енергията. Слѣдователно, когато единиятъ свидетѣль вхтрѣ въ васъ говори, вие, ако сте съдия, ще кажете на другия да мълчи, за да дадете врѣме на вашия умъ да се произнесе. Не го смущавайте нека се изкаже докрай, и слѣдъ туй ще дойде вашето сърце да каже и то своето свидетѣлство. Също и при възпитанието, трѣбва да туримъ ума и сърцето въ най-нормални отношения и да ги оставимъ, да не ги спъваме съ нѣща, които не сж реални. Най-първо на васъ говоря, но подъ думата „на васъ“ подразбирамъ туй грамадно мнозинство хора, защото всѣки човѣкъ е колективно същество отъ милиони и милиони души заедно. Всички тия души сж разумни и слушатъ тази бесѣда. Разбирате ли? Даже нѣкой път забѣлѣзвамъ, че вашитѣ очи по-добръ ме разбиратъ, отколкото вашитѣ мозъци. Най-схватливи въ свѣта сж очитѣ.

Като погледнешъ единъ човѣкъ, по очитѣ ще забѣлѣжишъ, дали те разбира или не. Когато не те разбира, очитѣ му сж мѣтни. — „Ахмедъ бурада, акжлъ дишарда“, както казватъ турцитѣ, т. е. Ахмедъ е тука, но умѣтъ му е отвънка. Когато човѣкъ ви разбира, вие виждате неговия проникателенъ погледъ фиксиранъ и долавяте, че той разбира всичко и че има връзка съ отношенията на нѣщата. Всѣки отъ васъ знае туй. Мнозина казватъ: „азъ го усѣщамъ“. Хубаво, но трѣбва и да го далавяшъ съ ума си. Ако ти си слушалъ само свидѣтелството на твоето сърце, а не и свидѣтелството на ума, ти си на кривъ пътъ на развитие. Ако свѣтлината въ тебе работи повече, отколкото топлината, пакъ си на кривъ пътъ. Нѣкой пътъ у васъ чувствата сж интензивни. Като дойдатъ въ извънмѣрна радостъ дѣцата почватъ да скачатъ, слѣдъ туй настане въ тѣхъ прѣходно състояние, и тѣ почватъ да плачатъ; тази радостъ не е естествена. При възпитанието трѣбва да се създаде едновременно работа и за сърцето, и за ума. И азъ ви моля, когато нѣкой човѣкъ говори, никога да не го спирате съ своитѣ мисли. Ако не искате да го слушате, отдалечете се. Дъщерята каже на майка си; „Азъ не искамъ да те слушамъ“, или майката каже на дъщерята: „Азъ не искамъ да те слушамъ“. Този, който не иска да слуша, повтарямъ, нека се отдалечи. Много пѣти се случва и друго: дѣтето се въодушевило отъ това, което учительтъ е разправилъ при урока, дохожда въ кѣщи и почва да го разправя на майката, а тя изведнажъ рече: „Махни се — не искамъ да слушамъ твоитѣ глупости“. Въ този случай майката прави голѣмо прѣстѣпление. Тя трѣбва да изслуша своето дѣте, да чуе какво му е казалъ учительтъ: то дава, своето свидѣтелство. Слѣдъ като го прѣкъсне така грубо 10—20 пѣти, дѣтето сигурно ще хване кривия пътъ въ живота — това е отношение на ума. Нѣкой пътъ пъкъ сърцето на дъщерята се е въодушевило, но майка ѝ, като се оженила станала философка, ще я спре съ думитѣ: „Не се води по глупоститѣ на твоето сърце, не го слушай! — Парички, парички! Желанията на сърцето сж илюзии на мадежъта — трѣбва месце за ядене“. И днесъ спиратъ крѣжката душа на дъщерята — това не е важно. утрѣ онова не е важно — и тя стае като майка си и почне да казва: „Това е глупаво,

реално е еди-какво“. Реално бѣше това, което чувствуваше това момиченце, дъщерята, въ своето сърце, по-реално отъ него нѣма. Какъ искате да опитате нѣщо: съ езика си, или съ сърцето си? Ще приведа пакъ онзи примѣръ, който съмъ привеждалъ и другъ пѣтъ. Единъ турчинъ кѣлцалъ кафе въ единъ голѣмъ камененъ хаванъ съ голѣмъ дървенъ чукъ и като чукалъ казвалъ: „Хѣ!“ Минавалъ край дюкяна му единъ човѣкъ и му казалъ: Азъ съмъ безъ работа, прѣдлагамъ услугитѣ си, искамъ да ти помогна въ тази работа. Ти ще чукашъ съ чука, а азъ ще казвамъ: „Хѣ!“ — Почнали работата. Турчинътъ вдигалъ и слагалъ чука, а помагачътъ викалъ: „Хѣ!“ Счукали кафето. Турчинътъ почналъ да прави кафета у като вземалъ пари, турялъ ги въ касата и нищо не давалъ на съдружника си. Послѣдниятъ се докачилъ, завелъ дѣло за неизпълне- договора на съдружието Сѣдията попиталъ, какъ стои работата и като му разправили, порѣчалъ да направятъ една тенекия и казалъ на кафеждията: „Като взимашъ пари, ще ги пушашъ въ тенекията, и тенекията ще каже: „Тинъ!“ Това ще бѣде заплатата на съдружника ти, който казваше: „Хѣ!“ Вие, които слушате вкуса на вашия езикъ, то е както се казва на турски: „нефесъ-орта“. Тѣй че, и въ вашия законъ е писано, че свидѣтелството на тѣзи двама души е вѣрно.

За да можете да разберете философията на живота, трѣбва да имате чисто сърце и чистъ умъ. Най-първо трѣбва вашитѣ умъ и сърце да бѣдатъ въ такова положение, щото умътъ да схваща нѣщата, когато трѣбва, и сърцето да ги чувствува, когато трѣбва. Но ще каже нѣкой философъ: „Вие не може да чувствувате и мислите като ангелитѣ“. Когато дойдете до тѣхното положение, ще чувствувате като тѣхъ. Въ живота има разни стадии на развитие; всѣка минута, всѣка секунда носятъ своитѣ качества и сили. Не се стремете всички да бѣдете еднообразни, еднакви. Когато Богъ първоначално е създалъ свѣта, всички души, които излѣзли отъ центъра на битието и тръгнали по разни посоки, като слънчевитѣ лъчи, всѣка отъ тѣхъ е понесла по нѣщо отъ този божественъ центъръ — разни дарби, разни чувства и пр: Нѣма двѣ души еднакви въ свѣта, и не може да бѣдатъ еднакви, макар разликата между едната и другата да бѣде малка.

Когато изучаваме астрологията, ще видите, че се намирате на извъстенъ градусъ отъ една или друга четвъртина на кръга, а тази дъга отъ 90° е равна на четвъртината отъ тъй наречената платоническа или полярна година, сир. на единъ промежутахъ отъ 6300 години.

Двама души може да ги дѣли една дъга отъ 90° , или все едно единъ периодъ отъ 6300 години. Да кажемъ, че единиятъ *a* е въ началото на кръга, а другиятъ *b* на 90° отъ него, който периодъ е равносильнъ на 6300 години. Душата *b* е съ 6300 години по стара отъ ду-

шата *a*; слѣдователно, тя има повече знания и опитност отъ *a*. Душата *c*, която е на сѣщия диаметръ съ *a*, но на противоположенъ полюсъ, е още по стара и по напръднала. Докато *a* има да извърви низходящата половина на кръга, *c* се движи по възходящата му половина. Тѣ ще извървятъ равенъ пътъ, но знанията, които ще придобиятъ, не ще бѣдатъ еднакви. Едната частъ на кръга означава слизание, а другата възлизание; въ възлизането се придобива едно знание, а въ слизането друго. Слѣдователно, когато отъ висотата на ума ние слѣземъ къмъ сърцето, умътъ придобива едни знания, а когато сърцето се движи отдолу къмъ ума, придобива други знания и чувствування. И тогава формулата е слѣдната: умътъ, като слиза надолу, придобива умочувствування, а сърцето, като върви нагорѣ, придобива сърцемисления. Ще кажете: „Каква е разликата?“ Разликата е тази, че когато прѣодолява сърцето, има по-голяма топлина, а когато прѣодолява умътъ, има по-голяма свѣтлина. Когато зрѣе плодътъ, житото, непрѣмѣнно трѣбва да има топлина, която помага на узрѣването. Когато трѣбва да стане растенето въ насъ, непрѣмѣнно трѣбва да прѣодолява умътъ. Онзи, който иска да расте правилно, умътъ му трѣбва да има надмощие. Растенето и знанието сѣ отъ ума, а развитието — отъ сърцето. Това сѣ два велики процеса на нашето развитие и, слѣдователно, тѣхното свидѣтелство е необходимо и вѣрно. Господъ казва: „Да работите съобразно съ

вашитѣ сърца и умове; тогава ще имате велико развитие въ свѣта“. А сега четете философски книги, какво казаль Кантъ и др. Какво означава тази круша? Цѣвчала и дала плодъ, Какво прави котката? Мяучи. Въ това мяукане тя може да иска месце или да търси своитѣ дѣца. Ще рече, има разлика между мяукането. Нѣкои говорятъ, ама какво говорятъ? — Глупости. Що е глупостъ? Ако влѣза при умопобъркани, отъ тѣхно гледище азъ ще бъда глупавъ, макаръ да съмъ философъ. Въ едно общество отъ материалисти, религиозниятъ човѣкъ ще бъде глупавъ, и обратно. Азъ казвамъ, че и двамата сж умни: и материалистътъ, и духовниятъ човѣкъ; и онзи, който служи на вѣрата, и онзи, който има знания. Ние имъ туряме веднага етикетъ „гой е глупавъ човѣкъ“, или: „той е безвѣрникъ, не го слушайте“. Нито единътъ, нито другитѣ иматъ правилно разбиране за Бога. Ще ме извините, Богъ въ моето схващане не е никакво понятие, никаква идея. Ние имаме понятие за нѣщата, които Богъ е създалъ, за неговитѣ проявления, но за самия Него нѣмаме никакво понятие. За Божията любовъ и за Неговата мъдростъ имаме понятие, но той е повече отъ любовта и мъдростта, които се проявяватъ. Вие може да имате понятие за тѣхъ, но ако искате да кажете, че сте добили дълбоки познания за Бога, правите си само илюзия и ще се самоопровергате. Отъ хиляди години р. Искъръ е правила пакости на околнитѣ села. Колко къщи и мѣстности е наводнявала и отнасяла! Шопитѣ, като се давѣли, казвали: „Така е писано“. Сегизъ-тогизъ ще впрѣгнатъ водата за воденица, докато придойде рѣката и я отнесе. Но съврѣменнитѣ хора излѣзоха по умни, тѣ впрѣгнаха Искъръ — произвеждатъ електрическа енергия, съ която освѣтяватъ къщи и каратъ трамваи. Виждате каква енергия има този пакостенъ Искъръ. Той е казвалъ на хората: „Впрегнете ме на работа, азъ ви нося много нѣщо; ако не ме впрегнете, ще правя пакости“. Ще ме запитате, защо ви говоря за Искъра. Вашето дѣте е като Искъра. Казвате: „Аманъ отъ това дѣте! Защо ми го даде Господъ? Прави ми толкова пакости“. Направете както сте направили съ Искъра: пробийте тунелъ, турете турбини, пуснете водата и ще произведете електричество, което ще тури въ движение кола и ще освѣтява къщи. Уче-

нитѣ педагози казватъ: „трѣбва да възпитаваме дѣцата да станатъ религиозни, да иматъ знание, да почитатъ баща си и майка си“. Разбирате ли това? Нито вие, нито онѣзи педагози сж разбрали. Отъ 8000 години все това се говори, да се възпитатъ хората и да вѣрватъ въ Бога. И който не вѣрва, ще бѣде безвѣрникъ, а Христосъ казва: „Свидѣтелството на тия двама е вѣрно“. Само оно-ва свидѣтелство въ насъ е вѣрно, което сърцето и умътъ ни дѣватъ едновременно. Само ония нѣща въ природата говорятъ истината, които сж немѣняеми. И кога то нѣкой казва нѣщо отъ своята опитностъ или цитира, кой философъ и математикъ какво е казалъ, споредъ моята математика, изключвамъ отъ казаното първо 50%, и послѣ още 25%, и слѣдъ това ще се позамисля, къмъ коя група спадатъ останалитѣ 25%, дали къмъ вариация, къмъ пермутация или къмъ комбинация — нареждане, размѣстване или съчетание.

Какви сж нашитѣ отношения къмъ Бога? Нѣкои казватъ: „Да ни помогне Господъ да се наредимъ, да наредимъ дѣцата си, да уженимъ дъщеря си, послѣ да имаме дѣчица, да имаме пълни хамбари, волове, туй да ядемъ, онуй да приемъ и т. н.“ Всѣки день нареждаме и ни-послѣ умремъ. Попътъ дойде и започне: „Благословенъ Господъ Богъ нашъ“ и свърши: „Успокой, Господи. Този, който иска да го нареди Господъ, трѣбва да мине прѣзъ всички тия вариации, пермутации и комбинации, а не да остане само въ нареждането. България сега издава само прѣдписания и нереждания. Това не е нищо друго, освѣнъ прѣтоварване на камила: турятъ провизии и стоки, докато ѝ се счупи гърбътъ. Онова, което Богъ свидѣтелствува вътрѣ въ насъ, то е Духътъ, който говори, и ние, като чада Божии, трѣбва да умѣемъ да се вслушаме въ Неговия гласъ. Прѣди нѣколко дня доиде при мене единъ младежъ, запасенъ офицеръ, и ми разправи, че се разболѣлъ отъ неизлѣчима болѣстъ. Той билъ на умиране, но попада му на ржката една книжка за лѣкуване чрѣзъ гладъ, струва ми се, отъ нѣкой си д-ръ Мюлеръ. Рѣшава и той почва да гладува и това продължава 22 дня. Разправя ми опитността, която е получилъ въ първия, втория, третия день и резултатътъ билъ, че неизлѣчимата болѣстъ изчезнала. Тогава отишълъ въ Пловдивъ при лѣ-

каря, койго по-рано му казалъ, че болестъта му е неизлѣчима, и казалъ: „Изслѣдвайте ме“. Докторътъ го изслѣдвалъ и му казалъ: „здравъ си“. Този човѣкъ приложилъ глѣда съ своя умъ и сърце. Слѣдъ туй се проявява умътъ му и отъ материалистъ той става духовень. Той разбира, че въ свѣта има и друго нѣщо освѣнъ онова, което хората познаватъ. Отъ това се разбира, че той е прогледналъ, станалъ е до извѣстна степенъ ясновидецъ. отива той при единъ вѣрващъ и казва, че духътъ го навелъ на тази идея, но той си казалъ: „умътъ му е малко слабъ“. За тѣхъ е вѣрващъ само онзи, който вѣрва въ кълцаното месо, въ пиенето, въ паритѣ — неговиятъ умъ е на мѣстото, а да вѣрвашъ въ духове, считатъ те умопобърканъ. Отъ тѣхното гледище едни сж умни, други глупави, обаче, отъ моето гледище всички сж добри. Вѣстниците пишѣтъ: „Този е изедникъ, онзи е разбойникъ, да се накажатъ тия изедници, разбойници, кърлежитѣ народни и т. н. Тѣ гледатъ на нѣщата едностранчиво, а трѣбва да иматъ вѣра само въ положителнитѣ нѣща. Видимитѣ нѣща трѣбва да се изхвърлятъ навънъ, тѣ не сж въ божествения свѣтъ. Ние трѣбва да проникнемъ дълбоко въ нашитѣ души и сърца; да кажемъ въ себе си, че сме синове Божии, че сме излѣзли отъ божествения центъръ и затова ще вършимъ волята Божия. Нѣкои казватъ: „Искамъ да бъда добъръ“. Кривъ пѣтъ си хваналъ: никога нѣма да бъдешъ добъръ; ти трѣбва да вършишъ волята Божия. Ти може да си добъръ, ама, като не вършишъ волята Божия, ти си лошъ. Свърѣменитѣ хора трѣбва да рѣшатъ да вършатъ волята Божия въ пълния смисълъ на думата. Но не тѣй, както я разбиратъ, защото това, което тѣ вършатъ, не е волята Божия, а служене на себе си. Да изпълняваме волята Божия значи, да почувствуваме единство съ Бога. Тогава ни обгрѣща радостъ и гледаме на всички хора тихо и спокойно, защото знаемъ причината и послѣдствията на тѣхнитѣ недостатѣци. А ние, когато слугуваме на себе си, не се разбираме, и отъ това произтича злото въ свѣта. Ако вашето сърце спре за половинъ часъ то ще почне да мирише; тѣй и умътъ, ако спре да работи, ще се вмирише. Казватъ за нѣкого, че дишането му спрѣло. Лъжатъ: когато дишането и биенето на сърцето на физическото

поле спре, душата почва да работи. Това е опитностъ, която сѫ имали всички, които се занимаватъ съ духовнитѣ науки. Нѣкой пита: „Какво ще стане съ мене, когато спре сърцето ми да бие“? — Ще се пробуди твоята душа „Какво ще стане, когато спре работата на моя умъ“? — Ще се пробуди божествениятъ духъ. Не ви прѣпоръчвамъ и не ми е намѣрението да ви накарамъ да постите, 22 деня както онзи момъкъ, за който ви говорихъ. Съ това не се постига нищо, ако нѣмате вѣра; но ще кажа, че, споредъ мене, този момъкъ се е освободилъ отъ едно съмнѣние и е пробудилъ божественото въ себе си. Ако искате да изпълните всички ваши задължения, да прѣмахнете всички нещастия, постете 5 — 10 — 15 — 20 деня и тогава ще научите и причинитѣ на всичко. Но заедно, и сърцето, и умътъ да ви го подсказатъ. Тогава постете, и резултатътъ ще бѣде отлаченъ. Но ако сърцето каже: „пости“, а умътъ „недѣй“, незапочвайте. Нѣкой ще каже: „И безъ постъ може“. Не може. Въ извѣстенъ моментъ на живота, когато трѣбва да усилимъ нашата воля, да я съединимъ съ волята Божия, да видимъ свидѣтелството на тия двама души, трѣбва да постимъ.

Сега, за влиянието на планетитѣ върху хората. Онѣзи, които се намиратъ подъ влиянието на земята, знаете ли какъ ще се отрази то върху тѣхъ? Ще ги направи алчни за имане, Когато констатираме извѣстна алчностъ у човѣка, то показва, че земята има влияние на него. Когато у васъ се породѣ желание и движение да довършите или да създадете нѣщо, върху васъ има влияние Меркури. Когато вашето сърце почне да обича и да люби, вие сте подъ влиянието на планетата Венера. Когато Марсъ влияе върху васъ, у васъ ще се породѣ желание да се борите, да се покажете, че сте силенъ и мощенъ. Когато планетата Юпитеръ има влияние върху васъ, ще почнете да се въздържате, ще станете малко по умѣренъ, мълчаливъ и ще се стремите къмъ свобода и братство. Когато Сатурнъ има влияние, ще се усили вашето чувствуване, вашето обоняние. Когато Уранъ има влияние, ще се усили вашето сърце. А пъкъ когато Нептунъ започне своето влияние, тогава у васъ ще се засили виждането, ще станете ясно-видецъ. Всички тия планети отъ слънчевата система съ своитѣ влияния прѣдизвикватъ у хората разни прояви. Ко-

гато едновременно дѣйствуватъ всички планети, които сѣ живи и разумни, тогава сме въ хармония. Когато кажете, че не обичате свѣта, подразбирамъ, че сте подъ влиянието на земята. Вие искате да имате всички богатства на този свѣтъ, но затова пъкъ ще се отдалечите отъ Бога. Не сте дошли на земята да бъдете богати, а да придобиете знания, да разбирате тия двама свидѣтели, за които ви говоря. Трѣбва да проучите вашето сърце и умъ. Тѣ сѣ двама професори, които ви учатъ. Сърцето е отличенъ професоръ; то е онази богиня, за която ви говорихъ; то е вѣрата, то е любовта. А въ свръзка съ знанието то образува религията на земята. Разбрахте ли този професоръ, който е вътрѣ въ васъ? Казвате: „Моятъ умъ е глупавъ“. Това значи, че вашиятъ професоръ, който ви е училъ, е глупавъ човѣкъ и не разбиралъ професията си. Азъ ви казвамъ, че вие не разбирате, или не слушате ума и сърцето си. Нѣкой ще каже за друго, че не вѣрва въ Бога. Азъ пъкъ ще кажа, че той не вѣрва въ сърцето си. „Ама той не е уменъ човѣкъ“; азъ козвамъ: той не вѣрва въ ума си. Ония, които се отчайватъ отъ този свѣтъ, които искатъ да се самоубиятъ, не обичатъ свѣтлината. Никой не иска да се самоубие на високо мѣсто, на планина, а на нѣкое тъмно мѣсто, въ нѣкоя изба. Ония егоистични сили, които искатъ да ви попрѣчатъ на развитието, произвеждатъ въ вашия умъ затъмнѣния, за да може да се извърши прѣстѣпление и да кажатъ, че умътъ е извършилъ прѣстѣплението. Богинята, която е слѣзла отъ небето, не прави прѣстѣпления. Сѣщо и сърцето, вашата вѣра, тази богиня, която е слѣзла отгорѣ, не върши прѣстѣпления. Слѣдователно, казвамъ на всички ви: „Вѣрвайте въ сърцето си, вѣрвайте въ ума си, тогава ще дойдете въ второто положение — ще повѣрватъ въ душата и духа си, слѣдъ това въ Бога и въ Неговия Синъ. Само така вие ще придобиете истинска философия за разбиране великия законъ на природата“. Вие питате, какво е вашето прѣдназначение. Софиянцитъ трѣбва по 4—5 пѣти да възлизатъ на Витоша лѣтно врѣме, да посѣтятъ всички водопади, да възлѣзатъ и на Мусала, и на Белмекенъ. Обуща трѣбватъ, а тѣ сега сѣ скѣпи“. Екскурзии, екскурзии нагорѣ, по планината! А тѣзи екскурзии сѣ стимулъ, който ще развие ума и сърцето на

човѣка. Трѣбва непрѣменно да се изкачвате на високи мѣста. Като казвамъ „изкачване на високо по планинитѣ“, употребявамъ единъ символъ. Който иска да развие своя умъ, трѣбва непрѣменно да се изкачва на високо мѣсто. Който иска да развие своето сърце, трѣбва да слиза къмъ низки мѣста. И едното, и другото е геройство. Колко пажетешественици сж изкачили да се изкачатъ на Хималаитѣ, но не сж успѣли, защото сж недосегаеми. Така и въ човѣшкото развитие има мѣста, дѣто човѣшкиятъ умъ не е способенъ да се качи. Въ България нѣкои даже не знаятъ Мусала, а кой знае, колко малко сж се изкачили на този връхъ. Азъ смѣтамъ, че на десетъ хиляди едва единъ е достигналъ горѣ, а понеже за менъ Монъ-Бланъ е мѣрката, съ която се мѣри европейскиятъ умъ, ще кажа, че малцина сж достигнали върха на тази планина. Ще ми кажете: „Това сж отвѣдени работи, които нѣматъ никаква връзка съ нашия комитетъ по прѣхраната. Знаете ли, въ какво трудно положение се намираме: масло, сирене и прочие продукти нѣма“. Комуто трѣбва масло, нека дойде при менъ, азъ ще му дамъ — ще му дамъ методъ да си изважда масло отъ природата. Вие може да имате масло, колкото искате, ако тия двама свидѣтели говорятъ въ васъ вѣрно. Елате, ще направимъ опитъ. Азъ поставямъ тази божествена наука на живъ опитъ: съ онѣзи отъ васъ, въ които тия двама свидѣтели говорятъ, ще направимъ опита. И знаете ли, какво ще бѣде тогава положението ви? Въ Индия единъ великъ учителъ, браминъ, ималъ крава, която била толкова красива, че мѣстниятъ князь искалъ да му я вземе; направилъ опитъ да я купи съ пари. „Не искамъ никакви пари“, отговорилъ браминътъ. — „Ама да ти дамъ толкова пари, колкото тежѣ кравата“. — „и цѣлиятъ свѣтъ да ми дадешъ, не си давамъ кравата“. — „Ще я взема насила!“ — „Опитай се!“ — Князътъ изпратилъ десетъ души стражари, да му взематъ насила кравата, но браминътъ махналъ съ ржка, и тѣ се прострѣли на земята. Князътъ праша хиляда души, браминътъ пакъ махва съ ржка, и тѣ сжщо се прострѣли. Пратилъ 20,000 души — всички се прострѣли на земята. Човѣкътъ не си давалъ кравата. Князътъ се убѣдилъ, че този човѣкъ е силенъ, отишълъ при него и му станалъ ученикъ. Той искалъ да проучи, какъ браминътъ добилъ

тази тайна сила. Започналъ той да живѣе като него: Проживѣлъ хиляда години, опиталъ се да му вземе кравата, но пакъ не можалъ. Прѣкаралъ и училъ други хиляда години и пакъ се опиталъ, но не успѣлъ. Прѣкаралъ още хиляда години, всичко три хиляди години, и видѣлъ, че станалъ по-силенъ отъ брамина, но сега вече си рекълъ: „Защо ми е неговата крава — не ми трѣбва“. Намѣрите тази крава, тя е вътрѣ въ васъ, и, като я намѣрите, вие ще имате и млѣчице, и масло, и всичко — медъ и млѣко ще потече, както се казва. Едно врѣме въ Палестина текло млѣко и медъ и двама души носѣли единъ гроздъ, а сега тамъ не тече нито млѣко, нито медъ. Има причини за това. Дайте мѣсто въ сърцето и ума си на всичко, каквото считате за добро въ свѣта — това е първото правило. „Всичко е добро“, казвайте. То не е тѣй, но кажете, че е тѣй, и ще стане тѣй. Кажете, че е добро, вие ще се обърнете къмъ друга посока. Кажете: „Не искамъ неговитѣ пари; защо ми е този товаръ“. Лошо е, когато желаете нѣщо и не можете да го имате, или да го носите. Въ дадения моментъ, напимѣръ, какво ще ви ползува богатството, когато утрѣ може да стане нѣкоя катастрофа? Сега се готвимъ, ужъ за другия свѣтъ, а не вѣрваме въ него. Ако почне нѣкой сега да говори за духове, другитѣ ще кажатъ, че му е изхвъркнала чивията. Въ Америка имало единъ проповѣдникъ, който като държалъ рѣчи, много обичалъ да прѣувеличава нѣщата. Той ималъ единъ приятель на име Жанъ. Извикалъ го и му рекълъ: „Ще ми направишъ услуга, кога чуешъ въ събранието, че прѣувеличавамъ нѣщо. Ще завъртишъ съ показалеца ей тѣй“. Проповѣдникътъ държалъ единъ день проповѣдь за Самсона, който хваналъ триста лисици, и почналъ да обяснява, че опашкитѣ на тѣзи лисици били извънредно дълги — по три метра. „И това е фактъ, защото го казва еди кой си авторъ“, казалъ той. — Привежда и цитира, неговиятъ приятель махналъ съ показалеца. „Но, продължилъ проповѣдникътъ, туй ми се вижда невѣроятно, азъ прѣдполагамъ, че опашкитѣ сж били дълги два метра“. Почва да цитира другъ авторъ, приятельтъ му пакъ махналъ съ показалеца. „Но и това пакъ ми се вижда невѣроятно, обаче, тѣ сигурно сж били единъ метъръ дълги“, и почналъ да го доказва пакъ съ цитати; приятельтъ му изново помахва съ пока-

залеца. „Но, казва проповѣдникътъ, и това ми се вижда неестествено, сигурно е, че опашкитѣ сѣ били дълги колкото на нашитѣ лисици — около 50—60 сантиметра“. Жанъ пакъ махналъ сѣ показалеца, но проповѣдникътъ скочналъ и извикалъ: „Жанъ, повече отъ това не съкратявамъ вече“. Опашкитѣ и въ самсоново врѣме сѣ били толкова дълги, колкото и въ наше врѣме. Какво има тукъ да се аргументира, че едн-кой си авторъ казалъ това или онова? И хората четатъ разни философи, четатъ, докато най-послѣ биватъ принудени да погледнатъ истината въ природата: какъ сѣ нѣщата дѣйствително въ живота — това, което говорятъ сърцето и умътъ. Бъдете върни на тѣзи два принципа, и вие ще имате подкрѣпата на невидимия свѣтъ, който е около васъ и помага на всѣкиго, който търси истината. Ние не сме сами на земята и нѣма защо да се грижимъ за своята прѣхрана, всичко е приготвено. Едно врѣме, когато Господъ изведе евреитѣ изъ Египетъ и ги прѣкара прѣзъ пустинята. даде имъ манна да ядатъ и имъ заповѣда всѣки день да събиратъ само за този день. Да не събиратъ за два, освѣнъ за сѣботата; обаче, евреитѣ, научени въ Египетъ, който прѣдставлява и сегашния свѣтъ, не послушали, събирали манна за два дня, но тя се разваляла. И ние, съврѣменнитѣ хора, въ стремлението си да трупаме за бъдещето, не даваме дори почивка на ума и сърцето си. Затова всичко въ нашия животъ се разваля. А знаете ли, какво значи това? Сѣщо както дѣтето иска да ангажира майка си прѣзъ цѣлия день. Ние казваме за такова дѣте, че е непослушно. Има врѣме и за дѣтето, а има врѣме и самата майка да посвети за себе си. Не мислете, че вашето врѣме е изключително за вашитѣ дѣца, нито тѣхното за васъ; частъ отъ вашето врѣме трѣбва да бѣде посветено и на Бога, и на вашитѣ ближни. Всички хора трѣбва да посветятъ извѣстно врѣме на това, да познаятъ какъвъ е великиятъ законъ. Трѣбва да се посвети извѣстно врѣме на Бога. Но какво правите вие? Отивате и си гледате търговията или работите. И какво се случва? Изгубите десетъ пѣти повече врѣме. Ще каже нѣкой: Посочете, кѣдѣ има статистика въ свѣта да установи, какво се е случило на ония търговци, които не сѣ изпълнили закона, и на ония земледѣлци, които не сѣ постигнали съобразно съ него, Доиде нѣкой

път при търговица бѣденъ човѣкъ, който проси — това значи, че Господъ иска отъ човѣка да посвети извѣстно врѣме и Нему; нека му даде нѣщо, нека му каже блага дума; но често той му казва: „Махни се — имамъ работа“. Господъ тогава пише въ своя тефтеръ; че еди-кой не е посветилъ даденото врѣме Нему. Търговецътъ постѣпи така 3—4 пъти и виждашъ — дошла криза, изгубилъ 100—200,000 л. Взема му ги Господъ, защото не изпълнилъ закона. Съ земледѣльца, който не изпълнява закона, какво става? Сѣе 2—3 години, но нивата не ражда — защото е отказалъ да посвети единъ малъкъ моментъ на Бога. Свещеницитѣ пъкъ ще кажатъ, че всичкото врѣме човѣкъ трѣбва да посвети на Бога. Много добръ, но тѣ не правятъ това. Моисей, който е далъ закона за почивката, е билъ много по-уменъ — казалъ е: „Шестъ деня работи за себе си, за жена си, за дѣцата си, за приятелитѣ си, а седмия денъ е на Господа Бога твоего“. Тази почивка е необходима за тебе, за да влѣзешъ вътрѣ въ себе си и да прѣцѣпишъ опитността, която си ималъ прѣзъ деня на седмицата. Ще кажешъ на жена си и на дѣцата си: „Оставете ме свободенъ, днесъ да послужа на Господа“. Ама дѣцата се биели, жената била неразположена; оставете ги не ги прѣкомѣрно съжелявайте. Ако жалите вашитѣ близки и приятели въ този денъ, вие ще излѣзете вънъ отъ божествената хармония и ще изгубите единъ великъ моментъ отъ живота си. Дойдатъ хора при мене и ми се оплакватъ, че нѣма, какво да ядатъ. Азъ съмъ опиталъ всички методи на ядене, съ които хората се хранятъ. Ялъ съмъ по една ябълка, само бобъ, и пакъ съмъ проживѣлъ. Споредъ мене, само хлѣбецъ е най-хубавата храна. Ама това не било хигиенична храна. Месцето, масълцето, маслинкитѣ, пастърмата, супица, направена отъ ягнешки дробчета — тѣ сѣ още по нехигиенични. Казватъ: „Да се яде така, както прѣпорѣчвашъ, то е калугерска работа“, Заблудили сме се съ животински умъ и сме станали месоядци: заблудили сме се съ инстинкта на свинята и сме станали всеядци — свинята яде всичко, отъ нищо не се отказва. Веднѣжъ дойде при мене единъ попъ и като говорѣхъ така, той ми възрази: „Азъ имамъ здравъ стомахъ и всичко мога да ямъ“. — Дайте му, всичко, каквото иска да яде, рекохъ. Слѣдъ като яде, бѣ-

ледува цѣли два дѣня. Какво? — „Неразположенъ“. Приятелю, стомахътъ ти казва, че ти не си уменъ човѣкъ. Когато ядемъ, ние трѣбва да благодаримъ на нашата душа, че ни е дала всичко, каквото ни е необходимо. Не ни трѣбватъ никакви излишества; необходимото за насъ е да познаемъ нашия умъ и нашето сърце: тѣ сѣ божествени. Търсете само необходимото въ свѣта, търсете го въ мисълта, въ сърцето, въ живота; то не остава въ васъ никакъвъ излишѣкъ, отъ който всѣкога оставатъ нечистотии у човѣка.

Само ако се обърнете къмъ ума и сърцето, вие ще можете да реформирате вашия животъ и обществото, ще разрѣшите едновременно и двата въпроса. Всѣки ще работи това, което му е дадено; нѣма да работите едно и сѣщо нѣщо, понеже службитѣ сѣ разнообразни; всѣки ще работи споредъ своето разбиране. Като влѣзатъ въ този великъ божественъ планъ, за който ви говорихъ, българинътъ и България ще уредятъ живота си. На България прѣпорѣчвамъ да направи опитъ — да послуша ума и сърцето си — и въ десетъ години отгорѣ ще се оправи. И всѣки българинъ нека направи опитъ — да слуша ума и сърцето си. Никой да не изнасилва друго. Така, ако приятелътъ на нѣкоя не върви по правия пътъ, нека той насочи своя умъ къмъ него и по този божественъ пътъ ще му прати помощта си, и животътъ му ще се измѣни. Когато цвѣтето не е поливано дълго врѣме, то казва: „вода, вода!“ Когато има влага, казваме: трѣбва му свѣтлина и топлина. Тази влага, тази вътрѣшна топлина и свѣтлина е намъ потрѣбна. Нѣкой ще каже: „Това е мѣчно да се приложи“. За прилагане на това учение се изискватъ герои, а не страхливци. Не какво сѣ писали философитѣ на минало врѣме, не какво пишатъ сега ученитѣ, не какъвъ е сегашниятъ редъ и порядѣкъ, а това, което самата природа ни учи, за какво сме създадени — това е за насъ важно. Нима сме създадени да ставаме жертва побойнитѣ полета? Нима да бѣдемъ палачи и да бѣсимъ хората? Ни най-малко. Богъ ни е създалъ съ велики цѣли. Ние минаваме за културни и като православни, протестанти и католици, ужъ служимъ на Бога, а всички еднаково колимъ кокошкитѣ и агнетата. Още не сме културни хора; отсега нататѣкъ бѣдещето е на истинската култу-

ра — културата на нашето сърце и на нашия умъ. Да нѣма двѣ чувства и двѣ мисли у хората върху нѣщата; да казваме всѣкога право; всѣкога да държимъ доброто въ нашето сърце и да бъдемъ готови да се самопожертвуваме за него. Азъ съмъ готовъ да се пожертвувамъ за онова, което вѣрвамъ; това азъ съмъ опиталъ. Азъ виждамъ това, което другитѣ не виждатъ. Прѣдпочтително е да носи човѣкъ халатъ и да има свѣжъ умъ, да говори истината, отколкото да носи корона, да заема високо положение въ свѣта и да бъде послѣденъ лъжецъ.

Братя и сестри, знаете ли колко сте се заблудили вие! Едно врѣме, когато вие излѣзохте отъ Небето, какво ми казахте, знаете ли? Какви хубави идеали, каква велика програма, съ какви задачи излѣзохте отъ тамъ! Вие бѣхте красиви и мощни, както азъ ви зная, а сега като ви гледамъ, съжалявамъ ви. И ако можехъ да плача, бихъ ви оплакалъ. Бихъ плакалъ не за вашитѣ страдания, а за вашитѣ заблуждения, че не знаете, какъ да бъдете щастливи на земята и не искате да разберете, кждѣ ви е щастието. Животътъ въ сегашнитѣ му условия е робство, голѣмъ затворъ. Не си правете никакви илюзии, разберете положението и излѣзте отъ него. И вие, като сте въ затвора, мислите като хора, какъ да го реформирате, та затворниците да живѣятъ добръ. А пъкъ азъ ви казвамъ: „Излѣзте отъ този затворъ!“ Нѣкои ще кажатъ: „Не му е дошло врѣмето“ и прѣдпочитатъ да живѣятъ съ хиляди години въ затвора. Не, петъ години сж се изминали, изтекли; срокътъ е миналъ, не е ли дошло врѣме да излѣзете изъ затвора? Хиляди години сж се минали, и вие още седите въ него. Вънъ отъ него! Ще повикте стражаря и ще му кажете: „Ние сме осждени, възъ основа на еди кои си законъ, да лежимъ толкова години. Срокътъ е вече изтекълъ, искаме да ни освободите“. Издигнете вашия умъ и вашето сърце и апелирайте къмъ Бога, повикайте го да ви освободи отъ затвора. Всичко това, което вие виждате сега, ще се срути издѣлно въ десетъ години, нѣма да остане нищо отъ тѣзи закони. Такъвъ ще бъде свѣшекътъ на този свѣтъ съ неговата сегашна извратеностъ. Ще настане нова култура, когато хората ще слушатъ своето сърце и своя умъ и ще живѣятъ братски, споредъ дълбокото разбиране на

онзи законъ, който казва — а и въ вашия законъ е писано — че свидѣтелството на двамата е вѣрно. Не ви казвамъ да станете песимисти, но бъдете герои, работете между всички и казвайте на всички, че е дошло вече врѣме да живѣемъ човѣшки животъ на земята. Ама други не желаятъ. Ще ги убѣдите, защото правото е на наша страна. Ще се създаде общо братсво по цѣлия свѣтъ, ще се смъкне това робство, ще се приравнятъ богати и бѣдни, учени и прости, ще се приравнятъ всички по закона на мъдростта и любовта. Това ще бѣде новата култура. Въоръжете се съ тази мисълъ, бъдете герои и не се плашете отъ нищо. Доста сте служили на дявола. Хората вѣрватъ на него повече, отколкото на Бога. Кажете: „Отсѣга нататъкъ ние ще вѣрваме въ живия Господъ, Който движи свѣта и Който рѣшилъ да го реформира“. За това той е пратилъ своитѣ слуги. Ако вие не го извършите, камънитѣ ще оживѣятъ и ще прѣобразуватъ свѣта. Писано е: дърветата и животнитѣ ще станатъ, а вие, ако не станете, ще бъдете послѣдни въ Царството Божие.

Ще кажете, че съмъ строгъ. Ще ме извините, това не е строгостъ. Казвамъ само, че вашитѣ отношения като братя и сестри, не сж каквито Богъ изисква. Казвамъ ви самата истина. Оставете ежбитѣ между васъ, защото нѣма причини за тѣхъ. Но казвате: „Азъ съмъ православенъ“, „азъ съмъ католикъ“, „азъ съмъ евангелистъ“, „азъ съмъ комунистъ“, „азъ съмъ теософъ“, „азъ съмъ спиритистъ“, „френець“, „българинъ“ и пр. Когато Господъ създаде свѣта, ние не бѣхме раздѣлени на разни зѣроизповѣдания и народности. Сега станаме и французи, и англичани, и италианци, и tutti quanti. Да се обърнемъ къмъ великата Истина, която ни сочи Богъ и ни зове къмъ велика работа. Турете сега ума си и сърцата си на работа, да създадемъ една велика вълна въ свѣта, която ще ви вкара въ пътя на съгласието и на великитѣ закони на природата, и бъдете увѣрени, че бъдещето ще бѣде ваше.

Денътъ на доброто.

„За то е позволено да прави нѣ-
кой добро въ сѣботенъ день“ ¹⁾

Сѣботата е споренъ день или свещенъ день. Спор-
нитѣ нѣща, сѣ скѣпитѣ нѣща въ живота. Всичкиятъ
споръ въ свѣта се дължи на скѣпитѣ, хубавитѣ нѣща.
Много спорове ще има и за хубави моми, много глави
ще бѣдатъ разбити за тѣхъ. Защо? — Защото сѣ хуба-
ви, стройни, а за грознитѣ моми не става и въпросъ. Сѣ-
ботата е красива мома, азъ я наричамъ день на любовь-
та. И дѣйствително, този день, който трѣбваше да бѣде
благословение за човѣчеството, сега става спѣнка за не-
го. Онѣзи, които искатъ да признаятъ сѣботата, не ис-
катъ да я празнуватъ, си иматъ по една сѣбота. Всѣки
човѣкъ си има въ живота по една сѣбота, а тя е деньтъ
на почивката, на яденето, на пиенето, деньтъ, когато чо-
вѣкъ се облича добрѣ.

Какво е разбиралъ Христосъ подъ думитѣ: „Затова
е позволено да прави човѣкъ добро въ сѣботенъ день“?
На кой човѣкъ е позволено? — На онзи човѣкъ, който
стои по-горѣ отъ овцата, разумниятъ човѣкъ. Хората не
могатъ да разбератъ смисъла на сѣботата. Това е деньтъ
въ който да знаешъ, какъ да промѣнишъ настроението
на ума, на сърцето си, да промѣнишъ настроението на
душата си и на духа си. Съврѣменнитѣ православни, ка-
толици и евангелисти празнуватъ недѣлята, а сѣботяни-
тѣ и евреитѣ празнуватъ строго сѣботата. Евангелиститѣ
нищо не правятъ въ недѣля, а сѣботянитѣ въ сѣбота ка-
кто и евреитѣ. Евреинтъ счита за грѣхъ даже да си

¹⁾ Ев. Матей, 12; 12

вакса обущата, да си накладе огъня или да направи нѣкоя друга работа, но когато дойде да вземе нѣкому лихва 10, 15 или 20%, не счита това за прѣстапление. Това е разбиране буквата на сѣботата, т. е. има сѣбота на буквата. Казано е въ Писанието: „Буквата умѣртвява, а духътъ оживотворява“. Подъ думата „буква“ всѣкога се разбира ограничение. Напр. когато нѣкой момѣкъ се жени той казва на момата. „Азъ ще те оставя да празнувашъ сѣботата, т. е. въ дома ми ще бъдешъ свободна. Азъ ще те любя, ще те обичамъ“. Но щомъ се ожени, той тури другата сѣбота и казва: „Това не е като у васъ“. Започва тя да работи въ кухнята, и оттамъ никѣдѣ другадѣ не може да излѣзе, не ѝ се позволява никаква сѣбота. Сѣврѣменнитѣ религиозни разбирания внасятъ сѣщитѣ идеи въ човѣшкитѣ умове, съ които се ограничаватъ, и сега спорятъ, дали сѣботата да празнуватъ или недѣлята. Не спорятъ, дали трѣбва да се обичатъ, а — дали да празнуватъ сѣботата или недѣлята. Турцитѣ празнуватъ петѣка, а българитѣ иматъ три деня: вторникъ, петѣкъ и недѣля, а понѣкога празнуватъ и половината отъ сѣботата. Защо българитѣ празнуватъ вторника, петѣка като дни, въ които не се работи, а послѣ и недѣлята? Защото така е писано въ тѣхния обичаенъ законъ. Христосъ опрѣдѣля сѣботата като день, въ който е позволено човѣкъ да прави добро. Какъ е възможно човѣкъ да прави прѣзъ другитѣ дни добро, когато той е заетъ съ другитѣ си работи? Понеже седмиятъ день е на Господа, казва се, че е позволено нѣкому да прави добро въ сѣботенъ день. Не мислете, че празнуването на сѣботата става като нѣкъкъвъ механически процесъ, чрѣзъ който ще станете по-добри. Азъ наричамъ сѣботата день за наука, въ който човѣкъ трѣбва да работи и гради. Прѣзъ шестѣтъ дни човѣкъ ще се мѣчи и труди, а прѣзъ седмия день ще работи. Въ първия день ще се мѣчи, въ втория ще се труди, а въ седмия день ще работи. Работата е най-възвѣшеното, най-благородното, най-великото нѣщо въ свѣта. Тя е най-великата наука на бъдещето. Затова е дозволено да прави нѣкой добро въ сѣботенъ день „Не само че не е забранено, но е позволено“, казва Христосъ. А въ оригинала означава, че човѣкъ трѣбва да прѣкара сѣботата само въ добро. Сега да опрѣдѣля, какво означава думата „добро“.

Думата „добро“ опрѣдѣля качествата на всички наши дѣйствия, то е плодътъ, а Христосъ казва: „По плодетѣ ще се познаятъ“. Не може да има добро въ човѣшкия животъ, ако нѣма плодъ. Слѣдователно, добродѣтелята не е нѣщо отвлѣчено, а реално, то е есенцията на човѣшкия животъ. Смыслътъ на човѣшкия животъ е добро. Правдата, истината, мъдростта, любовта сж силитѣ, които работятъ за доброто, за да се реализира то въ човѣшкия животъ. Както плодетѣ опрѣдѣлятъ качествата на дървото, така и доброто опрѣдѣля качеството на човѣка. За да обичаме плоднитѣ дървета, ние се ръководимъ отъ качеството на тѣхнитѣ плодове. Онази ябълка, която дава най-доброкачествени плодове, се ползува отъ нашитѣ най-голѣми грижи, най-голѣмо внимание и обичъ. Защо? — Защото плодетѣ ѝ сж хубави и вкусни. Ако тази ябълка прѣстане да дава плодове, нѣма смисълъ да я отглеждаме. Въ духовния свѣтъ човѣкътъ е дърво, както плоднитѣ дървета сж необходими за човѣшкия животъ, така и човѣшкитѣ добродѣтели сж необходими за ангелитѣ, защото чрѣзъ тѣхъ тѣ се хранятъ. Ако ме запитате: „Защо ангелитѣ се интересуватъ отъ насъ“? — Защото иматъ нужда отъ плодетѣ на нашитѣ добродѣтели. За да може да разберете дълбокия смисълъ на това добро, трѣбва умътъ, душата и сърцето ви да бждатъ въ пълна хармония. Човѣкъ не може да прави добро, ако умътъ, душата и сърцето му не сж въ съласие. Щомъ мислите, дали трѣбва да се прави добро или не, вие сте отъ низка култура. Въ Небето нѣма двусмислие за доброто. Въ духовния свѣтъ никакъ не става въпросъ, дали трѣбва да се прави добро или не. Доброто е смисълътъ на живота. Когато прѣстанешъ да правишъ добро, ти си мъртавъ човѣкъ. Всѣка мисълъ и всѣко благородно чувство произтича отъ доброто, което вършимъ. Добритѣ желанія и добритѣ мисли произтичатъ отъ доброто, тѣ сж процесъ на растене у насъ. Когато посѣемъ една сѣмка, ние имаме първия процесъ — поникването на растението, втория — на прорастване, третия — на цвтѣне, а четвъртия процесъ вързване на плодове. Слѣдователно, доброто плодътъ въ човѣка, може да се яви само въ неговата душа, а въ окултизма наричатъ това причинно тѣло у човѣка. Всѣка сѣмка е една причина. Съврѣмненната култура, движението на човѣче-

ството се дължи на тия сѣмки на доброто отъ миналото, а въ бъдеще тѣзи сѣмки ще дадатъ бъдещата култура. Всички други педагогически възгледи за възпитанието азъ наричамъ дресировка, т. е. безплѣдни растения. Такова е, напр., растението фikusъ. Има ли то нѣкакъвъ плодъ? — Нѣма. Много хора въ съврѣмения животъ мязатъ на фикуситѣ. На земята може да растатъ фикуси безъ плодове, но на Небето не може да има такива. Ако искашъ да бъдешъ небесенъ фikusъ, трѣбва да имашъ плодъ. Отъ какво се парализиратъ човѣшкитѣ добродѣтели? — Тѣ се парализиратъ отъ низшия умъ на човѣка и отъ неговитѣ страсти, защото съврѣмненитѣ хора сѣ роба на своитѣ страсти, които само разрушаватъ, а не създаватъ. За едно приятно удоволствие човѣкъ похарчва хиляди, жертвува даже живота си и живота на другитѣ. А въ това приятно удоволствие нѣма никакъвъ плодъ. Ние мязаме на оная туристка американка, която, за да опита любовта на своя възлюбенъ, го накарала да се качи на една отвѣсна скала въ Алпитѣ и да ѝ откъсне оттамъ една отъ рѣдкитѣ алпийски рози. Той се качилъ на скалата, откъсналъ розата подалъ ѝ я. Тя я турила на гърдитѣ си и се усмихнала, а той слѣдъ това ѝ рекълъ: „Сбогомъ!“ За едно свое удоволствие тя изложила живота му въ опасностъ По сѣщия начинъ и ние излагаме Бога на изкушение. Ние казваме: „Господи, дай ни удоволствие, пари, къщи и пр.“, но като ни даде всичко това, Той ни казва: „Сбогомъ!“ Тогава ние сме богати хора, всичко имаме, но Господъ не е при насъ. Мене ме очудва това положение на съврѣмненитѣ религиозни хора. По-твърдоглави, по-упорити и своенравни хора отъ религиознитѣ не съмъ виждалъ. Азъ взимамъ думитѣ „религиозни хора“ въ най-широкъ смисълъ. Азъ считамъ съврѣмнената религия като единъ костюмъ или парфюмъ, съ който прикриваме всички наши лоши постѣпки и всички наши грѣшки. Религията е едно модерно изобрѣтение. Никадѣ въ евангелието не се споменава думата „религия“. Когато хората сѣ изгубили смисъла на съботата и правенето на добро, тогава сѣ турили думата „религия“. И сега постоянно спорятъ, дали нѣкой е религиозенъ или не. Нѣма по-религиозенъ вѣкъ отъ сегашния. Вземете единъ човѣкъ, който принадлежи къмъ нѣкоя партия и вѣрва въ нея; той е готовъ да жерт-

рува живота си зарадъ нея. А колко пъти той е излагалъ живота си и живота на цѣлото си сѣмейство зарадъ тази партия! Колко пъти е пукана главата му за тази партия! Той си казва: „И нашата партия ще дойде на властъ!“ Чака той партията си, а докато дойде тя, колко пъти ще яде бой, колко пъти ще се връща съ разбита глава въ къщи! Всички живѣятъ съ тази религия, качватъ се и спизатъ, чакатъ нѣкоя промѣна отъ нея. Никоя партия нѣма да донесе нѣкаква промѣна и облага въ живота, защото тя самата иска, а не дава. Наистина, тя ще намали съ 5—10% данѣцитѣ, но затова отъ друго мѣсто ще ви ги вземе повече. Тогава ще запитате: „Какво да правимъ?“ — Ще орете земята и ще молите Бога да ви даде повече жито, отколкото по рано сте имали, за да може да давате. Въ изобилието е спасението. Когато хората кажатъ, че искатъ да бждатъ културни, казвамъ, че всички трѣбва да се върнатъ къмъ земята, да оратъ и сѣятъ. Сега сме се събрали всички въ градоветѣ, разпрѣдѣлили сме се на занаяти, едни работятъ, а други очакватъ на готово. Затова сж тѣзи злини. Азъ нѣмамъ нищо противъ този редъ на нѣщата, той е много естественъ но тъй както ние го използваме, ние бѣдствуваме, и се душимъ въ тоя редъ. Ако посѣтите Лондонъ, ще видѣте, че той е толкова много прокопанъ, толкова много спущенъ, както никой другъ градъ. Седемъ милиона хора живѣятъ тамъ и очакватъ нѣкакво бѣдеше. Тѣзи хора се събрали тамъ и чакатъ случаи, какъ да се изнудятъ единъ другъ. Това е култура на изнудване! Лондонъ има такава тъмна страна, както никой другъ градъ въ свѣта. Всички култури сж прѣнесени тамъ отъ памти-вѣка, отъ разни епохи и врѣмена.

Христосъ подразбира новата култура като казва: „Позволено е на онѣзи хора, които ще дойдатъ въ бѣдеше, да правятъ добро въ сѣботенъ день“. Въ какъвъ смисълъ е позволено? — Позволено е на опитния хирургъ да прави операции, но на неопитния, на глупавия не е позволено. Напр., ти си религиозенъ човѣкъ и трѣбва да отидешъ да утѣшишъ нѣкого. Позволено ти е да направишъ това, ако знаешъ какъ, но ако ти нарушишъ мира му, кракътъ ти не трѣбва да стѣпва тамъ. Не мислете, че е лесно да правишъ добро, това е велико изкуство. Ако дойда въ вашата къща да ви проповѣдвамъ ново учение, съ цѣль.

да ми станете послѣдователи и послѣ ви оберa, азъ се ръководя отъ материални облаги, това не е добро дѣло, а търговска сдѣлка. Така ще дойде при тебе нѣкой търговски агентъ, много учтиво ще прѣдстави мостричкитѣ си, ще те почерпи, ще разговаря за едно, за друго, докато замае главата ти и направи сдѣлката си. И този човѣкъ билъ религиозенъ! Азъ не разбирамъ такава религия. „Спорътъ на всички религиозни секти е споръ търговски“, тѣй казва невидимиятъ свѣтъ.

Това сж хората на миналата култура. А хората на бъдещата култура, които ще иматъ за девизъ да правятъ добро отъ любовъ въ сжботенъ день, това сж новитѣ хора. И тѣ иматъ на челото си особенъ знакъ, а подъ езика си иматъ особено камъче. Езикътъ, очитѣ на тѣзи хора сж другояче устроени. Тѣхниятъ погледъ е дълбокъ, въ него нѣма никакво раздвояване. Въ очитѣ имъ има само една мисль, а тя е любовъ и безкористие. Празни думи сж „любовъ“ и „безкористие“, нали? Разбирате ли, какво нѣщо е безкористие, опитвали ли сте го поне единъ пѣтъ въ живота си? Опитали ли сте поне единъ пѣтъ прѣзъ живота си, какво нѣщо е любовъ? Единъ евангелски проповѣдникъ ми разказваше една своя опитность: дълго врѣме той се молилъ Богу да му даде възможность да опита Божествената любовъ. Единъ день го обхваналъ духътъ, и той се почувствувалъ като надутъ, легналъ на корема си, не могълъ да се побере въ себе си, боялъ се да не се пукне, толкова широко и пълно нѣщо го обладало. Започналъ да се моли на Бога да го освободи отъ тази широка любовъ, за която не билъ готовъ, легналъ на корема си и започналъ да рита. Защо риталъ? — Защото не искалъ да даде. Когато нѣкое дѣте вземе една ябълка, а майка му иска да я вземе, то рита. Защо? — Защото не иска да я даде. Коньтъ рита. Защо? — Защото не иска да даде. Хората говорятъ лошо съ езика си. Защо? — Защото не искатъ да дадатъ. Затова е позволено на новитѣ хора да правятъ добро въ сжботенъ день, за да повдигнатъ човѣчеството. Сжботата е день божественъ, който ще ни повдигне и прѣобрази съвършено, а съ това и ние ще прѣобразимъ свѣта. Не казвамъ, че като дойде сжботата, ние ще трѣбва да напуснемъ всички занаяти. Не, занаятитѣ ще се осветятъ и ще бждатъ добро за насъ,

ще бъдат обосновани на това, да правимъ добро въ свободенъ день. Не разбирайте, че азъ искамъ да разрушавамъ вашитѣ възгледи. Не, азъ искамъ да махна праха отъ очитѣ ви. Като дойда при васъ, най-напрѣдъ ще ви науча, какъ да си измивате очитѣ, ще ви дамъ вода за тази нѣль, а послѣ ще приказваме. Учили ли сте изкуството да си миете очитѣ? Азъ бихъ ви прѣпоръчалъ да направите стѣдния опитъ: ако си неразположенъ, или не можешъ да разберешъ нѣкой прѣдмѣтъ, или нѣкой човѣкъ ти е неприятенъ, вземи единъ легень съ чиста изворна вода, подигни очитѣ си къмъ Бога, тури лицето си вътрѣ въ легена, отвори очитѣ си, направи нѣколко мигания въ водата, и кажи: „Искамъ моя умъ да бѣде чистъ като тази вода“, тогава вижъ дали си измѣнилъ настроението. Ако не си го измѣнилъ, тури лицето си още единъ пѣтъ въ водата. Направи това нѣколко пѣти, и вижъ какъвъ ще бѣде резултатътъ. Водата е емблема на живота. Ние трѣбва да вложимъ въ себе си мисълта, да правимъ добро. Всѣки отъ васъ трѣбва да си каже: „Азъ ще бѣда добъръ“. Но това да не става механически. Това показва, че ще трѣбва да посаждаме у насъ всички плодни дървета отъ райската градина. Когато дойдатъ новитѣ хора, тогава въ сърцата, душицѣ и умоветѣ имъ ще може да вирѣятъ тѣзи възвишени мисли и чувства. При сегашнитѣ ваши схващания не може да се разберемъ. Като ме слушате, вие ще кажете: „Този човѣкъ православенъ ли е, като говори така? — Ако е православенъ, вѣрно говори, но ако не е такъвъ, не го слушайте“. Ако ме слуша нѣкой евангелистъ, ще каже: „Евангелистъ ли е?“. Ако не е, ще каже: „Не го слушайте, не може да говори истината“. А нѣкой патриотъ ще каже: „Ако е патриотъ, вѣрно говори, но иначе не е вѣрно, това, което казва“. Нѣкои питатъ: „Свършилъ ли е нѣщо? Ако е свършилъ, ако е ученъ, вѣрваме му“. Ако ме слуша нѣкой учителъ, ще каже: „Ако е учителъ, вѣрваме му“. Започватъ всички хора да приказватъ, но не е тази божествената мѣрка, съ която може да мѣримъ нашитѣ постѣпки. Може да съмъ православенъ, евангелистъ, патриотъ, нѣкой ученъ или какъвъ и да е другъ, но това още не показва, че говоря право. Може да съмъ заинтересуванъ, може да проучвамъ евангелието отъ интересъ, за да видя, дали ще

мога да се прѣхранвамъ съ него и т. н. Евангелиститѣ ще кажатъ: „Православнитѣ свещеници изнудватъ“. Ами другитѣ не изнудватъ ли? Да, православнитѣ изнудватъ съ котлето на лице, а протестантитѣ по скритѣ начинъ, отзадъ. Това на какво прилича? Единъ турчинъ си купилъ овенъ за байряма и го турилъ на гърба си, за да го занесе на ходжата, да му чете. По пѣтя овенътъ го риталъ много по гърба. Турчинътъ се ядосалъ и прѣзъ цѣлия пѣтъ го ругалъ, казвалъ му: „домузъ (свиня) гяуръ и пр. Като стигналъ при ходжата, той му казалъ: „Азъ нося единъ овенъ да му четешъ; ще го коля за курбанъ, но изъ пѣтя го ругахъ много, защото той ме ритъ по гърба. Става ли той за курбанъ?“ Ходжата му отговорилъ, че този овенъ е негоденъ и ще трѣбва да донесе другъ. Купува турчинътъ вторъ овенъ и го занася на ходжата. Изъ пѣтя овенътъ пакъ риталъ, но турчинътъ си мълчалъ, и си мислилъ: „И ти си като онзи, и ти риташъ, но нѣма да ти казвамъ нищо, защото ще трѣбва да купувамъ трети“. Азъ казвамъ: ако риташъ, и ти си отъ тѣхъ.

Затова е позволено човѣку да прави добро въ сѣботенъ день. — Човѣкъ трѣбва да излѣзе извънъ своя егоизъмъ, да отвори душата си на божественото слънце, да излѣзе изъ рамкитѣ на сегашнитѣ си възглѣди. Сегашното човѣчество е пълно съ лицемѣри. Гледамъ, мъжъ и жена вървятъ тихо, благочестиво, но едновременно и двамата се контролиратъ, да не би единиятъ или другиятъ да поглежда тукъ-тамъ. „Религия!“ Когато мъжътъ го нѣма, жената е свободна да си поглежда дѣто иска, но дойде ли мъжътъ, жената става благочестива. Така е и съ мъжа. Това било „религия!“ Защо мъжътъ или жената въ присѣдствието единъ на другъ да не сѣ свободни да поглеждатъ дѣто си искатъ? Какво лошо има въ това? Това ограничение произлиза отъ факта, че въ нашата душа нѣма сѣбота. Нѣкои ме зипитватъ: „Кога ще се облагороди човѣчеството, кога ще се запознаемъ съ новитѣ идеи?“ Казвамъ: новитѣ идеи не могатъ да дойдатъ, докато не дойде сѣботниятъ день, докато не се научимъ да правимъ добро въ сѣбота. Вземете всички съврѣмenni писатели, отъ какъвто калибъръ и да сѣ, и ми покажете единъ отъ тѣхъ, колкото виденъ и да е той, който да

посочи единъ начинъ, единъ правъ пътъ, по който трѣбва да живѣемъ. Всички иматъ една тактика, започватъ въведението, а като прочетешъ цѣлата книга, смѣстивното остава неразрѣшено. Този авторъ пише въ книгата си, че разрѣшението на този въпросъ ще намѣрите въ книгата на еди-кого си. Отправяте се при другия авторъ, но и той не разрѣшава главния въпросъ и ви отправя при трети авторъ. Започвате и него да четете, но и той не ви задоволява. Ходишъ, ходишъ, отъ авторъ на авторъ, и виждашъ, че всички сѫ търговци. Единиятъ казва: „У менъ нѣма такава стока, каквато ми искашъ, иди при другъ“. Този вториятъ казва: „Азъ свършихъ, каквото ми искашъ, иди при другъ“. Отивашъ при трети, и той казва същото и т. н. Най-послѣ ти казватъ: „Ще остане до второ рѣзпореждане, и когато дойдатъ нашитѣ стоки, когато направимъ сдѣлките си, ще ти услужимъ“. Така е било, ще обикаляшъ дюкянитѣ. Но за бѣдешата култура трѣбва да имаме поне 2 – 3 ржководни правила, които да прилагаме въ живота си: 1-во — Заради любовта на Бога мога ли да извърша това? 2-ро — За доброто на моята душа мога ли да направя това? и 3-то За благото на моя ближенъ мога ли да сторя това?

Азъ съмъ дошълъ да кажа една велика истина, какво говори Господъ, Когото познавамъ много добрѣ. Комуто съмъ казалъ тази истина, и я провѣрилъ, винаги е ималъ резултатъ. Всичко, което казвамъ, подлагамъ на строгъ наученъ опитъ. Всѣки, който иска да направи съ менъ опитъ, не може да се отърве тъй лесно. При мене сѫ идвали нѣкои да ги лѣкувамъ. Азъ ги питамъ: „Вие сте обиколили всички лѣкари, готови ли сте сега да служите на Бога. да посветите на Него живота си? Ако сте готови, добрѣ, ще ви помогна. Някой иска знания. — Готовъ ли си да посвѣтишъ живота си на Бога? Ако си готовъ, ще ти открия нѣкоя велика тайна, а ако не си готовъ, ще ти говоря за ябълки, круши, листа, клончета и други подобни, но нѣма да ти кажа никаква тайна. И азъ си имамъ извѣсни ржководни правила, които никога не прѣстъпямъ. Ще ме потитате: защо ще постѣпя така? Отговарямъ: готовъ ли си да правишъ добро въ сѣботенъ день, готовъ ли си да служишъ на Господа, Когото азъ познавамъ, отъ Когото произтичатъ всичките блага, Кой-

то е направилъ всичко въ свѣта и Който е далъ живота на хората. Готовъ ли си да Му служишъ? — Тогава и азъ съмъ готовъ да ти служа. Но ако не си готовъ, азъ ще ти говоря само за лукъ. Това е категорично учение, и всиѣки велики учители сж правили така.

И тъй, новата култура изисква да се прави добро въ сѣботенъ день. Ако бихте приложили новитѣ правила, голѣмъ резултатъ щѣше да има. Отъ толкова години въ София, азъ си хабя езика, но резултатътъ е малъкъ, защото нѣма сѣботата. Това, което изисква сѣботата, го нѣма. Азъ забѣлѣзвамъ това даже и между моитѣ най-близки. Щомъ се събератъ, стоятъ единъ до другъ, но се чувствуватъ една натегната атмосфера помежду имъ, не се спогадатъ. Казвамъ: празнуватъ сѣботата въ себе си, но азъ ще ви говоря за лука. Знаете ли, ча ако бихте отишли на Небето, само за единъ лошъ погледъ като тѣзи, които отправятъ тука на земята, биха ви изключили за 10,000 години? Ако единъ ангелъ би погледналъ на криво ще го изключатъ за 10,000 години отъ Небето. Толкова строго е правилото! Нѣкои отъ васъ искатъ да отидатъ на Небето. Благодарете, че не сте тамъ при сегашното си състояние. Сега ви прощаватъ, защото сте на земята въ опитно училище. На земята е всичко позволено, но въ онова чисто мѣсто, за което се готвите, човѣкъ трѣбва да бѣде съвършенъ. Тамъ опити нѣма. Въ она свѣтъ нѣма скърби и плачъ. И въ Писанието е казано: „Ще обърша сълзитѣ имъ, и скръбъ нѣма да има, всички ще бѣдатъ радостни и весели“. Знаете ли, какво е радостъ и веселие? Какво велико самопожертвуване е отъ страна на нѣкой ангелъ, който се занимава съ разрѣшаването на велики въпроси, и като види, че нѣкоя душа страда, веднага напуска работата си и отива да ѝ помогне, да я утѣши. Кой отъ васъ би направилъ това? Наистина, ние бихме направили много нѣщо за извѣстни хора, ако тѣ ни сж симпатични. На симпатичния човѣкъ всѣки може да направи услуга. Единъ кавалеръ е готовъ да послужи на симпатичната мома съ всичко, отъ което тя се нуждае, но на грозна разноголеда камбуреста мома нея никои не поглежда. Питамъ: какви сж вашитѣ убѣждения, щомъ почитате така?

Ако дойде Христосъ, на когото се надѣвате да опра-

ви свѣта, мислите ли, че той ще говори навредѣ. Изпъдете този дяволъ отъ васъ, който е обсебилъ всинца ви. Достига вече 8,000 години слугуване и робство на него! Кажете на този дяволъ: „Вънъ! ще си вземешъ всичкитѣ си парташуни и пари!“ — Да излѣзе на двора, но вѣтрѣ въ душата ви да не остане ни поменъ отъ него. Кажете му: „Ако ти не излѣзешъ, ние ще излѣземъ“. Много пѣти дяволътъ не се съгласява да излѣзе, и ти започвашъ да правишъ договоръ съ него, да се помръвашъ. Не, свърши веднага съ него.

Защо Христосъ е раздѣлялъ този стихъ отъ прочетената глава, дали по случайно съвпадение? „Колко е по-добъръ човѣкъ отъ овцата!“ То значи: колко е по-добро доброто отъ сѣботата! И азъ турямъ сѣботата като емблема на любовта. Ако правите добро въ сѣботенъ день, всички болѣсти, всички нещастия ще изчезнатъ отъ васъ. Това може да го знаете като нѣщо положително. Ако дѣтето ти се разболѣе, прѣгледай коя сѣбота не си направилъ добро. Поправи грѣшката си, търговията ще ти трѣгне. Написалъ си нѣкоя книга, не ти върви продажбата ѝ, поправи грѣшката си, работата ще ти трѣгне. Сѣботата ти бърка въ всичкитѣ работи, затова бѣди изправенъ къмъ нея, всичко ще ти бѣде добрѣ. Този въпросъ за мене е много ясенъ. Нѣкой ме пита: „Защо да правимъ добро?“ Безъ да правимъ добро, не може да направимъ крачка напредъ, това е математическа аксиома. Ако трѣгнешъ на пътъ безъ хлѣбъ, нахѣдъ ще отидешъ? Направете опитъ, колко километра може да извървите безъ хлѣбъ. Може да извървите напр 50—60, най много 100 километра, но послѣ ще спрете. Слѣдователно, доброто е силата, храната, чрѣзъ която човѣшката душа може да се движи и еволюира въ този свѣтъ. Всѣко знание, всѣка мадростъ ще се обосновава върху плодетѣ на тази добродѣтелъ. Затова трѣбва да правимъ добро, ако искашъ да забогатѣешъ и да се развиешъ въ най широкъ смисълъ.

Всѣки день има свое прѣдназначение. Но хората като не разбиратъ това, не отдаватъ истинския смисълъ, които днитѣ иматъ въ човѣшкия животъ. Запримѣръ, въ първия день Богъ казалъ: „Да бѣде видѣлина и видѣлъ Богъ, че видѣлината е добро. И станало вечеръ, и станало утро — день първи. Това е недѣлния день, денътъ на

видѣлината. На втория день Богъ разлѣчилъ водата отъ вода, т. е. раздѣлилъ висшия животъ отъ низшия, понеже водата, както казахъ, е емблема на живота. Той създаде твърдѣта като граница между тия два живота, и понеже еволюцията на този день не е завършена, Богъ не се е произнесълъ върху него. И станало вечерь, и станало утро — день втори. Въ третия день Богъ заповѣдалъ да се събере водата, която била подъ небето, т. е. низшиятъ животъ, въ едно мѣсто и да се яви сушата, която е емблема на човѣшкия мозъкъ и на човѣшкия умъ. И нареколъ Богъ събраната вода — море, а сушата — земя. И видѣлъ Богъ, че това е добро и затова рекълъ на земята да произведе всички видове растения, като подразбиралъ — да се явятъ всички добри мисли въ свѣта. И станало вечерь, и станало утро — день трети. А въ четвъртия день Богъ рекълъ да се явятъ дѣтѣ голѣми свѣтила на твърдѣта небесна, за да разлѣчатъ деня отъ нощта. Той е подразбиралъ: първото свѣтило, голѣмото, е умътъ, а второто — сърцето, чрѣзъ които човѣкъ да прави разлика между доброто и злото, т. е. да разграничава едно състояние отъ друго. И тъй четвъртиятъ день е день, въ който трѣбва да се създадатъ условията за развиването на човѣшкия умъ и човѣшкото сърце. И направилъ Богъ всичкитѣ звѣзди, които означаватъ всичкитѣ сили вътрѣ въ човѣшкия животъ, поставилъ ги на твърдѣта небесна, която подразбира човѣшката душа, за да свѣтятъ на земята, заедно съ голѣмото свѣтило — умътъ и малкото свѣтило — сърцето, да владѣятъ на деня и нощта и да разлѣчатъ видѣлината отъ тъмнината. И видѣлъ Богъ, че е добро, и станало вечерь, и станало утро — день четвърти. И рекълъ Богъ въ петия день — водата да произведе всички видове гадини одушевлени и птици, да летятъ надъ земята, подъ твърдѣта небесна, а тѣ означаватъ всичкитѣ стремежи и ламтежи на човѣшкия животъ. И понеже това давало насока и смисълъ на човѣшкото развитие на земята, Богъ видѣлъ, че е добро и ги благословилъ, да се плодятъ и множатъ. Затова и нашитѣ желанія постоянно, всѣки день се плодятъ и размножаватъ. И станало вечерь, и станало утро — день пети. И въ шестия день Богъ рекълъ да направи човѣка, т. е. разумното по образъ и подобие свое, да владѣе надъ морскитѣ

риби — надъ своитѣ земни желанія, надъ небеснитѣ птици — надъ своитѣ мисли и надъ скотоветѣ на всичката земя, значи — на своитѣ пориви, надъ всичкитѣ гадове, които пълзятъ по земята, т. е. надъ своитѣ страсти, които пълзятъ въ неговия мозъкъ. И слѣдъ това Богъ вдъхналъ на човѣка Своето дихание, далъ му е разумната душа да Го познава въ всичкитѣ си пѣтища, и да работи и дѣйствува тѣй, както Богъ е работилъ.

И така, когато искашъ да посѣтишъ нѣкого, да освѣтлишъ живота му, ще отидешъ при него само въ недѣлята, защото тя е день на видѣлината, ще му занесешъ, значи видѣлина. Когато искашъ да посѣтишъ нѣкой боленъ, ще направишъ това въ понеделникъ, защото този день носи животъ въ себе си и пр.

А въ седмия день Богъ си починалъ. Това подразбира; че седмиятъ день е день на доброто, въ който Богъ е починалъ да проявява Своята любовъ къмъ човѣка. За това го е поканилъ да участвува въ това велико божествено дѣло на божествения животъ.

И тѣй, приложете сѣботата въ живота си, по новия начинъ, опитайте това, което ви казвамъ. Доброто и любовта трѣбва да бѣдатъ празнични дни за човѣка. Това трѣбва да бѣде почивката му прѣзъ цѣлия му животъ.

Бесѣда, държана на 21 декември 1919 година.

Петър Константинов Дънов

СИЛА И ЖИВОТ

Трета серия

Първо фототипно издание - 1999 г.

1.4.1917 - 21.12.1919

Координатор за издаване Словото на
Учителя Петър Дънов е Вергилий Кръстев

© Издателска къща „Жануа 98” тел. 893 - 897

ISBN 954 - 9589 -49 - 8

200